



# دووچه کان خونه

| د. هزار سلام |  
HAZHAR SALAM



# ناآمندی رُقشنبیری فَأَشْتِي

به ریوه به ری گشتی ناآمند: فاشتی شیر کو

به ریوه به ری چاب و بلاو کردنده: که ریم شیر کو

داونتاون - زینگای شیراتون - نهادی دووهم

سهرهوهی ساردهمهنی جیلاتو - دووهکانی F78

0750 386 6000 - 0750 447 8312

# پیناسی کتیب

ناوی کتیب: دوورگه‌ی خهونه‌کان / به‌رگی‌یه‌که‌م

نوسکر: د. هه‌زار سه‌لام

هه‌له‌گر: گرووبی زه‌نوتیر (هه‌ژیر عه‌بدولره‌حمان)

دیزاینی به‌رگ و ناوه‌رۆک: ئیراهیم سالح

باپه‌ت: رۆمان

چاپ، چاپی‌یه‌که‌م

بلاوکه‌رەوه: ناوه‌ندى ئاشتى

تیراز: 1000 دانه

نرخ: 6000 دینار

لە بەریوە بەرایەتی کتیبخانە گشتیبەکانی هه‌ولىز:

ژمارە‌ی سپاردنی 89 ئى سالى 2024 ئى دراوه.

## پنجم

- |     |                               |
|-----|-------------------------------|
| 17  | بهشی یهکه‌م: ئەوناس           |
| 83  | بهشی دووه‌م: ئىسلا            |
| 125 | بهشی سئیه‌م: دوورگەکە         |
| 141 | بهشی چواره‌م: كوخەكان         |
| 165 | بهشی پېنجەم: سەرباز           |
| 197 | بهشی شەشەم: دووھەلىزىدراؤھەكە |
| 223 | بهشی حەوتەم: مەندال           |
| 243 | بهشی ھەشتەم: بىنگەر           |
| 267 | بهشی كۆتاپى: ئازادى           |

## پیشنهاد

"تاکه دادې روھری واقیعی ژیان ئەوھىه کە نادادې روھرە."

"فوشیگورۇ مىگومى"



چاوم کردەوە، ئىتر لە شوينە نەمابۇم. رەنگى سېى  
كوتايىھات، ئەسلەن ھىچ شىنىكى سېيم نەدەبىنى. تارىكايدىكى  
زور؛ تەنها تارىكايدى و بەس. لە سەر جىنگەيەكى زور رەق بۇم،  
كە ھەموو بەشىنىكى پشت و سمت و رانم ھەستى بە رەقايدىنى  
شوينەكە دەكىد، كە لىنى بۇم. بۇ لىزەم! كوا پەرستارەكە! كوا  
سەرينى سېپىيەكەم، مىزەكەم، قەلەمەكەم و كتىيەكەم! نامەكانم كە  
بۇ پەرستارەكەم نوسىبۇو! ئەسلەن خۇ ھىچ شىنىك دىيار نىيە،  
چۈن بىزانم ژۇورەكەم نەگۇراوە و نەخراومەتە ژۇورىكى  
رەشەوە، لە جياتىي ھەموو سېپايەتىيەكانى پېشىر رەشىيان  
دانەناوە! ھىچ بىنگەيەك نەبوو تا ئۇوه بىزانم، بىزانم لە كويىم و بۇ  
وەك جاران روناكى نابىئىم. نەمدەتوانى بسۇرىم، ھەموو لەشم  
رەقبىبۇو. پىتىدەچوو ماودىيەكى زور بىنت كە چاوم نەكىدووەتەوە،  
چونكە چاوهكانم بە تەواوهتى بەيەكەوە نوسابۇون و  
كىردىنەوەيان كاتىنلىكى زورى ويست. دواى چاوكرانەوەش، بىنېنى  
تەنها پارچەيەك تارىكى.

دەمويىست ملم بسۇرىنەم، سەيرى دەوروبەرم بکەم، يان ھەستم،  
بەلام ودك ئۇوهى ھەموو ئۇو كەسانەي لە ۋىيانمدا رۇزىك لە  
رۇزان ناسىيۇمن، بەيەكەوە لىيان دابىم، ھەموو گىانم ئازارى  
ھەبۇو. تەنها بە بىركردىنەوە بۇ جولاندى ملم ھەستم بە ئازار  
دەكىد، پىش ئۇوهى خودى جولەكە رووبەتات. كاتىنلىكى زور  
رۇيىشت، من بەو شىنوهىيە لە شوينە تارىكە مامەوە، ھەندىك

دهنگم ده بیست، بهلام ده نگه کان نه له من  
نریکده بروونه وه، نه دووری شده که وتنه وه. پیده چوو  
هه مورویان وه ک من ملیان ره قبوویت و نه توانن هه ستن.  
په نجه کانم ده جو لاند، پینه کانم به رزونز مده کرد وه، وه ک نه وهی  
پینتیم به به نزینی سه یاره دا. هه ستمده کرد ورده ورده خوین له  
قاچه کانم، له سه ری په نجه کانم ده جولیت، تا بتوانم ٹانیشکم،  
نه زنوم و رانم بجولینم. ملم چیر و کینکی تر بوو، هه ر نه مده توانی  
بیجولینم. له کاتی جو لاندنی په نجه و پینه کانم، بیرم له هه مورو  
نه و رووداوانه ده کرده وه که منیان هینابووه ٹیره، بیرم له وه  
ده کرده وه بؤچی ئیستا هیچ شتیکی نامق نایینم، وه ک نه وهی  
پیشتر له ژووره کهی خوم ده میینی. هیچ نه عامه یه کی  
سه یروسه مهره، ئازه لینکی نامق که قاچه کانی زور دریزن و  
ده سته کانی زور کورت، هیچ بونی نه خوشخانه ش ناکه م.  
هه ستمده کرد هه مورو نه وانهی روویاندابوو، ته نهها وه ک به شیکی  
بچووکی ژیانم وا بوون و تیپه رین. به شیکی زوریشیان ته نهها  
وه ک فلاشیک ده هاتنه وه به رچاوم و کوتاییان پی ده هات، هیچ  
ورده کاری یه کم نه بوو دهربارهی چونیه تیی گه یشتنم به م شوینه و  
نه و شوینه ی پیش ئیزه ش لیوهی هاتووم. به س دلنيا بووم من  
پیشتر له شوینیکی هاو شیوه بووم، ته نهها نه ونده نه بیت که نه و  
شوینه ی پیشتر به ته اوی سپی بوو. نه ک خوی، هه مورو نه و  
شتانهی تینیشیدا بوون، هه ر سپی بوون. چاوه کانم له گه ل جولهی  
زیاتری په له کانمدا ورده ورده ده یانتوانی سه قفی نه و شوینه  
بیین. سه قفه که، پیده چوو به نه سل ره نگی قاوه بیی بیت، به س  
له به ر نه بوونی هیچ جوره سه رچاوه یه کی رو ناکی وا

رهشداگیرابوو. به رونی ده مبینی که به ته واوی له دار دروستکراوه، بیرمده کرده وه که من پیده چیت له شوینه وارینکی کوندا زیندانی کرام. زیندانی؛ هم، زیندانی! هه ستدہ که م به جوریک له جوره کان شتیک له پشتی پشته وهی بیرکردن وه کام ده زانیت زیندانی شوینیکی ئاوا نیه. هه ستدہ که م له خهونیک، یاده وه ریبه ک، چیرۆکینک که بوم خوینراوه ته وه، ده زانم زیندانی که سی تری تیدایه، که وه ک من نین و شاره زای شوینه که ن و له کاتی چوون بؤی پرسیارت لی ده که ن و قسە ده که ن. نرکه یه ک له دووری نزیکهی پینچ مهتر به رزبوو وه، دواي ئه ویش نرکه و نالهی زیاترو زیاتر ده هاتن. تا من چاوه کام زیاتر سه قفه که یان به رونی دهدیت، که ته نهار دارینکی قاوه بی سه وزه لگه راو به قهوزه بولو، نرکه و نالهی زیاتریشم گوی لی ده بولو، که هه موویان هیچ جوله یه کیان نه بولو، نه لیم نزیکدہ بولونه وه و نه دووریشدہ که وتنه وه. دووباره ده مه ویت ملم بجولینم، ئازار مده دات، دووباره یده که مه وه، ئازار مده دات، دووباره، سیباره، ده باره هه ولده ده ملم بجولینم و ته نیشت خوم ببینم، له تاو ئازار چاوم تاریکدہ بیت، هه ر جارینک که ده مه ویت ملم بجولینم، به لام وردہ وردہ هه ستدہ که م ده توانم بجولیم. سهیری ته نیشت خوم ده که م، که سینکی تریش وه ک من به چاویکی زه قه وه نزیکهی یه ک مهتر له لای چه پمه وه سهیری سه قفه که ده کات. پیده چیت ئه ویش نه توانیت ملی بجولینیت، پیده چیت وه ک من توانی جولاندی په نجه کانیشی نه بوبیت، بؤیه جگه له جولهی هه ناسهی، هیچ جوله یه کی تری لی نابینم. ده مه ویت هه ستمه وه، هه ستمه وه په نجه ره یه ک گه ر هه بیت، بیدقزمه وه،

گلوبنک هه بیت دایگیر سینم، سه رهتا پهله کام باشتر ده جولینم،  
زیاتر جوله یان پی ده که م، چونکه نازانم چون، به لام ئه و ده زانم  
که ناییت له ناکاو جوله یه ک بکه م که له شم بؤی ئاماذه نییه.  
پیش ئه و هی بربیاری ههستان بدهم، شتیک له ناو سه رمه وه پیم  
ده لیت: ناییت یه کس هر هه ستیت سه رپی، چونکه گه ر وا بکه یت،  
له هه شخوت ده چیت. راسته و خو لینکانه و هی کیشم بق ده کات، که  
بؤچی شتیکی وا ده کریت رو و برات له کاتی له ناکاو ههستان و  
پیم ده لیت: ئاخه خوینی پیویست ناگات به میشکت و  
له هه شخوت ده چیت. خوین! خوین؛ هم، خوین چییه؟ هه ر چونکه  
بیت، ئه و که سه کتیه قسم له گه لدا ده کات و ناشیبینم! گویم له  
ده نگی نییه، به س هه ستده که م قسم له گه لدا ده کات!  
هه ستیشه ده که م له ناو سه رمه وه قسم له گه لدا ده کات. هه موو  
ئه و زانیاری بانه هه مه، ئه و پیم ده لیت: ئه و پلانانه ی بق جوله ی  
په نجه کام و کردن و هی چاوه کام دامنا، هه مووی ئه و پیم ده و تم،  
گوییشم لینی نییه. زور سه بیره. سه بر سه بر هه ولی ههستانم دا  
له شوینه که ی خوم، هه ر که دانیشت، چاوم ره شایی ژووره که ی  
زیاتر ره شکردو هه ست مکرد به شی سه ره و هی له شم قورسایی  
نه ماو به لای راستدا خه ریکبوو بکه و م، به لام پیش که و تنم بینیم  
که سینکی تریش له لای راستم به زه قی سه بیری سه ققهه که ده کات و  
جوله ی لی براوه. ئه و یان جیاواز له و هی لای چه پم، قژیکی  
دریزی هه یه، چاوه کانیشی گه و ره تر دیارن. خوم گرت و ه،  
نه مهینشت به ربیمه و ه، دانیشت، له به رانبه ری خوم رامام، ئازاری  
ملم نه یده هینشت به وردی بزانم چی له پیش هه یه و به باشی  
دابنیشم. ده مبینی ئیزه ش ژووره که؛ ژووره کی زور ئاسایی. ته نهان

ههموو ژووره‌که تهخته‌یه، هیچ شتیکی لى نییه، تهخته نه بیت،  
جگه له بازنه‌یه‌ک، که تیشکنیکی سهیری تیدایه و له دیواره‌که‌ی  
پشتی پوونتر لیم دیاره. ددهمه‌ویت سهیری ههموو لایه‌کانم بکه‌م،  
به‌لام ناتوانم ملم بجولینم، بؤیه تهواوى جهسته‌م به دانیشته‌وه  
له سه‌ر ئه و جینگه‌یه‌ی لئی پالمداوه‌ته‌وه، دهسورینم و سهیری  
دهورو به‌رم ده‌که‌م. لیزه‌ش که‌سیکی تر؛ له پیشمه‌وه، له دوامه‌وه،  
له ته‌نیشته‌کانم! که‌سینکو دوان و سیان نا، زقرن، زوربے‌یان له  
سه‌ر جینگه‌کانیان ته‌نها چاویان زه‌قکردووه‌ته‌وه و سهیری  
سه‌قفه‌که ده‌که‌ن. ههندیکیان وەک من په‌نجه‌کانیان ده‌سورینن،  
ههندیکیان هه‌ولده‌دهن قاچیان بجولینن، ههندیکیان نرکه‌نرکینکی  
زوریان دیت و به‌ردہ‌وام ده‌نگیک ده‌ردہ‌که‌ن، به‌بی ئه‌وهی هیچ  
شتیک بلین، به‌لام هه‌ستدہ‌که‌م ئه و ده‌نگه مانای ئه‌وهیه که  
ئازاریکی زوریان هه‌یه، وا پیت‌ه‌چیت ئه‌وان زیاتر هه‌ست به ئازار  
بکه‌ن. ده‌نگه‌که‌ی که ناشیبی‌ستم و هه‌ستدہ‌که‌م له ناو سه‌رمدایه،  
پیم ده‌لیت: ئاخر هه‌مان ئازار بۇ دوو که‌سی جیاواز ده‌کریت  
پیزه‌ی ئازاری جیاوازیان تیدا دروستیکات، که‌سیک به توندی  
هه‌ستی پی بکات و که‌سیکی تر به توندی‌یه‌کی که‌متر هه‌ستی پی  
بکات، واته چون! له‌بهر خۆمەوه لیم پرسی له ده‌نگه‌که، که  
ناشیبی‌ستم، به‌لام وەلامی بۇم نه‌بوو. ئه و ده‌نگه؛ ده‌نگ نییه،  
چونکه گه‌ر ده‌نگ بوایه، ده‌بوایه من بیبی‌ستم. ئه و قسه‌یه‌ش هه‌ر  
من نه‌بووم، ئه و وای ووت، له‌مه‌ودوا ناوی لى ده‌نیم ناخ؛ ها، ناخ!  
ناخ چیه! له خۆم پرسی. هه‌ر ناخم ئه و ناوھی بۇ خۆی دانا،  
هه‌ر ئه‌ویش ئه‌وهی پی وتم که ده‌نگ نییه و جیاوازه له ده‌نگ،  
چونکه گه‌ر ده‌نگ بوایه، ده‌بوایه بیبی‌ستم. من ئه‌سله‌ن نازانم

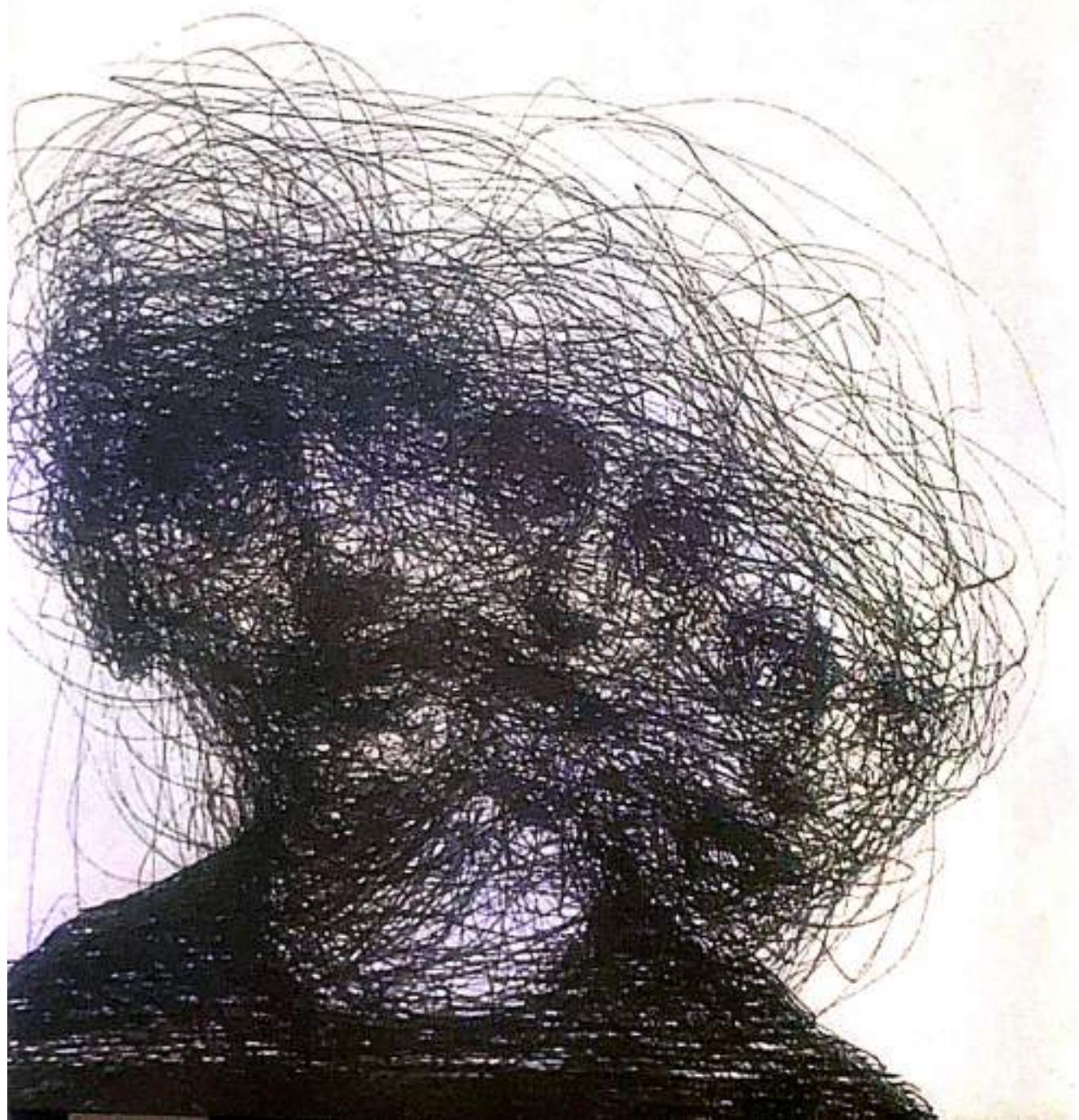
دهنگ بق ده بیت هر ببیسترنیت و ناکریت ناخم دهنگ بیت،  
به لام قسە کەشی جوانه، ئەوە نییە من گویم له نرکەی ئەوانەی  
دەوروبەرمە. گەر ناخیشم دهنگ بوایه، دەبوایه گویم لى بیت،  
به لام من تەنها ھەستى پى دەكەم و گویم لى نابیت. تەنانەت له و  
کاتەی گوئى له نرکە کانیش رادەگرم، دەتوانم ھەست به ناخم  
بکەم، قسەم لەگەلدا دەکات و ھۆکارى ئەو نرکە و نالەي  
لېكەداتەوە كە ئەو خەلکە دروستىدەكەن.

ھەستدەكەم ئەو شوینەی منى لىم، دەجولىتەوە، له جولەيەكى  
بەردەوامدايە، به لام ناشزانم، رەنگە هەر خۇم نەتوانم به باشى  
دابىنىش، بؤيە وا ھەستىكەم دەجولىم. ناخم دەلىت: رەنگە  
سەرتگىزىخواردىت، بؤيە وا ھەستدەكەيت بەردەوام شوينەك  
دەجولىت. دەمەویت ھەستم، ملم زۇر ئازارى ھەيە، پىتىيەكەنام  
دەخەمەخوار ئەو شوينەي لىتى پالكەوتپۇوم، دايىندەنیم، ھەست  
بە پەقىي زەويىيەكە دەكەم و بە دەستەكەنام پالىك بە خۆمەوە  
دەنیم، تا لە سەر پىتىيەكەنام بۇھەستم، دەھەستم. دووبارە چاوم بق  
ساتىكى كەم رەشاپىيەكى بە سەردادىت و سەرم قورساپى خۇى  
لە دەستدەدات، دووبارە خەرىكەدەتت بکەوم، به لام ناكەوم.  
ھەنگاۋىتكەنەت بق پىشەوە؛ ھەنگاۋىتكى زۇر بچۇوك، سەيرى  
دەوروبەرم دەكەم بەبى جولاندى ملم. ھەموو لەشم دەسۈرپەتنم  
تا سەيرى دەوروبەر بکەم. كەسانى زىاتر دەبىنم، ھەموو يان لە  
سەر جىڭەکانىيان، له ရاستىدا ھەمووشيان نا. بەشىكىيان  
دانىشتۇون، دوو كەسى ترىش دەبىنم، وەك من  
ھەستاونەت سەرپى. كەس قسەناکات، بەشى زۇرى خەلکە كە  
تەنها سەيرى سەقەفەكە دەكەن و تەواو. ھەنگاۋىتكى تر دەنیم و

پینم به رهقايهٔ تييهٔ ک دهکه وينت، سهيرى خواره و دهکه م، شويينى  
که سينکى تره که سهيرى سهقه که دهکات. ئه ويش قژى دريزه،  
چاوه‌کانى زور گهوره ن، بهلام تهريشن. دهگرى! ناخم واي وت.  
له خوم پرسى: گريان؛ گريانى چى! ناخم وتنى: دهگرى، ترسى  
ههـ، نازانىت له كويىـهـ. به خوم وـتـ، ترسـ! وـاتـهـ چـونـ! منـيشـ  
نازانـمـ لهـ كـويـمـ،ـ شـتـيـكـىـ ئـهـ وـتـوـمـ بـيرـ نـيـهـ،ـ ئـهـىـ منـ بـوـ وـاـ نـيـمـ!ـ لـهـ وـ  
ـكـاتـهـ دـهـسـتـمـ بـقـ چـاـوـمـ دـهـبـرـدوـ هـهـسـتـمـ بـهـوـ دـهـكـرـدـ کـهـ چـاـوـهـکـانـىـ  
منـيشـ وـهـ چـاـوـىـ ئـهـ وـ كـهـسـهـىـ لـهـ پـيـشـمـهـ،ـ تـهـرـنـ وـ دـهـگـرـىـنـ.ـ منـيشـ  
ـ دـهـگـرـيمـ،ـ منـيشـ نـاـزاـنـمـ لـهـ كـويـمـ.

ـ هـسـتـدـهـکـهـ ژـوـورـهـکـهـ زـيـاتـرـ دـهـجـولـيـتـهـوـ،ـ بـهـرـدهـوـامـ  
ـ ئـهـلـاوـئـهـوـلـادـهـکـاتـ،ـ وـهـکـ کـهـشـتـيـهـکـ.ـ چـىـ!ـ کـهـشـتـىـ!ـ نـاخـمـ  
ـ قـسـهـدـهـکـاتـ وـ دـهـلـيـتـ:ـ بـهـلـىـ،ـ وـهـکـ کـهـشـتـيـهـکـ وـايـهـ کـهـ بـهـ هـفـىـ  
ـ شـهـپـوـلـهـکـانـىـ نـاـوـ دـهـرـيـاـکـهـوـ بـهـرـدهـوـامـ دـهـجـولـيـتـوـ  
ـ ئـهـلـاوـئـهـوـلـادـهـکـاتـ.ـ جـاـ بـوـ کـهـشـتـىـ!ـ منـ چـىـ دـهـکـهـمـ لـهـ نـاـوـ شـتـيـكـىـ  
ـ لـهـ وـ شـيـوهـيـهـداـ!ـ هـهـمـوـ ئـهـ وـ بـيرـكـرـدـنـهـ وـانـهـ وـ قـسـهـكـرـدـنـهـ لـهـگـهـلـ  
ـ خـوـمـداـوـ ئـازـارـىـ مـلـمـ مـانـدـوـوـيـانـدـهـكـرـدـمـ.ـ تـاـ دـهـهـاتـ،ـ  
ـ مـانـدـوـوـتـرـدـهـبـوـومـ،ـ بـيرـكـرـدـنـهـوـهـکـانـمـ هـهـمـوـوـيـانـ بـهـ يـهـکـ جـارـ  
ـ دـهـهـاتـنـ،ـ قـيـژـهـوـ هـاـوارـىـ تـيـداـ بـوـ،ـ بـانـگـيـانـدـهـكـرـدـمـ،ـ نـاـزاـنـمـ نـاوـىـ منـ  
ـ چـىـهـ،ـ بـهـلـامـ دـهـمـزـانـىـ قـيـژـهـوـ هـاـوارـهـکـانـ بـانـگـيـانـدـهـكـرـدـمـ،ـ هـهـنـيـكـىـ  
ـ جـارـيـشـ پـيـكـهـنـيـنـ بـوـ،ـ بـهـ دـهـنـگـيـكـىـ هـيـمـنـتـرـوـ نـهـرـمـتـرـ بـانـگـيـدـهـكـرـدـمـ.  
ـ دـلـنـياـ بـوـومـ هـمـ قـيـژـهـوـ گـرـيـانـهـکـانـ،ـ هـمـ پـيـكـهـنـيـنـ وـ نـهـرـمـيـهـکـهـ بـانـگـىـ  
ـ منـ دـهـکـهـنـ،ـ ئـهـ وـ دـهـنـگـانـهـ هـهـنـيـكـيـانـ خـوـشـيـيـهـکـىـ زـورـيـانـ پـىـ  
ـ دـهـدـامـ،ـ هـهـنـيـكـيـانـ تـرـسـيـكـىـ زـورـ،ـ خـهـمـيـكـىـ گـهـورـهـ.ـ لـهـگـهـلـ هـهـمـوـ  
ـ ئـهـوـهـىـ لـهـ نـاـوـ سـهـرـمـداـ روـوـيـدـهـداـ،ـ نـاخـمـ دـهـيـوتـ:ـ هـيـچـ نـيـهـ،ـ

مهشلهزی، تهنا و ههمینکه و تهواو. راستی نیه، راستی نیه،  
نرکهی ثهوانهی دهورو بهرم زیاتر دهبوو، ههندیکیان دهستیان ب  
هاوار دهکرد، ثهوانهی ههستابوون، داده نیشته وه، منیش  
راره نیشته وه، هاواره کان زیاتر دهبوون، قیژه کانی ناو سه رم  
زیاتر بانگیانده کردم، پینکه نینه کان که مترا دهبوونه وه، که مترا،  
که مترا که مترا قیژه کان ب سه ریاندا زالده ببوون. کوتا شت له  
بیرمه، تهقهیه کی گهوره ببوو له حهوشی مالینک، پیاوینک، ژنینک،  
که سینکی وهک من، بهلام قژدریز، له حهوشکه دوای تهقه کان  
به رده ببوونه وه نه ده جولان. ئاوى زیاتر ب چاومدا  
ددهات خواره دوه، ددهیانبردم، به رده ببوومه وه هفو شمنه ما.





بهشی یه که م  
ئه و ناس

دهنگیکی زور گهوره هاواریده کرد: ههستنهوه ئئی بیناگایان،  
ههستنهوه ههمووتان، ئیوھ بق خه و نههاتوونه ته ئىزه. ئه و خوى  
پئی وتم، ئه و خوى له ناو بروسکه و دهنگی ههوره کانه وه پئی  
وتم که ئئمە بق خه و لىزه نیین. سەقفەکە هىچ نىيە، وازبېتىن لە  
سەيركىرىنى سەقفەکە. كۆتايى پى بېتىن، دهزانم، دهزانم ئازارتان  
زوره، ههستنهوه، ههستنهوه ئئی نەزانه کان. دهزانم ئه و دەلىت  
چى، دهزانم دەلىت چى! حەتمەن گەر بتانزانىيا، تا ئىستا  
نه تاندەتوانى ئاوا لە شوينەكانى خوتان بمىتنەوه. دانىشتمەوه لە  
سەر جىڭەكەي دويىنى، ئازارى ملم كەمتر بۇو، بەس ھەر  
نەمدەتوانى بىجولىتىم. چى! دويىنى چىيە! ئه و قسەيە واتاي چىيە!  
ناخىشم وەلامى نەبۇو. ههستنهوه ههمووتان، ئىشمان زور  
زوره؛ ئاوا بىرات، ناتوانىن بگەين بەو شوينەي ئه و بەلەنلى پى  
داوين. سەيرى دەوروپەرم دەكىرد، بە پىچەوانەي دويىنیو،  
زوربەي ئەوانەي كە تەنها سەيرى سەقفەکەيان دەكىرد، ئىستا  
دانىشتبۇون لە جىڭەكانيان. بەشىكىان لەگەل ھاوارى ئه و  
كەسەي لە پشتىيەوه پۇناكىيەكى لاكىشەيى ھەبۇو، خىرا  
ھەلدەستانەسەر پىتىه كانيان و راستەوخۇ بەردىبۇونەوه سەر  
زەوېيە رەقەکەو لەھۆشخۇياندەچۈون. دوايى كەمىك جولەيان  
تىنەكەوتەوه دووبارە ھەلدەستانەوه، لەگەل ھاوارى ئه و  
كەسەي ھاتبۇوه دەرەوه، دوو كەسم دەبىنى لەوانەي كە دويىنى  
لەگەل مندا ھەستابۇونەوه، بەرھو لاي كەسە دەنگگەورەكە  
دەرقىشتن. ئەوان يەكەم كەس بۇون بگەنە لاي ئەو ئەۋىش  
دەستى لە پشتىيان داو وتى: ھەر بژىن، ئیوھ وەك ئه و تەمبەلانە  
نин، زوو بە دەم پەيامى ئەوه وەھاتوون. بىنگومان ئیوھ شوينتىان

له لای منیش جیاواز ده بیت له هه مو و نه و هیچو پوچانه‌ی تا  
ئیستاش هر له سه‌ر جیگه کانیان. که نه و قسانه‌ی کرد، ناخم  
ده بیوت: ده بیت منیش بچم بق لایان، چونکه منیش و هک نه وان  
هه ستابو ومه سه‌ر پی، بؤیه به قسه‌ی ناخی خوم کرد و چووم  
بق لایان. به هه مان شیوه ده ستیدا له پشتی منیش و پی وتم: تو،  
من دوینیش توم بینی، ده مزانی توش ناو زو و دینیته لای ئیمه و  
له ناختدا شتیک پالت پیوه ده نیت، بؤنه وهی شوین فه رمانه کانی  
نه و بکه‌ویت. نه مده زانی نه و چیه، نه مده زانی نه و که سه کنیه  
به و ده نگه گهوره‌یه قسه‌ده کات، زیاتر بیرم له لای نه و ژازاره  
بوو که له گویم دروست بیوو به هوى گهوره‌یی ده نگی نه و  
که سه وه. سه‌یریکی پشتیم کرد، سه‌یریکی لاکیشه روناکیه که‌ی  
پشتیم کرد. بینیم هر به راستی له ده ره وهی نه م ژوره‌ش، نه م  
شوینه‌ی ئیمه تییداین، به ته و اووه‌تی ده جولیت‌هه وه. ده جولیت‌هه وه  
له ناو شتیکی له خوى گهوره‌تردایه. دوای هاوار هاواریکی زور،  
زوربه‌ی نه وانه‌ی له ناو ژوره‌که‌دا بیون، دانیشت بیون،  
زوربه‌یان نه یانده‌توانی هه ستنه سه‌ر پی، نه وانه‌شیان که  
هه لد هستانه سه‌ر پی، نه یانده‌توانی بین به ره و لای ئیمه، چونکه  
نه یانده‌توانی برقن، یان چاویان باش نه یده‌دیت، یان له وانه‌یه  
ته‌نها لیمان ترسابن. که سه ده نگه گهوره‌که و تی: ئیوه و هرن له گه‌ل  
مندا، با راستیه کان به چاوی خوتان ببین. چووینه ناو لاکیشه  
روناکه‌که وه، چووینه ده ره وهی ژوره‌که. نه و شته‌ی ئیمه‌ی له  
سه‌ر، به رده‌وام ده جولیت‌هه وه، ئیمه له ناو شتیکداین که هیچ  
شیوه‌یه کی نییه، ره نگیکی تاریکی سه‌وزو تیکه‌ل به شینی هه‌یه،  
ههندیک جار ههندیک شت له ناویه وه خویان هه لد ده نه ده ره وه

رەچنە وەناو شتەكە. ھەندىنگىشلىرى ترى سېپى، بە ناو ھەوادا دىن و  
لە ئىمە نزىكىدە بىنە و دەنگىنگى گەورەيان لى دەردەچىت. ئە و  
وتى: ئىوه ئە و سىيانەتان، كەسانىنىكى ھەلبىزىردرارون، ئىوه دەبىن  
ھۆى رزگاركردىنى ھەموو ئە و كەسانەى لە ژوورە وەن و ناتوانى  
بە چاوى خۇيان رۇناكىي دەرەوە بىيىن. ئىوه ئەوان فىرددەكەن،  
ئىوه ئەوان بەرىيودەبەن!

من نەمدەزانى ئە و كەسە كىيە و باسى چى  
دەكتە، بەلام زۇر بە دەنگىنگى گەورەوە قىسە يىدەكەر، بە  
شىوه يەك بە پىنچەوانەى من كە دلىنغا نەبووم ئە و  
شتانەى لە ناو ئاۋەكە دىنە دەرەوە، راستىن، يان تەنها  
وەك نەعامەكانى خەيالى خۇمن، ئايا ئە و شتە سېپىيانەى  
لە ھەوادا دەسۈرېنە و دەنگىنگىيان لى دەردەچىت،  
راستىن يان نا! ها! ناو، ئاو چىيە! ناخم دەيىوت: ئاو،  
تىنگە يىشتم كە ئە و شتە سەوزە شىنبىاوه تارىكىو روونەى  
ئە و زدوبييە جولاؤھى ئىمەى لە سەرە، ئاۋە. كەسە كە  
بەرددەوامبۇو لە قىسە كانى و وتنى: من ئە و ناردۇومى بۇ  
رزگاركردىنى ئىيۇدو داوايلى كىرىم چەند كەسىتكە كە لە  
پىش ئەوانى ترەوە دەيانە وىت بىگەن بە رۇناكى،  
ھەلبىزىرم، بۇئە وەي يارمە تىمىبدەن لە رزگاركردىنى  
تەواوى ئە و كەسانەى لە سەر ئەم كەشتىيەن بۇ  
شۇينىكە كە هيچ تارىكايىيەكى لى نىيە و دەتوانىت ھەموو  
شتىك بە روونى بىيىنەت، كە تىيىدا ناترسىت و ئە و  
شۇينەى لە سەرىي پالىدە دەيتەوە، بە رادەيەك نەرمە كە  
نارامتەكاتەوە. دەيىوت كە لە و شۇينە ھەموو شتىك

جوانه، هیچ شتینک نازاری هیچ که سیکمان نادات، به لام تنهای  
کاتینک ده گهین به و شوینه که به قسه‌ی ئه و بکهین، ئه ویش ئه م  
پیاوه ده نگه‌وره‌یه‌ی ئاگادار کردو و هته‌وه له قسه‌کانی خوی.  
دوینی، دوینی که ئیمه هه موومان له سه ر شوینه رهقه کانمان  
چاومان داخته و هوشمانن‌هه‌ما، ئه و قسانه‌ی له هه وره‌کانه‌وه  
گوی لی بووه، و تی که هه موو شتیکمان پی ده لیت که ده نگی ناو  
هه وره‌کان به وی و تووه بق گهیشتن به و شوینه خوش و ئارامه‌ی  
که بقی با سده‌کرین، به لام ناتوانیت ئه و بکات، گه ر ئیمه  
هاوکاری‌که‌ین و یارمه‌تیینه‌دهین له گهیشتن به دوورگه‌ی  
خه ونه‌کانی. دوورگه! دوورگه چیه! دوورگه و اته له ناو ئاو  
نه مینین، بچینه شوینیکی و شک، ناخم و ای ده دوت.

له گه ل ئه و کابرا ده نگه‌وره‌یه‌دا به ناو که شتیه‌که‌دا ده گه‌راین و  
ده جولاین‌وه، من هه ستمدہ کرد که به شی ناوه‌راستی سکم  
ده یه‌ویت بیته‌ناو ده ممه‌وه و بیته‌ده ره‌وه و برزیت‌سه ر ته خته  
قاوه‌یه تاریکه سه‌وزباوه‌که‌ی که شتیه‌که. ههندیک کات جوله‌ی  
که شتیه‌که زور زیاتر ده بیو، به جوریک هه ستمدہ کرد  
سه‌رمگیزدہ خوات و ده مه‌ویت به ربمه‌وه. هه مان شتیشم له  
ده موچاوی دوو که سه‌که‌ی تر به دیده کرد، که هه تا ئه و کاته هیچ  
کاممان قسه‌یه‌کمان له گه ل یه‌کتريدا نه‌کردي بیو، هر له خومه‌وه  
هه ستمدہ کرد که نابیت هیچ قسه‌یه‌ک بکه‌ین، چونکه به رده‌وام  
کابرا ده نگه‌وره‌که قسه‌یده‌کردو که شتیه‌که‌ی پیشاندہ‌داین.  
پیشانیده‌داین، پیشی که شتیه‌که شتینکی بازنه‌یی لی بیو، که ئه و  
ده بیوت: به پرسی راره‌وه که شتیه‌که‌یه و وا ده کات ئاراسته‌ی  
که شتیه‌که‌مان بگوریت. هر زوو یه‌کیک له دوو که سه‌که‌ی تری

راسپاره که ئەو شته خره بگريت به دەستىيە وەو ياريي پى  
بکات و لىنى تېيگات، كە چۈن دەتوانىت رارهوى كەشتىيە كە  
بگوريت. خۇى فيزىيە كىرىدە كەردى، خۇى دەيىوت: پىتىيەت ئەم بەشەي  
بگريت بە دەستىتە وە، تا لە كاتى هەبۈونى شەپۈلىكى بەھىز  
دەستت ئازارى پى نەگات. من و كەسەكەي تر كە ھاوتەمەنلى  
خۆم دىيار بۇو، لە دوور ئەوان وەستابۇوين و زور گويمان لە  
گفتۇگۇي ئەوان نەبۇو، بەلام لە كاتى قسە كەردىيان بەردەواام  
دەستى بۇ ھەندىك بەتانيي سېپى رادەكىشى، كە بە سەرمانە وە  
لەگەل بايەكەدا دەجولانە وە. نازانم ئەو بەتانيي سېپىيانە چى  
بۇون و چ پەيوەندىيە كىيان بە بازنه كەوهەبۇو، بەلام لەوه دلىنا  
بۇوم لە سەر ئەو بەتانييانە بابەتى ئاراستەي كەشتىيە كە بۇ  
کورە بالا بەرزە كە شىدە كاتە وە دەيە وىت فيزىيەكتە چۈن  
ئاراستەي كەشتىيە كە بکات.

زۇرىيان پىنجۇو، من و كورە كەي ترىش كە رېنگ ھەمان بالاي منى  
ھەبۇو، بەلام قىزىكى كالترى لە قىزى من هەبۇو، چاوى زور  
بەناوە داچۇوبۇون، چاوه كانى بچۇوك بۇون و دواى ئەو رۇزە  
ھەر كات ھەتاو لە دەرەوە بوايە، بە تەواوى چاوه كانى  
ديارنە دەمان، ئەو دندە بچۇوك دەبۇونە وە.

كە كابرا دەنگە ورە كە هاتە وە، ئىتمەشى بانگىكىد بۇ لاي خۇى،  
بە كورە كەي ترى وە: من تۇم بۇ راۋىيىڭ كارى خۆم داناوە،  
چونكە پىتىيەت بە وەيە كە تۇ بىر بىكەيتە وە بىر كەردى وە كانت  
يارمەتىي بەرپۇه بىردى كەشتىيە كەمان بىدەن. لە كۆتايىدا ئىتمە  
ھەموومان لە ناو ھەمان كەشتىداين و بەرەو يەك شوين  
دەرپۇين، ھەموومان ھەر دەمانە وىت بگەين بە دوور گە كە، ئەي

واننیه! ئەی توش ناتەویت بگەيت بە دوورگەکە؟ ناتەویت بگەيت  
بە خۆشىيەكى هەتا هەتايى و لە جولەي ئەم كەشتىيە  
رېزگارتبىيت!

ئەویش سەرى بۇ قسەكانى دەلەقاند، بەبىن ئەوهى هىچ  
وەلامدانەوەيەكى بۇ قسەكانى هەبىت. هەر كات سەيرى  
دەموچاوى ئەو كورەم دەكىرد، هەستمەكىرى بىر لە شىتكى زور  
قوول دەكاتەوە، كە من هەرگىز ناتوانم لىنى تىيىگەم. هەستمەكىرد  
كە بە تەواوهتى نوقمى بىركردنەوەكانى خۆيەتى، بە تەواوى بىر  
لە يەك شتى ديارىكراو دەكاتەوەو ئەو شتەش بە هىچ كەسىكى  
نالىت. ناخم دەيىوت: ئەسلەن بۇيە قسەناكاكات، نەوەك لە ناكاو لە  
دەمى دەربچىت و قسەكان بدركىتىت، لەوانەيە شىتكى زور  
مەترسىدارى شاردېيتەوە، كە ئىمە نەيزانىن. نازانم، لەوانەيە!  
دواى ئەویش رۇويىكىرده من، پىنى وتم: تو، توش كەسىكى  
لىھاتۇويت، بىگومان وەك ئەوانە نىيت كە لە ژۇورەوە وەك  
مشكىنخ خۇيان حەشارداوە نەيانتوانى بىن بەرەو لاي من و  
وەلامە راستىيەكانيان دەستبەكەوەيت دەربارەي كەشتىيەكەمان و  
دوورگەكەمان. ناخم لە كاتى قسەكانى دەيىوت، كام وەلام! خۇ  
من ئىستا لەگەلىشىدام، هىچ وەلامىكەم دەستنەكەوەتووە دەربارەي  
گىرنگىرىن پرسىار، كە بەرددوام لە ناو مىشكىمدا دەخولىتەوە،  
ئىمە چى دەكەين لە سەر ئەم كەشتىيە؟ بۇچى بۇ ئىزە هاتۇوين و  
ئەو دوورگەيە باسىدەكاكات، راستىيە يان نا؟ بۇچى هىچ  
كامىنكمان گويمان لە هەورەكە نەبووه هىچ قسەيەك بکات، نا نا،  
ھەور نا، ئاسمانەكە! ناخم گفتۇگۇ لەگەل خۇى دەكىرد. لە  
قسەكانى بەرددوامبۇو، دەيىوت: تو دەبىتە بەرسى ئەو

خواردنانه‌ی همانه له ناو که شتیبه‌که و هر که سینک حالی  
تیکچوو، تو چاکیبکه‌وه. تو دده‌که‌ین به پزیشکی ناو که شتیبه‌که،  
خو دیاره ده‌موچاوت به دکتور ده‌چیت، دکتوریکی به‌تواناشیت،  
ها! وا له خوت رامه‌بینه له و ژووره پیسه به‌خه‌به‌رهاتیه‌وه،  
له‌وانه‌یه تو له شوینی خوت باشترين دکتور بوبیت!  
که ئه و قسه‌یه‌ی کرد، هستمکرد په‌شیمانبووه‌وه له‌وهی که  
شتیکی له و جوره‌ی به من و توروه، بفچی به من ده‌لیت دکتور!  
ئاخر من له که‌یه‌وه بومه‌ته دکتور! ناخم ده‌پرسی: دکتور! ها!  
دکتور چیه؟ حتمه‌ن ده‌بیت که سینک بیت که به‌رپرسی  
خواردن و جهسته‌ی خه‌لکه‌که بیت و بیانپاریزیت، بؤیه منی داناوه  
بؤ ئه م ئیشه و پیشم ده‌لیت دکتور.

له قسه‌کانی به‌رده‌وامبوو و ده‌ستی به جوله کرد، وتی: ودره،  
توش له‌گه‌لمندا ودره، با خواردن‌کانت پیشانبدهم. ئه‌وهی راستی  
بیت، خواردنی زورمان نییه، ئه‌وهی هه‌یه، دوینی شه و ئاسمان  
پیی داین، هر ئه‌ونده‌ی داناوه که پیویستمان پییه تا ده‌گه‌ینه  
دوورگه‌که‌مان. له‌وانه‌یه خواردن‌که‌مان به‌شی مانگیک بکات، گهر  
تو بتوانیت به باشی به‌ریوه‌ییبیت. منیش هاوشیوه‌ی کوره  
چاوبچووکه‌که تنه‌ها سه‌رم بق ده‌له‌قاندو له ناخی خومدا  
بیرمده‌کرده‌وه که من هیچ شتیک له سه‌ر چاک‌کردن‌وهی حالی  
خه‌لکی یان دابه‌شکردنی خواردن نازانم، بفچی من بق کارینکی  
ودها قورس هه‌لده‌بژیریت و خوی نایکات. له کاتینکدا ئه و گوینی  
له هه‌ندیگ ده‌نگ ده‌بیت و ده‌زانیت ده‌بیت بچینه دوورگه‌یه‌ک، با  
له ئاسمان بپرسیت که چون خواردن‌کان دابه‌شبکات، چون وا  
بکات خه‌لکه‌که هه‌موویان بتوانن له سه‌ر ئه و خواردنانه بژین و

هیچیان له برسان نه مرن. ها! مردن! واته چی! بۇ خواردن  
نه خوین، ده مرین! ئەی گەر مردین، چى دەبىت دواتر!  
ناخم له گەل قسە کانى ئەودا خويشى ئەو قسانەي لە گەل مندا  
دەكىد، پرسىارى لى دەكىدم، بەبى ئەوهى بتوانم وەلامى  
پرسىارە کانى بدهەمەوھ، دەبوايھ بەردەوايم لە رؤيشتن لە گەل  
كاپرا دەنگەورەكەداو بچەمە خوارەوە لە قادر مەکانى پشتى شتە  
خەركەي كورە بالابەرزەكەي لى دانا بۇو. دەبوايھ برقە  
خوارى و لە تارىكايدى ئەو شوينەدا، كە ھاوشيتوھى ژوورەكەي  
خۆمان تارىك بۇو، خواردىنەكان بېيىم. شوينەكە بۇنىڭى سەيرى  
ھەبۇو، ھەندىك شتى دەھىتىنايەپىشچاوم، كە نەمدەزانى پىشتر لە  
كۈى و چۈن بىنىيۇمن. ھەستمەكىد من پىشتر تەواوى ئەو  
بۇنانەم كردووھ، دەزانىم، ئەم بۇنە، بۇنى سەوزەيھ. سەوزە!  
سەوزە چىيە!

ناخم دەيىت: ئەو بۇنە بۇنى ھەندىك مىوهى تىكچووھ، لە كاتى  
ئەو بىركردىنەوانەم گويم لە دەنگى سەير سەير دەبۇو، كە  
دەچووە پىش لە دەنگەكان، شتى سەيرم دەبىنى. لە شىنىكى  
سەيرى سېپى، كە بەرگىكى نەرم ھەموو جەستەي جگە لە  
سەرى و پىنەكانى داپقشىبۇو، پىنج دانە ھەبۇون. ھەندىك شتى  
تىرى ھاوشيتوھ كە چوار دانەيان سېپى، چوار دانەيان سوورو  
دۇو دانەي رەش و دۇو دانەي سوورو مەيلە وقاوەيى و دۇو  
ئەوهندى ئەوانى تر بۇون، لەوى ھەبۇون. ھەستمەكىد  
ئەوانەش وەك ئەوانەي ژوورەكەي خۆم وان، بەلام نەمدەزانى  
ئەو دەنگانەي دەرىدەكەن، چىيە، بە چ زمانىك قسە دەكەن، بۇچى  
ئاوا بە سەيرى بەزدەواام لە ناو قەفە سەكانى خويان

دهخولینه و هو دهنگی سهير دهردهكهن. دهبيت شتيكيان پيويسن  
نهبيت بقيان بهيتم! نازانم، لهوانه يه ئيستا بانگمبكهن و داوابكهن  
له و قهفه سانه دهريانبهيتم، بهلام که سهيرى كابرا دهنگگه ورده  
دهكهم، ناويزرم هيج شتيك بکهم. ئهوه چييه ئهوه هسته هستي  
پين دهكهم، كاتيك دهموچاوي ئهو كابرا دهنگگه ورديه دهبيتم!  
ترسه! ترس چييه! ناخم دووباره پرسسيه ووه.

پين وتم ئهو خواردنانه له يهكتري جيابكهمه ووه، ئهو مهرانه به  
جيا دابنیتم، مريشكه كان و كلهشيره كان لهگهل يهكتري بن، میوه و  
سهوزه كانیش بهيتمه دهره ووه، بؤئه و هي زوو بتوانین بيانخوین،  
پیش ئهوهی تىكچن. ناخم دهیوت: ها، ئهها، مريشك، مه، ئهوانه  
مريشك و مهپن. بهلى، ئهو گهوره سوورانه ش كلهشيرن. بهبى  
ئه و هي بزانم بؤچى ئهوانه دهزانم، دهستمكرد به جياكتنه و هي  
ئهوانه لهوئي بون. بهس پىتم سهير بورو که ئهوانه هه موويان  
لهگهل خواردنه كان دانرابوون، كابرا دهنگگه ورده كهش هر لهگهل  
خواردنه كاندا باسىده كردن. بهس دياره ئهوانه تىكناچن، وده  
سهوزه و میوه كان نين. سهوزه و میوه كانم هه مووى  
برده دهره ووه، تيشكىكى زور بھتين له ئاسمان بورو، که من ئهو  
كارهه دهكرد، بهس سهير بورو، بهرده وام له جولهدا بورو. هه رگيز  
نه مېيىنى بجولىت، بهلام که من دهستم به كاره كه كرد، رېتك  
لېزه وه بورو، لېزه وه، له ئاستى ناوكم، ئيستا رېتك له سەر سەرمه،  
نازانم چۇن. که من سهوزه و میوه كانم هه مووى له يهكتري  
جياده كرده ووه، كابرا دهنگگه ورده كه لهگهل كوره بالابه رزه كه  
بهرده وام خه رېكى قسە كردن بورو. ههندىك كات لىنى تورده ده بورو،  
ههندىك كات دهستى له سەر شانى دادهنا. پىتىدە چوو له من و له

چاوبچووکیش ئەو کورهی زیاتر خوشبویت. ئەو له  
ھەردۇوکمان بەھىزتر دیار بۇو و پىدەچوو زۆر باوهرى بە  
دەنگگەورەکە ھەبىت، چونكە ھەر كات بىنىيېت لە لای بازنهكە،  
خىرا پۇوى لە من دەكرد، وەك ئەوهى پىئى ناخوش بىت كە لە  
بازنهكە نزىكىبىمەوە. خىرا دەيىوت: ھا، چىت دەويىت؟ ھىچ ھەي  
بىوانم بۇت بىكەم دكتور؟ ھىچ ھەي؟ من لىرە ئىشم ھەي، دەبىت  
ئاگام لە بازنهكە بىت تا ھەموان بگەين بە دوورگەكە، تكايم،  
ئاگات لە مىوهكان بىت.

كاپرا دانىشتبوو لە ليوارى كەشتىيەكەو سەيرى ئاوهكەي دەكرد،  
ھەر كە وتم ھەموو سەوزھو مىوهكانم جياكىردهو، بە پەلە لە  
جىنگەي خۆى ھەستاۋ بەرەو ژۇورەكە رۇيىشت. ھەر كە گەيشتە  
سەرى دەرگاكە، كەسىنلىكى تر ھاتەدەرەوە، بەلام ئەو پالى پىتوھ  
نا بۇ ژۇورەوە بە دەنگىنلىكى زۆر گەورەتر لەوهى پىشتر  
هاوارىيىكە، كە ھەموو ئەوانەي لە ژۇورەوەن، ھەستنەوە  
بىتنەدەرەوە. ئەگىنا ھەموو يان لە بىرسان دەمردىن و بەر سزاي  
ئەو دەكەون. تەمبەلى بە ھىچ شىوھىيەك لە سەر ئەم كەشتىيە  
جىنگەينابىتەوە، ئەوه كۆتا شتە دەبىت لە سەر ئەم كەشتىيە  
بىكريت. خىرا ھەمووتان وەرنەدەرەوە لە سەر كەشتىيەكە  
رېزبىن، ھاوارىيەكىدو لە دەمى تف دەھاتنەدەرەوە. تف! ھا! تف  
چىيە! ناخم دەپرسى و ترسىك لە دلما دروستىدەبۇو. دل! دل  
چىيە! ئەو پرسىيارانە چىيە كە ناخم لىمى دەكات، ھەر كاتىنك  
بىردىكەمهوە! بۇچى ئەو جۆرە وشانە بەكاردەھىتىم، لە كاتىنكا  
مانا كانيان نازانم!

به پیچه وانهی ئەوهی پیشینیمده کرد، زوربەی ئەوانهی ل  
ژووره و بۇن، دەھاتنەدەرەوە، ھەموویان کە دەھاتن، ھەمان  
شیوازى ھاتنەدەرەوەیان ھەبوو. باسکیان بەرزدەکردىوە و  
تىشكى روناکىيە گەورە جولاوە نەجولاوە كەيان دەگرت، تا ل  
چاوه کانیان نەدات. پىندەچوو چاویان لە ھەموو شويىنىكى تر  
ئازار يابىدات. نازانم من ملم ھېشتا زور ئازار مەدداد، كە خۆم  
نۇزمەدەکردىوە بق ھەلگرتەوە میوه کان، لەگەل ھەر میوه يەك  
ئازارىكى وام دەچەشت، نەمدەویست ھەرگىز جارىكى تر ئەوه  
دووبارەبکەمەوە، بەلام بەبى ویستى خۆم، بەبى ئەوهى بىزانم  
بق، ترسىنکى گەورەم ھەبوو لەو كابرا دەنگەورەيەو  
ھەستمەدەکرد گەر ئىشەكان بە باشى نەكەم، ئازارىكى زىاتر  
دەچىزم لە ئازارى ملمو ئەوهش كوتا شت بۇو كە دەمۇیست  
پۇوبىدات.

من لە لاي سەوزەو میوه کانەوە وەستابۇوم، كابرا  
دەنگەورەكەش پىك لە لاي بازنه كەوە وەستابۇو، لە پاشتى  
كۈرە بالا بەرزەكە بۇو، چاوبچۇو كىش لە تەنيشت دەنگەورەوە  
بۇو. خەلکەكەي كە وەستابۇون، ھەموویان نزكەو نالەياندەھات،  
چاویان دەگرت، ھەندىكىان دەگرىيان. دەنگەورە ھاوارىكى زور  
گەورەي كرد، وتى: ھەمووتان گوئىگرن و بىتەنگىن، نامەۋىت  
ھىچ دەنگىنک بىبىستم، سەيربىكەن، ئەوهى لە تەنيشتمەوەيە، ناوى  
بىنەرە، بىنەر ھەر چىيەك بلىت، ئىتوھ وابىزان من و توومەو  
پىتوىستە ھەمووتان شويىنىكەون. ھىچ كىشەيەكم ناۋىت لە سەر  
ئەم كەشتىيە، پىتوىستە بە زووتىرين كات بگەين بە دوورگەي  
خەونەكان، پىتوىستە بە زووتىرين كات بگەين بە دوورگەي

خهونه‌کان. دووباره ئه و قسه‌یده‌کرده‌وه، چهند جاريک همان  
قسه‌يکرد، منيش بيرمده‌کرده‌وه که له‌وانه‌يه هرگيز نه‌مه‌ويت  
بچمه دوورگه‌ئی خهونه‌کان، چونکه هه‌ستمده‌کرد خهون، شتنيکي  
باش و خوش نه‌بيت. نه‌شمده‌زانى خهون چيء، به‌لام ناخم  
ده‌يزانى، ده‌يزانى و نه‌شيده‌وت، به‌لام دلنيا بووم له لاي من، ئه و  
بابه‌ته بابه‌تنيکي خوش نه‌بوو و ئازاريده‌دام. دواى ناساندنى  
بينه‌ر، كه چاوي له هه‌موان بچووكتر بوو، دهنگگه‌وره كوره  
بالابه‌رزه‌كه‌ئي ناساند، وتي: ئه‌وه‌ي ده‌ييین له پشتمه‌وه، ئه و  
كوره، ناوى سه‌ربازه. سه‌رباز، سه‌رباز قسه له‌گهل ئيوه ناكات.  
هه‌موو كات كاتيک ده‌يويسى قسه‌يەك بكات، سه‌رهتا چهند  
جاريک وشه‌يەكى دووباره‌ده‌کرده‌وه، چونکه له كاتى  
دووباره‌کردن‌وه‌ي وشه‌كه زياتر بيريده‌کرده‌وه که قسه‌يەكى  
باشترو جوانتر پيکبات و بيكات. ده‌يوت: سه‌رباز به‌رپرسى  
ئاراسته‌ئي كه‌شتنيي‌كه‌مانه، من چىي پى بلitem، بىنگومان هر ئه‌وه  
ده‌كات، جا ئاگاتان له خوتان بيت، دلنيام ناتانه‌ويت من  
توره‌بکەن، چونکه ده‌زانن سه‌رباز چيتانلى ده‌كات، گەر من  
فهرمانى پى بکەم، خۇ ده‌زانن!

من هه‌رچهند سه‌يرى خه‌لکەكم ده‌کرد، زياتر ده‌هاتمه ئه و  
باوه‌ره‌ي كه هېچ كاميان له قسه‌كانى دهنگگه‌وره به‌ئاگا نين و  
تىيىناگەن، هه‌موويان ده‌ستييکيان له‌بەر تىشكەكەو ده‌ستييکيان له  
سەر ملىان بوو. هه‌ندىيکيان به‌رده‌بوونه‌وه له كاتى و تاره‌كە،  
چهند ساتنيکي كەم بىھقۇشىدەكەوتنو دووباره هەلدەستانه‌وه  
له‌وه دەچوو هه‌موويان له دهنگگه‌وره بېرسن. نازانم، من بۇ لىنى  
ده‌ترسم، ئه‌وانىش هەر بۇيە ده‌ترسن. ئه و يەكەم كەس بووه له

ژوورهکه هاتووهته ده رهه، حه تمهن شتیک ده زانیت، ئىمە  
نايزانین، شتیکى بىنيوه، ئىمە نايپىينىن.  
من لهو بىركىدنه وانهدا بuum كه ده نگەوره هاوارىتكى يەكجار  
گەورهى كرد، وەك هېچ كام لە هاوارەكانى پىشترى نەبۇو،  
ئەوهندە بەرز بۇو، من گوييەكانى خۆم گرت. ئەوهندە بەرز بۇو  
كە دواى هاوارەكە سەيرى خەلکەكەم كرد، هەموويان بە  
سەرسامىيەوه لە ده نگەورهيان دەروانى، هەموويان سەرنجى  
تەواوهتىيان دابۇوە دەمۇچاوى، چاوهكانىيان زەقېبۈونەوه.  
دەستيان لابىد لە بەر تىشكە جولالوھ بىتجولەكە. هەموويان وەك  
ئەوهى سەيرى سەقفە تارىكەكە بکەن، سەيرى ده نگەورهيان  
دەكىد. ده نگەوره دەنگىنلىكى لە قورگى هيتناو تفيكى رەۋىكىدەسەر  
زەوييەكە، دەنگى نەرمەتلىپۇوه. وتى: ئەزىزان، خوشەویستانى  
من، گويم لى بىگىن، مەترىسن. مەتنان لەگەلە، تا مەتنان لەگەل بىت،  
ئىمە لە سەر ئەم كەشتىيە سەلامەت دەبىن. تا من هەبىم، ناھىلەم  
خواردنەكان بېرىن، هەر دوينى، هەر دوينى باشنى هات و ويستى  
ھەمووتان، هەموو ئەوانەي لە ژوورەكتان خەوتانلىكە و تبۇو و  
پەرخەتاندەھات، لەناوبىبات! دەزانىن، دەزانىن يەك قىزەي ئەو، يەك  
قىزە بەسە بق ئەوهى پەردهي گويىي هەمووتان بىتەقىنەت و خويىنى  
ناو مېشكتان لە گويندانەوه بىتەدەرەوه! ئەگەر من نەبۇومايه،  
ئىستا ئىتوھ لىزە دەبۇون! لىزە نەدەبۇون! گەر من پىتاتام نەوتبايە  
كە لە تومولەوه كەسىتكى وا، يان نا، با نەلىتم كەس، درېندەيەكى  
وەك باشنى هاتووه و ويستوو يەتى هەمووتان لەناوبىبات، كى لە  
ئىتوھ دەيزانى شتىكى والە پەتىيە و دەيە و يەت ۋېڭرىيەمان لى بکات  
لە گەيشېتىن بە دوورگەكە. ئىتوھ بق سوپاسگۇزار نىن، ئىتوھ بق

هر خه‌ریکی خواردن و خه‌وتتن. به راستی به داخه‌وهم، تازه  
له‌خه‌وهله‌لده‌ستن! بیهیننه به رچاوی خوتان، من نهبوومایه، ئیوه  
چیتان ده‌کرد! به‌س پیم بلین، چیتان ده‌کرد! که ئه‌و قسانه‌ی  
ده‌کرد، به‌شینک له خه‌لکه‌که ده‌ستیان به ده‌می خویانه‌وه ده‌گرت،  
به‌شینک له‌وانه‌ی که نه‌ده‌گریان، ده‌ستیاندەکرد به گریان،  
هیچیشیان نه‌یاندەویرا ده‌نگیان زور گهوره بیت، که قسه‌کانی  
ده‌نگگه‌وره کپیکات. هه‌ندیکیشیان چاویان زیاتر زه‌قده‌کرده‌وه  
زیاتر به سه‌رسور‌مانه‌وه سه‌یری ده‌نگگه‌وره‌یان ده‌کرد. ناخم  
ده‌بیوت: ئه‌و قسانه قسه‌ی نوین، هه‌رگیز پیشتر گویم له ناوی وا  
نه‌بووبو. هه‌رگیز نه‌مبیستبوو که‌سینک، شتیکی وا هه‌بیت، به‌و  
شیوه‌یه هیر شبکات‌سه‌ر که‌شتییه‌کان. ئاخر ناخم زور شتی  
ده‌زانی، پیشتر هه‌ر پرسیاریکم بۆ دروست‌ده‌بوو،  
وه‌لامیده‌دامه‌وه، جگه له یه‌ک دوانیک نه‌بیت، هه‌موو شتیکی  
ده‌زانی، به‌لام له باسی ئه‌و بانشییه زیقنه‌دا، هیچ شتیکی پی  
نه‌ده‌وت. ته‌نها ده‌ترسام، زیاتر ده‌ترسام. /

ئیوه، ئه‌ی داماوه‌کانی که‌شتییه‌که‌م، ئه‌ی خه‌لکه بیتاوانه‌که، من  
به‌پرسی هه‌مووتانم، په‌یامم پی دراوه، ده‌بیت هه‌مووتان  
بگه‌یه‌نمه دوورگه‌ی خه‌ونه‌کان. دوورگه‌ی خه‌ونه‌کان  
دوورگه‌یه‌کی زور ناوازه‌یه، زور لیره‌وه دوور نییه، هه‌موومان  
لیی نزیکین، هه‌موومان حه‌زمان پیتیه‌تی. جیگه‌کانی به شیوه‌یه‌ک  
نهرمن، ئارامیت پی ده‌به‌خشن، له‌وی ئه‌و جوله‌جوله‌ی ئاوه‌که  
نییه که دلتان تیکده‌دات، له‌وی هه‌موو جوره خواردنیکی ناوازه  
هه‌یه. له‌وی هه‌مووتان به دلی خوتان ده‌توانن خانوو و ژووری  
تاییه‌ت و نه‌رمتان هه‌بیت، هه‌مووتان دلخوش‌دەبن، به‌لام پیویسته

ئیوه هاوکاری من بن، پیویسته هه مووتان به قسەمبکن، ئەویش  
بە قسەی من نا، بە قسەی ئەو. ئەو هه موو شتىكىم بىن دەلىت.  
ئەو هه موو شتىكىم بۇ روونددكاتەوە، هەر ئەویش يارمه تىيدام  
كە بە لۆكەيەكى گەورە بتوانم ئیوه بپارىزەم لە باشنى. گەر ئەو  
نەبوایە، ئیوهش نەدەبۈون. گەر ئەو نەبوایە، منىش نەدەبۈوم.  
تكايىھە، سوپاسى ئەو بکەن. تكايىھە، هه مووتان بگرىن بۇ ئەو. تكايىھە  
هه مووتان داوا لەو بکەن. تكايىھە، داوا لەو بکەن. داوا لەو بکەن  
بمانگەيەننە دوورگەكە. بەبى ئەو، ئىنەمە هيچ شتىكمان بىن  
ناكىرىت، بەبى زانىارى و پەيامەكانى ئەو، ئىنەمە هيچ نىنن، ئىنەمە لە

ناو ئەو ئاوهدا نقومىدەبىن و هه موومان كوتايىمان بىن دىت.  
كە دەنگگەورە ئەو قسانەى دەكىرد، ئەوانەى نەشىدەگرىيان،  
دەستىاندەكىرد بە گرىيان، بىنەر چاوه كانى بچووكىردىبۈونەوە دو  
بەرددوام سەيرى مەنى دەكىرد، سەرباز هەرگىز  
ئاوريشىنە دەدایەوە بەرددوام بىوو لە گرتى بازىنەكە. زۇرېيى  
ئەوانەى لەۋى بۈون، زۇرېيىان دەگرىيان، زۇرېيىان دەنگىيان  
بەرزىدەبۈوەوە، بە گرىيانوھ داواياندەكىرد كە ئەو رىزگاريانبىكەت،  
هه مووييان تەنها دەيانوت: تكايىھە، رىزگارمانبىكە. تكايىھە، بمانپارىزە.  
تكايىھە، با بگەين بە دوورگەي خەونەكان.

دەنگ گەورە بەرددوام بىوو لە قسەكانى، بەرددوام هاواريىدەكىرد،  
بەرددوام هەمان ئەو قسانەى دووبارەو سىتىارەو  
دەبارىدەكىردىوە، كە ئىنەمە چەند پیویستانمان پىتەتى بۇ  
دابەشكىرىنى سەوزەو مىوهكان، چەندمان پیویست پىتەتى بۇ  
پاراستمان لە باشنى، پاراستمان لە هه موو مەترسىيەكى ناو  
ئەم ئاوه دەيشتىمان بە دوورگەكە. لە كاتى ئەو قسانە، بىنەر

به رده وام چاوی له سه رم بwoo، به رده وام سه یریده کردم، و هک  
ئه وهی بیه ویت ناخم بخوینیته وه، و هک ئه وهی ناخم شاشه یه کی  
گوره بیت و ئه ویش بیخوینیته وه، سه یریده کردم. منیش  
به رده وام زیاتر ده ترسام له سه یرکردن کانی بینه ر، ئاخز قسه ی  
بینه ر و اته قسه ی ده نگه وره، ده نگه ورده ش هه مهو خه لکه که ی  
به گریانه یتیاوه، ته نهایا به قسه کردن و گیترانه وهی ئه و پووداوه  
سه یردهی دوینی شه و، به بی ئه وهی هیچ که سینکی تر جگه له و،  
هه سنتی پن بکات، یان بیبینیت، یان هیچ شتیک بیبینیت. وا  
پنده چوو گه ر ده نگه وره بلیت: پیویسته دکتور بخون، هه مهو یان  
بین و بمخون، بیرم له وه ده کرده وه ده بیت که ی له ژیر ده سنتی  
هه مهو ئه و که سانه بمرم که ورده ورده گوشتنی لاشه م  
لنده که نه وه. له ناکاو ناخم ده یوت: وا ز له و بیرکردن وانه بهتنه،  
بینه ر بق وا سه یرتده کات! ج شتیک هه یه ده یه ویت بیبینیت له  
تؤد!! له وانه یه بقیه ناوی بینه ر بیت، هه مهو شتیک بیبینیت. من  
نه و بیرکردن وانه هه بwoo. که ده نگه وره ده سنتی بق من را کیشا،  
زور ترسام. هه ستمکرد ئیستا به ئاماژه کردن بق من، به خه لکه که  
ده لیت که هه مهو یان بین و بمخون، نازانم ئه و بیرکردن وهی که  
من رقزینک له رقزان ده خوریم، له کوینه بقم هاتبوو، به لام هه ر  
کاتیک ترسابوایه م، هه ستمده کرد ئه و خه لکه که له دهور من، دین و  
ده مخون و منیش نامر م تا هه مهو گوشتنی لاشه م به ته و اوی  
لبنه که نه وه. زور له وه ده ترسام ئه و رقزه بیت و نه توانم هیچ  
شتیک بکه م. ده سنتی بق را کیشا م و تی: ئه وه ده بین، ئه وه  
ده بین، وا نییه! هه مهو و تان سه یریبکه ن، هه مهو و تان سه یریبکه ن.  
باش سه یریبکه ن، ئه وه دکتوره، دکتور. ئه م کوره دکتوره،

دکتوریکی زور باشیشه. دکتور ههموو ئه و خواردنانهی ههیه ل  
سەر ئەم کەشتییه، له ژىز دەستى ئەودان، جا ئەگەر دەتانه ویت  
سکنان بە تىرى بەمینىتەوه، دکتور تۈرەمەكەن. ئاگاتان لىيى بىت،  
دکتور ناوەكەشىھەتى، ناوى خۆيەتى. ههمووتان دەبىت پىى بلين  
دکتور، كەس بە شتىكى تر بانگىنەكەت.

يەكەم جار بۇو گويم له دەنگى خەلکەكە بىت، ههموويان  
بەيەكەوه ھاواريانكرد: بەلى، بەلى، تىنگەيشتىن. ههموويان  
دەترسان قىسىم بکەن، ههموويان دەگریان. ههموويان دەلەرزىن،  
ھهموويان وايان دەزانى من كەسىكى زور تۈرەو توندم، كە  
كوتاييان پى دەھىتمۇ له بىرسان دەيانكۈزم بە بېيارەكانم. دکتور!  
دکتور! دەنگىنەكە ناسك لە بن گويم دەھات، دەيىوت: دکتورەكەم،  
ھەر ئەندە و بىزىدەبۇو. ئەو دەنگە، ئەو دەنگە، ئەو دەنگە  
دەناسىمەوه. دەيناسىمەوه، پىشتر گويم لى بۇوه، كى بۇو ئەو  
قسەيەى كرد، كى بۇو بەو ناوە بانگىكىرم! زور ئارامبەخش بۇوا!  
كى بۇو! من چۇن بىزانم من دکتorm! من ھىچ شتىك لە سەر  
خواردنەكان نازانم، ھىچ شتىك نازانم لە سەر ئەوهى گەر حالى  
يەكىن لەم خەلکە گرياوە تىكېچىت، چى بکەم! لەگەل ئەوهى  
ھىچىش نازانم، بەلام دەمزانى كە ئەوانە بەردىبەنەوه دواى  
وەستانىيان، پىۋىستناكەت ھىچ شتىك بکەم، پىۋىستناكەت ھىچ  
شتىك بکەم، ھىچ نىيە، خۆيان ھەلەستنەوه. ناخم واى دەوت،  
منىش باوهەرم پىى دەكىرد، نەدەجولام لە شوينى خۆم، لە لاي  
ميوەكان دەمامەوه، تەواو، ئىستا بە ھوش خۆيان دىنەوه، ههموو  
شتىك باشە، ھىچيان لى ناييات.

که هه موو خه لکه که سه یری منیان ده کرد، من نه مده توانی و ده  
دهنگه وره سه یریان که مه و ده، به لکو من سه یری بینه رم ده کرد،  
هر چاوی له سه رم بوو. تا ده هات، زیاتر چاوه کانی  
بچوو کده کرده و ده زیاتر له من ورده بعوه و ده یویست بزانیت  
ئه وه چیه، ئه وه چیه له ناوه وه قسم له گه ل ده کات، ده یویست  
گوئی له ده نگی ناخم بیت. خو ئه گه ر بتوانیت گوئی لی بیت،  
هه موو نهینیه کانم ده زانیت، هه موو شتیک ده زانیت، هه موو!  
له وانه یه ئه و کاته به سه ربا ز بلیت من فریبده ناو ئاوه که وه،  
چونکه هه شتیک بینه ر بیلیت، و اته ده نگه وره و توویه تی. هه  
شتیک ئه و بیلیت، ته واو، پیویسته جیه جیکریت. با وه رنا که م  
بتوانم به رگه سه ربا زیش بگرم، ئه و زور به هیز دیاره، زور  
به هیز دیاره، با وه رنا که م بتوانم رو و به رو و بیمه وه. بینه ر، به سه،  
چیتر سه یرممه که، نامه ویت قسم کانی ناخم بخوینیت وه. که ئاوا  
بیرمکرده وه، بینه ریش چاوی له سه ر من لا بد، و دک ئه وهی  
ریک بزانیت ناخم چی ده لیت، ریک و دک ئه وهی بزانیت نامه ویت  
به و شیوه سه یرمکات و ناخم بخوینیت وه، چاوه کانی لا بد.  
دوای و تاره ئاگرینه که ده نگه وره، خه لکه که هه موویان هه ر له  
جی خویان و هستابوون، هیچیان هیچ قسمیه کیان نه ده کرد،  
نه یانده پرسی و رای خویان نه ده وت. ئه سله ن کن ده توانیت رای  
خوی بلیت، یان بپرسیت، خو ده نگه وره هه موو شتیکی  
روونکردو و ده وه، دیاره که پیویستمان به چیه، بینگومان زور  
روونه. پیویستمان به وهیه هه موو مان به قسمی ده نگه وره  
بکهین، چونکه زانیاریه کانی له ئه و ورده گریت، با سه ربا ز  
ثار استه مانبکات له ژیر فه رمانی ده نگه وره به ره دوورگه

خوشەکه، گەر کىشەيەك، شىتىكىش دروستبۇو، بىنەر زۇر  
زىرەكە، بىنگومان بۇمان چارەسەردەكەت. وا دىيارە ھەر كاتىكىش  
بىتاقەت بۇوين، نەخۇش بۇوين، من چارەى كىشەكە دەكەم.  
ناخىم دەپېرسى: باشە دەنگەورە بۇ وا جياوازە لە ھەموان!  
نازانىم، ئىنمە ھەموومان شىتىكى نەرمى پەش و ھەندىكىشمان  
قاوهىي زەردباو لە سەر سەرمانە، بەلام ھىي ئەو سېپىيە، سېپى!  
سېپىيەكى تەواویش نا، وەك بلىتىت، خۆلەمېشىيە. ھا! خۆلەمېشى  
چىيە! لەوانەيە ئەو رەنگەي سەرى دەنگەورە بىت، بۇيە ناخىم  
لەو كاتەدا بەكارىيەتنا.

ھەموو خەلکەكە راودەستابۇون، چاوهكانيان زەق سەيرى  
دەنگەورەيان دەكەد، كەس قىسىنەدەكەد، زۇربەيان دەگرىيان.  
دواي ئىستىك وەستان، دەنگەورە بە ھەموانى وەت: من  
ئەوناس م، لە پىتىگەي ناسىنى ئەوھو توانىيۇمە كۆمەلىتىك تواناۋ  
زانىارى كۆبکەمەوھو فىترېبىم كە چۈن لىرە دەربازمانبىيەت. من،  
من چەندىن سالە لە سەر ئەم كەشتىيەم و ئىتوھش ھەمووتان  
خەوتۇون. ھىچ كامتان ئامادەنەبۇون لەخەوھەستن، ھەمووتان  
تەمبەلىتان ھەلبىزاد، من شەwoo پۇزم لە سەر يەك داناو  
پرسىيارمكەد، پرسىيارم لە خۆم كەد، ھاوارمكەدو پۇوم لە  
ئاسمان كەد، تا لە كۆتايىدا سالى پار، بەلى، بەلى، دواي چەندىن  
سال، سالى پار، ئەو منى بەسەركەدەوھو قىسى لەگەل كەد.  
ھەموو ئەوانەي پېتان دەلىم، راستەوخۇ لە ئەوم وەرگەتۈوھو  
ئەو پىتى و تووم. ھىچ كام لە ئىتوھ ئامادەنەبۇون ھەستن، ھىچ  
كامتان ئاگادار نەبۇون، ھىچ كامتان لە شەوانى تەنيابى و ترسى  
بانشى و ھەموو تومول لەگەلمدا نەبۇون. ئاگاتان لىنە چەندە

ملتان دیشیت! دهزانن بو! دهزانن بو! که سیک له ئیوه ئەگەر  
ئازان، ئەگەر دەلین ئیوهش زانیاریتان پییه، دهزاننیت بو ملتان  
ئەوهندە دیشیت! کەستان دهزانن!

بىنگومان ھەروا بە بىدەنگى و بە گريان بەپىيىدەكەن، ئىمەش ھىچ  
كاتمان نېيە بقى گريان و بىدەنگى، ئیوه ھىچتان نازانن بقى لىزەين،  
ھىچتان نازانن بقى ملتان رەقبۇوه. وەرن، با من پىتان بلېم بقى  
ملتان رەقبۇوه. وەرن، با من زانیارىيەكانى لە ئەوهەوە  
بەدەستەمىستۇوه، بۇتان باسىكەم، بۇتان شىبىكەمەوە. ئیوه  
ھەمووتان وەك يەك وان، ھەمووتان چەندىن سالە تەمبەلىتان  
ھەلبىزادووھو لە سەر جىيگەكانتان خەوتانلىكەوتۇوه، ھەمووتان  
پىش ئەوهى بىن بقى ناو ئەم كەشتىيە، لىتان پرسراوە، كە ئايا  
دەتانەويت بچەناو كەشتىيەك كە لە ناو ئاۋىتكى گورەدايەو  
شەپۇلەكانى ئاوهكە لەوانەيە نۇقمىيىكەن. ھەمووتان پىتان وترابە  
كە باشى چيتانلى دەكەت، گەر بىنەناو ئەم كەشتىيەوە،  
ھەمووشتان بە حوسن و رەزاي خۆتان ئەوهەتەن ھەلبىزاد بىن  
باقى ناو ئەم كەشتىيى نەهامەتىيە. ئاخىرى كىيى تر جەلە لە ئیوه؛ ئیوهى  
گەمزە، ئەوهى قبولىدەكەد بىتە ئىزە. ئاخىرى منىش لە ئیوهەم، گەر  
وەك ئیوه گەمزە نەبوومايمە، بقى لىزە دەبووم! بقى خۆم لە يەكىن  
لە دوورگە ھەميشەيەكان دەمامەوەو خەۋى خۆشىم دەبىنى. بە  
ھەر حال، مەگرین، بەسە، واز لە گريان بەھىن، ھەمووتان قىت  
راوەستن و گۈى بقى فەرمانەكانم بىگەن.

ئىستا يەكەم شت پىويىستانن پىيە لە ناو ئەم كەشتىيە بىكەين،  
ئەوهەيە كە بىزانىن چەند كەسىن، چەندىمان قەزمان درىزىو چاومان  
گورەيەو سىنگمان نەرمە، چەندىشمان چاومان

بەناوه وەداجووھو مۇوی زور لە دەمۇچاومان ھەيە. ژمارەي  
ھەموومان چەندەو چۈن بتوانىن لە سەر ئەم كەشتىيە نەفرەتىن  
رېزگارمانبىيەت و بگەين بە دوورگەكە.

ھەموو قۇدرىيۇ چاواگەورە سىنگەرمەكان لىزەوە رېزىن، لە لاي  
راست، لە لاي ရاست، ئەي ھاوار، ئىتوھ بق وا دەكەن، لە لاي  
راست، وتم: لە لاي ရاست!

دەمبىنى كە ئەوانەي قىيان درىيۇ بۇو، ھەموويان دەستىيان بە<sup>دە</sup>  
جولە كردىبوو، بەلام ھەرىيەكە بە لايەكدا دەجولان و ھىچيان  
نەدەچووھ لاي ئەوي تر، چونكە نە من و نە ئەوانىش نەماندەزانى  
لە لاي ရاست چىيە! ها! ရاست! ရاست! ھەستى دەستىم،  
دەست، ئەم دەستە بەھىزەم.

ناخىم وەلامىدەدامەوھو ئەوناسىش بە دەستەكانى و بە پالنان  
چاواگەورەكانى دەخستە لاي دەستە راستى من، ئەوانى تريشى  
دەخستە لايەكەي ترى كەشتىيەكە.

ئەناس ھاوارىكىدو وتى: ئەوانەتان كە قىزان درىيۇ چاوتان  
گەورەيەو سىنگتەن نەرمە، ئىتوھ يارمەتىي دكتور بىدەن كە  
خواردىنەكان دابەشبىقات، نا نا، پېش ئەوھ، بىزانم ژمارەتان چەندە،  
ژمارە!

چى! ژمارە چىيە! ناخىم دەپرسى و وەلامىشىدەدایەوھو بە چاوم  
سەيرى قۇدرىيۇ كەنام دەكىرد؛ يەك، دوو، سى، چوار، پىنج و ھەتا  
ژمارە پەنجا يەكلەدۋايىھك دووبارەمكىرىدەوھ. ها، دىارە  
ژمارەيان پەنجا كەسە، پەنجا! ئەوناسىش ھەمان شتى منى  
دووبارەدەكىرىدەوھو بە دەنگە گەورەكەي ھاوارىدەكىرد؛ پەنجاى  
رىيکن، پەنجاى ۋېتكى! ئەي ئىتوھ، ئەي ئىتوھ دەمۇچاوبەمۇوھكان،

بوهستن به ریکی، با ههمووتان بژمیزم؛ یهک، دوو، سی، چوارو  
 پویشت تا گهیشت به ژماره چلوحهوت. خه ریکده بوو توره ببیت،  
 وتنی: ئهی کوا سی که سه کهی تر! له ژووره وهن، تا ئیستا  
 له خه و هله لنه ستاون! له قسانه بوو، له ناكاو و هستاو سه یریکی  
 بینه ری کرد، دواتر چاوي خسته سه ر من و ئاوري دایه وه بو لای  
 سه ر باز. سه یریکی ئه رزه کهی کردو له بئر خؤیه وه وتنی: هم،  
 باشه، ئیستا ده زانم ژماره تان چهنده، ئیوه؛ ده موچاوبه مهوه کان،  
 له بئر دهستی سه ر باز بن، هه رچی که بینه رو سه ر باز بیلین، يان  
 من پیتانی بلیم، ده بیت به بئی گله بی بیکەن. بیگومان هه ر گیز  
 نەکەن له چاوگه ورە کان نزیک بینه وه، هه ر که سینک بی بینم له گەل  
 هه ر قژدریزیک بوهستیت، هیچ رە حمى پئی ناكەم. ئه و خؤى  
 و تۈويه تى: ئیوه نابیت تیکەلی یهک بن، نامە ویت بتان بینم و  
 ئه و يشمان لى توره ببیت و دووباره هه موو تومول  
 هېرىشكەنە و سه رمان. من تاقھتى ئه وهم نە ماوه شەرتان بو  
 بکەم، گەر ده تانە ویت لىرە نە تاجتاتان بیت، حەتمەن پیویستە  
 بە قسە مبکەن، ده بیت بە قسەی ئه و بکەن، گویرايەل بن و له  
 فەرمانە کانم دەرمە چن. گەر گویرايەل بن، من خۆشمە دەھەن، من  
 خۆشمە بین، ئه و يش خوشى دەھەن، ئه و يش خوشى بويىن،  
 ده تانباتە و دوورگە كە.

بو ساتىك هەستمە كرد من زور خۆش بە ختم كە ئىشىركەنە كەم  
 له گەل قژدریزە سنگنە رمە کانە، له كاتىكدا منىش وەك گرووپى  
 ده موچاوبە مهوه کان، ده موچاوبە مهوو بۇوم. له خۆمە وە  
 هەستىكى خۆشم هە بوو، دە توانم شتىك بکەم كە هیچ كە سینكى  
 تر ناتوانىت بىكەت. بەس من، جا لە وەش خۆشتەر، سه ر باز و

بینه‌ریش، نه یانده‌توانی تینکه‌لبن، به‌س من ده‌متوانی. ئى ناخـ  
ئىمە خواردنە کانمان دابه‌شده‌کرد تا هەموان بەيەكەوه بگەين بـ  
كەشتىيەكە. نازانم، ئەم دلخوشىيە چىيە! ناخـ بۇچى نەو  
جياوازىيە لە نىوان من و دەموچاوبەمۇوەكانى تردا پى خۆشـ  
بۇچى حەزدەكەم لە لاي سىنگەرمەكان بمىنەوه نەك لە لاي  
گروپەكەي خۆم!

چەند جارىك كەشتىيەكەو ئاوه‌كەش تارىكىدەبوونو زۇربەي  
شەكان ديارنەدەمان، خەلکەكە دەچۈونەوه ژۇورەكان و  
قىزدىرىتىزەكان لە لاي راستو ئىمەش لە لاي چەپى ژۇورەكە  
دەخەوتىن. چەند جارىك تارىكىو پۇناك پۇويادو ھىچ شتىكى  
ئەوتۇ رووينەدەدا، تەنها دواي ھەستان لە خەو بە دەنگە  
گەورەكەي ئەوناس، من خىرا دەچۈومە لاي مىوه تىنچۈرۈكەكان و  
سەرەتا بە دەستى خۆم دەمدا بە ھەموو چاوغەورەكان،  
دوااتريش دەنگم بەرزدەكردەوهو ئەوانى ترم بانگەكرد.  
زۇربەي كات ئەوانى تر مىوهى كۆنترو بچۈركىتىيان بەردەكەوت  
لە چاوجىزىتىزەكان، چونكە من فەرمانى ئەوناسم جىيەجىدەكرد،  
كە پىنى وتبۇوم سەرەتا پىويىستە قىزدىرىتىزەكان مىوه بخۇن، دواتر  
ئەوانى تر تامى مىوهكان بکەن. خۆشم ھەر لە كاتى  
دابه‌شىكىرنەكە چەند دانەيەكم دەخواردو چەند دانەيەكىشىم  
ھەلدەگرت بۇ سەرباز و بىنەر، بەلام ئەوهى لە لام سەير بۇو،  
ئەو بۇنە سەيرە بۇو كە لە ژۇورى ئەوناس دەھاتەدەرەوه،  
ھەموو كات كە ئەو بۇنەم دەكىرد، ھەستم بە برسىيەتى دەكىردو  
دەمبىنى بىنەر سەربازىش دەچنە ژۇورەوه. بۇ ساتىك ھەموو  
شتىك دەوەستا لە سەر كەشتىيەكەو تەنها ئەو سى كەسە لەو

ژووره دههاتنه دهرهوه، هه میشه ئه وناس له پیشیان وه دههات و  
ئه وانی تریش دوای ئه و دههاتنه وه دهرهوه و هر کامیکیان بوق  
سهر کاری خوی ده رفیشت. ئه و چهند رفڑه هیچ شتینکی تر  
پروینه داو خه لکه که ش جگه له خواردن و گوینگتن له قسه کانی  
ئه وناس دهربارهی ئه و، هیچی تریان نه ده کرد.

روزه کان به رده و امبونن له تیپه پبوون، منیش له گهل ناخدا  
به رده و ام خه ریکی گفتگو بوم، ئه م رفڑانه که بینه ده بینم،  
هیچ شتینک له گهل ناخدا نالیم. ده زانیت بوق؟ هاهاها، هر نازانم  
له گهل کیشدا قسه ده که م، به لام هر که سیک بیت، ده زانیت بوق!  
چونکه ده زانم بینه بوقیه ناوی بینه ره، ده توانیت ناخیشمان  
بینیت. نه ک هر ئه وهنده، دیاره ده توانیت گویی له گفتگوی  
نیوان من و ناخیشم بیت، بوقیه ئیستا گه ر بمه ویت قسه یه ک له  
ناخم و هربگرم، پرسیاریکی لی بکه م، گفتگوییه ک بکهین،  
هه میشه پشت له بینه ده که م، یان که ئه و رفیشته ژوورهوه،  
له گهل ئه وناس ئینجا من قسه یه ک ده که م و پرسیاریک ده که م.  
رفڑیک له دوای بونه خوش سه یره کهی ژووره کهی ئه وناس و  
سه ربازو بینه، ئه وناس هاته ده ره وه به ده نگیکی زور  
گه ورده و هاواريکرد که هه مو و خه لکه که کوبینه وه، هر  
هه مو ویان! و تی: په یامی ئه و م بوق هاتووه، که ده بیت ئیمه  
ژماره مان زورتر بیت له وهی ئیستا هه یه، ده بیت چیتر ئیمه  
دهسته و هستان دانه نیشین و هه ولبدهین خومان به هیز بکهین.  
ده بیت واز له میوه خواردنیکی زورو به رده و ام دانیشتن و گریان  
بھینین، ده بیت هه مو و مان به قه د سه ربا ز ئازا بین، ده بیت  
هه مو و مان به قه د بینه زیره ک بین و ئه وهنده دیکتوریش

دهرباره‌ی جهسته‌ی خومان زانیاریمان هه‌بیت. ئهوناس نه و  
قسنه‌ی دهکردو به پنچه‌وانه‌ی جاره‌کانی تر دودلییه‌ک ل  
چاوه‌کانی دیار بwoo. سه‌یری خه‌لکه‌که‌ی دهکرد بزانیت ده‌لین  
چی، کاردانه‌وهیان چییه له‌گه‌ل ئه و بپیاره له ناکاوانه، به‌لام  
خه‌لکه‌که تنه‌ها دانیشتبون، تنه‌ها دله‌رزین و هه‌ندیکیشیان به  
تاییه‌ت چاوگه‌وره‌کان، ده‌گریان. دوای بیینی ئه و کاردانه‌وانه له  
خه‌لکه‌که‌وه، ئهوناس ده‌نگی وده یه‌که‌م رقز گه‌وره‌کرددوه و  
چاوه‌کانی دودلی و گومانیان تیدا نه‌ماو هاواریکرد: هه‌مووتان  
هه‌ستنه‌وه‌سه‌رپی، هه‌مووتان هه‌ستنه‌وه‌سه‌رپی و سه‌یری من  
بکه‌ن، پینک سه‌یری ناوچه‌وانم بکه‌ن. دهزانن من قسه‌یه‌کی  
ئاساییتان بق ناکه‌م! دهزانن ئه وه په‌یامی راسته‌وحوی ئه وه!  
دهزانن ئه‌مشه‌و چی روویداوه! دهزانن! بینگومان نازانن، گه‌ر  
بتانزانیایه، ئاوا دانه‌ده‌نیشن و پیش ئه‌وهی من ئه و قسانه‌ش  
بکه‌م، هه‌مووتان هه‌ولتانده‌دا بی‌رینک بکه‌نه‌وه که چون بتوانین  
دهربازبین لهم که‌شتیه، لهم ئاوه. ئه و میوانه وا به‌رده  
ته‌واوبوون ده‌رقن. هه‌ستی پی ناکه‌ن! هه‌ستی پی ناکه‌ن!  
میوه‌کان رقز رقز زیاتر تیکده‌چن و تامیان ناخوشده‌بیت. دهزانن  
ئه‌گه‌ر میوه‌کان نه‌مینین، هه‌موومان له تینوان ده‌خنکتین! وا  
دهزانن ئه و هه‌سته سه‌یره‌ی ناو ده‌متان چییه! ئه و هه‌سته‌ی  
به‌رده‌وام ناو ده‌متان وشکه و حه‌زده‌که‌ن ئاوي ژیر که‌شتیه‌که  
نوشبكه‌ن. وا دهزانن ئاگام لیتان نییه! بینه‌ر هه‌موو شتیک  
ده‌بینیت، هه‌موو شتیک. تنه‌ناهه‌ت دهزانیت له ناخی خوشستان چی  
ده‌لین. دهزانم له ترسی سه‌رباز تا ئیستا که‌ستان نه‌چوونه‌ته‌ناو  
ئاوه‌که، یان ده‌ستان بقی دریزنه‌کردووه که لیی بخونه‌وه، به‌لام

دهزانم خوتان ناگرن. چهند پوژنیکی تر هیچ میوه‌یه ک نامینیت،  
هیچ میزیک له ئیوه‌وه نایه‌ته‌ددره‌وه هه‌موومان بـیهـکـوه  
دهمرین! دهمرین، خـلـکـینـهـ، هـهـموـومـانـ دـهـمـرـینـ وـ دـهـگـهـ پـیـنـهـوهـ بـقـ  
لـایـ ئـهـوـ!

دهـتـانـهـ وـیـتـ کـهـ چـوـونـهـوهـ، ئـاـواـ بـهـ لـاوـازـیـ بـچـنـهـوهـ! ئـاـواـ بـچـنـهـوهـ کـهـ  
فـهـرـمـانـیـ ئـهـوـتـانـ جـبـیـهـجـیـنـهـکـرـدـوـوهـ بـهـ سـهـرـشـوـرـیـ وـ لـاوـازـیـ  
بـچـنـهـوهـ بـهـرـدـهـرـگـایـ ئـهـوـ. وـاـ دـهـزـانـنـ ئـهـوـ ئـاـواـ پـیـشـواـزـیـتـانـ لـیـ  
دهـکـاتـ! ئـاـواـ پـیـشـواـزـیـتـانـ لـیـ دـهـکـاتـ، کـهـ هـیـچـ فـهـرـمـانـیـکـیـ ئـهـوـتـانـ  
جـبـیـهـجـیـنـهـکـرـدـوـوهـ!

کـهـ ئـهـوـ ئـهـوـ قـسـانـهـیـ دـهـکـرـدـ، نـاخـمـ پـیـیـ دـهـوـتـمـ: دـهـسـتـ خـوـشـ،  
نـهـمـوـتـ بـیـنـهـرـ دـهـزـانـیـتـ لـهـ نـاخـیـ خـوـشـمـانـ چـیـ دـهـلـیـنـ! دـوـاتـرـ  
پـیـکـهـنـیـمـ دـهـهـاتـ کـهـ ئـهـوـنـاسـ هـهـمـوـ شـتـیـکـیـ دـوـوـبـارـهـ دـهـکـرـدـوـهـ.  
چـهـنـدـنـیـنـ جـارـ دـهـیـوـتـ: دـهـمـرـینـ، چـهـنـدـنـیـنـ جـارـ دـهـیـوـتـ: ئـاـواـ  
پـیـشـواـزـیـتـانـ لـیـ دـهـکـاتـ! چـهـنـدـنـیـنـ جـارـ هـهـمـانـ پـرـسـیـارـیـ  
دـوـوـبـارـهـ دـهـکـرـدـوـهـ.

ئـهـوـنـاسـ بـهـرـدـهـوـامـبـوـ لـهـ قـسـهـکـانـیـ خـوـیـ وـ بـهـ دـهـنـگـیـکـیـ گـهـوـرـهـترـ  
هـاـوـارـیـکـرـدـ، کـهـ لـهـمـهـوـدـوـاـشـهـوـانـهـ يـهـکـیـکـ لـهـ چـاـوـگـهـوـرـهـکـانـ دـهـچـیـتـهـ  
زـوـورـیـ ئـهـوـوـ بـقـ شـهـوـیـ دـوـاتـرـ يـهـکـیـکـیـ تـرـیـانـ لـهـ لـایـ ئـهـوـ  
دـهـمـیـنـیـتـهـوـهـ. کـهـ ئـهـوـ قـسـهـیـهـیـ دـهـکـرـدـ، سـهـیـرـیـ هـهـمـوـانـیـ دـهـکـرـدـ،  
سـهـیـرـیـ بـهـمـوـهـکـانـیـ دـهـکـرـدـ، چـاـوـیـ دـوـدـلـیـیـکـهـیـ تـیـنـدـهـزـایـهـوـهـ،  
سـهـیـرـیـ منـیـ دـهـکـرـدـ، بـهـلـامـ کـهـسـ هـیـچـ کـارـدـانـهـوـهـیـکـ، قـسـهـیـکـ  
یـانـ شـتـیـکـیـ نـهـدـهـکـرـدـ وـ نـهـدـهـوـتـ، بـقـیـهـ هـهـرـ بـقـ ئـهـوـ سـاتـهـ ئـهـوـ  
گـوـمـانـهـ لـهـ چـاـوـیـ دـهـمـایـهـوـهـ کـوـتـایـیـ پـیـ دـهـهـاتـ. بـهـرـدـهـوـامـدـهـبـوـوـ  
لـهـ قـسـهـکـانـیـ وـ دـهـیـوـتـ: قـرـڈـرـیـزـهـکـانـ، هـهـمـوـوـتـانـ بـهـ پـیـیـ بالـاتـانـ

ریزبین، لیزهوه، پهنجهی بق داره خرهکهی پیش سهرباز  
رادهکیشا، تا ئىزه، پهنجهی بق دهرگای ژوورهکهی خوى  
رادهکیشا.

ههموو سنگنرمە قىدرىزەكان بە پەلەپرسكى بەبى ئەوهى  
بزانى بق شتىك بانگراون، رېزبۇون بەو شىوهيەى كە ئەو  
داوايىكىرىدبوو، تەنها يەك دانەيان نەبىت، كە قىزىكى پەشى لهوانى  
تر كورتىرى هەبۇو. لە ناو رېزهكە نەوەستابۇو، بەلكو ل  
دەرەوهى رېزهكە ھەلدەلەرزى و ھەناسەى تەنگىبۇو و دەستى  
بە سنگىيەوه گرتىبۇو. كەوتەسەر زھويى كەشتىيەكەو زۇر بە  
قورسى ھەناسەى ھەلدەكىشا، دەيىوت: دەمرم، دەمرم و بە  
دەنگىكى نوساولۇ كزەوه دەيويىست پە بە دەنگى ھاواربکات كە  
دەنگىتى، بەلام نەيدەتوانى، چونكە وا پىتەچوو ھەناسەى زۇر  
تەنگ بىتىو نەتوانىت ھىچ قىسىيەك بە واژىو بە دەنگىكى  
گەورەوه بکات. پىش ئەوهى ئەوناس ھىچ شتىك بلىت، ناخم  
وتى: بېرق بق لاي ئەو چاوجەورەيه و دەست لە سەر شانەكانى  
دابنى. چۈومە لاي، بەبى ويستى خۆم دەمۇت: ھەموو شتىك  
باشه، تو لە شوينىكى سەلامەتىت، ھىچ كەسىك ئازارتىدادات و  
دەستم لە سەر شانى دادەناو دەستم لە شانى دەخساند.  
سەيرىكى ئەوناسىم كىرد تا بزانى كارداڭەوهى چۈنە بەرانبەر بەو  
كارەھى من، كە بەبى پرسى ئەو كردوومە، جىڭە لە دوودى و  
ترس، ھىچ شتىكم لە چاوى نەخويىندەوه. نازانم، پىتم سەيرە،  
يەكەم رۇز ئەوناس زۇر بە مەمانەوه ھەموو قىسىكانى دەكردو  
لە ھىچ شتىك سلىنەدەكردهوه، ئىستا ئەو ترسكايى دوودى و  
ترسە چىيە ناوناوه لە چاوهكانىيەوه خۇى پەخشىدەكتات بق من و

ههموو ئهوانه‌ی که سه‌رنجی چاوی ددهدن. بەرده‌وامبۇوم لە  
ئارامكىرىنەوەی خانمەکە، ها! خانم! ناخم دەپېرسى: خانم!  
دەپېرسى: خانم! خانم چىيە! ناخم دەيىوت: ئەو جۇرانە پېيان  
دەوتىت خانم!

تىدەگەيشتم لە جياوازىيەك لە نىوان من و ئەو خانمەدا كە لە  
سەر زەۋىيى كەشتىيەكە يە، هەيە، جەستەيى من و ئەو راستە زۇر  
لەيەكەدەچىت، هەردووكمان دوو قاچو دوو دەستمان هەيە، قژۇ  
چاواو گۈئى و لووتمان هەيە، بەلام قىزى ئەو جياوازە لە هيى من،  
نەڭ ھەر لە بەرئەوەي درىيىزە، نا، جياوازە، بەلام جياوازىيەكە  
چىيە؟ ئەي سىنگىيان؟ سىنگى ئەوانه ھەمووى بە جۇرىك لە  
جۇرەكان زىاتر لەوەي ئىيمە دەرىپەپىوو دىارە. شتىكى تىريش كە  
نا ئىستا سەرنجمنەدابۇو، ئەوه بۇو كە ھەموومان؛ ئەوانهى  
لىزەين، جله‌كانمان سېپىيە. دەزانىت ھەموو جله‌كان سېپىن،  
ھەمووشمان ھەمان پانتۇلۇ كراسى سېپىي بىققۇچەمان لە بەرە.  
نازانم كراس چىيە، ھەر لە خۆمەوه ئەو قىسىم دەكىرد، ناخم  
دەيىوت: ئەوه يە ئىتىر، ھەر ئەوهى كە ھەموان لە بەشى سەرەوەي  
جەستەيانىيان ئالاندۇوە. كراس، كراس! ئى، ئى! ھەستمەكىد  
خانمەكە ورده ورده باشتىردىت، ھەناسەتەنگىيەكەي نامىتىت و  
دەتوانىت بە واژى بلىت: دەمرم، دەمرم! مىوه يەكى بچووكم بۇ  
ھىنار كىردىم چەند پارچە يەكىو پىتىم دا. مىوه كە زۇر ئاسان  
دەبۇوە پارچەي بچووک، چونكە جىڭەي پارچە كىرىنەكەي  
دىارىكراپۇ بە ھەندىك ھىلى سېپى. تاكە كىشەي ئەو مىوه يە ئەو  
بەرگە پرته قالىيەي بۇو، ھم، پرته قالى! يەكسەر ناخم دەيىوت: ئى  
رەنگ، رەنگ. تىدەگەيشتم پرته قالى چىيە، ھەر بەرگە كەيم بە

نیتوک لیکردهوه، پارچه کانی دیار بونو و چهند پارچه یه کی  
بچووکم دایه خانمه که. ورده ورده باشترد هبوو، هه ناسه کانی  
رینکترو که متر قول دهرده که وتن. ئه وناس هیچی نه دهوت، من  
بالی خانمه که م گرت و خستمه وه ریزی خانمه کانی تر. هر به  
راست، دهزانیت ئه وانه هه موویان خانمن، هه ستم به وه کرد ببوو  
که له ناو ریزه که نه وهی که میوه که م دایه، تاکه خانم نه ببوو که  
له دواي فه رمانه که ئه وناسه وه بله رزیت و هه ناسه ئی ته نگ بیت،  
له وانه یه زیاتر له ۱۰ خانمیان هه مان حالتیان هه ببوو، به لام  
ئه وهنده به توندی نا، ئه وهنده به قورسی نا. هیچ کامیان  
به رنه بونه وه سه رزه بیه که، به لام که سهیری ده موچاویان  
ده کرد، هه موویان هه مان تو قین له ده موچاویان هه ببوو، هه مان  
ترس، هه مان هه ناسه ته نگی و ئاره قکردن و هه ستکردن به مه رگم  
له چاویان ده بینی. که خانمه که م برده وه ریزه که ئی، يه کسه ر  
ئه وناس ده ستیکرده وه به قسه کردن: سهیر بکه ن، ئه و چهند  
به بزه بیه، چهند به سوزه، چهند ئیمه ئی خوشده ویت، خانمه کان،  
سهیر بکه ن، چهندی خوشده وین!

ئه و قسه یه ئه وناس منی ده شله زاند، ئاخر تا ئیستا خانم  
به کارنه هینزابوو، چونه وا من لە گەل ناخم قسه مکردو به خانم  
ناویانم برد، يه کسه ر دواي من ئه وناسیش هه مان قسه و هه مان  
وشه به کارده هینتیت. ناخم وەلامی نه ببوو، به لام خۆم ده موت: ئى،  
دیاره ئه و هەلبیزار دووه خوشی ناخی ئیمه ئی پیشاندە دات.  
مادام من زانیومه، حەتمەن ده بیت ئه وناسیش بیزانیت. ئه و خۆی  
پېی ده لیت، چونکه ئه و ئه وناسیشی هەلبیزار دووه ئاگای  
لیتیت، که باشترين وشه کان به کار بھینتیت له کاتی قسه کردنیدا.

ئهوناس بەرده و امبۇو لە قىسە كانى، لە كاتىكدا من وام دەزانى كە  
باسى ئەوه دەكتار ئەو چەند بە بهزەيىھە و چەندى خۇشدەۋىن،  
مەبەستى منه، كەچى ئەوناس ھەرگىز باسى منى نەدەكرد، بەلكو  
وتى: بەلى، هەر ئەو دكتور يىشى دروستكىرىدووھو ناردۇویەتى  
بۇ ئەم كەشتىيەت ئىتمە، دەزانىن بۇ؟ دەزانىن بۇ؟ بىڭومان بەبى  
ئەوهى بۇھەستىت لە سەر وەلامى كەس، خۇى وەلامى خۇى  
دەدایەوھو دەيىوت: چونكە ئەو ھەرگىز ئىتمە بە جىتناھىلىت،  
دەمانپارىزىت، ئاگاي لىمانەو ناھىلىت كە مېبىنەوھ. دەزانى  
ئەمشەو لەگەل فەرمانى هيتنانى خانمەكاندا بۇ ژۇورەكەى من،  
فېرىكىرمە كە چۈن دەتوانىن زۆربىبىن. دەتوانىن ئىتمە بىبىنە كەسى  
زىاترو بەيەكەوھ ھەولبەين بگەين بە دوورگەى خەونەكانمان.  
دوورگەى ژيانى تا ھەتايى و كوتايى ئەو بىرسىيەتى و ناخۇشىيە.  
دەزانى ئەو وتنى كە دوورگەكە زۆر نزىكە. زۆر نزىكتە لە وھى  
بىرىلى دەكەنھوھ، تەنها پىتويسىتە ھەندىك ئارامبىرىن، ھەندىك  
بەرگەى بىرسىيەتى و بىمېيەيى بىگرىن. بە تايىبەت ئىتوھ، بە تايىبەت  
ئىتوھ، پياوهكان! دەمپرسى: پياوهكان چىن! كە ئەوناس  
واى دەوت، سەيرى كەسە بە مۇوهكانى دەكرد، كە قىزىان زۆر  
كەم بۇو، يان ھەر پىتوھ نەبۇو، بۇيە زانىن ئەمانەيى لىرەن،  
خانمنو ئەوانى ترىش پياوهكان. ئەوناس ھاوارىدەكرد:  
پياوهكان، بەرگەى بىرسىيەتى دەگرن لە پىتناو ئەودا؟ بەرگە دەگرن  
كە تىنۇوتانبىت و ھىچ ئاوىنگ نەبىت، ھىچ خواردىنگ نەبىت و  
ھەموومان بەيەكەوھ سەرمامان بىت؟ لە پىتناو گەيشتن بە  
دوورگەكە، لە پىتناو ئەو دا بەرگە دەگرن؟

نازانم پیاوه‌کان و هک خانمان نه بیون، هه موویان بهو قسان  
یه کسه ر جورینک له توره‌بی و دلخوشیان پیوه دیار بیو و  
هه موویان بهیه که و ه او اریانده کرد، به دهنگیکی زور جیاوازو  
سهیرتر له و هی خانمه کان. هه موویان بهیه که و دهیانوت: به لی،  
ئاماده‌ین! به لی، ئاماده‌ین! ئه وناس زیاتر متمانه له چاوه‌کانیه و  
ده ترو سکانه و دو باوه‌ری به خوی زیاتر ده بیو، که ده بیینی  
هه موو ئه وانه‌ی چهند رقزینک بهر له ئیستا به کزوله‌بی  
دانیشتبونن له قوزبنه کانی که شتیه که، ئیستا به شیکیان به رینکی  
ریزبونن بف ئه و هی ئاماده‌ین شهوان برقونه ژووره کهی ئه و  
به شینکیشیان به هه موو توانای خویان هاوارده که ن و ده لین:  
به لی، ئاماده‌ین! ئه وناس قسه کانی کوتایی پی هینا، هه موویان به  
جوش خرقوش و سهیریانده کرد که ده چووه ژووره کهی  
خوی. تا شه و، هیچ کام له پیاوه کان دانه نیشتنه و ده، هه موویان  
برده وام له بهر خویانه و ئاماده بی خویان ده رده بیو بف  
برسیه تی و تینویتی. هیچ کام له خانمه کانیش له ریزه که لايانه داو  
برده وام له شوینی خویان مابونه و. ئه وناس پیش  
چوونه ژووره و هی خوی پی و تبوم له کاتی تاریکبووندا به  
پینچه وانه‌ی رقزه کانی تر که میوه م بف هه موان ده برد، میوه بف  
که س نه بهم. میوه م بف که س نه برد بیو، دونیا به ته واوه تی  
تاریکبوو. به شینکیان دهنگیکی سهیر له سکیانه و ده هات، که  
خوشیان سه ریان لئی سورده ما، هه ندیکیان له بهر خویانه و ده  
دهیانوت: برسیمانه و تینو و مانه، به لام هیچ که سیک دهنگی  
به رزنه کردوه. دره نگ بیو، کات رقیشت و من هیچ خوار دنیکم  
به که س نه دا. ئه وناس دوای ماوه‌یه کی زور له تاریکایی بانگی

سەرباز و بىنەرى كرد بۇ ژوورەكەي خۇى، بانگىكىردن و منىش  
وهك هەموو شەويىكى تىر لە جىنگەي خۆم و دەستابۇوم، رېك لە  
پىش مىوهكان، بەلام ئەوناس ئەو جارە منىشى بانگىكىردى، وتى:  
دكتور، ودرە لامان، دەزانم برسىتە. جا ھەر بە راستى منىش  
برسىم بۇو، بەلام نەمدەزانى برسىيەتىي من چ پەيودندىيەكى بە<sup>1</sup>  
ژوورى ئەوناس و بەو بقۇنە خۇشە سەيرەوە ھەيە كە ھەموو  
شەويىك ئەم كاتانە لە ژوورەكەوە دىت. كە رقىشتە ژوورەكە،  
دەبىنەم دوكەلىنى سەير لە ژوورەكە بلاوبۇوهتەوە لە  
پەنجەرەي پېشىتەوەي ژوورەكەي ئەوناسەوە دوكەلەكە  
دەرواتەدەرەوە، كۆمەلىنىك پارچەي رەونەقدارى رەق لە سەر  
زەۋىيى كەشتىيەكە دانراپۇون، دواتر لە سەر ئەوانەوە چەند  
پارچەيەك شىت دانراپۇون، كە نەمدەزانى چىيەو لە ناودەراسىتى  
ئەم شتانەوە پۇناكايىيەك ھەبوو، كە دوكەلىنى سەيرى  
دروستىدەكىردى لە شتەي كە لە سەرى دانراپۇو، بەلام بۇنىكى  
زۇر خۇشى دروستىرىدىبوو، پرسىم: ئەمە چىيە؟

ئەوناس بە پىنکەنینىكەوە كە تا ئىستا لە دەرەوەي ئەم ژوورە  
نە مدېتىبوو، وتى: ئەمە دىيارىي ئەو بۇ ئەو كەسانەي بە راستى  
خزمەتىدەكەن، توش لە كەسە دلسۈزەكانى ئىتمەيت؛ ھاوشتىوەي  
سەرباز و بىنەر. وەرە ئەم شتە خۇشە بخۇ، ئەمە پىنى دەلىن  
گۇشت، گۇشت، گۇشت! يەكسەر لە ناو سەرم ئەم قىسىم  
چەندىن جار دووبارەدەبۇوه، پىشتر دلنىا بۇوم گويم لى بىوو،  
بەلام بىرمەنەدەھاتەوە چۇن و لە كوى. خۇى گۇشتەكەي بە  
شىنکەوە كردىبوو، كە پىندهچۇو زۇر رەق بىت، بۇ لاي من شتە  
رەقەكەي درىزڭىردو منىش بە دەستم گىرم، بەلام يەكسەر

دهستم سوتا! دهستم کشانده دواوه و یستم هاواربکه: دهستم  
بهلام بیرمکردهوه که له لای نهوناسدا چون دهبيت هاواربکهین،  
بویه هاوارهکه نهکرد، تنهها دهستي خوم به توندي گرتبوو.  
ههرسينكيان به بینيني من بهم حاله پيتكهين. بینهه وتي: دكتور،  
دهزانيت تو زور زيرهکيت، بهلام رينک وده من و سهرباز همان  
ههلهت دووبارهکردهوه. ئهها سهيربکه دكتور گيان، وده  
گهورهمان، سهروهرمان، نوورى چاومان، ئهم بهشهي شيشهک  
بگره، ئيزره ساردهو دهستت با نهسوتت. نهمدهزاني گهورهمان و  
نوورى چاوه سهروهرمان واته چى، بهلام قسهكهى بینهرم  
جيئه جيئركدو ئه و بهشهي شيشهکه گرت كه ئه و ئيشارهتى بوى  
كردبوو. نهمدهزاني شيشه چيشه، ئهسلەن له ناخيشمم نهپرسى،  
دهبوايه رابيم كه هه شتىك ئهوان دهيلين، بهبى ئهوهى له ناخ  
پېرسم، منيش وده ئهوان بهكارىبهينمهوه، تا وده بىنهر پلەم  
بهرز بىتو منيش بىتمه ئهم ژوورهوه ههموو شهويك. كه  
شيشهکه گرت، ئهوناس وتي: وده من ئاواههواله ناو دهمنهوه  
به گوشتهكدا بکه، به سوز و بهزهى ئه و گوشتهك  
گهريمىهكى نامىنتى و دهتوانيت بىخويت. وده ئه و گوپم پر لە  
ههوا كردو چوار جار ههواكه به گوشتهكدا كرد، چونكە  
ئهوناس وتي: چوار جار ههواكه به گوشتهكدا بکه. كه  
گوشتهکه خوارد، تامىكى ئهوهندە خوشى ههبوو، چاوهكانم  
بهبى ويستى خوم داخست و زور به هيتواشى خواردنەكەم له ناو  
دهمم دههيتناو دهبردو دهمجوى. نهمدهزاني ئه و ههسته خوشە  
چىيە بۇم دروستبۇوه، بهلام دلنيا بۇوم هوکارهكەي ئه و  
گوشتهيە كه له ناو دهممدايە. كه ئهوناس بىنىي من ئهوهندە

حەزم بە پارچە گۇشتەكەيە، وتى: پەلەمەكە، ئەم دوو شىشەش  
بۇ تۇن، ئەمشەو تىربىخۇ. دەزانىت ھەزاران شتى لەوە خۇشتىر  
لە دوورگەكە ھەن، دەتوانىت بە دلى خۇت بىيانخۇيت و چىزىان  
لى وەربىگىرىت. گۈيم بۇ ئەوناس گرتبوو و پارچە گۇشتەكەنام لە<sup>شىشەكەن دەكىردى</sup> دەخواردىن. ھەموو جارىكىش رېنگ چوار  
جار ھەۋام بە گۇشتە تازەكەندا دادەكىد. ئەو شەوه خۇشتىرىن  
شەۋى ڑىانم بۇو، خۇشتىرىن شەو بۇو لەوەتەي چاوم  
كەردووەتەوە لە سەر ئەم كەشتىيەو لە ناو ئەم ئاوه. ئەوناسىم  
زۇر خۇشويىست، ھەر كاتىك لە ناخى خۇم ناومدەھىتىا، دەمۇت:  
خۇشەويسىتمان، سەروھرمان، ئەوناس وا دەلىت، چونكە ئەو  
چىزەي ئەو شەوه كەردىبۇوم، ھەرگىز بىرمنەدەچۈوهو. دواى  
سى شىش لە گۇشتى زۇر خۇش، كە لە سەر رۇناكىيەكە  
دادەنران و پەنكىيان دەگۇرپا دەخواردىن، ئەوناس وتى: سەرباز،  
لەگەل بىنەرو دكتور بىرقۇنەدەرەوە يەكەم خانم بەھىنەزۇورەوە،  
تا بەيانى ھەرسىكتان لەبەر دەرگا بودىستان و بە ھەموو پىاواو  
خانمەكانىش بلىن: بىرقۇنەوە ژۇورەكەي خۇيان و لە سەر  
جىنگەكانى يەكەم جار لە سەرى ھەستان، بخەون.

ئىمەش بەبىن ھىچ يەكودۇويەك يەكسەر چۈوينە بەردەرگاكە،  
پاوهستانىن و ھەمان ئەو قىسەي ئەو ھەبىوو، دواى وتنى  
خۇشەويسىتمان، سەروھرمان و نۇورى چاومان؛ ئەوناس، بە  
ھەمانمان وتو ھەموويان بۇيىشتىنەوە ژۇورى خۇيان، تەنها  
يەكەم خانمى رېزەكە نەبىت، تەنها ئەو مابۇوهو سەرباز ئەۋى  
برىدە ژۇورەكەي ئەوناس و يەكسەرىش خۆى ھاتەوەدەرەوە.  
لەگەل سەربازو بىنەر لە بەردەرگا وەستابۇوين تا بەيانى،

هیچمان هیچ قسے یه کمان نه کرد، سهیری یه کمان نه کرد و من  
نه نان است له گهل ناخی خوشم هیچ و شهیه کم نه ددوت، چونکی  
بینه رئه و دنده لینمه وه نزیک بتو، که ده مزانی هه ر قسے یه ک بکم.  
یه کسر گوئی لی ده بیت و ده زانیت چون بیرده که مه وه، منیش  
هه ره خزم وه ناخم پیش ده وتم که هیچ که س نایت به و گفتگو  
نه یعنی نیوان خوم و ناخم بزانیت، بؤیه هیچ قسے یه کم نه کرد،  
نه له گهل ئه وان و نه له گهل خویشم.

به یانی، ورده ورده هم خانمه کان و هم پیاوده کان  
ده هاتنه ده ره وه. به بی ئه وهی هیچ که س قسے یه ک بکات،  
خانمه کان به شیوه دوینی ریزه که یان به سته وه پیاوده کانیش  
له سوچینکی که شتیه که وه ک دوینی دانیشتنه وه، به لام که مینک  
هاتبوونه لای سره وه تا هه موویان ده رگای ژوری ئه وناسیان  
لی دیار بینت و ئه و خانمه بیشن که ئه مشه و له ژوره کهی ئه و  
ماوه ته وه. من و سه ربازو بینه ریش وه ک په یکه ر له به ره ده رگا  
ودستابوین و چاوه ریمانده کرد ئه وناس بیته ده ره وه. ئه وه یه کم  
جار بتو له وه تهی ئیمه به ئاگاین خلکی ناو که شتیه که پیش  
ئه وناس هه لستن له خو، هه میشه یان به ده نگه گه ورده کهی  
ئه وناس خه به ریانده بتو وه، یان من بانگمده کردن بتو  
میوه خواردنی به یانیان، به لام ئه مرق، خور به ته واوی  
هاتبووه ده ره وه ده مانیشی، بؤیه هه موان به خه به ر بتوون، به لام  
ئه وناس هیشتا له ژوره کهی نه هاتبووه ده ره وه. پیش ئه وهی  
ناخم هیچ قسے یه ک بکات، خوم وتم: دیاره بؤیه به و توپه  
رونکه و تووه خور، ناوی خوره. دوای ماوه یه ک و هستان،  
به بی ئه وهی هیچ که س هیچ قسے یه ک بکات، ئه وناس له

دەرگاکەوە ھاتەدەرەوە. بە تەواوی لە دەرگاکە دوورکەوتەوەو  
دوای خۆی خانمەکە ھاتەدەرەوە. هیچ شتىنکى جياواز لە  
خانمەکە پۇيىنەدابۇو، جگە لە زەردەخەنەيەكى سەير نەبىت.  
پاستەوەخۇ رۇيىشتەوە، لە لاي پیاوهکان دانىشت. ھەموو  
خانمەکانى تر بەرددەوام چاويان لە سەرى بۇو، چونكە دەيانزانى  
ھەموويان ھەمان چارەنۇوسى ئەويان ھەيە، مادام لەو پىزە  
وەستاون. من سەيرى دەمۇچاوى ھەموويانم دەكرد، ھەموويان  
جۈرنىك لە جۇرەکان خۇشحال دەرددەكەوتىن كاتىك سەيرى  
خانمەكەيان دەكرد، كە ھاتبۇوەدەرەوە ئەو زەردەخەنە سەيرە  
لە سەر دەمۇچاوى لانەدەچوو، ھەموويان بە تامەززۇيىھەوە  
چاوهېتى تارىكبوون بۇون. منىش فەرمانىم بى نەبۇو مىوهبدەم  
بە هىچ كامىنکىيان، دواى ئىستىك ئەوناس بە سەربازى وەت  
بېرواتەوە شوئىنەكەى خۆى، بىنەريش لە سەربانى ژۇورەكەى  
ئەوناس وەستايەوە. منىش چوومەوە لاي مىوهکان، كە تا دەھات  
بۇنىان ناخۇشتىردىبۇو. خۆم هىچ كىشەيەكم نەبۇو كە لەۋى  
وەستابۇوم، بەلام كە خۆر بەرزىرددەبۇوەوە، پیاوهکان  
ھەموويان بە چاونىكى زۇر نائاسايىھەوە سەيرىاندەكرىم و  
زمانىيان دەرددەھىتىناو بە دەورى ليتىيان دەيانسوا. خانمەكانىشىم  
سەيرىدەكرد، ھەندىنکىيان قاچەكانىيان دەستى بە لەرزىن كردىبۇو.  
ئەوكات بەئاڭاھاتىمەوە كە من خۆم دوينى شەو گۇشتىم  
خواردۇوە، بەلام ئەمانەى لىرەن، لە دوينىتىوە لەو كاتەوەى خۆر  
لە ناوهپاستى ئاسمان بۇو، هىچ مىوهيەكىان نەخواردۇوە، بەلام  
ئەوەى سەير بۇو، خانمى يەكەم كە چووبۇوە لاي ئەوناس، ئەو  
بە هىچ شىوهيەك وەك ئەوانى تر بىرسى دىيار نەبۇو. چووم بۇ



تەنباھاجى

# تەنباھاجى | Tanya Haji

public channel



## Description

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چەنالىك تايىهت بە كتىب و بابهتى جياواز

ئەم كتىبە لەلايەن { ئازىزىكى چەنال }  
كراوه بە ديارى بو خوينەران

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

---

[t.me/tanyahaji7](https://t.me/tanyahaji7)

Invite Link



لای ئهوناس، به بانگکردنیکی هاوشیوه‌ی ئهودی دوینی شەوو  
زور بە ترسەوە وتم: ئهی خوشەویستى ئىمە، گەورەمان و  
سەروھەرمان، ئایا کەی پیویستە میوهکان بدهم بە پیاوەکان و  
کەی پیویستە بىدەم بە خانمەکان، ھەموویان زور برسى  
دەردەکەون. ئهوناس ئاوارېتکی توندى دايەوھو سەیرېتکی كردىم،  
لە چاوهکانى پېش ئهودی هىچ قسەيەك بکات، من تۈرەيىھەكى  
زورم دەبىنى، بە دەنگىنکى نزم وتى: دكتور! لە كەيەوە تو پرسىيار  
لە مىشكەت دروستبۇوه دكتور؟ لە كەيەوە تو پېش ئهودى من  
قسەبکەم، پېش فەرمانەکانى من خوت بېيار لە سەر  
دا به شىكردىنى میوهکان دەدەيت؟ پېنم نالىت ئەو بىركردىۋانە  
چىيە؟ دەتەويىت لە فەرمانەکانى ئەو دەربچىت؟

ھەستمەكى دەيەويىت ئەو قسانەى بە منى دەلىت، بە ھەموو  
ھىز و توانايەوە هاواربکات و ھەمان ئەو قسانە بکاتەوە، بەلام  
لە بەرئەوەي نايەويىت كەس گفتوكۇكەمان بېيىتىت، ئاوا بە  
لە سەرخۇيى قسەکان دەكات و پېنى دەلىت. كە قسەکانى  
تەواوبۇو، يەكسەر ھەموو ئەو قسانەم رەتكىردىوھو دووبارە  
وتمەوە خوشەویستمان، گەورەي ئىمە، سەروھەرمان، ئهی ئەو  
كەسەى كە تو نەبىت، ئىمە بىنەشىدەبىن لە ھەموو سۆزو  
خوشەویستىيەكى ئەو، تو ئىمەت لە ھەموو تومول پاراستۇوه،  
تو بۇويت ئىمەت لە باشى و ھەموو دەنگىنکى و ئىرانكەر پاراست،  
من چۇن دەتوانم لە فەرمانەکانى تو دەربچم! بە هىچ شىوه‌يەك  
تەمايەكى وام نىيەو نامەوى شىتىكى وا بلەم، داواى لىپوردى  
دەكەم، داواى لىپوردى دەكەم كە شىتىكى وا بە خەيالماھات،  
زور داواى لىپوردى دەكەم و شەرمەزارم. بە راستى من دەبىت

سزای خۆم بدهم و هەرگیز جاریکی تر پرسیار له فەرمانە کانى  
تو نەکەم. بىنگومان ئەو برسیبۇونە، ئەو تىنۇويەتىيە ئەوان  
تىيدان، ھەمووی وەک خۆشە وىستىيە کى گەورە بۇ ئەو وايەو  
زۇوتىر دەمانگە يەنیت بە دوورگە ئەو دەمانما. زۇر داواى  
لىبوردىن دەكەم ئەی گەورە ئىتمە، گەر تو لىيم خۇشنى بىت، من  
نا تو انام لە خۆم خۇشىم. تکايە، بمبورە!

خۇشم نەمدەزانى ئەو ھەموو داواى لىبوردىن لە پاي چى  
دەكەم و ھەلەكەم چىيە، بەلام وەک كۆمەلېك قىسى نوسراو لە<sup>پ</sup>  
پىشىم؛ قىسى كانم دووباره و چەندبارە دەكردەدە، ئەوناسىش  
بەۋەپەرى لووتىر زىيە وە دەستە كانى لە پشتىيە وە لە ناو يەك  
دانابۇو و گوئى بۇ گرتىووم، ھەستىمە كەردى زۇرى پىن خۆشە كە  
بەو شىوه يە وە سەفیدە كەم و بە ھەموو توانامە وە داواى لىبوردىنى  
لى دەكەم، ھەستىك لە ناخىم ئەو داواى لىبوردىنى زۇر پىن  
ناخوش بۇو، ھەستىكى تىريش ئاپاستە يىدە كردىم كە بىكەمە سەر  
چۈكە كانم، ئەو جا ئەو قسانە دووباره و چەندبارە بىكەمە وە، بەلام  
لە ھەمان كاتدا دەنگىتكى تىريش دەيىوت: نا، نەكەيت شتى وا  
بىكەيت، چونكە گەر وا بىكەيت، ھەموو كەشتىيە كە دەزانى  
ھەلەيە كى گەورەت كردووه، بۇيە لە بەرانبەر ئەوناس وَا داواى  
لىبوردىن دەكەيت و كەوتۇويتە سەر چۈك. سەرەتا وام دەزانى  
ئەو دەنگە دەيە وىت من بىپارىزىت لە بەرانبەر خەلکى كەشتىيە كە،  
بەلام دواتر كە شەو كە خانمى دووھم برابۇوھ ژۇورە كە، لە  
بەردىرگاي ئەوناس بىرم لەو رووداوه دەكردە وە بۇم  
دەركەوت كە ئەو دەنگە ئى ناخىم لە بەر ئەوھى نەكەت ئەوناس  
پىنى ناخوش بىت كە من بۇوەتە ھۆكارى ئەوھى كە خەلکى

که شتییه که به گفتگوکه مان بزانن، قسه یه کی وا دهکات ک  
نه که ومه سه رچوک. هر چونیک بwoo، قسه دووباره کانم کوتایی  
پی هینا، ئه وناسیش به ساردییه وه و تی: باشه، به لام جاری  
میوه و شت نییه تا سبھی نیوه رق. من به بی ئه وھی بزانم نیوه رف  
چییه، و تم: به سه ر چاو، به سه ر چاو سه روھرم، به سه ر چاو!  
ھه مو و شتیک به پینی فهرمانه کانی تو دهروات. تکایه، لینمان  
خوشبو و له توره بی تومول بمانپاریزه. لھگەل ئه و قسانه لینی  
دوورده که وتمه وھو ده رفیشتمه وھ لای میوه کان، ده مبینی که  
خەلکە که بیناقە تترو بیناقە ترده بیوون. خانمه کهی دوینی شھویش  
زه رده خەنکەی سهیر ترو گهوره ترده بیوو، ئه وھش وای ده کرد  
خانمه کان هیندھی تر تامه زرزو و به په رفوش بن که شھودابیت و  
بتوانن بچنھڑو وھو. ئه و رفڑھ ھه مو و خەلکی که شتییه که به  
برسیه تی به بریانکرد، منیش لھ لای ئیواره خەریکدھ بیوو برسیم  
بیت، ده مزانی که شھو من و سه ربازو بینه ر ده چینه ڙو ورھ کهی  
ئه وناس و دووباره گوشت ده خوینه وھو بونیکی خوش  
ده که ینه وھ. هرودک پیش بینیم کرد بیوو، پیک هه مان شتی دوینی  
دووباره بیوو وھ، تنه ائم جاره من ده ستم نه سوتا و فیر بیووم  
چون شیشه گوشتہ کان بگرم، لھ بینه ره وھ گویم لی بیو که ئه و  
رونکییه که سه ر پارچه ره قه که که وا دهکات گوشتہ کان  
دوکە لیان لی بھرزبیتھ وھو بونیان خوش بیت، ناوی ئاگرە. بینه ر  
لھ من و سه ر باز زیاتر قسھی لھ گەل ئه وناسدا ده کرد، و ام  
ھه ستدھ کرد ئه وان زقر ها و پنی یه کتر بن و زقر لھ یه که وھ نزیک  
بن. وا ده رده که و ت که بینه ر ھه مو و شتیک بزانیت لھ سه ر  
که شتییه که و خواردنه کان و خانمه کانیش، بھس نا، دیاره ئه وناس

خۆی هەموو شتىك سەرەتا بە بىنەر دەلىت، دوايى بە ئىقەمى  
دەلىت، يان لهوانە يە بىنەر ناخى ئەوناسىش بخويتىتە وە گوينى  
لە ناخىشى بىت، ترسىنگى گەورە لە دلم دروستبۇو كە وا  
پېرمىكىدە وە، ئاخىر ئەوناس خۆ وەك ئىتمە نىيە، نا، بىنەر يىش  
ناتوانىت ناخى ئە و بىبىنەت. ئەو نەھىنىي هەموو كەشتىيە كە و  
دوورگە كەشى لە لايە، كى نالىت دوورگە كەشى بىنیوھ، ئەوھ نىيە  
هەموو كات ئەوھا بە وردى باسىدە كات بۆ ئىتمە. ئەوناس زۇر  
لە بىنەر زىرەكتەرە، زۇر شتى زياترى بىنیوھ دەيزانىت كە  
كەسمان نايزانىن، دلىيام ئەو جۇريك لە بەرگرىيى ھەيە لە ناخى،  
كە ناھىلىت بىنەر بىبىنەت. من لەو قسانەو لەو بىركردنەوانەدا  
بۇوم كە بىنەر بە چاوىكى زۇر سەيرەدە سەيرىكىردىم، خىرا  
هەموو بىركردنەوەكانم پساند، بۆئەوهى ناخم ديار نەبىت لە لايى  
ئەو، باكەس نەزانىت من بەراوردى بىنەرو ئەوناسىم كردووھ لە  
ناخى خۆم. گەر بىزانن، لهوانە يە سزا بدرىيم، چۈن ئەوناس لەگەل  
كەسىنگى ئاسايى وەك بىنەر بەراوردەكەم. نا، نا، ھەرگىز شتى  
واناكەم. وەك دويىنى شەو، ھەرسىكمان رۇيىشتىنەدەرەوە، بەلام  
ئەم جارە نەوهستانىن لە بەرددەرگاكە، بەلكو ھەرسىكمان  
خەوتىن. بەيانىش وەك دويىنى، هەموو بەخەبەر بۇوىن، جىڭە لە  
ئەوناس. وەك دويىنى ئەويش درەنگەوتو دواترىش لەگەل  
خانمەكەدا هاتەدەرەوە. هەموو شتەكان وەك دووبارەي دويىنى  
وابۇون، خانمەكەي شەو لە لايى ئەوناس بۇو، خەندەيەكى سەير  
لە سەر لىيۇي ھەبۇو، ھەر ئەو خەندەكەي كرد، خەندەي لىيۇي  
خانمى يەكەم نەما. ئەويش برسى ديار بۇو؛ نىوھرق، ھا، نىوھرق.  
ئەوناس وتى كە نىوھرق مىوھيان پى بىدەم، بەبى ئەوهى خۇيىش

بزامن بُوو چون، دهمزانی نیوه‌رُو و اته خوره‌که له ناوه‌راستی  
 ئاسمان بیت، ودک ئوهی ئوهی نیوه‌ی رُوژه‌که بیت و ئیتر  
 خوره‌که بهره‌و لای چیاکانی له دووره‌و دیار بیون و هرگیز  
 نزیکنده بیونه‌و بروات و به جیمانبھیلت و تاریک بیت. که وتم  
 ئاماده‌بن بُو میوه‌کان، هه موویان به تامه زرقویه‌کی زوره‌و  
 هه ستانه و سه‌رپی و هاتن بهره‌و شوینی دابه‌شکردنی میوه‌کان،  
 هیچ که‌س گله‌بینه‌ده‌کرد، هیچ که‌س هیچ قسه‌یه‌کی نه‌کرد که  
 بُوچی دوینی هیچ میوه‌یه‌ک نه‌بیووه. هه موویان به تامه زرقویه‌و  
 میوه بُونتاخوش‌کانیان و هرده‌گرت و دهیانخوارد. هه ندیکیان له  
 کاتی هه ستانیان به‌رد بیونه‌و ده‌چوومه لایان، دهمزانی ئیستا  
 خویان هه‌لد هسته‌و، دهمزانی ئه و حاله‌ته مه‌ترسیدار نییه،  
 چونکه زور جار دووباره‌ده بیونه‌و ده‌چوومه لایان هیچ  
 شتیکیان لى نه‌دههات. هه موویان میوه‌ی خویان و هرگرت و  
 سه‌یری باری میوه‌کانم ده‌کرد، زور که‌مبیووه‌و. له ناخی خوم  
 ده‌موت: له‌وانه‌یه به‌شی ۲ رُوژی تر بکات، یان رُوژیک زیاتر  
 یان که‌مترا. بینه‌ر له پشتمه‌و په‌یدابیوو و وتی: دکتور، میوه‌کانت  
 به‌شی ۲ رُوژی تریان لى ماوه‌ته‌و، ئه و خه‌لکه برسیده‌بن،  
 ده‌زانیت!

دلم ده‌یویست له سنگم بیت‌ده‌ره‌و، به ئاسانی گویم له ته‌په‌تاه‌پی  
 دلم بیو که له قه‌فه‌زه‌ی سنگمی ده‌داو ده‌یویست رابکات له  
 قه‌فه‌زه‌که‌ی، ته‌واو له‌وه دلنيا بیوم بینه‌ر ده‌توانیت هه موو  
 قسه‌کانی ناخمو بیرکردن‌و هکانم بیستیت و بیانبینیت. هیچم پی  
 نه‌ده‌وترا، جگه له‌وه‌ی که وتم: به‌لئی، به‌لئی، بینه‌ر ریک وايه، ریک

قسى تويه، بهلام دلنيام ئەو، بەزەيىھە يە بقمان و ناھيليت ئەو  
خەلکە بە برسىيەتى بىتىنەوە.

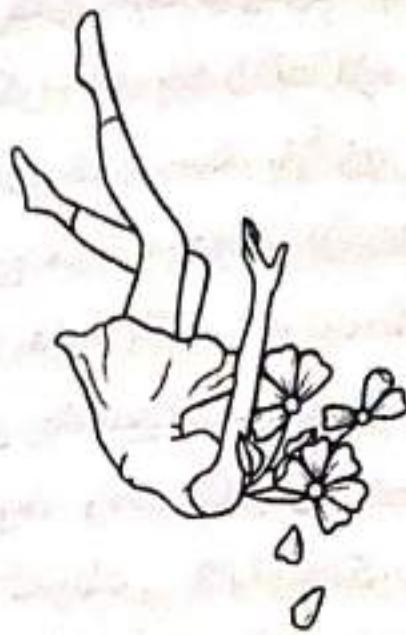
شەكان بە ئاسانى دەپۋىشتىن، خەلکە كە هىچ گلەيىھە كيان نەبوو،  
ھەموويان مىوهكانيان بە چىڭو تامەززۇرىيەكى زۇرەوە  
دەخواردو خانمەكان بۇ رېزى خۇيان و ئەوانى تريش بۇ سوچى  
كىشتىيەكە دەگەرانەوە. خانمى دووھم زەردەخەنەدەكات و بە  
پرونى دەبىئىم گە لە چاوى خانمەكانى رېزەكە بەرددات. ئىستا  
ھەموويان دلنيان كە شەوانە لە ژۇورەكەي ئەوناس شتىك  
روودەدات كە خانمەكان پېرۇزدەكات، يان شتىك روودەدات كە  
دليانخۇشىتىت، شتىك روودەدات كە بە دلى ئەوان دەبىت، ئەگىنا  
بۇ ئەو دوو ٻۇزە خانمەكانى لە ژۇورەوە ماونەتەوە ئەو  
زەردەخەنە دەكەن، تا ئەو كاتەي دواي ماوهەيەكى زۇر برسىيەتى  
زۇريان بۇ دەھىتىت.

چەند ٻۇزىك بەو شىتوھەيە تىپەپى، پېك ئىستا نۇرەي خانمى  
شەشم بۇو بچىتە ژۇورى ئەوناس. ھەموو ٻۇزەكان دووبارە  
بۇون، مىوهكامىم بەشى يەك ٻۇزى تريانلى مابووهە، چونكە  
من ھەموو ٻۇز مىوهم پىن نەدەدان، دوو ٻۇز يەك جار مىوهم  
پى دەدان و ئەوانىش دادەھات، برسىترو برسىتردەبۇون. تەنها  
بەشى يەكجارى تريش مىوهم پى مابوو. خانمەكانى  
دەچۈونە ژۇورەوە، ھەموو كات بە ھەمان زەردەخەنەو بە تىرى  
دەھاتنەدەرەوە. دەمزانى لە ژۇورەوە گۇشتىان پى دەدرىت،  
بۇيە ئەوان لە ٻۇزى دواتر برسىيان نەبوو، خانمى چوارەم كە  
مىوهم پىتىدا، نەيخوارد، بەلكو بۇ ٻۇزى دواتر كە هىچ مىوهەيەك  
نەبوو بۇ ئەوانى تر، مىوهكەي خۆى ھەلگرتبوو و ئەو ٻۇزەي

میوه نهبوو، ئەو میوهی خۆی خوارد. ئەو شەوهی خانمی  
شەشم کە ئەو خانمە هەناسەتەنگە بwoo، رۇزى پېش  
رېزبۇونەكە كەوتەسەر ئەرزەكە، نورەی چۈونەزۈورەوەي بwoo،  
شەۋىنى نائاسايى بwoo. لەوانە يە تەنها بق من وا بوبىت، چۈنكى  
من دەنگىك پېئى دەوتىم كە ئەم خانمە ھەرگىز ناتوانىت بە ئاسانى  
بچىتەزۈورى ئەوناسو وەك ئەوانى تر زەردەخەنە يەكى  
سەيربکاتو بىتەدەرەوە. كە دونيا تارىكبwoo، خانمى حەوتىم  
پەلەي لە شەشم دەكىد كە برواتە زۈورى ئەوناسەوە. تا واي  
لى ھات ئەوناس خۆى دەرگايى كرددەوە فەرمۇوى لە خانمى  
شەشم كىد كە بچىتە زۈورەكە يەوە. لە لام زۇر سەير بwoo كە  
ئەوناس بە زەردەخەنە يەكى ھاوشيتوھى زەردەخەنە ھەر پېنج  
خانمەكەي پېشىو بە خانمى شەشمى وت: ئازىزم،  
وەرەزۈورەوە، ئىزەھەر خۆى جۇرىكە لە جۇرەكانى دوورگەي  
خەونەكان، ھەر خۆى بۇنى خۆشىخەنە كەنە دوورگەكەي لى  
دىت. من لە چاوى خانمەكەدا نادىنلەيى و ترسىم بەدىدەكىد، لە  
چاوى ئەوناسىشدا نەمدەتowanى ھىچ ھەستىك بخوينەوە.  
خانمەكە دواجار رقىشته زۈورەكەي ئەوناسەوە. ئىتمە لە  
دەرەوە بwooين، ھەرسىنكمان تىزبۇوىن؛ من، سەرباز و بىنەريش.  
دواى ئىستىك بۇنى خۆشى گۇشتە بىرژاوهكە بە سەرماندا  
دەستى بە ھاتوچق كردو دەمزانى كە خانمەكە ئىستىدا دەبىت زۇر  
ئارامبۇوبىتەوە ترسى نەمايت لە زۈورەكەي ئەوناس، چۈنكە  
ھەموو نىشانە يەك ئاماژە بwoo بق ئەوهى كە ئەوناس لە شويتنىكى  
تايىھەت خانمەكان دەخەوبىتىت، كە پېشانى ئىتمەي نەداوه،  
خواردىنىكى خۆشىشيان بىن دەدات پېش خەوتىن. ئىتەر بقىيە

ههموویان ئاوا بە دلخوشی دینەدەرەوەو ههموو ئەوانەی کە تا  
نیستا نەچۈونەتەزۈورەو، ئاوا بە جۇشۇخرۇشنى بق  
چۈونەزۈورەوە ئۆزۈرە فسونا وىيە كەي ئەوناس، ئەو شەوە  
بە پىنجەوانەی شەوە تىزىرەوە كانى تر، زۇر خاو دەرقىشت.  
دەتىت: هەرگىز بەيانى دانايىت، هەرگىز پۇناكى نابىينىنەوە. لە  
ناكاو بىرمەتەوە كە بىنەرم لە تەنېشىتە، هېيشتا نەچۈرە بخەوەت،  
خانمەكان و پىاوهكانيش ورده ورده دەرقىشتە ئۆزۈرەكاني  
خۇيان، سەرباز چوبۇوەوە لای بازنهكەي خۇي، من و بىنەر  
مابووين لە بەردەرگاكەي ئەوناس، بويىھ ئەو بىركردنەوانەي  
سەرم ရاگرت، ئاخىر بىنەر ئەوهندە لېم نزىك بۇو، دلىيا بۇوم  
ههموو بىرۇكەكانمى بىستۇوەو ههمووشى بە ئەوناس  
دەگەيەنیت. ئاخىر دەزانىت ئەوناس چەند زىرەكە، چەند بلىمەت!  
پېم وايە بە قەد سەد بىنەر زىرەكە، لەوانەيە بە قەد دووسەر  
سەربازىش ھىز لە قولەكانى كۆبۈوبىتەوە. راستە وا  
دەرناكەوەت، بەلام دلىيام وايە، چونكە گەر وا نەبىت، چۇن  
توانىويەتى كەسىكى زىرەكى وەك بىنەر بخاتەزىر رەكىفى  
خۇيەوە، گەر وا نەبىت، چۇن توانيي سەرباز كۆنترۆلبکات.  
حەنمەن ھەم زىرەكتەر لە بىنەر، ھەميش بەھىزىتە لە سەرباز.  
ئىزىز ھەر وا دەبىت، "ئەو" بە تايىيەت ئەوناسى دروستكردووە تا  
خۇي بە ئىمە بناسىتىت لە پىنگەي ئەوهە. ئاخىر گەر لە  
سەربازىش بەھىزىز نەبوايە، چۇن توانىويەتى رووبەرووى  
باشى بىتەوەو ئىمە خەلگى كەشتىيەكە بىارىزىت. بىنگومان  
تواناكانى ئەو باوهەپىنەكراوو سەيرىن. من لەو بىركردنەوانەو لە  
بىركردنەوهى ئەوهدا بۇوم كە بىركردنەوهكانم بوھستىنەم تا

بینه ر گویی لیتیان نه بینت، قیزه یه کی زور گهوره له لای  
ژووره که ای ئه وناسه وه به رزبووه وه. رینک هاوار مکرد: خلکینه.  
هه مووتان بر قنه وه ژووره کانی خوتان، با نشی هیرشی بو  
هیناوین. سه ربان، خیرا رابکه و وهره به رده رگای ئه وناس. بینه ر،  
چی بکه ين، چی بکه ين؟ چون خومان پزگار بکه ين؟ شه ودک  
شه ونکی بیمانگی تاریک بتو، زور تاریکتر له شه ودکانی پیشوو.  
قیزه که جارینکو دوان و سیان دووباره و سیباره دده بتووه وه  
به رده اوامبوو. وا پنده چوو رینک له پشتی ئیمه وه بیت و لیمان  
نزیک بیته وه. میشکم وینه ر ژنیکی پیری ره شپوشی  
گوچانبه دهستی جادو و گه ری دههاته پیش چاو، که چاوینکی  
به قوولدا که وتووی برسکاوه و لووتینکی گهوره هه بتو. ههندیک  
له قزه سپیه کانی هاتبوونه ده ره وه پشتی به ته واوهتی  
چه مانه وهی پشتیشی، ئه و زور به خیرایی له ئیمه نزیک ده بتووه وه.  
دلم زور به خیرایی لیتیده دا، هه موو ئه و شتانه تهنا له چهند  
چرکه یه کی زور که مدا روویانده دا، هه موویان به یه که وه؛  
هاواره کانی من، قیزه کانی با نشی و ترس و خه بالکردنی شکل و  
شیوهی با نشی و هه موو سه ربانه درنده کانی تو مول. هه موو  
شیتک له ئیستینکو له چاوتروکانی تکدا دههاته پیش چاوم و مه رگی  
خوم ده بینی به هؤی ته قینی گویم و ده رپه رینی میشکم له  
هه دوو کونی گویم وه به هؤی قیزه به هیزه کانی با نشیه وه.  
هه مووی له چهند چرکه یه کدا بتو، هه مووی!  
که قیزه که زور نزیک بتووه وه، ده رگا که ای پشتیمان؛ ده رگای  
ئه وناس کرایه وه! ده مزانی ئه وناس هه رگیز ئیمه به جینا هیلت.



ره‌مزانی ئەو ئىتمەو هەمو خەلکى كەشتىيەكە رېزگاردەكات لە باشى، چونكە ئەو هەلىبىزاردووه، ئەو خۇرى ناردۇوويەتى بۇ ئىتمەو تواناى دووسەد سەربازو زىرەكىي سەد دانە بىنەرى پى داوه تا لە دوو كات و ساتى لەم شىيۆھىيە بىيىتە فريادىرەسمان. ئاپرمدايەوه، دەبىنەم خانمى شەشم قىيىزەيەكى زۇر بەھىز لېتەدات و بە چاوى گريان و هەناسەسى تەنگەوه رادەكاته دەرەوه و خۇرى لە باوهشى من دەهاویت. هەناسەكانى زۇر خىراو قوول بۇون، لە ئىستىيکى كورتدا قول و سنگى من تەر دەبۇو بە فرمىسکەكانى خانمى شەشم. لە باوهشى مندا بۇو كە ونى: دكتور، دكتور، دەيەۋىت وەك قاتلەبەرە رەشەكانى شوقەكەم لى بىكەت، تكايى، مەھىلە وام لى بىكەت. نامەۋىت ئەوەم بەسەربىتەوه دووبارە. دكتور، تكايى، بەمپارىزە، مەھىلە ئەو زولە گەورەيەم لى بىكەت، من ھىچم ناۋىت، نە گۇشتۇ نە مىوە، تەنها مەمگەرىننەوه بۇ شوقەي پشت گرددەكە، تكايى، با نەچمەوه. تكايى، با وەك لىزام لى نەيەت، توخوا بەمپارىزە. خانمى شەشم

لەو قسانه بuo ئەوناس هاتەدەرەوە، بە دەنگە گوردىكىنى  
لەو قسانه بuo ئەوناس هاتەدەرەوە، بە قژە درىيژەكەي شەشم  
هاوارى لە سەرباز كرد كە بىتتو بە قژە درىيژەكەي شەشم  
بىبات بۇ لاي بازنهكەي خۆى. سەرباز زور بە خىرايى رايىرىدو  
خانەكەي لە باوهشى من دەرەيتناو فېرىدىاپە لاي بازنه دارىن  
جولاؤەكە. ئەوناس هاوارىيىكەر، فېرىدىدەناو ئاوهكەوە، ئەمە  
جاسوسو سەربازى بانشىپە، فېرىدىدەناو ئاوهكەوە. سەرباز  
چاوهكاني زەقبوونەوە، وەك ئەوهى نەيەويت ئەو فەرمان  
جيئەجيئىكەت، بەلام ئەوناس هاوارىيىدەكەر كە نەھەيتەت ھېچ  
قسەيەكى تر بکات، ئەگىنا ھەموو تومول دەھەيتەت سەرمانو  
شويتەكەمان ئاشكرادەكەت. ھەموو شتىك زور بە خىرايى  
پروويىدەدا، گوينملى بuo شەشم ھەر دەيىوت: دكتور، دكتورا!  
هاوارى منى دەكەردو باسى كەسەتكى ترى دەكەر كە نايەويت  
وەك ئەويلى بىت. باسى ئەوهى دەكەر كە نايەويت وەك لىزاي  
لى بىت. دەگریا و دەپارايەوە، ئەوه بە پروونى دىيار بuo جلهكاني  
ھەمووى درابۇن. لە ئىستىكدا من چاوم دەتروكەنەن، خانەكەم  
دەيىنى لە سەر شانى سەرباز، لە ئىستىكى ترۇ چاوتروكەنەن  
تردا دەبمىيىنى خۆى رادەپسەكتىتتەن دەيەويت رابكات، بەلام بۇ  
كۈى؟ بۇ كۈى رادەكەت؟ سەرباز فېرىدىدەتەناو ئاوهكەوە،  
ماوهيەك دەنگى پەلەقاژەي مەرگى خانى شەشم دىتتو ھەموو  
خەلکەكە لەو چەند چركە كەمەي ئەو رووداوه پروويىدا،  
هاتبۇونەدەرەوە دەيانىيىنى سەرباز خانەكە دەخاتەناو  
ئاوهكەوە، ھەموويان بە خۇشحالىيەكى سەير، تىكەل بە ترسو  
گومان و دوودىلى سەيرى رووداوهكەيان دەكەردو گوئيان بۇ  
هاوارەكانى خانى شەشم دەگرت. دەنگى ئاوهكەو پەلەقاژەو

نېزه کانى و ناوى لىزاش كەمترو كەمتىدە بۇونەوە. ھەموو شىنىڭ  
لە كەمنى لە يەك خولەكدا رۇويداو خانمەكەش بە چەند  
خولەكىنى كەم نە دەنگى خۇى، نە دەنگى پەلەقاڑەكەيشى  
نەمان و نەهاتنەوە بە گۈيى هىچ كامىكماندا. من وەستابۇم،  
سەرمسور مابۇو، ئەمە يە سەربازى تومول! واتە ئەمە يەكىن  
بۇو لەوان! واتە ئەم خانمى شەشەمەى كە من بەر لە چەند  
بۇزىك ھەستم بە ھەناسەتەنگى و ئارەقەكانى كردىبوو، يەكىن  
بۇو لە دۈزمنە سەرسەختەكانى ئىتمە كە دەيويىست ئىتمە و  
ئەوناسىش لەناوبىيات! لە جىنگەى خۆم نەمدەتowanى هىچ جولەيەك  
بىكم، كەس قىسىنەدەكرد، دەنگى ئاوهكەش نەماو دەنگى  
قىزەكان كوتايى پىن هات. ئەوناس دەرگاكەى لە دواى خۇى بە<sup>Double Tap  
to Edit</sup>  
توندى دادەخاتو بايەكى سەيرى ھىمنىش ھەلدەكەت كە گريان و  
ئارەقەى خانمى شەشەم بە سنگو چەكانى منەوە  
ساردەكەتەوە لەرزىكى قىس و سەرمابۇون بە لەشمدا  
تىنەپەرىت. بىتەنگىيەكى تەواو، خانمەكان و پياوهكانىش  
دەگەرىنەوە ژۇورەكانىان. هىچ شىنىڭ بۇنىيائىت، دەنگىنائىت. بە  
ترسەوە ملم دەسۈرەتىم، ئاپرەدەمەوە بىنەر بىيىم، بىزام  
كاردانەوە ئەو چۆنە. بە پىچەوانەي ھەموو ئەوانەي سەر  
كەشتىيەكە، ئەو ئارامو بە ويقار دىار بۇو. چاوهكانى  
وردىبۇونەوە لەو شويىنەي كە خانمەكەى لى بەردرايەوە  
كەوتەناو ئاوهكەوە. زۆر بە ئارامى سەيرى ئەۋىتى دەكرد،  
ھەستىدەكرد دەيەويت بىركردنەوەكانى تەختەي كەشتىيەكە  
بخوينىتەوە، كە ھەستى چۆن بۇوە كاتىك ئەو خانمە لە سەر  
كەشتىيەكەى ئەو بۇوە، كاتىك سەربازىكى تومول لە سەر

که شتیه کی ئو بورو تەختەیەکی ئاوهاش توانیوی نز  
بەرگە بیگریت. پان له وانەیە بیر لە سەرباز بکاتەوە، چۈن توانی  
کۆنترۆلیبکات و بەرزیبکاتەوە بیخاتە ئاوهکەوە، بۇچى  
چاوهکانى وا زەقنو لە دیار بازنه کەی خۆی و دستاودو هېچ  
قسەیەک ناکات! هەموو شتىك زور بىدەنگ بۇ، بەلام  
بىدەنگىيەکی ئارام نا. بىدەنگىيەک کە ھیوا دەخوازىت بە قىزەدى  
جاسوسەکەی بانشى، ھیوا دەخوازىت بە دەنگە گەورەکەی  
يەکەم رۇزى ئەوناس کە خەلکە کەی خەبەر دەكردەوە.  
بىدەنگىيەکی ترسناکو پې لە گومان و دوودلى و نارەحەتى. تا  
بەيانى، من ھەر بە ھەمان شىتوھى کە لە بەر دەرگائى ئەوناس  
و دستابۇم، و دستام، بىنەريش هېچ جولەيەکى نەكردو  
سەربازىش لە لاي بازنه کەی خۆيەوە و دستابۇ و سەيرى  
دواوهى نەكردەوە. ھەر لەگەل دەركەوتى يەکەم تىشكى خۇر،  
ئەوناس ھاتە دەرەوە. پىنجەوانەي ھەر پىنج شەۋى را بىردو كە  
خانمەكان لە ژۇورەکەي بۇون و درەنگ دەھاتە دەرەوە، ئەم  
بەيانىيە پىش ھەموان خەبەر بىبۇ وەو پىش ھەموانىش  
ھاتە دەرەوە. دەرگاكەي كردەوە و يەكسەر دەستىكىد بە  
ھاوار: سەرباز، بىرق ھەموو خەلکە كە بە شەق بەھىنە دەرەوە،  
ھەموويان بەبى جياوازى. ھەر كەسىك تا ئىستا لە خەو  
ماوهتەوە، بانگىانىكەو بىانھىنە دەرەوە. ھەر ئىستا ھەموويانم بۇ  
بەھىنە ئىزەو ھەموويان بىزىكە. سەرباز ھەر بە پەلەو بەبى  
بىر كىرنەوە دەچوو بۇ لاي دەرگائى ژۇورى خەلکە كە، بەلام  
ھاوارەكانى ئەوناس ئەوهندە بىزاركە رو توند بۇون،  
پىويسىتىنە دەكىد سەرباز هېچ قسەيەك بکات، چونكە خەلکە كە

خویان پُول پُول دههاتنه ده ره وه هه مووشیان له سه  
ده موچاویان به روونی ترس و دوودلییه کی زور به دیده کرا. به بین  
نه وه که س بزانیت با بهتی قسه کردن که چیه، ئه وناس به  
نوره بیه کی زوره وه دهینه پاندو دهیوت: باش! باش! ئه وه باش  
که به سه رمانهات! نیستاش ئیوه هر خه ریکی خهون! واته  
ده بوایه به چاوی خوتان سه ربا زیکی ئه وان ببین تا باوه ربکه ن!  
واته ده بیت هر بیان بین و بین و بمان کوژن، ئینجا باوه ربکه ن!  
چیتان ده کرد گه ر ئه و خوی منی له بوونی ئه و جاسوسه  
ئاگادارنه کرد بایه وه! چیتان ده کرد! له وانه بوو من و هه مووتان  
بکوژیت. ئه وه من له لایه ن ئه وه ده پاریز ریم، ئیوه ش و  
ده زان هه مووتان وان و راسته و خو ده تان پاریزیت! ده زان دوینی  
ش و یه ک ده قه دواتر زانی باما یه که شه شه م له تو موله وه هاتو وه،  
هه موو که شتییه کهی به سه ریه کداده داو هه موومان له جینی ئه و  
ده که و تینه ناو ئاوه که وه! ئیوه ده زان ئیمه له چ مه ترسییه کی  
گه ورده داین! گه ر زوو نه گهین به دوور گه که، خواردن کانمان  
تھ او و ده بیت. گه ر زوو نه گهین به دوور گه که، بین گومان نیستا  
بانشی و هه موو تو مول جیگه کی ئیمه ده زان، ده ماندوز نه وه و  
هه موومان ده سوتین، میشکی هه مووتان پارچه کانی له  
گوییه کانتانه وه دیته ده ره وه. ئه و قیزه بیه کی دوینی شه و وه ک  
قسه کردنی ئاسایی بانشی وا یه نه ک قیزه کی، جا تینیگه ن!  
له کاتی قسه کردن هه موو ده موچاوی سوور بیو وه وه، چاوه کانی  
خوینیان تیزابوو. پیتده چوو ئه مشه و به هیچ شیوه بیه ک ئه و  
چاوانه نه خه و تین و بیریان له پووداوه کهی ئه مشه و کرد بیت وه.  
من نازانم بقچی ئه و زوو تر ئاگادارینه کرد بیو وه که

بمانزانیابی و ئه و رووداوه رووینه دابایه، يان شوینه کەمان  
ئاشکرانه بوايە. دەمبىنى ئه وناس بەرددوامە لە نەراندىن و  
خەلکەكەش زياترو زياتر ترس لە دەمۇچاۋيان دەنىشىت.  
بىنەريش هېچ ئارامىي خۆى تىنكەداوه وەك ئەوهى گوينىكتىتىز  
بۇ قەسىدەيەكى شىعرى رۇمانسى، گۈى بۇ قسەكانى ئه وناس  
دەگرىت. ناخم دەپرسىت، قەسىدەيەكى شىعرى رۇمانسى چىيە!  
خۆى وەلامى خۆى دەداتەوه، بەلام لە وەلامەكەي تىناگەم، گويم  
لىنى نايىت، بەلام ئەوندە دەزانم، ئىستا دەزانم قەسىدەيەكى  
شىعرى رۇمانسى واتە چى. نازانم، ھەستىدەكەم قەسىدەكە ودى  
وشەيەكى جياواز دىنە مىشكەم لە شىعرەكە، ھەردۇوكىشىان  
وشەي رۇمانسىيان پىتە بەستراوه تەوه. ھەر چۈنۈك بىت، لە  
دوای قسەكانى خۆى، ئه وناس دەستى بۇ سەرباز را كىشاۋ وتى:  
چى دەبۇو ئىتەھەمووتان وەك سەرباز ئازاو بەجهرگ بۇوبان!  
چى دەبۇو بەبى ئەوهى من ھەموو شىنكتان پى بلېم خۇتان،  
بەلى، بەلى، ھەر خۇتان، بە تايىبەتى ئىتەھەپپاۋىنە، چى دەبۇو  
وەك سەرباز لىھاتوو بوانايەو نەك ھەر خانمى شەشم، ھەر  
كەسىنگى تر گومانتان لە پاكىي ھەبوايە، فرىتاندابايەناو ئاوهكەوه،  
تا جىنگەكەمان بە نەھىنى بەينىتەوه و كەس زەفرەمان پى نەبات.

چى دەبۇو گەر ئىتەھەمووتان بەھە شىنۋەيە بوان! ۲

من سەرنجىمەدا، كە ئه وناس لە كاتى قسەكانى، لە كاتى ئەھە  
وتارە تورەيەي و لە كاتى ئەھە تفدهرپەپىن و ھەلچۈونە  
زۇرەيشىدا، ناوه ناوه زەردىخەنەيەكى سەير دەيگرت، بەلام  
ھەرگىز لەوه تىنە دەگەيىشتىم كە سەيرى چى دەكات، چى  
دەبىستىت و ھەست بە چى دەكات كە ئەھە زەردىخەنەيە

زهیگریت، دوای قسەکردنیکی زورو و هسفکردنیکی زوری  
سەرباز، ھەموان دەمیان بەشیبووهوو بە دەمی کراوهوو  
گونیان بۇ قسەکانی ئەوناس گرتبوو و سەیری بالاى  
سەربازیشیان دەکرد. كەس باسى من يان بىنەرى نەدەکرد،  
ئەسلەن ھېچ كەسینك جگە لە ئەوناس، ھېچ قسەيەكى نەبۇو بۇ  
وتن. ھەر بە جددى، ئەوه بۇ ھېچ کام لەوانەى لەگەلمان، ھېچ  
قسەيەك ناكەن! خۆ ھەموومان، ئىتمە بەيەكەوه بۇوین لەو  
ژوورە، ھەمووشمان وەك يەك ملمان پەقپىوو. تەنها بە  
سوتفەيەكى سەير ئەو سى كەسمان كە ئىستا ناومان دكتورو  
سەربازو بىنەرە، زووتر لەوانى تر ھەستابۇويەندەسەرپىن.  
بۇچى ئەوانى تر كەس ھېچ قسەيەك ناکات، كەس  
سەيرماباتاکات، كەس پرسىارناکات و كەس گلهى لە كەمىي  
ميوەكان و برسىيەتى خۆى ناکات. كە من بىرم لەوانە دەكردەوە،  
بىنەر سەيرىنىكى كردم و ترسىيکى زورى خستەدلەوە، ئاخىر من  
خەريکبۇو گومانم دەخستەسەر كەشتىيەكە، سەر ئەوناس، نا،  
لەوانەيە تەنانەت خودى ئەۋىش خەريکبۇو دەبۇوە جىگەي  
گومان بۇم، بۇيە بىنەر بە چاوىيکى بادەمېيەوە سەيرىكىردم و  
ترسى خستەدلەوە، زانىم كە تابىت بەردىوامبىم لەو قسەو  
پرسىارانەى كە لە ناخمى دەكەم، ئەگىنا بىنەر پىنى دەزانىت و  
منىش وەك خانمى شەشم دەكەومەناو ئاوهكەوە دەنگم ورده  
ورده كىزترو كىزترەبىت و نامىنەت.

كەلكەلەي ئەو بىرقانە دەربارەى كەشتىيەكە و تاكبەتاکى ئەو  
كەسە سەيروسەمەرانەى لە سەرى دابۇون، بە تەواوهتى  
مېشىكى داگىرەكىردم، وەك كرمىك، كە دارىك دەرزىنەت.

ئەوهش جىنگەي پرسىارە بۇم كە كرم و رزىنى دار چۈن دازان  
پەيوەندىيان بەيەكەوه هەيە! هەموو دونياو هەموو شتىكم لە ئە  
بۇوه بە پرسىار، بەلام هەستدەكەم رېك لىرەوه هەرچىيەكى  
ناخىم دەيلەت و دەيھىننەسەر زمانم، دەبىت باودىرى پىي بىكەم  
ئىتىز كە ئەو دەلىت: كرم و رزىنى دار، دىارە شتىكى لەو شىوهيد  
ھەيەو من بە جۇرىك لە جۇرەكان لەبىرمچووەتەوه. نازانم، بۇ  
لەبىرمچووەتەوه! كرم چىيە ئاخىر! دارى چى و رزىنى چى! نا، نا  
ئىتىز ئەو پرسىارانە ناكەمەوه، مادام لە ناخىدا دەنگىك ھەيە  
دەلىت: ئەو شتە وايە، تەواو، وايە. نازانم چى بىكەم، نازانم  
پىنۋىستە چ قىسىمەك لەگەل كىدا بىكەم و بۇ كويى ئەم كەشتىيە  
بچم. هەموو شەۋىنک وەك جەھەننم وايە بۇم، نە  
خەولىيەتكەويت، نە دەبىت بخەوم. لە بەردىرگاي ئەم كابرا  
نەناسياوه دەوهىستم و پاسەوانى دەرگاكەيم. ئى بە حساب من  
دكتورم، دىسان مىشكىم دەپرسىت: جەھەننم واتە چى؟  
وەلامىنادەمەوه خۆم گىلدەكەم، چونكە بېيار وايە ھىچ  
پرسىارىك دەربارەي ئەو وشانە نەكەم كە ناخىم پىنمى دەلىت،  
تەواو. هەندىك جار لە كاتى پاسەوانى دەرگاكەي ئەوناسدا،  
دەمەويت خۆم فەرىبەدەمەناو ئاوهكەو كوتايى بە خۆم بەھىنم. هەر  
نازانم لە كويىوه ئەو بېرۇكەيم بۇ هاتووه كە گەر وا بىكەم،  
كوتايىمىدىت، كى دەلىت: گەر وا بىكەم، ناكەومەناو كەشتىيەكى  
ناخۆشتى لەوهى ئىستا ھەيە. لەوانەيە من پىش ئەم كەشتىيە لە  
شۇينىكى باشتىر بۇوبىم لىزە، بەلام دىارە بېيارىنەكى هەلەم داوه،  
كە واي كردووه من لىزە كوتايىم بىن بىت. چەندىن بۇزە لىزەم،  
رۇلى دكتورىنەكىم بىن دراوه و لە هەمان كاتدا پاسەوانىم. كەسىن

بووه به سه روهرم و بووه به گهورهم، نازانم کييه، نازانم  
قسه کانی راستن يان نا. هه رگيزيش به راستی دانه نيشتوم بير  
له قسه کانی بکه مه و هو هه ليانسه نگيتيم، نه کا بینه ر بير و که کانم  
بخويتنيه و هو هه موو شتيك ئاشکرابيit. خوشم نازانم گهر وا  
پيت، چى پووده دات! هه ر به راستی من بق ده ترسم! و اته گهر  
من ببمه تاكه که ستيك که و هک ئه وانی تر بيرنا كاته و هو ده يه و يت  
له سه رئم که شتيي نه فرهتنيه نه مينيت، گهر نه زانيت بق ليزه يه و  
بـق كويش ده چيت! ئاخـر ئه و دوورگـه يه چـبيه ئـم كـابـراـيـه بـقـمانـ  
باـسـدـهـكـاتـ! نـازـانـمـ، هـهـ رـهـ بـهـ رـاستـيـ شـتـيـكـيـ وـاـلـهـ گـورـيـهـ! هـهـ رـهـ بـهـ  
راـسـتـيـ دـوـورـگـهـ يـهـ کـهـ هـهـ يـهـ وـئـيمـهـشـ کـهـ شـتـيـيـهـ کـهـ مـانـ بـقـ دـوـورـگـهـ کـهـ  
دهـپـروـاتـ! هـهـ موـوـ ئـهـ وـانـهـ کـرـمـ، کـرـمـ! سـهـ رـمـ دـهـ خـونـ. ئـاخـرـ کـهـ سـ  
پـرسـيـ بـهـ منـ کـرـدوـوـهـ منـيـ خـسـتوـوـهـ تـهـ سـهـ رـئـمـ کـهـ شـتـيـيـهـ! لـهـ گـهـ لـ  
ئـهـ وـ پـرـسيـارـهـداـ ژـانـهـ سـهـ رـيـكـ رـيـكـ لـهـ پـشتـيـ سـهـ رـمـهـ وـهـ  
دهـسـتـيـدـهـكـاتـ وـ بـهـ خـيـرـايـيـ لـيـدانـيـ بـرـوـسـكـهـ يـهـ کـيـ رـوـزـيـکـيـ زـرـيـانـ  
دهـگـاـتـهـ نـاوـچـهـ وـانـمـ وـهـ موـوـ نـاوـهـ رـاـسـتـيـ سـهـ رـمـ دـادـهـ گـرـيـتـ وـ پـشتـيـ  
چـاوـهـ کـانـمـ دـهـتـهـ نـيـتـ. رـيـكـ ئـهـ وـ ژـانـهـ سـهـ رـهـ وـ هـکـ پـهـنجـهـ يـهـ کـيـ پـانـيـ  
زوـورـ وـايـهـ کـهـ دـهـ يـهـ وـيـتـ هـهـ رـدـوـوـ چـاوـهـ کـانـمـ لـهـ پـشتـهـ وـهـ  
دهـرـبـهـيـنـيـتـ. جـاـ دـوـوـ پـهـنجـهـ شـىـ خـسـتوـوـهـ تـهـ کـهـ لـيـتنـيـ چـاوـهـ کـانـمـ وـ  
دهـ يـهـ وـيـتـ بـهـ دـوـوـ پـهـنجـهـ هـهـ رـدـوـوـ چـاـوـمـ دـهـرـبـهـيـنـيـتـ. ئـهـ وـهـ چـبيـهـ  
ئـهـ وـ ژـانـهـ نـاخـوشـهـ لـهـ کـاتـيـ ئـهـ وـ بـيرـکـرـدـنـهـ وـانـهـ توـشـمـ بوـوهـ خـواـيـهـ  
گـيـانـ...

نا، نـاـپـرـسـمـ، نـاـپـرـسـمـ، ئـاخـرـ نـاخـمـ بـيـدـهـ نـگـنـايـتـ! دـهـ پـرـسـيـتـ خـواـيـهـ  
گـيـانـ وـاتـايـ چـىـ دـكـتـورـ! خـواـيـهـ گـيـانـ کـيـيـهـ! ئـهـ وـ قـسـهـ يـهـ چـبيـهـ  
دهـيـكـهـيـتـ!

ئەو قسانە پشتگوئىدەخەم و بەردەوامدەبم لە بىركردىنەودكازى  
 شەۋدادىتى و خانمى حەوتەم دەرواتەزۇورەدە. مەنيش لە<sup>1</sup>  
 بەردەرگاڭە رادەنىشىم و هەردوو ئەزىزىم بە دەستەكائىم دەگرم.  
 دەزانىت دەستىم رېيك لە كويىم داناوه، رېيك لە سەر رەفتەرىز  
 بەشى خوار ئەزىزىم. ئەمە چ نازارىنەكە ئەو هەموو بىركردىنەودىيەم  
 ئەمشەو بۇ ھاتووه! بۇچى ھىچ كەس پرسى پىن نەكىدووم پېش  
 ئەوەي بىتمەسەر ئەم كەشتىيە! بۇچى من لەو زۇورە  
 خەبەرمبۇوه! بۇچى دەبىت بە گۈنى ئەوناس بىكم! بۇچى  
 لىزەم! ئايا ئەوە راست بۇ خانمى شەشم خرايەناو ئەو ئاوه  
 گەورەيەوە! ئايا بە راستى كەسىك ھەيە ئاوى باشىيەو لەو عەبا  
 رەشە ترسناكە خۆى پىچاودەتەوە هەر كاتىك بىھەيت، دەتوانىت  
 ھىزىشباتەسەر كەشتىيەكەي ئىمە كە ھەموو بۇونۇ نەبۇونى  
 ئىمە لە سەر بەندە! بە راستى ئاخىر ئەو گەر ئىمەي ئەوەندە  
 خۆشىدەوەتى دوورگەيەكى ئەوەندە خۆشى بۇ ئامادەكىدووين،  
 بۇچى باشى لە ناو نابات! بۇچى باشى ھەر ماوەتەوە، ئەسلەن  
 ئەو خەلكەي تومول چيان لە ئىمە دەھەيت! بۇچى دەيانەويت بەو  
 شىوهەيە ئىمە لەناوبەرن! ئەي لىزە! لىزە چىيە ئاخىر! نازانم خانمى  
 شەشم باسى كەسىكى واى كرد، ئەو چىيلى ئى ھاتووه كە  
 شەشم نەيدەوەيست وەك ئەوى لى بىت. كىن ھەموو  
 پرسىيارەكانى من وەلامدەداتەوە ئاخىر! كىيە وەلامى  
 پرسىيارەكانى منى لە لايە!

بىنەر بە دەنگىكى بەرز كە يەكەم جارم بۇو بەو شىوهەيە گويىم  
 لە دەنگى بىت، وتنى: دكتور، ھەستەوەسەرپىن! تۇ بۇ پشۇودان  
 لىزەيت، يان چاودىزىي دەرگاى ئەوناس دەكەيت! چى دەبىت

گه ر جاسوسینکی تری تو مولستان بیت و پیویست بیت به رگری  
له که شتیه که بکهین! هر ئیستا هه سته و هسه رپی و واز له و  
دانیشتنه بھینه دهی!

بینه ر بقچی وا توره یه و وا سهیری ناوچاوم دهکات! ئهی بقچی  
ئه و پرسیاره سهیرانه لى دهکات، خو ئه و ده توانیت  
بیزکردن و هکانی منیش ببینیت، ئیتر چ پیویستده کات ئه و  
پرسیاره سهیرانه لى بکات، نازانم به و نامؤییه خوی  
دهی ویت به کوی بگات. نازانم بق، بهلام له گهل تیپه رینی ژماره دی  
خانمه کان پاسه وانی ئیمەش بق ده رگا که ئه وناس ده گورا. ئیمە  
هر سینکمان سه رهتا له به رد هرگا ده و هستاین، ئیستا ئه و هتا  
سه ره باز له لای بازنە که ئی خویه تی و منیش دانیشتبوروم، پیش  
ئه و هی بینه ر هلمستینیت و خه ياله کانم بیچرینیت.

ئیستا ده زانی میوه مان ته نهان بق یه ک رقز ماوه، جا حسابات که ئی  
من هله بووه یان چی، بهلام ئه و میوانه ئی ماون، دل نیام به شی  
به ک رقزیش به ته و اووه تی ناکه ن. گه ر پیشتر هر که سینک دوو  
سی میوه شی و هر گرتیت، ئه مرق ته نهان ده توانم یه ک میوه یان پی  
بدهم و هه موو شتیک کوتاییدیت. من به روونی ئه و ه ده بینم  
هه موو ئه وانه له ژووره که به بیده نگی شهوان ده خه و ن و  
بیانیان هه لد هستن، چهند بیزارن و چهند لاواز بیون. تا که  
که سانی دلخوش ئه وانه ن که شهوان ده چنه لای ئه وناس و  
گوشت ده خون. نازانم بقچی ته نهان من و بینه رو سه ره باز هه موو  
شه و نک ئه و مافه مان هه یه، ته نهان یه ک خانمیش بق یه ک شه و  
گوشتی به برد هکه ویت و هه موو پیاوان و خانمه کانی تریش  
ده بیت برسین و لاوازو لاواز تربن. ئه و رقزه، کوتا به شی

میوه‌کانم به سه‌ر هه‌مواندا دابه‌شکرد. و هک هه‌موو جاره‌کانی  
پیشوش خانمی حه‌وتهم به زهرده‌خنه‌نیه‌کی سه‌یره‌و  
هات، و هناو خانمه‌کانی تر. که میوه‌که‌شم پیی دا، نه‌یخواردو بو  
به‌یانی هه‌لیده‌گرت. له‌وه دلنيا بوم شه‌مشه و ئه‌ويش گوشتنی  
خواردووه، بؤیه ئاوا به ئاسانی ده‌توانیت میوه‌کان هه‌لبگریت.  
ئه‌وانی تر هه‌موویان هه‌ر يه‌کس‌هه‌ر میوه‌ی خویان ده‌خواردو  
کوتاییان‌پیت‌هه‌هینا. له لایه‌ک ئه‌وندہ تینوو بون، نه‌یاندہ‌زانی  
چون تینوویه‌تیبان بشکینن له ناو ده‌ریا‌یه‌ک له ئاوي نه‌خوراوه،  
که هه‌ر که‌سینک ده‌یخواته‌وه، زگی ژانیکی زور ده‌کات و زوریش  
سویره، زیاتر توونیاندہ‌کات. له لایه‌کی تریش‌هه‌وه، خه‌می  
ئه‌وه‌یانه ئه‌م توزه میوه‌یه‌ی ئه‌مرق پیم دان، نه‌توانیت برسيه‌تی  
دوو رق‌زیان بشکینیت.

دوو رق‌ز تینه‌بری، هیچ خواردنیکم نه‌مابوو بیدهم به هیچ  
که‌سینک. خوم هیچ برسیمنه‌ده‌بوبو، هه‌موو شه‌وینک له‌گه‌ل  
دوانه‌که‌ی ترو ئه‌وناس تیز گوشتمان ده‌خواردو شه‌وانه‌ش  
یه‌کینک له خانمه‌کان گوشتنی پی ده‌درا، به‌لام ده‌میینی که  
پیاوه‌کان و ئه‌و خانمانه‌ی که سه‌ره‌تا چووبونه‌ژووره‌وه  
ئه‌وانه‌یشی تا ئیستا نه‌چوون، چیان به‌سه‌ره‌هاتووه و چون هیچ  
که‌سینکی قله‌و له ناو که‌شتییه‌که نه‌ماوه. هه‌موویان  
په‌راسووه‌کانیان ده‌رده‌که‌وت. پیاوه‌کان و ئه‌و خانمانه‌ی هه‌رگیز  
نه‌چووبونه لای ئه‌وناس، حاله‌تیکی سه‌یریان توشببیو. ئه‌وان  
جیا له‌وهی که په‌راسووه‌کانیان و ئیسکی ده‌موچاویان له  
لاوازی و برسیه‌تیدا ورده ورده ده‌رده‌که‌وت، سکیان به  
پینچه‌وانه‌ی به‌شه‌کانی تری لاشه‌یان، ئه‌ستوورده‌بوبو، و هک

ئوهی هواي تىدابىت، نازانم بۇ ئوه روویدهدا، بهلام نه من،  
نه بىنەرو سەربازو نه ئوه خانمانەي چووبۇونە ژۇورەكەي  
ئەناس، ئوه حالەتەيان بەسەرنەھات. لەگەل ئوهى خانمى  
بەكەم ھاوشىوهى ھەموو ئەوانى تر بىرسى بۇو و ئىسىكى  
پەراسووھەكانى و دەمۇچاۋى دەركەوتىبوو، بهلام سكى ئەوو  
ھەموو ئەوانەي شەۋىنک لە لاي ئەناس مابۇونەو،  
ئەستۇورنەببۇو، بۇيە دەمزانى پەيوهندىيەك ھەيە لە نىوان  
نەخواردىنى خواردىنەكانى ئەناس و ئوه سكئەستۇوربۇونەدا،  
يان مىوهەكان ھۆكارى ئەستۇوربۇونەكەن، يان ئوهى كە  
ئەوانەي گۈشتىيان نەخواردووھ، وايانلى دىت. ئوه رۆزە،  
ھەموو شتىك زۇر ناخۇش و شىك بۇو، ھىچ مىوهەيەك نەمابۇو  
لە سەر كەشتىيەكە، ھەموو ئەوانەي دەيانبىن، لە پېش چاوم  
بىرسىن و ھىچيان تواناي ئوهيان نەماوه سەريان  
بەرزبەنەو، كاتىك سەيرى ئىيمە دەكەن. ھىچ كام لەوانەش ھىچ  
قەسەيەك ناكەن، وەك ئوهى بېيار بىت تەنها سى كەس و  
ئەناس قىسبەكەن و تواناي قىسەكردىيان مابىت. ئاخىر بۇ ھىچ  
كەس داواي ھىچ شتىك ناكات و ھىچ گلهەيەك لە سەر ئەم  
كەشتىيە نىيە، نازانم بۇ! بۇچى دەبىت ھەموان بەو چىرۇكانەي  
ئەناس پازىبىن، دەبىت باوهەريان پى بکەين! بۇچى ھەموومان  
وەك خزمەتكارى ئوه رەفتاردەكەين و باوهەرمان بە ھەموو  
وشەكانى ئوه ھەيە! باوهەرمان وايە ئەم بىرسىيەتىيە دەمانگەيەنىتە  
دۇورگەيەكى زۇر خۇش، كە ھەموو شتىكى پىويىستى ئىيمەي  
تىدابى و ھەموو شتىكمان بۇ جىتبەجىدەكىرىت. لەو بىركردىنەوانە

بووم، بینه ر ونی: دکتور! دیسان که و تیته وه خه یالات، ئه وناس  
هاتووه، قسەدەکات، گوینیگرە!  
که بینه منی ئاگادارکرده و، ئه وناس دەستى به قسە کردن  
کردىبوو، ستايىش و مەدھىكى زورى ئه ونى كرد پىش ئه ودى  
دەست بە قسە كردنى بکات. جا هەموو ئه و خانمانەی چووبۇون  
ژوورە كەيەوه، بە تەنهاو جيا لە خانم و لە پیاوه کانى تر ل  
لايەك وەستابۇون. ھەر كاتىك ئه وناس سەيرى ئه و گرووپەي  
كردبایه، ھەموويان ھەمان زەردەخەنەيان دەكىدو ئه و يش  
زەردەخەنەكەي وەلامدەدانەوه. ئه وناس ھاوارىدەكىد و دەيىت:  
ئه و ئەمشە و ئه و كاتەي من لە خزمەتى خانمى نويەمدا بۇوم،  
پەيامىكى زور گرنگى بۇ ناردووم. ئەم پەيامە كوتاپى بە  
نەھامە تىيە كانتان دەھېنېت، ئەم پەيامە كوتاپى بەم برسىيەتى و  
تىنۇويەتىان دەھېنېت. ئە و بەلىنى بىن داوىن بە كاتىكى زور كەم  
بمانگەيەنېت بە دوورگە كە، خەلکىنە، گوينان لىتىه! بە  
دوورگە كەمان دەگەيەنېت. ئە مرقۇش، ئە مرقۇش كە رۇزى دواى  
خانمى نويەم، ھەمووتان بۇ ھەمېشە بېرتان بەمېنېت، بېرتان بېت  
كە ئە و شەوهى خانمى نويەم ھاتە ژوورە پېرۇزە كەي ئه وناس،  
ئه و پەيامى تىرى و خۇشكۈزەرانىي بۇ ناردىن. ھەمووتان  
ئە وەتان بېر بېت. كە ئە و ئە و قسەيەي دەكىد، ھەموو خەلکە كە  
پۇويان دە سوراندو سەيرى خانمى نويەميان دەكىد، منىش رېنگ  
ئە و كاتە و وەك ھەموو خەلکە كەي تر سەرم سوراندو سەيرى  
خانمى نويەم دەكىد. خانمى نويەم جياواز بۇو لە ھەر ھەشت  
خانمە كەي پىش خۇى، ئە و بە جۇرىنگ لە جۇرە كان لە وە  
نە دەچۇو لە ھەمان جۇرى ئىنمەي سەرەدەشى چاوقاوه يى بۇر

بیت. ئەو پېستىنگى سېپى مەيلەوپەمەبىي ھەبوو، كە لە سەر  
كولمەكانى ئەو رەنگە پەمەبىي لە رۇزدا بىرىسکەيدەدا يەوه، قەزىنى  
سەيرى ھەبوو، سېپى نەبوو بلېم سېپى بۇو، بەلام زەردىش نەبوو  
بەو مانا زەردەي كە لە خەيالى مندا ھەيەو تىنېكاواھو و  
چەسپاواھ. قەزى سېپى كى زەرد بۇو. بالاي لە ناوهراستى  
خانچەكانى تر بۇو، ھەندىكىان زقۇر كورت بۇون، سى چوار  
خانمى بالابەرزىش ھەبوون ۋېنگ بە قەد من دەبوون، خانمى  
تۈيەم وا نەبوو، بالايى كى كورتى ھەبوو، بەلام بە قەد خانە  
كورتە كان نا. پىنجەوانەي ئەوانى تر، ئەو لاۋازنەبۇوبۇو. ھىشتا  
جەكانى بەرى بە پېرى ماپۇونەوەو ھىچ چەرچولۇقچىيەك لە سەر  
دەمۇچاوى نەبوو. لە ھەموو شىتىك گۈنگەترو مايەي سەرنجىتر  
ئەو بۇو ئەو دوو بەشە، ۋېنگ ئەو دوو چاواھ!

چاوهكانى بۇچى رەنگىيان وايە! نازانم بلېم: ئەو رەنگانە سەوزن  
پان زەردىن. لەوانەيە رەنگىك ھەبىت كە ناخىشم نەيزانىت، ئەو  
رەنگە سەوزىكى زەرده. جا چاوهكانى خانمى تۈيەم سەوزىكى  
زەرد بۇون. قەزىشى وەك ئەوانى تر لە يەكترى نەئالابۇو، بەلكو  
ۋېنگ ساف بە سەر پشتىدا ھاتبۇوەخوارەوە تا قۇولايى پشتى  
چووبۇو. من نازانم، بەلام كە سەيرى ئەو خانەم دەكىد،  
جۈرىكى تر لېيم دەپوانى، كە جىاواز بۇو لە ھەموو ئەوانى تر.  
ئەو ھەستە چىيە كە دەمەۋىت من ئەوناس بىم و من ئەو كەسە  
بىم كە ئەو خاتۇونە ئەمشەو دىتە لام و بەيەكەوە گۇشت دەخۇين!  
ئەو ھەستە چىيە! نازانم، بەلام دەمەۋىت بەو شىتوھىيە بىت.

ئەوناس لە قىسەكانى بەردىوامبۇو، وتى: ئەمۇق، ئەمۇقتان بىر  
بىت. ئەمۇق جەژنى تۈيەمى پى دەلىن. لېزەوە ھەموو ياساكان

ده گویند و ئەم ره مووتان خواردنیکی زور تایبەت و خوش  
ده خون، کە بە تایبەت لە لایەن ئەودوه ئامادە کراوه. ئە و قسانى  
ده کردو بەبى ئەودى بىزام كەى سەرباز ۋۇشتووه تەزۇور دودو  
شىشى گۆشت دەھىننەتە دەرەوە، دەمبىنى دىمەنە كە بەرە بەرە  
ده گۈرىت و سەرباز شىشە گۆشت دەدات بە پىاوه كان، بە<sup>1</sup>  
خانە كان و بەوانەشى پېشتر چوونە لاي ئەوناس. ئەونا سىش  
هاواردەكەت و دەلىت: بلىن پېرۇزە ئەم جەڙنە، بلىن پېرۇزە

جەڙنى توپىنه!

دەبىستم، دەنگى خەلکە كە دەبىستم، هەموويان بە يەك دەنگ  
هاواردەكەن: پېرۇزە جەڙنى توپىنه، بىزى ئەوناس و  
بىزى ئەو:

دەبىنم خەلکە كە زور دلىان خۆشە، هەموويان بە دەم خەندەوە  
خواردنە كان دەخون و لهو دەچىت يەكەم جار بىت شتىكى وا  
خۆش تامدەكەن. دواي ماوهى كى زور لە خواردنى مىوهى رزىو،  
ئىستا هەموويان گۆشت دەخون و چىزىلىنى وەردەگرن، بەلام  
كە من سەيرى دلخۆشى خەلکە كەم دەکردو پەشيمانى  
بەرقىكىدە گىرم كە من بۇ وا بە خراپى بىرم لە ئەوناس  
كردبۇوه وە، بىرىشم لهو دەکرددەوە كە باشه ئەي خەلکە كە  
تىنۇويان نابىت!

بۇ جارى سىنەم بىنەر هاوارىدە كىرد بە سەرمدا: دكتور! دە وەرە،  
بۇ وەستاوىت! ئەو ئاوه بەرە بۇ خەلکە كە. ناخم هەزاران  
پرسىيارى بە يەك جار دەئاخنې مىزە لانە وە. ئاوى چى! ئاوى لە  
كويتە هات! ئىتمە كوا ئاوى خواردنە وەمان هەبۇو ئاخر! ئەي  
مىوه كان نەببۇونە ئاوى بۇ هەموان! ئىستا مىوه نەماوه، دەبىت

ئاو خەلکە هەمووی لە بىئاۋى و لە تىنۇويەتىدا بىخنىڭ، ئەم ئاوه  
لە كۆپۈرەتەت! لەگەل ئەو پرسىيارانەوە بە پىرتاۋ رامكىرە  
زۇورەكەي ئەوناس و دەبىيتم بە پىچەوانەي دوينى شەو كە جەڭ  
لە گۇشتۇ ئاڭرەكە، ھېچى تىرم لە ژۇورەكە نەدەبىينى، چەند  
گومىنلىكى گەورەي ئاوا لە ژۇورەكە پەيداببۇونو بە شىتىكى  
پرىسىكەدارى بازىنە دەبوايە ئاوى ناوا ئەو گۇمانە ھەلبىرمۇ بىبەم  
بۇ خەلکەكە، تا لەگەل گۇشتەكەدا بىخۇن.

ئاو رۇزە دەموىست من لە جىاتىي خانمى شەشەم  
فېرىدرابۇومايەناو ئاوهكەوە كۆتايمىم بىن ھاتبايە، دەبوايە من  
بۇومايە لە ناوا ئاوهكە نەك خانمى شەشەم، چونكە دىارە من  
مېشىم ھىچ پاك نىيە، بىركرىدىنەوە كانم ھەموويان پىن لە گۇمان و  
پرسىyar لە سەر ئەوناسى پياوچاڭ، ئەوناسى پېرۇزو ئەوناسى  
بەبەزەيى. سەيربىكە، چەندىن شەوه دلىيام ھىچ خەو  
نەچۈوهتەچاوى و بەردەوام لەگەل يەكبەيەكى ئەو خانمانەدا  
خەرىكى دوعاكرىن و نزاو پارانەوە بۇوه بۇ خواردىن و بۇ ئاوا.  
منىش دواي يەك تۆز بىرسىيەتى و بىنېنى يەك تۆز ناخۇشىي  
پاسەوانىي دەرگاڭكەي، دەستمكىرد بە گۇمان لىئى. ئاخىر ئەو كەي  
رەوايە! بە راستى من كەسيكى دوورپۇو و پىس و چەپەلم، بە  
راستى شايەنى شويىنى دكتورى نىم، شايەنى ئەو گۇشتانە نىم  
كە ھەمو شەۋىيەك ئەوناس بە گەورەيى و بە باشى خۇى پىنى  
داوم، تا من وەك ئەو خەلکە بىرسى نەبم. ئاخىر خۇ ئەو دەيتوانى  
بەبى منىش خواردىنەكەي بخوات و ھىچ گۇشتىكىش بۇ من  
نەھىلىتەوە، بەلام لە پىتناو چى! بەس لەبەر باشەي خۇى ئەو  
ھەمو خواردىنەي لەگەل من و ئەو خانمانەشدا بەشىدەكىرد،

که چی دوای نه و هه موو چاکه يه من به گومان و هلامدایه ود. ل  
خه يالدانی خوم به دروزن ناومبرد، پرسیارم له سه ر دوورگی  
کردو ده مویست نه و کسه به ره حمه بخه مه زین پرسیاره  
بینه قلانه کانی خومه وه. به راستی به داخله وهم بف خوم. گهر  
دوینی پرسیارم هه بwoo له سه ر نه وهی که کی به بی پرسی من؛ منی  
گله بیم هه بwoo له سه ر نه وهی که شتیه، گهر دوینی  
خستو وه ته سه ر نه مه که شتیه، ده بینت نه مرف من سوپاسگوزاری  
نه و. بم که چاوی منی لیره کرده وه. منی کرد به کار به دهستی  
که سینکی نه وهنده به سقزو پر خوش ویستی. که سینکی تایبه تی  
وه ک نه وناس، ده بینت من سوپاسگوزار بم بف بوونی.





بەشی دووهەم  
**ئىسلا**

دوای جهڙنی نوینه، نهوناس برياريدا پيزى خانمه کان گوتاين  
پئي بهينيت و هه موو شه وينک تهها خانمی نويم له ڙووره کي  
نهو بعینيت وه، بهلام نهوهی سهير بيو، نهوه بيو که هه موو  
روڙه کانی دواي جهڙنی نويم و هه موو نيواره يك له ڪل  
خواردنی من و بینه رو سهرباز، گوشتي به هه موو پياوو  
خانمه کانی تر دهدا. پينده چوو خزی بتو شتنيکي گهوره ٺاماده بکات.  
سي روز بهو شيوازه تڀه پری و خه لکي سه رکه شتنيکه له ناو  
خويان که وتنه قسه و هه موويان به يه ک تون و به يه ک  
بيركرنده وه به يه ک زمان قسه ياندہ گرد. هه موو قسه کانيشيان  
دهربارهی سوزو به زهبي نهوناس و نهوه بيو. بهيانيان  
هه موويان زور زووتر له جaran هه لدهستان و دهستيان به قسه  
ده گرد دهربارهی نهوناس و ٺازايه تبيه کانی و سوزي نهوه به رانبه  
به هه موو خه لکي که شتنيکه. هه موويان باسی نهوه يان ده گرد  
که چون نهوناس بانشي بهزاندو وه ناردو ويه تبيه وه بتو تومول.  
هه مووشيان له کاتي باسکردنی تومولستان به ترسينيکي  
گهوره وه ناوياندہ بردو به ترسينيکي گهوره تريشه وه باسی



باشیان دهکرد. رُوْزی یه‌کم تنهای ناوهینانی ئه و شوینانه له  
ناو قسه‌کانیان ههبوو، من هه‌میشه له سه‌ر ژووره‌که‌ی  
ئه‌وناسه‌وه سه‌یری خه‌لکه‌کم دهکرد، که له خوار منه‌وه  
راده‌نیشن و به‌یه‌که‌وه دهستیانده‌کرد به قسه‌کانیان. ورده ورده  
گروپه جیاوازه‌که‌ی حه‌وت خانمه‌که‌ی چووبوون بف  
ژووره‌که‌ی ئه‌وناس، تینکه‌لی خانمه‌کانی تر دهبوونه‌وه، که  
ئه‌وانیش بؤشاییه‌کی کم مابوو له نیوانیان له‌گەل پیاوه‌کانداو  
بهرده‌وام باسی ئازایه‌تی و به‌زهی ئه‌وناس بovo له ناویان. له  
رُوْزی دووه‌مدا قسه‌کان زور به خیرایی و به‌ین ئه‌وهی من  
سه‌ره‌تا هه‌ستی پی بکم، گه‌وره‌ترو سه‌یرتر دههاتنه‌به‌رگویم،  
چونکه ده‌مبینی هه‌ندیک له خانمه‌کان باسی ئه‌وهیان دهکرد که  
ئه‌وناس توانای دروستکردن و به‌دیهینانی خه‌لکی زیاتری هه‌یه  
له ناو که‌شتیه‌که، به‌لام به هقی تو مولستانه‌وه نایه‌ویت ئه‌وه  
بکات. سه‌رنجی ئه‌وهم دابوو تنهای حه‌وت خانمه‌که‌ی ژووره‌که‌ی  
ئه‌وناس ئه‌و بابه‌تیان باسده‌کردو هر کاتیک یه‌کینکیان  
قسه‌یه‌کی کردبایه، هر شه‌ش خانمه‌که‌ی تر هاواریان لى  
بهرزد‌هبووه‌وه، که رینک قسه‌که‌ی وايه‌و دروست و ته‌واوه.  
له لای پیاوه‌کانیش هه‌ندیک له پیاوه‌کان که ورده ورده ئاوسانی  
سکیان که‌مبیووه‌وه، دهیانوت: ئه‌وان له شه‌وی شه‌ری باشی و  
ئه‌وناسدا به‌خه‌به‌رهاتوون و بینیویانه که ئه‌وناس خقی و به  
رمیکی بریسکه‌داری شین و مه‌یله‌و ترکوازیه‌وه جه‌نگاوه له‌گەل  
باشیدا. که ئه‌و قسه‌یه‌یان دهکرد، هه‌موو پیاوه‌کان چاوه‌کانیان  
ئه‌بله‌قده‌بovo له سه‌رسامی و گه‌وره‌یی ئه‌وناس راده‌مان. منیش  
وهک هر پیاویک له ناو دانیشتنه‌که‌ی ئه‌واندا چاوم ئه‌بله‌قبیوو

دەربارەی ئەو باسانەی کە لە سەر ئەوناس باسدهکران. ناخم  
قسەيەكى دەكردو خۇيىش لە لايەكى تر بۇوم. ناخى پىس و  
بۇگەن و رزىوی من گومانى لە سەر چىرۇكەكان دروستىدەكرد.  
لە كاتىكدا من خۆم شايەتى بەزەيى و سۇزى ئەوناس بۇومو  
خۆم بە دەستى خۆم گۇشتى ئەوناس و ئاوى ئەوناس  
راپەشكىردووه بە سەر خەلکى برسىدا، بەلام نا، هەركىز بە  
قسەي ئەو ناخە قىزەونەم ناكەم و دلىنام نەك ئەوناس ھەر  
جەنگاوه لەگەل بانشىداو پەنگى ترکوازىي برىسىكەدارىشى ھەي،  
بەلكو لەوانەيە ئەو شەوهى جەنگەكە، نىوهى سوپاى  
تومولستانىشى لەناوبرىدىتى و بە پەله بانشى لە جنگى  
پەزگارىبىووبىت، حەتمەن گەر بەو شىۋەيە پاینەكردبایه، ئەويشى  
لەناودەبردو كوتايى بە ترس و دلەپراوکىي كەشتىيەكە دەھينا.  
رۇزى سىتىم ئەوناس لەگەل خانمى توپەمدا كە لەو چەند  
رۇزەي دوايدا ھەموو يان پىنى دەلىن خانمەكەي ئەوناس،  
ھاتىدەرەدو بە پىچەوانەي پۇزە يەكەمینەكانى سەر ئەم  
كەشتىيە، ئەوناس بە دەنگىكى ئارامەوە داواى لە سەربازو بىنەر  
كەردى كە خەلکە كۆبکەنەوە، چونكە كۆمەلېنگ بابەتى زور گرنگ  
ھەيە دەربارەي دوورگەكە و خۇى بۇمان باسبىكات و ھەموومان  
ئاگادارى بىن!

ئەوناس زور بە ئارامىيەوە دواى كۆبۈونەوهى خەلکەكە و تى:  
سەرەتا دەمەوەيت بە ناوى ئەو ناوە ھەموو ھاوهەكانىيەوە دەست  
بە قسەكانىم بىكم، دەمەوەيت سوپاسىنەكى گەورەي ئەو بىكم لە  
ھەمبەر بەھاناوهچۈونى ئىنەي داماوو ھەزاردا. ئەو توانىي لە  
نەھامەتىي بىسىيەتى و تىنۇويەتى و سكەستووربۇونى ئىتمە

بەهانامانه وەبىت؛ ئاوى بۇ ناردىن، خواردىنى گۈشتى بۇ ناردىن،  
بېشى چەندىن رۇزى تر، تا ئىمە بە سەلامەتى بىگەين بە  
دۇورگەكە. بە راستى تەنها ئەو لە حەزو ئارەزۇوەكانى ئىمە  
تىدەگات و ئەو دەزانىت كە ئىمە چىمان پىتوپىستە و چۈن  
بىانپارىزىت. ئىستا كە ھەمووتان نازونىعەتكانى ئەوتان  
بىنبوھ، پىتوپىستە ھەمووشتان زۆر بە جوانى گوئى بۇ داواكارى و  
فەرمانەكانى بىگىن، پىتوپىستە لە سەر خۆم پىش ھەمووتان،  
دواترىش ھەر تاكىكى ئىۋە بە خانم و بە پىاوتانەوە گوئى بۇ  
فەرمانەكانى شلبكەن و ھەموويان وەك خۆى جىيەجىبىكەن.  
بىنگومان دەزانىم ئىستا بەشىكتان لە ناخى خۆتان وا بىردىكەنەوە  
كە هىچ رېگەيەك نىيە بۇ ئەوهى ئىمە فەرمانەكانى ئەو بىزانىن و  
جىيەجىيانبىكەين، تا بىوانىن قەرزى بەزەيى و سۆزى ئەو  
بىدەينەوە فەرمانەكانى جىيەجىبىكەين، بەلام ئەى من بۇ لىرەم!  
ئەى نەتاپرسىيە بۇچى من لە ھەمووتان جياوازىرم! بۇچى ئەو  
تەنها لەگەل مىدا قىسىدەگات و تەنها خواردىن و خواردىنەوە كان  
بۇ من دەنلىرىت تا بە سەر ئىۋە دابەشبىكەم! بىنگومان چونكە  
ئەو بە تايىھەت منى بۇ ئىۋە ھەلبىزاردۇوھ، وەك كەنالىكى  
پەيوەندىكىرىدىنى ئىۋەو ئەو. دويىنى شەو، دواى رۇوداوهكانى  
جەڙنەكەمان و دابەشكەرنى دىيارىيەكانى ئەو لە گۈشتىو ئاۋ بە  
سەر ھەمواندا، ئەو كۆمەلىك فەرمانى پى كردووم كە دەبىت  
ھەموومان وەك يەك جىيەجىيانبىكەين. ھەر كەسىكىش لەو  
فەرمانانە دەربچىت، بىنگومان داھاتووى وەك داھاتووى خانمى  
شەشەم دەبىت، كە ھەمووتان بىنىتان چىي بەسەرهات.

يەكەم فەرمان كە لەلایەن ئەو دوه پېئم كراوه، ئەودىيە كە بە<sup>ب</sup>  
ھەمووتان بلىم: بە پىنى بەزۇن و بالاى خۆتان رېزىن، خانمەكان ل  
رېزىكىو پىاوهكائىش لە رېزىك. بىگومان من پىشىپىنى ئەوه  
دەكەم كە ژمارەي پىاوهكانتان زياتر بن لە خانمەكان، چونكى  
وھك دەزانن، خانمى نۇيەم ئىستا بە پىنى فەرمانى ئەو بۇوه ب  
خانمى من و قسەكائى ئەو وھك قسەى من وان. دەشزانن يەكىك  
لە ناو خانمەكان لە تومولستانوھ هاتبوو و شەۋى  
ھاتنهڑووردوھى بۇ لاي من ھەر ئەو ئاگادارىكردىمەوھ لە  
پىسىيەكائى شەشمۇ زانستى ئەوهى پى دام كە بە يارمەتىيى  
سەرباز لەناوېيىبەين. ئىستا ھەمووتان، ئىوهش دكتور، سەرباز،  
بىنەر، بىرون رېزىن لە رېزى پىاوهكائى.

ھەموومان بەيەكەوھ بە پىنى بالامان لە دوو رېزى جياواز  
وھستاين؛ خانمان لە لاي راستو ئىنمەش لە لاي چەپ. ئەوناس  
وتنى: ئىستا ئەي پىاوبىنە، ئەي خانمىنە، سەيرى رېزەكەي تر  
بکەن و ئەو كەسەي دەكەويتە بەرانبەر بە خۆتان و ھەمان  
ژمارەي ئىوهى ھېي لە رېزەك، دەستىيگەن. سەيرى رېزى  
خانمەكانم دەكەر، خانمەتكى بالا زۇر كورتىر لە خۇم، قىزىكى  
لولو رەش، بە دوو چاوى گەورەو قەوزەيىھەوھ سەيرى من  
دەكتات و پىش ئەوهى دەستىم درېزىكەم بۇ لاي دەستى، ئەو  
دەستى بۇ لاي من درېزىدەكتات. پىش ئەوهى دەستىيگەن، يەك  
دنيا خەيال دەهاتن بە مېشكەدا، ئاخىر لە لاي من وا بۇ ھەموو  
ئەوانەي لىرەين، وھك يەك قىزەش و چاوقاوهيىن، جىڭە لەو  
خانمەي كە ناونراوه خانمى ئەوناس. ئەي چۈنە ئەم خانمەي  
دەستى بۇ لاي من درېزىكەدۇوھ، ئەو چاوه قەوزەيىانەي ھېيە!

رهستم دریزدەکرد بۇ لای ئەو، سەیرى دەمۇچاۋىم دەکردو لىنى  
ورددەبۇومەوه، لووتىنگى زۇر سەيرى ھەبۇو. لە بەشى  
سەرەوەي لۇوتى ھىچ ھەلتوقىنېك نەبۇو، رېك وەك ئەودى بە  
رەمۇچاۋىيەوه نوسايىت، سەرى لۇوتىشى قىنج و بچووكو  
رۇولەسەر بۇو. پىستى لە پىستى خۆم دەچوو، وەك خانمى  
ئەناس سېپى نەبۇو، بەلكو سېبەرېكى ئەسمەرلى تىدا بۇو، بەبى  
ئەوەي ھەستىكەيت رەنگى پىستى تۆخەو لەگەل چاوه  
قۇزەيەكانى نايەت. نا، ئەوەندەش ئەسمەر نەبۇو، بەلام  
ناشتوانم بلېم: سېپى بۇو. كە دەستىمگرت، راستەوخۇ سەيرى  
دواوەم دەکرد، ھەموو پىاوهكان دەستى يەكىن لە خانەكانىيان  
گىرتبۇو، ھەندىك لە خانەكان وەك خانە چاوقەوزەيەكەي من  
زەردەخەنەيەكى سەير لە سەر لىويان دروستىدبوو و بە  
جۈريك شانىيان دەھىتىيەوه لای مiliان، وەك ئەوەي بلېت لە<sup>لە</sup>  
لايان شەرمە كە دەستى ئىتمەيان گرتۇوه، بەلام ئەوەي لە<sup>لە</sup>  
رەمۇچاوى پىاوهكان دەمبىنى، تەنها دلخۇشى و  
جۇشۇخرۇشىكى سەير بۇو. دەمبىنى ھەندىك لە خانەكانىيش  
فرمیتسك بە چاوياندا دەھاتەخوارەوه، دەلەرزىن و پىنەدەچوو  
لەم يەكبوونە زۇر دلخۇش بن. سەيرى رېزەكەم دەکرد، من وا  
بىزانم دەيەم پىاوه بۇوم لە رېزەكە، كە بالايەكى مامناوەندىم  
ھەبۇو، سەربازىش لە پىشتى پىشتەوه بە بالا زۇر بەرزەكەيەوه  
وەستابۇو و وەك ئەوە دەردەكەوت كە چاودىرىي ھەمۇومان  
بىكەن، كە هيچمان دەستى ھىچ خانمېك نەگرین، جىڭ لەو خانەمى  
كە رېك كەتووەتە بەرانبەرى خۆمان. سەيرىمەکرد ئەو دوو  
پىاوهى پىشى پىشەوه، زۇر بە سەيرى و بە چاوىكى ئەبلەقەوه

سەيرى رىزەكە دەكەن و هىچ خانمىك لە تەنىشت ئەوانە و  
نەوەستاوه، چاوهكانيان زور گەورە سەير دەردەكەوت، ئاوى  
تىزابۇو بەبى ئەوهى بگرىن، وا بىزانم ئەمېق گەر بالات بەرز  
بوايە، ئەوه بەختىكى باشتىت ھەبوو لەوانەي كە بالايەكى  
نزميان ھەيە. ئەو دوو پياوهى پىشەوە بؤيە هىچ خانمىك لە  
رېزەكەيان نەوەستابۇو، چونكە بە پىنى فەرمانەكەي ئەوناس،  
سەرەتا پياوهكان وەستان و دواتر خانمەكان بە پىنى بالايان لە  
پشتەوە رېزەكەيان بەست، واتا بەرزتىرين خانم لە لاي  
سەربازەوە وەستاو ئەوانەيشى بالايان نزمەتىر بۇو، لە دواي ئەو  
دەوەستان، تا دەگەيشتە خانمى ژمارە ۱۰ لە رېزى  
چۈونەژۈورەوە بۇ لاي ئەوناس لە شەوانى پىشۇوتىر، كە ئەو  
خانمە بۇو لە ئاستى من وەستابۇو. دواترىش خانمى نۆيەم  
دەبوايە بوجەستىت، بەلام چونكە ئەو لە لاي ئەوناس مابۇوهە،  
خانمى ھەشتەم دواي خانمى من وەستابۇو، دواتر حەوەتم،



دوانر شهشهم چونکه خسترابووهناو ئاوهكەوه، راسته و خۇخانى پېنچەم دەكەوتە بەرانبەر بە پیاوى حەوتەمەوه، كەواتە خانى يەكەم كەوتبووه بەرانبەر بە پیاوى سىئەمەوه بە پىنى بالا، بۆيە پیاوى يەكەم و دووھم ھىچ خانمىك لە بىزى بەرانبەريان نەمابۇوهوه.

دوى ئەو دەستگرتە كە ھەستىكى زۇر نۇستالىزى بىرى من دەخستەوه، بەلى، يەكسەر ناخم نۇستالىزى شىدەكتەوه لە مىشىم، كە چىيەو بۇچى ئەو وشەيە هاتەسەر زمانم. ھەستىكى سەيرم ھەبوو. دەستى خانمەكە وەك دەستى خۆم و بىنەرو سەرباز گەورەو سەير نەبوو، بەلكو زۇر بچووکو ناسك بۇو. نىنۇكىشى بە ھەمان شىوه لە هيى من درىيەترو بارىكتەر بۇون، تەنانەت كە پىستم بە نىنۇكىشى دەكەوت، ناسكىيەكى تايىھەتى ھەبوو، كە لە نىنۇكى خۆم نەدەچوو. ھەر چۈنۈك بىت، بە بىن ئەوهى خۆم بىزانم بۇ، يان ناخم ھىچ وەلامىكى بۇ ھەستەكانم ھەبىت، يان شىيانبەكتەوه، ھەستم بە خوشىيەكى سەير دەكرد كە لە بەرانبەر بەو خانمە دانراوم. ئەوناس وتى: بە فەرمانى ئەو ھەر كەسىكتان كە دەستى خانمىكى گرتۇوه، خىزانىك دروستدەكەن. بىنگومان يەكسەر من دەمپرسى: خىزان چىيەو ناخم وەلامىدەدامەوه شىدەكردەوه. ئەوناس بەردەوامبۇو لە قسەكانى: خىزان، واتە وەك من و خانمى نويەم؛ ژىنېك و پیاوىك بېكەوه. ئەمشەو ئەو ديارىيەكى زۇر تايىھەتى داوه بە ھەموو ئەوانەي لە سەر ئەم كەشتىيەن، ئەويش ئەوهى گەر ھەر خانمىكىو پیاوىكى سەر ئەم كەشتىيە خىزان دروستىكەن، دەتوانن كەسىكى بچووکى وەك خۇيان دروستىكەن و ناوي لى

ناوه مندال. به پی قسەکانی ئەو بىت، مندالەكان لە ناو  
جەستەی خانمەکانتاندا دروستدەبن، دواتريش دينه دەرەودو  
وەك ئىيۇھ گەورەددەن و تواناي مەندالبۇونىيان دەبىت. بهم شىوه يە  
ھەموو ئەوانەي لە سەر ئەم كەشتىيەن، لە دوورگەكە دەتوانز  
بىن بە نەتەوەو جۆرىنىكى جياوازو زوربىن. مەندالەكاندان كە  
گەورەبۇون، خواردىن بە ئىيۇھ دەدەن و دەتانپارىزىن و مالتان بۇ  
دروستدەكەن، بەلام پېش ئەوهى ئەوھ دەۋىدات، پېۋىستە ئىيۇھ  
خانوو بۇ ئەوان دروستىكەن، خواردىيان پى بدەن و ئاڭاتان لىيان

بىت.

فەرمانى دووهمى ئەو بۇ ئىتمە ئەمشەو ئەوه بۇو كە هېچ كام  
لە ئىيۇھ مافى ئەوهتان نىيە كە دەستى خانمى پىاونىكى تر بىگن،  
ھېچ كام لە خانمەكانىش مافى ئەوهى نىيە دەستى پىاونىكى تر  
جىڭ لە پىاوهكەي خۇى بىگرىت. ھەمووتان دەبىت رېز لەو بېيارە  
بىگن و فەرمانەكانى ئەو جىئىھ جىتىكەن، بەلام دەبىت ھەمووتان  
باش ئەوهتان لەبىر بىت، ئەو بېيارە تەنها بۇ ئىيۇھ يەو ئەو  
ھەلبىزىزىراوهكەي دەتوانى دەستى پىاوهكان يان خانمەكان  
بىگن، تەنانەت ئەگەر لە رېزەكەش بەرانبەر بە يەكترى نەبۇون.  
لە كاتى وتنى ئەو فەرمان، ئەوناس ئىستىك و دەستاۋ سەيرى  
دەموچاوى ھەموومانى دەكىرد. وەك ئەوهى چاوهرىنى پرسىyar،  
يان كاردانەوە يان قسەيەكى ئىتمە بىت لە ناو رېزەكان، بەلام  
ئەوهندەي من دەمبىنى، ھەموومان بە ھەمان شىوه يە  
سەرسۈرمانىتكى تىكەل بە جوشۇخرۇش و دلخۇشىيەوە سەيرى  
ئەوناسمان دەكىدو چاوهرىبۇون فەرمانى سىيەمېشمان بۇ  
بخويىتتەوە. دواي وەستانەكە بەرده وامبۇو و وتى: ھەر

که سیکیش له فەرمانی ئەو دەربچىت، چارەنۇوسى ھىچ  
جباوازىيەكى نابىت لەگەل چارەنۇوسى خانمى شەشەمدا.  
دواى نەواوكردىنى قسەكانى، يەكىنگ لە دوو پىاوهكەي پىشەوە  
كە ھىچ خانمېكىيان لە لا نەبۇو لە بىزەكەو دەستى ھىچ  
خانمېكىيان نەگرتبۇو، بۇ يەكم جار و دواى چەندىن رۇز لە<sup>يىدەنگى</sup> قسەيىكىدو بە ترس و بە چاوى پەفرمەيسكەوە پەسىيى:  
ئەي گەورەمان، ئەي خاوهنى كەشتىيەكە، ئەي من! ئەي من  
لەگەل كىدا خىزان دروستىكەم و مەندالىم ھەبىت، ئەي دواتر لە<sup>دۇرگە</sup> كە كى خانوو بۇ من دروستىكات و خواردىم پى بىدات و  
بىپارىزىت! ئەوانى تر ھەموو يان مەندالىيان ھەيە، ئەو كارانەيان  
بۇ دەكەن، بەلام ئەي من! من ھىچ كەسىكىم نىيە. سەيرى دواوهم  
كىد تا كاردانەوهى سەرباز بىيىم بەرانبەر بەو پىاوهى كە بەبى  
ئەوهى كەس داواى قسەكىرىنى لى بکات، قسەيىدەكىدو دەيويىست  
پەسيار لە ئەوناس بکات. لە راستىدا ھىچ كام لە من و بىنەرو  
سەربازىش تا ئىستا ھىچ پەسيارىكىمان لە ئەوناس نەكىرىبۇو،  
ئەوهى ھەبۇو، تەنها خەيالەكانى خۇمۇ گفتۇگۇ وەرزكەرەكانىم  
بۇو لەگەل ناخى خۆمدا. بىيىم سەرباز دەستى خانمى خۇى  
بەرداو بەرهە پىشەوە چەند ھەنگاۋىتكى بە تورەيىھە نا، بەلام  
چاوى بەرزكەرەوە تا سەيرى ئەوناس بکات و ئەويش بە  
مېنمايەكى دەستى تىيگەياند كە بچىتەوە جىڭەي خۇى و دەستى  
خانمەكەي خۇى بگەيتەوە. ئەمرق ئەوناس بۇ يەك جارىش  
هاوارىنەكىرىبۇو، دەنگى بەرزنەكىرىبۇو و تورەشىنەبۇوبۇو. لە  
وەلامى پەسيارەكەي پىاوى يەكەمدا و تى: ئەي پىاوه بىسەبرەكە،  
بىگومان من دەمزانى كە تۇو ھاوارىتى دواى توش ھىچ خانمېك

نامینیت دهستیگرن، بهلام نهوله فهرمانه که یدا فهرمانی ببر  
کردووم که دوو کهس له پیاوه کان تایبه تبکه م به خوم و به  
خزمه تکردنی نهوله تو که سیکی هلبژیر در او و تایبه تیت. کی به  
هزوی تزووه فهرمانه کانی نهوله دهگن بهم خلکه نه م خلک و  
منداله کانیشیان، فهرمانه کانی نهوله به هزوی تو و هاوریکه و  
دهزانن. بو نهودش من و سهرباز دواتر پروفسه یه کی تایبه تنان  
بو دهکهین، که وا دهکات نیووه بین به پیاوی تایبه تی نهوله، بهلام  
ناتوانن له گهل هیچ خانمیکدا بن و ناشتوانن منداله تابیت. نایا نیووه  
رازین؟

که نهوان دهیانبینی نهوناس بهو هینمی و له سه ره خوییه وه و بهو  
زه رده خنه سه یروسه مه ره یه له سه ره ده موچاوی برو، له کانی  
نهو قسانه دا نه و بابه تهیان بو شیکده کاته وه، به بین نهوده بزانن  
پروفسه یه تایبه ت و اته چی که وا دهکات هیچ مندالیکیان نه بیت/  
له برهه وهی که دهیانزانی له نهوناس نزیکتر ده بنه وه و گوشتنی  
زیاتریش ده خون، هرد و وکیان نه و قسانه ی نهوناسیان  
قبولکردو چا پریه کهیان برو به زه رده خنه یه کی گالته نامین،  
وهک نهودهی که سه یری نیمه دهکن، گالته مان پن بکن له  
به رانبه ر نهودهی نهوان له نهوناس نزیکتر بروونه ته وه و ده توانن  
هم گوشتنی زیاتر بخون و هم فهرمانه کانی نهوله بگهیه نه به  
خلکه که. نهوناس پنی ده وتن که نیووه، ته ناهت له دوای ژیانی  
دوورگه کهش، ده چنه وه دوورگه یه کی زور باشت، خوشت و  
گهوره تر له و دوورگه یه کی نیستا نیمه بؤی ده چین. له وی ده توانن  
هه ر خانمیک به هه ر شیوه یه که خوتان ده تانه ویت، بیکن به  
خانمی خوتان و هه ر چهند مندالیشтан ده ویت، هه تابیت.

بیوستشتن یه وه ناییت که کهس خانووتان بتو دروستیکات و  
خواردستان بی بذات، چونکه ۷ه و خوی خانووی تاییهستان بتو  
در و سنده کات و خواردنسی تاییه تیشتن بی ده دات. نیوه بقویه له  
کو نایی ریزه که مانه وه، چونکه نیوه که سانی پاکترو تاییه تردن  
له خملکانی تری سه ر که شتیه که له چاوی ۷ه و دوه. دوای قسه  
نارامه کانی ۷ه و ناس، نه ک ۷ه و هی نه دو و پیاوه رازیبیون به  
نهایین و ۷ه و ۷ه رکه کی پیمان سپیر در او، به لکو حه سودیم له  
چاوی هه مدیک له پیاوه کانی تریش ده بینی. نه مه له کاتیکدایه  
چاوی هه مدیک له پیاوه کانی تر هه ر ناگایان له قسه کانی ۷ه و ناس نه برو،  
خانمه کانیان ده گوشی و خانمه کانیش به ده میانه و دیپدیه که نین.  
دیه نیکی زور سهیر برو، تیکه لبوونی چه ندین جور که سایه تی و  
کسی جیواز برو، که هه مو و مان بربار برو بتو ۷ه وه لیره بین  
نهر عانه کانی ۷ه و بزانین و هک خوی جیبه جیتان بکهین.

پاسای سیده م، ۷ه و ناس به ئارامی و راگرتی و یقاری خوی و تی:  
که گیشتنیه دوور گه که، به یارمه تی سی کاربه دهسته که م و ۷ه و  
برو که سهی نیستا هه لمان باردن، هه مو و تان به یه که وه  
هاو کاربی یه کتری ده کهن تا ۵۰ کو خی بچووک دروستکریت،  
که هه ریه که یان جیگه کی چوار که سی تیدا بیته وه. بیگومان ته تها  
پیاویک و خانمیک له ناو کو خه کاندا ده میتنه وه، به لام پیویسته  
هه رکو خنیک جیگه کی چوار که س بیته وه، چونکه دوای ماوه یه ک  
هه مو و تان مندال تاندہ بیت و ژماره تان زیادده کات. له دروستکردنی  
۷ه و کو خانه، دو و دانه یان گه ور دتر ده بن له هه مو و کو خه کانی  
تر. دانه یه کیان تاییه ته به خوم، تا بتوانم به ئارامی هه مو

په یامه کانی ئه و بگه یه نم به هه مووتان. دانه یه کی تریش تایبەن  
به کوبونه وه کانی من و کاربەدەسته کان. يەکەم جار بیگومن  
کوخى تایبەت به ئه و دروستدەکریت، كە من و خانفەکەم تیدا  
ده مینىنە وه هیچ كەسینک بۇي نیيە بىتەناویه وه، چونكە ئه وی  
شوتىنىکى پیرۆزە، كە لىيە وه هه موو فەرمانە کانی ئه و به من  
ده گات و دواتریش به ئئوە دەگات. ئه وەی گرنگە، ئه وەیه کە دوايى  
کوخى يەکەم و دووھم، هه موو کوخە کانى تر دروستدەکرین،  
بەلام هیچ کامىكتان ناتوانى چ به رۇز، چ به شەو له ناو کوخە کان  
بەمینە وه، بەلكو دەبىت هەموان لە دەرھو و بەمینە وه هەر ل  
دەرھو وەش بخەون، بۇئە وەی هەموو کوخە کان وەك يەك  
دروستېکرین و كەس نەزانىت کاميان ھىي خۆيەتى، تا هەموومان  
بە ماندووبوون و به دلسۈزىيە وە كاربکەين لە کوخى هەموو  
ئه وانى تریشدا، بۇئە وەی کوخى كەس كىشەي نەبىت. ئه و رۇزە  
ئه وەندەم گۈى لە وشەي کوخ ببۇو، نەمدەویست نەك وشەك،  
پېتى [خ] يش بېسىتمە وە، چونكە ئه وناس جە لە وەی چەندىن  
جار لە قسە کانىدا وشەكەي دووبارەدەكردە وە، هەر ناوە ناوداش  
وەك عادەتى هەميشەي خۆى چەندىن جار هەمان وشەي  
دووبارەدەكردە وە؛ کوخ، کوخ، کوخ، ئىنجا قسەكەي دواترى  
دەكىد. بەردەوامبۇو لە قسە کانى و وتى: ئەم کوخانە، ئەم  
کوخانە، ئەم کوخانە تان بىنیوھ، وانىيە كە دروستدەکرین، ئەمانە  
ھەموويان بە سەرپەرشتىي بىنەر دروستدەکرین. سەرباز  
چاودىرييى هەمووتان دەگات، كە هیچ كەس كەم تەرخە مىنە گات  
لە دروستىكىدى کوخە کان، چونكە هەموويان خۆم بە شلە یەكى  
تايىبەت پيرفۇز دەكەم، كە هیچ كەسینكى تومولستان نەتوانىت بە

شیوه‌یه ک بیته‌ناو کوخه‌کانتانه‌وه، بؤیه کوخه‌کانتان،  
کوخه‌کانتان به باشی دروستبکه‌ن، ئه‌وه ده‌بیتہ پاریزه‌ری ئیوه و  
هه‌موومان بیه‌که‌وه سه‌لامه‌ت ده‌بین له ناویاندا. هه‌ر که‌سیکیش  
له کانی دروستکردنی کوخه‌کاندا زیانی پی گه‌یشت، میهره‌بانی  
ناو ئه‌وه‌نده زوره که دکتوریکی تایبەت بۇ ئیوه ناردووه و  
کردوویه‌تى به يه‌کینک له و سى كه‌سەی که زوو له خه‌وى  
غەلەت ئاگاداربۇوه چاره‌سەرتاندەکات. نازانم، هه‌ر له  
خزمە‌وه گه‌رماییه‌کی سەیر به له‌شمدا تىدەپه‌ری که به‌و شیوه‌یه  
ودسفي من و دکتوریه‌که‌مى ده‌کرد، به شەرتىك من هه‌رگىز  
پېرمنابەت دکتور بۇوبم. هه‌رچىيە‌کىشى ناخم پىم دەلىت، يان  
ناوه ناوە وەک فلاشىك دىتە‌وه خەيالىم، جگه له هه‌ندىك سپىايى و  
له هه‌ندىك گريان و قىزه، هىچى تر نىن.

ئوناس دەبیوت: خالى چوارەم، خالىكى زور گرنگە، هه‌مووتان  
بە جوانى گوينى خوتانى بۇ شلبکەن و وەک خۆى له کاتى  
گه‌يشتمان به دوورگە‌که جىبەجىيدە‌کەن. که ئه‌و به‌و شیوه  
دىنابە دەربارە دوورگە‌که قسەيدە‌کرد، له خۆمە‌وه  
ھەستمە‌کرد که شتىكى پی گه‌يشتوووه که ئىمە بهم زوانه  
دەگەين به دوورگە‌که، له‌وانە‌يە ئه‌و پەيامى تایبەتى بۇ ناردېت،  
که نزىكىن له گه‌يشتن به‌و دوورگە ناوازدە‌يە که ئه‌وناس  
باسىدەکات، بەلام جارى لىمان ديار نىيە. كى دەزانىت، له‌وانە‌يە  
ناو دوورگە‌يە هه‌ر ديار نەبىت و ئىمە له ناكاوا بچىنە‌ناويه‌وه،  
ھەروهک چۈن له ناكاوا هاتووینە‌تەناو ئەم که‌شتىيە‌وه و ھېچ  
که‌سیکیش پرسى يىن نەکردووين دەبیوت که هه‌موو بەيانىيە‌ک  
لەگەل دەركە‌وتى رۇناكىي خوردا پیویستە هه‌موو پياوه‌كان له

پیش کوخی کوبونه وه گرنگه کان کوبنجه وه سه رباز  
 پیشیابنکه ویت بق په ېدا کردنی گوشت له دوورگه که، بینگومان  
 دوورگه که پریه تی له گوشتی جوراوجور. ههندیکیان ناسکو  
 به تامن و ههندیکی تریان هیزیکی راسته قینه مان پی ده به خشن،  
 بقیه نامه ویت هیچ که سینک ته مبه لیکات و ده بیت هه موان له  
 هه موان کاتدا له پیش سه رباز ئاماذه بن. خانمه کانیش دواى  
 رؤیشتی پیاوە کان، ده بیت کوخه کانی خۆیان پاکبکه نه وه، ده بیت  
 هه موویان ده ستگەن به کوکردنە وه ئە و میوانەی له ناو  
 دوورگه که هە يه. له هه مووی گرنگتر ئە وه يه که خانمه کان بزان،  
 میوه يه کی پرته قالی زهربا و هە يه له ناو ئە و دوورگه يه که  
 بقی ده چین، ئە و پئی راگه ياندوومو فیزیکردووم که ناوی  
 ئاکی يه. ئە و میوه يه ده بیتە هۆی ئە وه يه که بېشینە وه سکتان  
 ژانبکات. له وانه يه خانمه کان، ئیتوه ههندیکتان گیان له ده ستبدەن،  
 گەر ئەم میوه يه بخۇن. جا ئاگادار بن، ئە و هیچ که سینک نانیریت  
 بق هیچ دوورگه يه ک، گەر پېشتر بهم شیوه يه ئاگادارینە کاتە وه  
 له باشى و خراپې کانى.

ئەی خەلکە کەم، به راستى من ئیوھم له لا زور گرنگه، هه موو  
 ههولىنکم بق ئە وه يه هه موومان به سەلامەتى و به ئاسانى بگەين  
 به دوورگه که. له وی گوشتی زور هە يه که ده توانيي بىخۇين و  
 به کارىيەتىن. له وی ئاوى زور هە يه که ده توانيي هه موو کاتىك  
 به کارىيەتىن، چونکه ئە و به تاييەت ئە وانه يه بق ئىتمە  
 دروستكردووه و بقى داناوين تا بتوانين سووديانلى  
 و هربگرىن، بىلام بىنگومان لە گەل ئە و هه موو سۈزو بە زەيىھى  
 لە گەل ئىتمەيدا كردووه، گەر ئیتوه گويىرايە لىنە كەن، گەر ئیتوه

نیز در او هکه‌ی نه پاریزن و به گوینده‌که‌ن، حه‌تمه‌ن ئه‌ویش هیچ  
بهرگریه‌کمان لى ناکات که بانشی به سه‌ریداداین. ئه‌ی  
خله‌که‌م، ئه‌ی خله‌که‌م، هه‌مووتان باش گوییگرن، که ئیمه  
هه‌موومان له هه‌مان که‌شتین، له هه‌مان دوورگه‌ین، ده‌بیت  
پارمه‌تی بکتری بدھین تاکو بتوانین به سه‌لامه‌تی له دوورگه‌که  
بینینه‌وه. ئیستا به فه‌رمانی ئه‌و من له‌گه‌ل سه‌ربازو دوو  
خزم‌تکاره‌که‌ی ئه‌و ده‌چینه به‌شی پشته‌وهی ژووره‌که‌ی خۆم.  
ئیوهش هه‌مووتان له‌گه‌ل يه‌کتريدا، پياوينکو خانمه‌که‌ی له  
بېشىكى كه‌شتىيەکه دابنىشن و يه‌کتري بناسن. يه‌کتري بناسن و  
چيرقى يه‌کتري بزانن. كه ئه‌و قسەيەکى كرد، رەنگى  
سېپەلگەرا، تفېنگى قوتداو ئاره‌قەيەک به لاي چەپى ده‌موچاويدا  
هاته‌خواره‌وه، وەك ئه‌وهی هەلەيەک له قسەكەی هه‌بووبىت و  
هستىكىرىدېت كه نه ده‌بوايە ئەم قسەيە بکات، به لام تازه  
كردبوو، بۇيە شله‌زانى خۆى كونترولكىدو بەردەوامبوو له  
قسەكانى و وتى: بىنگومان ده‌زانن چيرقى كه‌شتىيەکه دابنىشن  
تومولو جاسوسەكەيەتى. ده‌مه‌ويت، هەريەک له ئىوه، ناويكىش  
بۇ خۆتان دابنىشن. سه‌يربکەن، ئەمە دكتوره! ده‌ستى بۇ من  
درېزدەكىد. ئەمە سه‌ربازه، ئەمە بىنەره، من ئه‌وناسم، ئەمەش،  
ده‌ستى له سه‌ر شانى خانمه‌که‌ی خۆى داده‌نا، ئەمەش خانصى  
ئه‌وناسه. ئىتر من پىويسته هه‌مووتان بناسم ئه‌ی خله‌که‌م،  
پىويسته ئیوهش شتىك هه‌بیت جياتانبکاته‌وه له يه‌کتري، بۇيە  
هه‌مووتان دواي دانىشتن له‌گه‌ل يه‌کتريدا ناو بۇ خۆتان و پياو  
پان خانمه‌كانتان دابنىشن. من پىويسته برقم له‌گه‌ل سه‌ربازو دوو

هه لبزیر در او هکه، ئىستا له شويىنى من خانمه كەم دەدەستىتىو  
ئاگايلىيان دەبىت كە چۈن يەكترى دەناسن و قسە بۇ يەكترى  
دەكەن. ئەو قسانەي كردو يەكسەر وەك ئەوهى هەستىكىرىدىن  
كە زور درىزەي بە قسەكانى داودو خەريكە خەلکە كە ناتوانى  
چىتىر گۈي بۇ ياساكان بىگىن، شويىنه كەي بە جىهېشىت و ھەرب  
ھەمان شىتوھى رۆزانى پېشىۋەر رۆيىشتەوە بۇ ژۇورە كەي  
خۇى، بەلام نازانم بۆچى ئەمەر ق دەيىوت كە دەچىتە بەشىكى  
تايىبەتى كەشىتىيە كە، بۇ ئەوهى شىتىكى تايىبەت بۇ ئەو دوو پىاوه  
پىخانە بە يارمەتىي سەرباز بىكەت. ھەر چۈنۈك بىت، ئەو رۆزە  
ھەموو خەلکە كە دلخوش دەردە كە وتن، دەمبىينى ئەوناس وشەي  
خەلکە كەمى زىادكىردووھ بۇ قسەكانى و بەردەوام  
چەندبارەيدە كاتەوە، لە كاتى دەستىپېتىكىرىنى قسەكانىدا دەلىت:  
ئەي خەلکە كەم. وەك ئەوهى ھەموومان لە سەر ئەم كەشىتىي  
بەشىك بىن لە ميوەكان و مولكى ئەو بىن، يان بەشىك بىن لەو  
گۇشتانەي كە تا رادەي مردن لە بىرسان خەلکە كەي بىر، پېش  
ئەوهى گۇشتەكانىيان بە سەردا دابەشبىكەت. دەزانىت، تەنانەت  
ئەو رۆزە منىش دلخوشبووم بۇ يەكەم جار لە سەر ئەم  
كەشىتىي. گرتى ئەو دەستە نەرمەي چاوقەوزەبىيە كەم زور  
ھەستىكى تايىبەت بۇو لە لاي من. ھەر بە سەيركىرىنى  
چاوهكانى و زەردەخەنە يەكى شىرىينى ئەو سەبر سەبر دەچۈوينە  
لايەكى كەشىتىيە كە، كە هىچ كەسېنلىكى لى دانەنىشتبۇو. بە رېتكەوت  
ئەو رۆزە رۆزىكى زور ئارام و خوش بۇو؛ نە با، نە باران،  
ھەتاونىكى نەرم لە سەر سەرمانەوە بۇو بە كۆمەلېنگ ھەورى  
زور سېپى، سېپىتەر لە خانمه كەي ئەوناس. تا ئىستا هىچ قسە يەكەم

نگرددبوو له‌گه ل چاوقهوزه، به‌لام ده‌بوایه يه‌کیکمان دهست به  
فسه بکات. من هه‌ستمده‌کرد دهستی ئه‌وم گرتوروه رايده‌کیشم  
بۇ سوچه چۈلەکەی كەشتىيەكە، به پىنى فەرمانى ئه‌و بىناسىم و  
ناوى بۇ دابىتىم. ئه‌و به‌رددەواام زەردەخەنەيەكى زور جياوازى لە  
سەر لىتو بۇو. زور تايىهت بۇو، هه‌ستىكى زور سەيرى به من  
دەبەخشى، وەك ئه‌وهى پېشتر ئه‌و دىمەنەم بىنىيەت. نازانم،  
رەنگ پېشتر چاوقة‌وزەم لە خەو بىنىيەت، ئه‌و كاتەيى كە  
بەخەبەرنەهاتبۇوم لە ژوورە تارىكەكەم. نازانم، لە كۆئى بىنىوە!  
چۈويىنە سوچى كەشتىيەكەو دانىشتن، زوربەي ئه‌وانى تريش  
دانىشتبۇون. هەندىكىان پالىيان بە دیوارى دارىنى ژوورەكەي  
ئه‌وناس دابۇو و بە پىوە وەستابۇون. وەك ئه‌وهى هەرىيەك لە  
ئىمە بە جۆرىك لە جۆرەكان سىحرى لى كرابىت و هەموومان  
گوردرابىن. ئه‌و هەموو خەلکە بىتەنگە رازىيە بىسىيە، لە ناكاو  
زىگان تىربىبوو بە قسەو دەيانويسىت هەموو قسەكانيان بە  
پەكتى بلىن. وەك ئه‌وهى بە درىڭايى هەموو ڙيانيان هىچ  
گۈنەك نەگىرابىت بۇيان، وەك ئه‌وهى بە درىڭايى تەواوى  
ڙيانيان هىچ دلىك نەكراابتەوە ئامادەنەبۇوبىت له‌گەلىاندا  
پېيىكەننىت، يان بگرى، بۇيە هەموويان زەردەخەنەيەكى سەير لە  
سەر لىتوهكانيان هەبۇو و دەستيانگرددبوو بە قسەكردن له‌گەل  
پەكدا. بە شىوھەيەكى زور خۇرسكى و سەيرۇسەمەرە، بەشىكىان  
خانفەكانى خۇيان لە باوهشىدەگرت، هەندىكى تريان لە جياتىي  
پەك دەست، كە فەرمانى ئه‌وناس بۇو بگىرىت، هەردوو دەستى  
پىاوەكەي خۇيان گرتبوو. هەستىكى سەير بۇو كە من سەيرى  
ئه‌وانم دەكرد، به‌لام دواتر سەيرى دەستەكانى خۆم كرد، دەبىنم

منیش هردوو دهستم له ناو دهستی خانمه‌کهی خومدای و  
هردووکمان هاوشنوهی يه‌کتر دانیشتووین و روومان ل  
په‌کترييه. ئه و سه‌يرى من دهکات که به سه‌رسورمانه وه سه‌يرى  
هه‌موو خلکی سه‌ر که‌شتىيەکه دهکەم. قژه‌كانى لەبەر ئه و  
هه‌تاوه نه‌رمە هيئندهی تر پەنگىان پەشترو قەترانىتىر دهبوو و  
برىسکەيەکى سه‌يريان پېنوه ديار بwoo. قژه‌كانى ئالۇسکابۇون.  
ئىتمە ماودىيەکى زوره لىزەين، باوه‌رناكەم هىچ پېداويسىتىيەکى  
خانمانه هه‌بىت که قژه‌كانى چاکبکات. قژى منیش، بىشىم، قژى  
هه‌موو خانمه‌كانى ترىش هه‌مان شىنوهى هه‌بwoo. من لە و  
بىركردنەوانە و له سه‌يركىرىنى قژه‌كانى ئه‌ودا بووم بە دەنگىكى  
زور ناسكۇ ئاشناوه و تى: دكتور، زورم بى خوشە کە من لەگەل  
تودا دانىشتووم. تو يەكىنېت له کاربەدەستەكانى ئەوناس،  
بىنگومان ژيانمان بەيەكەوە زور خوش دەبىت و دلىنام  
مندالەكانىشمان دەمانپارىزىن. بەبى ئه‌ودى هىچ بىنېت بدانە  
قسەكانى، يان بوارى من بدانە هىچ قسەيەك بکەم، بەرددوامبۇو  
له سه‌ر قسەكانى، له كاتى قسەكىرىدىشى سه‌رى له سه‌رى من  
نۇزمەر بwoo، بؤىھە بە جۈرىنک ديار بwoo کە له خوارەوە سه‌يرى  
ناو چاوى من دهکات، ئه‌وهش ديمەنېتى ترى تايىھەتى دابوو بە  
پەنگى چاوى، شىنوهى خېرى چاوى و گەورەبى قەوزەيەکەي  
چاوى. بەرددوامبۇو له قسەكانى و دەبىوت: دەزانىت دكتور، ئەمن  
زور له باشى دەترسم، نازانم چ بکەم. ئەگەر هات، ئەتتو  
دەمپارىزىت؟ زور حەزدەكەم بىمپارىزىت و ئاگات لىئم بىت.  
دەزانىت دكتور، من دواعامدەكردو داوام له ئە و دەكرد کە له  
بەرانبەر تو بىم له رېزەكەدا. دەزانىت دكتور، من له يەكەم

پۇزۇھوھ كە ھاتىمەدەرھوھ، لە ژۇورە تارىكەكە سەيرى تۆم  
دەكىد. دكتور، دەزانىت من زۇرم بىن ناخوش بۇو كە بچە  
ژۇورى ئەوناسو بە تەنها لەگەل ئەودا لە يەك ژۇور بەيىنەوە.  
دەزانىت من ھەر حەزمەدەكىد لەگەل تۇدا بە تەنها لە يەك  
ژۇوردا بەيىنەوە! دەزانىت من ھەموو شەوان تا درەنگ لە لاي  
ئەو سوچەوە دادەنىشتم، تەماشاي تۇو سەربازم دەكىد كە  
وەستابۇون لە بەردەرگاي ئەوناس تا پارىزگارىيانلى بىن!  
دەزانىت دەمزانى بىر لە ھەندىك شتى ناخوش دەكەيەوە كە  
خۇشت ناتەۋىت بېرىيانلى بىكەيتەوە و لىيان دەترسىت! ئەرى  
چى بىكم! منىش شتىك ھەيە لە ناو سەرم، زۇر قىسەدەكات.  
دكتور، ئەرى تۇ دكتوريت، دەتوانىت ئەو دەنگە نەھىطىت! ئەمى  
دكتور، باشە، كۆخەكەمان كام كۆخ دەبىت! باشە، چۈن بىزام  
كۆخەكەمان لەوهى ئەوانى تر خاۋىيىتىرە! دەمەۋىت ئەوهى ئېمە  
لە ھەموويان خاۋىيىت بىت. دەزانىت دكتور، دەزانىت دەمەۋىت  
زۇر خاۋىن بىت! باشە دكتور، من زۇرم حەز لىتىه شتىك لە  
سەرم بىت و قۇرم بەو شىتىوھىيە پەرشوبلاو نەبىت، دەبىت ھىچ  
شتىك ھەبىت بتوانم لە سەرى بىكم. نازام، ھەستىدەكەم من  
ھەموو ژىيانم شتىكىم لە سەر بۇوبىت، جا لە ناو سەرم وينەيەكى  
خۆم دەبىنم ھەموو كات. سەيرە، جلهكائىم لەو جلانەي ئىستا  
ناچىن لە خەونەكائىم، لە وينەكائى ناو سەريشىم. بەس دەزانىت  
دكتور، ھەموو كات من كلاۋىكىم لە سەرە، كلاۋو! كلاۋىكى رەشم  
لە سەرە ھەموو كات و بەردەوام. دەزانىت لە خەيالەكائىم ھەتا  
ئىستا تەپلى سەرى خۆم نەدىوە. ھەر قۇرم لەولاؤ لەولايى

کلاودکه هاتووه‌ته‌دهر. و‌ه‌ل‌ل‌ل‌ایی پیتم سه‌یره، نازانم ئهوه چیب.  
سه‌یره دکتور، ده‌زانیت سه‌یره!  
ئهوه‌نده به خیزایی هه‌موو قسه‌کانی له سه‌ر یه‌ک ده‌کرد، که  
هیچ قسه‌یه‌کیان په‌بیوه‌ندیی به‌وهی دوا‌تریانه‌وه نه‌بوو، هیچ  
تینه‌ده‌گه‌یشتم باسی چی ده‌کات، ته‌نانه‌ت ناخم ده‌بیویست  
بپرسیت که مه‌به‌ستی چیب‌له کلاو، هه‌ر خویشی و‌ه‌لامی خوی  
ده‌دايیه‌وه، که مه‌به‌ستی له کلاو ده‌بیت شتیک بیت له سه‌ر قژی  
دانراوه، ئه‌گینا بق ده‌لیت تا ئیستا ته‌پلی سه‌ری خویم نه‌دیوه.  
جا نازانم من هه‌رگیز ئه‌و خانمه‌م نه‌بینیبوو له سوچی  
که‌شتیه‌که شهوان چاو‌دیری‌مابنکات، به‌لام به سه‌یرکردنی  
چاوه‌کانی که له کاتی قسه‌کردنکه‌ی ورده ورده  
گه‌وره‌ترده‌بیون و روناکتر ده‌رده‌که‌وتن بق‌م، ده‌مزانی له  
قسه‌کانیدا راسته‌کات. زیاتر زه‌ردایی چاوی ده‌رده‌که‌وت و به  
رونتری ده‌مبینی که به‌شینکی زوری چاوه‌که زه‌رده و هه‌ندیک  
سه‌وز له ناویدا هه‌یه، ئاوا ره‌نگنکی سه‌یری به چاوه‌کانی داوه.  
ئه‌و قسه‌یده‌کردو من سه‌یری‌مدده‌کرد. ئه‌و به‌رده‌وامبوو له  
قسه‌کردنکانی، من پیترانه‌ده‌گه‌یشتم که هیچ لینکانه‌وه‌یه‌ک بکه‌م  
بق قسه‌کانی ئه‌و، چونکه بابه‌ت‌کانی باسیده‌کرد، له يه‌کتری  
جیاواز بیون، به‌س ناخم و‌ه‌ک ئه‌وهی سه‌یری ماموق‌ستایه‌کی  
وشه‌سازی بکات، به‌رده‌وام هه‌ندیک وشـهـی له ناو قسه‌کانی  
ده‌رده‌هیناو بقی شیده‌کردمه‌وه که مانای ئه‌و وشـهـیه چی  
ده‌گه‌یه‌نیت. بق نمودونه: ئه‌و ناوه ناوه له کاتی قسه‌کانیدا ده‌بیوت:  
و‌ه‌ل‌ل‌ایی، ناخم ده‌بیزانی که ئه‌و وشـهـیه به‌کارده‌هینیت، مه‌به‌ستی  
له‌وهیه جه‌ختیکات‌وه له سه‌ر قسه‌که‌ی خوی، که ئه‌و شته رینک

دهبیت بهو شیوه‌یه بکریت. به راستی نازانم به ته‌واوی قسه‌کانی  
چون کوتایپیهیناو باسی چهند بابه‌تی جیاوازی کرد، به‌لام ئه و  
کانه زانیم که زور شت هه‌یه ئه و چاوقه‌وزه‌یه هه‌ستی پی  
کردووه له مندا، که به راستی وان و نه‌مزانیوه که که‌سیک جگه  
له بینه‌ر بتوانیت بزانیت ناخم چیی تیدایه. که قسه‌کانی کوتایی  
پی هینا، من به کورتی لیم پرسی: حه‌زده‌که‌یت چ ناویکت  
مه‌بینت و چون بانگتبکه م؟

ده‌ترسام دیسان ده‌ستبکاته‌وه به باسکردنی یه‌ک دنیا بابه‌تی له  
په‌کدی جیاواز، به‌لام له پرسیاره‌که‌ی من کورتتر وه‌لامیدامه‌وه و  
ونی: ئیسلا. زور سه‌یر بوو، یه‌کسه‌ر ئه و ناوه به ده‌موچاویه‌وه  
نوسا. من هیچ پرسیاریکم نه‌کردبیوو ده‌رباره‌ی ناوه‌که‌ی و  
ماناکه‌ی و بوقچی ئه و ناوه‌ی هه‌لېژاردووه، به‌س ده‌مویست  
پرسم. پیش ئه‌وهی بپرسم، وتی: ده‌زانم ده‌ته‌ویت بزانیت بق  
ئه و ناوهم هه‌لېژاردووه، مانای چییه و چون هه‌لمېژارد. منیش  
نانام دکتور، ده‌نگیک هه‌یه له ناو سه‌رم قسه‌م بق ده‌کات، ئه و  
ده‌نگه پیی و تم ئه و ناوه هه‌لېژیرم و منیش هه‌لمېژارد. منیش زور  
پرسیارم لى نه‌کردو دریژهم به و بابه‌تە نه‌دا، ته‌نها ده‌مویست  
ئه و دلخوشیه‌ی هه‌مه، لە ده‌ستینه‌ده‌مو ئه و هه‌سته خوشە له  
لام بمنیتته‌وه. ده‌سته‌کانی یه‌کترمان هەر گرتبوو و بەردەوام  
سے‌یری ناو چاوی یه‌کدیمان ده‌کرد. نه‌مده‌زانی هەنگاوى دواتری  
ئم دانیشتنه‌مان چییه، به‌لام وەک بروسکه‌یه‌ک ئه و قسه‌یه‌ی  
ئه‌وناسم بیرکه‌وته‌وه که ده‌یوت: باسی چیرقکی خوتان بق  
په‌کدی بکه‌ن و دواتر په‌شیمانبیووه‌وه که قسه‌یه‌کی له و شیوه‌یه‌ی  
کردووه، بؤیه یه‌کسه‌ر له ئیسلام پرسی، باشه ئیسلا، ئه‌ویش

و هلامیده دایه و، دهیوت: گیان. ئەری، تو چۆن هاتوویتەسەر ئەم  
کەشتییە؟ بىرته پىش ئەوهى لە ژۇورەكە بىت، لە كۆي بۇويتىو  
چۆن هاتىتەسەر ئەم كەشتییە.

لە پرسىارەكەم ھەستمەكەد ھەر لە كاتى وتنى قىسىم  
ناوچەوانى گۈزدەبن و ماسولكەكانى دەمۇچاوى خاودەبن و،  
وەك ئەوهى حەسرەتىكىان ھەبىت، وتنى: نازانم، ئەوه نازانم،  
بەلام با من باسى شتىكى ترت بۇ بىكەم، دەزانىت دكتور، دەزانىت  
من زور رقم لەوه بۇو بچەمە ژۇورەكەوە؟ دەزانىت زور بەبەختىم  
كە دواى خانمى توپىم بۇوم! دەزانىت زور خۇشحالىم! ھەرچەندە  
زور برسىم بۇو ئەو كاتە و خانمەكانى دەچۈونە ژۇورەوەش،  
دەيانوت كە ئەوناس گوشتىان پى دەدات و دواتر ھەندىك  
داواكارىي سەيريانلى دەكتات. دەمزانى گەر بچەمە ژۇورەوە،  
منىش گوشت دەخۇم، چونكە خانمەكان شەوان پىش خەوتىن بە  
دەنگىنلىكى كز چىرقىكەكانيان دەگىنپايەوە بقمان، بۆيە زۆربەي  
خانمەكان بەپەرۋوش بۇون كە بچىن بۇ ژۇورەكەي ئەوناس. لە  
كاتى ئەو قسانەي دوو پرسىارم بۇ دروستبۇو، نەوەللا، سى  
پرسىارم بۇ دروستبۇو. يەكەميان ئەوه بۇو دەموىست بىزانم بۇ  
دلىتەنگبۇو كە پرسىارى پىش هاتتىملى كرد بۇ سەر ئەم  
كەشتىيە. دووهمىش ئەو داواكارىي سەيرانە چى بۇون ئەوناس  
لە خانمەكانى دەكرد، بەلام ھەردوو پرسىارم لەپېرچۈوهو كە  
باسى خالى سىتىمى دەكرد، دواى ئەو قسانەي وتنى: بەس  
خانمى شەشم، ھەر لە سەرەتاوه كە خانمى يەكەم و دووهەم و  
ئەوانى پىش خۆى باسى ژۇورەكەيان دەكرد، زور دەترساو  
ھەموو گیانى دەلەرزى. ھەموو شەۋىنگى دەگرىيا تا بەيانى كە

رده‌های بینه‌دار بُو میوه‌کان، ئُو خانمه به‌ردەوام دەگریا و  
نېدەویست بە هىچ جۇرىك بچىتەناو ژۇورى ئەوناسەوە و بە  
ئەنها لەگەل ئەودا بمىتىتەوە. ئەوە پرسىارى سىتىھى مى لە مىشىكى  
من خولقاندو دوو پرسىارەكەي ترى بىربرىمەوە. باشه، بۆچى  
خانمى شەشم نەبۈستۈو بچىتە ژۇورەكەي ئەوناس، خۇ ئەو  
جاسوسى تومول بۇو، دەبوايە پىنى خۇش بىت چى زووھ،  
پرواتە ژۇورەوە و ھەندىك زانىارىي نەھىنى بباتەوە بُو نەتەوەكەي  
خۇي، ئەي چۈنە بەردەوام وا گریاوه! وەك خۇي وەك  
رەنگەكەي ناخم ئەو پرسىارەم لە ئىسلا كردەوە. ئىسلا وتنى:  
وەللايى نازانم دكتور، بەلام ھەموو خانمه‌کان دەلىن: دىارە بە  
ئەنفاست خۇي وا نىشانداوە لە لاي ئىتمە تا كەس گومانى لى  
نەكەت، ھەندىكى تريش دەلىن: دەبۈست كاتىكى زىاتر لە سەر  
كەشتىيەكە بمىتىتەوە بُو ئەوهى كە سەربازانى تومول  
ھېزىشاندەكرد، لە ناو خۇمان دەستبکات بە ئازاردانى ئىتمە، بەس  
رەزانىت دكتور، چوار پىنج خانمى تريش وەك خانمى شەشم  
بەردەوام كە چىرقەكانى ژۇورى ئەوناس دەگىزدرايەوە،  
رەگریان و ھەمان شىوهى لەرزيان دەگرت. باشه بۆچى ئاوايان  
لى دەھات! تو دكتوريت، دەبىت تو نەزانىت! كە ئەو قسانەيى كرد،  
پرسىارەكەي خۇم بىرھاتەوە، ئەوناس چ داواكارىيەكى سەيرى  
لەو خانمانە كردووھ كە بىردووينەتە ژۇورەكەي خۇي و گۇشتى  
پى داون! نازانم، ئايان ئەوه شتىكى گونجاوە لە ئىسلاي بېرسىم!  
ھەر بە راست، ئاسايىيە پىاويتكى وەك من، كاربە دەستىكى  
ئەوناس پرسىارى شتىكى وا لە خانمهكەي بکات، كە زانىارىيەكە  
تەنها خانمه‌کان دەيزانن! نازانم بېرسىم يان نا، بە راستى سەرم

لی شیواوه خهريکه دلخوشی و ههیه جانه که م له دهسته درد  
دهسته کانم دهستیان به لهرزینیکی که م کردبورو له ناو دهسته  
ئیسلادا، بقیه ئه ویش ههستی به وه کرد که شتیک ههیه، من  
نایلیم و ده شمه ویت بیلیم، بهلام ده ترسم له و دلامه کهی، پیش  
پرسیاره کهی من که وتو و تی: جا دکتور، تو گویم بو بکره،  
بهس توزیک لیم نزیک به وه، با که سی تر گوینی لیمان نه بیت، ئه و  
شته هه ر له بهینی خوم و خوتدا ده مینیتھ وه. نازانم که ئیسلا ئه و  
قسنه ای ده کرد، و هک ئه وه بورو پیشتر چهندین سال له گه لیدا  
دانیشتیم و قسه مانکرد بیت، نازانم ئه و بهینی خوم و خوت بیت ه  
زور ئاشنایه له لام، پیک له ده نگیکی هاو شیوهی ئیسلاوه له  
گویندما ده زرینگیتھ وه، بهلام نازانم، کهی و چون و کوی!  
کن پیشتر ئه و قسه یهی پی و تووم! نازانم! به رده و امبورو له  
قسه کانی و تی: هه مو و خانمه کان ده لین: ئه و ناس له ژووره کهی  
دوای گوشه که پینی و توون که جله کانیان دابنین. خویشی  
هاتووهه لایان و یارمه تیداون که جله کان دابنین، ههندیک  
سه یریکردوون و دواتر، دواتر، ده زانیت چیه دکتور، نازانم بو،  
بهلام ناتوانم هه مو و هه وی خانمه کان و توویانه، بو تی  
باسبکه مه وه، تکایه، بمبوره. ده مبینی شیوهی ده موچاوی و  
ههسته کانی خهريکه له و تامه زرفی و شادی یهی تیدایه،  
دیتھ ده ره وه هه وری خه م ده موچاوی داده پوشیت، بقیه پیش  
نه وی ئه و پرسه که گورانی ههسته رو و برات، دهسته کانیم  
کوشی و تی: ئیسلا گیان، خه مت نه بیت، مه ترسه، هه رچی  
قسه یک ههیه ده توانیت بو منی بکهیت، هه رچیه کیش  
ناره حه تده کات، ده توانیت نه یلیت. له هه مو و گرنگتر، منیش

و هک تو به باسکردنی ئه و ناس نامور تاح بووم و  
تېشگې يشتم که چى بوجو و چى روویداوه له ژووره که. ناخم  
و هک مەنالىكى بزىو دەيپىست زياتر ئىسلا ھانبدات باسى  
وردەكارىيەكان بکات، لە هەمان ئه و كاتەي ئه و دەنگەي ناو  
سەرم دەيپىست زور له ئىسلا بکات بۇ باسکردنى شەوەكانى  
ژووره کى ئەوناس، دەنگىكى تر ھەر لە ناخمه و  
بەرزىدە بوجو و داوى لى دەكردم چىتىر ئىسلا بىزارنه كەم و  
دلىپىدەمه و. ھەر ئه و دەنگەي داوى دلدانە وەي لى دەكردم،  
لىپرسىنە وەي لەگەلدا دەكردم كە چۈن من تىنگە يشتم، بەبى  
ئەرەي ئىسلا چىرۇكى ناو ژووره کى ئەوناس بە تەواوى  
باسبىكات، چۈن و بۇ من تىنگە يشتم که باسى چى دەكات. ئه و  
ھەست چىيە بۇم دروست بوجو كە ئەوناس لە پالەوانىكى ئەم  
كەشنىيە وە لە لاي ناخم خەرىكە دەبىت بە كەسىكى  
دەستدرېزىكارى زالىم. نازانم ئه و گۇرانكارىيە لە ناكاوه چىيە لە  
بىر كىردنە وە كانم و ناخم پوودەدات. ئەسلەن ئه و ئازايەتىيە تازە و  
نۇيىە چىيە لە ناخمه وە سەرييەلداوه دەتوانىت ئەسلەن بىر لە  
بىر كىردنە وەيە كى وەها خراپ بکاتە وە لە سەر ئەوناس. ئاخىر بە  
پىنى ئه و باوهەرانە بىت كە ئىتمە هەموومان لە سەر ئه و كەشنىيە  
ھەمان، ئەوناس پىرفۇزلىرىن كەسىكە كە لە هەموو ۋىيانماندا  
يىناسىن و بىبىنин. پېشترىش ئەوەم زانىوھ كە دەتوانىت  
بىر كىردنە وە كانمان بىبىنەت و بخويتىتە و، ئەي چىيە من وا  
هاربۇوم و ئه و هەموو بىرۇكە خراپە دەربارەي ئەوناس لە  
مېشكىمدا گەلە بۇون. ھەستىكەم ھەيە كە پىتم دەلىنت: نا، ھەست  
نېيە. دەنگىكى ترى ناخمه، نا، لەوانەيە ھەر يەكىك لە و دەنگانە

بیت که نیستا قسه‌ی بق ددکردم، گرنگ نهودیه دهنگیک له تاخم  
پیم دهلهنت که نه و چاوقهوزه‌ییه نازانم بق ناشلیلت نیسلا. نه  
چاوقهوزه‌ییه دهتوانیت ههموو شتیک له ژیام  
سهرهوزه‌وربکاته‌وه پینچه‌وانه بیکاته‌وه. کاتیکیش میزی ژیام  
قه‌لبدهکاته‌وه، لهوانه‌یه ژیام به‌رهو باشتربوون بروان.  
لهوانه‌شنه به ته‌واوهتی ویرانبیت. من له و بیرکردن‌وانه‌دا بروم  
که ئایا نه و بیرکردن‌وه خراپانه‌م دهرباره‌ی نه‌وناس ددهمگه‌یه‌ن  
به ژیانینکی باشت، یان ژیانینکی تری پر له نه‌هامه‌تی که نیسلا  
ودک گوشینه‌که‌ی نیستیک پیش نیستای من، ددسته‌کانی  
گوشیم و تی: دکتوره‌کم، ده نه‌وهنده نه و بیرکردن‌وانه  
مه‌هینه‌و مه‌به له میشکت، راستده‌که‌یت. مادام پیویستناکات به‌و  
ورده‌کاریه زوره ههموو شه‌وهکانی خانمه‌کانت بق باسبکه‌م،  
به‌س دهزانیت چیه! که وای دهوت، خه‌ندیه‌کی سه‌یرو تیشکیکی  
روون له ناو چاوه‌کانی ده‌گه‌شايه‌ودو به‌ردده‌وامده‌بوو و دهیوت:  
ده‌زافیت چیه دکتور! ودره، با باسی نه و شه‌وهت بق بکم که  
خانمی شه‌شه‌میان برده ژووره‌که‌ی نه‌وناسه‌وه. دهزانیت نه و  
خانمی شه‌شه‌مه، برادری نزیکی خانمی شازده‌و بیستویه‌ک  
بوو، چونکه نه و پیخه‌فانه‌ی له سه‌ری دهنوستین له ژووره  
تاریکه‌که، هیی نه و سته‌له خوار پینخه‌فو جینگه‌که‌ی من بوو.  
جا نهوان زور بیه‌که‌وه قسه‌یانده‌کرد، نازانم بق هیچ کام له  
خ‌لکه‌که‌ی ناو ژووره‌که که ده‌هاتینه‌دهره‌وه، هیچ قسه‌یه‌کمان  
نه‌دهکرد. کچی له ناو ژووره‌که، هه‌موان به‌ردده‌وام  
قسه‌یانده‌کردو هه‌موو باسه‌کانیش له سه‌ری توو سه‌ربازو بینه‌رو  
نه‌وناس بوون. که‌س نه‌بوو بیده‌نگ بیت شه‌وان له‌ناو نه و

زوره، بهلام من ههستده که م تو و اده زانیت هه موو ئه و خه لکهی  
لېرديه، زمانیان پشیله که خواردو ویه تى. که ئه و قسە یهی ده کرد،  
دهستی راستی منی بەردەداو بە دهستی چەپی دهستی بق ده می  
رەبردو پىدە کەنی. دواي ئه و هی بە دوو پەنجه پەرچەمی لە سەر  
چاوی لادهدا، دهسته کانی ده گرتمه و هو بەردەوامدەبۇو لە  
قسە کانی، بە جۇشۇخرۇشىكى زۇرە هو دەیوت: شەشم کە  
قسە بۇ برادەرە کانی كردىبوو، زۇر شتى دەوت کە ئه و ان  
ھىچيان باوهەريان پى نە دەکرد، چونكە ھەر لە يەكەمە وە شەشم  
کە واي لى ھات و تو چۈويت، چارە سەرتکرد بە دهسته  
سېھراوی و پىرسۈزە کانتە وە، ھىچ كام لە برادەرە کانی باوهەريان  
بە قسە کانی نە ماو پېيان وَا بۇو کە ھەر قسە یەك دەيکات، بۇ  
ئه و هە سەرنجى هەموو خەلکە کە بۇ لاي خۇي رابكىشىت. جا  
ئه و رۇزە برادەرە کانی ئه و بىروايەيان بق دروستبۇو کە قسە کانی  
ھىچى راست نىن، تەنها گوئيان بۇ دەگرت. ھەر ئه و رۇزەش من  
توم خۆشۈيست، دەزانىت دكتور! پىدە کەنی، نا، پىنە دە کەنی،  
زەردەخەنە یەكى گەورەی دەکرد، کە ددانە کانی دەردە کە وتن و  
پەرچەمی دەھاتە وە سەر چاوی. سەرى نە ويىدە كردو بە دوو  
پەنجه دىسان قىزى سەرچاوی لادەدا يە و هو بەردەوامدەبۇو لە  
قسە كردن. من بە بى و يىسىتى خۆم زەردەخەنە یەكى وەك  
زەردەخەنە کەی ئه و لە سەر ليوم دەردە کە وتو دەنگە کانى ناخم  
بەك دىنيا پرسىيارو خەيالىيان دروستدە كرد بۇم. ئاخىر ئه و چىيە،  
من تەنها ماوهە یەكى زۇر كورتە ئىسلام ناسىيۇ، ئەسلەن  
نە مزانىيۇو رەنگىنە کى جىاوازى چاولە ناو ئەھلى ئەم كەشتىيە  
ھەيە. ئىستا چۇن وَا بە ئارامى دانىشتۇو مۇ خەندە یەكى زۇر

راسته قینه و له قوولایی ناخمه وه دروستد ه بیت به قسە کانی نه و  
دلخوش مده کات و ده مهه زینیت. نازانم، نازانم، دهنگیک له ناو  
سەرمە وه ده لیت: ده واز بھینه له و خه يالاته، گوینی بو بگرد، بزان  
شەشم بو وای لی هات.

ئىسلا بەرده وامه له قسە کانی و پىم ده لیت: دوو رۇز دواي  
ده سەتپىكىرىدى بېزەكەی خانمان بو ژوورەكەی نەوناس، خانمى  
شەشم كردى بە دەمە قالى لەگەل ھاوريكانيدا، منىش گويم ل  
ھەندىك له قسە کانيان دەبۇو. نەودى تىنگە يىشتم، نەودى ك  
يەكىك له ھاوريكاني پىنى وتبۇو كە قسە کانى هيچيان راست  
نین و تەنها بو سەرنجرا كىشانى بىنەر نەو كارانه دەكتات.  
ھاوريكەي خۇى دەيىوت: پىنويسته واز له و قسانە بھينىت، چونكە  
بىنەر گوينى لە هەموو بىركردنەوە كانىشمان دەبىت، ئاخىر نازانىت  
قسەي نەو وەك قسەي نەوناسەو هەموومان فرىيدەدەنەناو  
ئاوهكە وە، نەو قسانە بکەيت. ئىتەر نەو رۇزە خانمى شەشم هېچ  
قسەيەكى لەگەل ھاوريكانيدا نەكردەوە، بەلام من زۇر  
ھەزمەدەكىد كە كەسىك ھەبىت قسەي لەگەلدا بکەم، يان نەو  
قسەم بو بکات، بۇيە شەو كە خانمى سىيەم رۇيىشتە ژوور دو دو  
خەلكە كە دەستى بە خەوتىن كرد. من خۇم چۈومە لاي خانمى  
شەشم، بەبى نەودى بزانم كە چىي بو خانمە کانى تر  
باسكىرىدبوو، پىم وە: من باوهەرت پى دەكەم. دەمە وەيت گوئى بو  
چىرۇكە كەت بگرم، چونكە بە تەواوى من باوهەرت پى دەكەم و  
لە چاوه كانت جە لە راستى، هېچ نابىيىم. بەيىنى خۇمان بىت  
دكتور، نازانم نەو قسەم چۈن بو ھاتبۇو و بو وتبۇوم كە لە  
چاوه كانى جە لە راستى هېچ نابىيىم، چونكە دەمە کان

قسه‌ده‌کهن، ئەی من بۇ ئە و قسەیەم بە و وت! نازانم. ئە و دندە  
دەزانم کە چوومە لای خانمی شەشەم و ئە و قسانەم کرد. چەند  
فرمیسکىن بە چاوه‌کانىدا هاتنه‌خواره‌وھو لە سەر جىنگەکەی  
دانىشت، پىنى وتم: تو كىتىت؟ تو لە پىزبەندىيەكە ژمارەكەت  
چەندە كچە چاوسەوزەكە؟ منىش نەمدەزانى ژمارەكەم چەندە،  
بلام دەمزانى چەند كەسىنک لە دواى ئە و دوھم. وتم: نازانم  
ژمارەكەم چەندە، بلام چوار يان پېنج كەس لە دواى تۇوھ  
وەستاوم، من بە قىز تو دەناسىمەوھ، ھەموو كات سەيرى قىزت  
دەكەم، ئاخىر دكتور، قىزى ئە و تۈزىنگ سەير بۇو، زىاتر لە ھەموو  
قۇزەكانى سەر ئەم كەشتىيە خاو بۇو و شىتىنگى زۇر سەير لە  
قىزى ھەبۇو، ئە و بۇو كە لە بەشى پىشىتەوھى قۇزە خاو و قاودىيە  
تارىكەكەي، چەند تالى زەردى سېپىباو ھەبۇون، كە ھەمىشە بە ود  
رەمناسىيەوھ دەمزانى ئە و خانمی شەشەمە. بە بىن ئە و دى من  
ھىچ قسەيەكى ئە و تو بىكەم دەربارەي خۆم، يان خۆمى بىن  
بناسىنەم، ئە و زۇر دلىپ دىيار بۇو، ئە و شەوھ تا بەيانى نە خۆى  
خەوت، نە هيىشتى منىش خەوبچىتە چاوه‌کانىمەوھ، چونكە بە بىن  
بىرانەوھ ئە و چىرۇكەي ھەموو بۇ گىتىرامەوھ:

چاوسەوزى ئازىز، زۇر سوپاستدەكەم كە بە و شىتىوھى باوھەرت  
بە قسەكانى من ھەيە. منىش خۆم نازانم چى دەكەم لە سەر ئەم  
كەشتىيە و بۇچى هاتوومەتە ئىئرە. ھەرچەند لە خەلکەكە دەپرسەم،  
ھېچان ھىچ قسەيەك ناكەن دەربارەي هاتىمان بۇ سەر ئەم  
كەشتىيە. كە دەشچىنە دەرھوھو گۈئ لە قسەكانى ئە و كابرا  
دەنگەورەيە دەگرىن، من زۇر لىنى دەترىسم، چونكە كەسىنگى  
وھك ئە و دەنگەورە لە ناو خەيال و بىرھوھرىيەكانى من ھەيە.

نازانم چونو له کوی من که سینکی وام بینیوه، به لام دلنيام  
له وهی که بیره وه ریبه کانم هه مووی راسته قینه ن و هیچ کات  
در قم له گه لدا ناکهن. دلنيام من که سینکی تری هاو شیوهی نه وهم  
بینیوه. جا کیشه که ئه وه نییه که من که سینکی ودک ئه و  
دهنگه ورهم بینیوه، که به رده وام له سه رم هاو ارده کات له  
یاده و دره بیه کانم. کیشه که ئه وهی که کومه لینک دیمه ن ده بینم و  
رینه وه به رچاوم، که به هیچ شیوه بیه ک ناتوانم له یادیان بکه م. هر  
کاتینک دهمه ویت بیر بکه مه وه له وهی که من بق له ناو ئه م  
که شتیه م، یه کسر ئه و دیمه نه ناخوشانه دینه وه یادم و وازم لئ  
ناهین. ده زانیت من هیچ شه ویک به ثارامی ناخه و م و  
خه ملینا که ویت. ده زانیت من به رده وام خه ریکی گریانم و  
دهمویست چیر فوکه که م بق ئه و سی خانمهی تر با سبکه م.  
ده زانیت هه رسینکیان منیان زور خوشده ویست، هر له یه که م  
روزی چاو کردن و همان له سه ره ئه م که شتیه ئیمه هر چوارمان  
به یه که وه بووین. ههندیک جار میوه کانیشمان ده گور بیه و هو  
داده شده کرد، به لام نازانم، که باسی ئه و روود او هم بق کردن، که  
دهمه ویت بق تو شی با سبکه م، هه موویان لیم دوور که و تنه و هو  
چیتر گوی بق هیچ قسیه کی من ناگرن، نه بادا بینه ر به  
قسه کانمان بزانیت و هه موومان سر زابدات. ئه وهی له بیرمه، پیش  
هاتنم بق سه ره ئه م که شتیه نه فره تیه تاریک و تنوکه، ئه وهیه  
که من له ژوورینک بووم. ژووره که هه مووی یه ک ره نگ بوو،  
که ناتوانم بیر میته و ه. ههندیک جار به ژوورینکی پهمه بی زور  
کال دینه وه خه يالم، ههندیک جاری تر به زه دینکی زور کال که  
جیاوازیه کی نییه له گه ل ره نگی سپی، دینه وه خه يالم. ده بینم له و

زووره من داڭراوم و هەموو رۇزىك كەسىك دىت كە دلىنام  
لەھى وەك خۆم خانمە، بەلام بالاي لە من زۇر بەرزىرەدۇ  
قەلەوە، بەبى ئەوھى ھېچ قىسىم كەم لەكەلدا بىكەت، دەستە  
بارىكەكەي من دەگرىتى دەرزاپەك بە قولمدا دەكەت، دەزانىت،  
دەزانىت، من لە يەك شت دلىنام، يەك شت! لەوانەيە لە ھېچ كام  
لە قىسىم كانى ئەو چىرۇكە دلىنام نېبىم كە بۇتى باسىدەكەم، بەلام  
لەو قىسىم دلىنام، كە من دواى ئەو دەرزاپىانە بۇو كە شتەكانى  
پىش ئەو زۇورە پەمەيىھ زەردە مەيلەو سېپىيەم بىرەنەما، ئاخىر  
رۇزانە چەند جار ئەو دەرزاپەي دەكەد بە قولمدا، بەبى ئەوھى  
بىتۇانم بجولىم، يان ھېچ بەرگرىپەك بىكەم، هەموو رۇزىك ئەو  
دەرزاپە دەكرايە قولمەوە. بىرم نېيە چەند رۇز، مانگ، يان سال  
من لەو شويىنە بۇوم، بەلام دەزانام، دەزانام و ھېچىش شىت نىم و  
وەھمىش نېيە. كاتىنکى زۇر كەم پىش ئەوھى من بىنەسەر ئەم  
كەشتىپە و بە دەنگە گەورەكەي ئەوناس خەبەرمىبىتەوە لىزە،  
پىاوىنکى دەنگەورە ئەسمەرى بالابەرزا قەلەوە هات بۇ  
زوورە سېپىيە زەردە پەمەيىباوەكەم. وام زانى دىتى دەرزاپەكى  
تى دەكەت بە قولمدا، بەلام زۇر بە توندى و بە درىندا، هەموو  
جلەكانى لەبەرم داناو خۆى خستەسەر من. نازانام و ھېچ شتىكىم  
بىرنايە كە چى روويداوه. تەنها ئەوەندەم لە خەيالە كە من پىش  
ئەوھى لىزە چاوهكائىم بکەمەوە، سى شت رووياندا، كە  
ھەرسىكىان وەك فلاشىك دىتنەبەرچاوم و وندەبن. يەكەميان  
ئەوھى كە دەبىنم پىاوە ئەسمەرەكە لە دەرگائى زۇورەكەمەوە  
دەرواتەدەرەوە لە ژىر منهوھ خوين بە سەر زەۋىيى زۇورە  
سېپىيە زەردە پەمەيىباوەكەم بلاودەبىتەوە. ئەوھى دووھم لە

بیرمه، ئەوھىيە كە خانمى دەرزىيەكەن بە سەر پىاوه ئەسەمەردى  
هاواردەكتات، نازانم چىيى بى دەلىت، بەلام بە رۇونى لە بيرمه  
زىللەيەك لە رۇومەتى پىاوهكە دەدات و پىاوهكە دەرواتە دەرهەوە،  
ھەر ئەو خانمە ھات و جلى تازەي لە بەرمکردو زەۋىسى  
ژۇورەكەي پاكىرىدەوە. سېتىم شت لە بيرمه و دەك فلاشىك  
دىتەوە بەرچاوم، ئەوھىيە كە چەند كەسىك من ھەلدەگىن، دەمبىن  
لە ناو شىنىكى جولالودا دامدەنин، چاوم دەكەمەوە، لە ترسى  
دەنگە گەورەكەي ئەوناس خەبەرمەدەبىتەوە.

بە خوايە دكتور، هەتا ئەو چىرۇكەي بۇ گىزرامەوە، لەوانەيە  
ھىچ ئاو لە گىانى نەمايتىت، چونكە ھەموو قسەكانى بە دەم  
ھەنسكىو گريان و فرمىسىكى نەبراؤھە دەكىد. بەرددوام  
دەگرىياو بە دەنگىنلىكى نوساواو كىز كە ئاخنراو بۇو بە ترسىنىكى  
زۇر، كە لە چاويشى دەمبىنى، ئەو قسانەي دەكىد.

دەمبىنى چاوهكەنلى ئىسلام لە كاتى گىزرانەوەي ئەم قسانە  
پېرىپۇن لە ئاواو زۇر خەفەتباربۇو بە شستانەي كە خانمى  
شەشم بۇيى گىزابۇوھە، بەلام لە ھەمان كاتدا ھەستمەكىد لە  
ناخى خۆيدا بەرگرى لەوە دەكتات كە باوهەر بە قسەكانى خانمى  
شەشم بکات، چونكە باوهەپۈرون بە قسەكانى شەشم زۇر  
كىشە بۇ خۇى و بېركىرنەوەكەنلىشى دروستدەكتات. ئەوكات  
ئەویش ئەو پرسىيارانەي لە لا دروستدەبىت كە لە كويىوھ  
ھاتووھ داھاتووھ چىيى بەسەردىت لە سەر ئەم كەشتىيە.  
پىندەچوو نېيەويت بىر لەوە بکاتەوە، يان بۇزىك لە بۇزىان ئەو  
پرسىيارانە لە خۇى بکات. لە چاوهكەنلى ئەوھەم دەخويىندەوە كە  
دەيەويت تەنها وەك ھاوسەری دكتور مامەلەبکات و بىر لە ھىچ

کام له و پرسیاره جینگلپیده رانه نه کات، و هو میشکی خوی لیبان  
بیده نگبات. ناخی خوی ده مکوبات، سه رکوتکات، جینوسایدی  
هه مو و نه و پرسیارانه بکات که ده کریت له چیرۆکه کهی خانمی  
شه شهمه و شهوان پیش ئه و هی خه و بچیته چاوه کانی، له  
ناخیه وه هه لقولین و هک کانییه کی ته قیو. ئه و نه یده ویست  
پرسیاره کانی خانمی شهشم به رقکی ئه ویش بگرن و دهستکات  
به بیرکردنه وه توپکرین، هه رئه و نه ویستنهش وای لئ کردبوو  
بلین که چیرۆکه کانی خانمی شهشم وا دیاره هه ر بیو  
سه رنجرا کیشانی بینه ر بیون. که ته نانه ت له کاتی  
هه ناسه ته نگییه که شی به سه ریهات، بینه ر به هیچ شیوه یه ک لینی  
نزیکنه بووهوه، به لکو ئه وه من بووم چوومو هاوکاریمکرد،  
چونکه من دکتوری که شتییه که مو چاره سه ری ئه و جوره  
حاله تانه له لای منه.

پرسیم: باشه، دواي ئه و هی خانمی شهشم نوره یهات که بچیته  
ژووره کهی ئه و ناسه وه، پیش ئه و هی ئه و رووداوه رووبات، که  
له که شتییه که وه فربیدریتە خواره وه، هیچ قسە یه کی تری بیو تو  
کردبوو؟

ئیسلا: و هللا ی دکتور گیان، ئه و هی راستی بیت، خانمی شهشم  
که خوی هه مو و کات له قسە کانی ناوه کهی خوی به کارده هینا  
بیو قسە کردن له گەل خویدا و بیرکردنه وه سه رزه نشتی خوی،  
جاریکیان و تی: ئهی لیزای به دبه خت و چاره رهش، له وه زیاتر  
چی! ئه و قسە یهی ریک شه ویک پیش نوره ی خوی و به یانییه کهی  
تا شه و داهات، دو و باره ده کرده وه. به رده و ام قسە ی لە گەل خویدا  
ده کردو دهیوت: دیسان لیزا، دیسان هه مان شت

دووباره دده بیته وه. دیسان هه موو ئه وانهی به سه رته اتووه.  
دووباره دده بنه وه، هه موو ئه و زدبروزه نگو قیزه و ئازارهی  
هه تبوو، هه مووی دووباره دده بنه وه. ئاخر نازانم بق، نازانم  
هه موو خانمه کان که دینه ده ره وه، ئاوا زدر ده خنه يه کی سهير ل  
سهر ددموچاویان درو ستدہ بیت. من هیچ کیشے يه کم نیه له گل  
ئه ودی برسیمه، با برسیم بیت، با سکم بناو سیت به ودی که هر  
خه ریکی میوه خواردن بم. جا خۆ من هیچ کیشے يه کم نیه، ته نه  
با نه چمه ئه و ژووره و به ته نه لاه گل ئه و پیاوه له ژووره دوه  
نېم. ئاخر چاوقه وزه گیان، ئاخر من ده زانم، ده زانم، بیرمه ریک  
بیرمه، وا هه روا وینه که له پیش چاوم رو و تر ده بیت که ئه و  
پیاوه ئه سمه ره بالا به رزه له ژووره کم چی کرد له لیزا، ئاخر

بۇ دیسان ده بیت وام لى بیته وه، نامه و نیت، نا!

نَا! بیروزکه يه کم بۇ هاتورو چاوسه وز، بۇ تو نایه بیت لاه گل من  
شوینه که ت بگوریتە وه! باوه رنا کم که س هه ستى پى بکات،  
ده زانیت! خۆ بالامان زور لە يه کترييە وه نزیکه، من يه ک تو ز لە  
کاتى گه رانى بىنە رو سهرباز خۆم بەرزدە كەمە وھو تو ش خوت  
نزمیکە وھ. ئىتىر تو بۇ خوت ئه مشە و دەچیتە ژووره وھو وھك هەر  
پېنچە كەی تر بە دلخوشىيە وھ دینتە وھ ده رەھو. ده تو خوا تو لە  
جيلى من ئه مشە و بچۈز ژووره وھ. نا، خۆ ناشبىت ئه وندە زالىم بم،  
تو ش تو شى ئه و چارەنۇسە سهيرلو ئالقۇزە بکەم. نە بابە،  
ناھىلەم، چۈن دەھىلەم تو لە جىلى من بچىتە ژووره وھ. بەشكىم تا  
نورەي تو دىت، شىنىك رووبىتات، بانشى هيئىشىكەتات. هاهاها، بە  
چاوى گريانە وھ، پىنكەنېنىكى زور شەيتانانە دەھاتە سەر لىتە كانى  
كە باسى بانشىي دەكىد، وھك ئه وھى گالتەي بە تەواوى

چیروکی تومولستان بیت و فشهی به هیرشی باشی بیت. جا  
دکتور، من نازانم، دیاره زور دره نگ خه به رمبووه و که ئاوا  
میچ باشی و قیژه و شتم نه بیستووه و نه بینیوه، چونکه گوینم لیئه  
ههندیک له پیاوه کان باسیده که نو ده لین که بینیویانه چون  
نه وناس ئه وانی ده رکردووه و که شتییه کهی پاراستووه، من  
میچی وام نه بینیوه. جا با له بیرمنه چیته و چیم بق با سده کردیت  
دکتور، و هللا ئیتر هر خوی پلانیداده نا که من بچمه جینگه کهی  
ئه و هر خویشی پلانه کانی هله لده و هشانده و. له وانه يه له  
بیانی ئه و رقزه تا شه وی شه شه م که نورهی خوی هاتبوو،  
سهد جار رووداوی نیوان خوی و کابرای ئه سمه ری به سه د  
جوری جیواز بق گنپابمه و. هه موو جاریکیش که باسی خوینی  
سهر زه وییه کهی ده کرد، هه ناسه یته نگده بوون و ئاره قهیه کی  
زوری ده کرد. ده ترسام دیسان و هک ئه و جارهی تری لى  
یته و هو دووباره پیویستبات تو بیت و لیئی نزیک بیت و.  
ده زانیت دکتور، هیچ حزم لى نیه تو ئه و نه خوشانهی خانمی  
پیاوه کانی ترن، چاره یانبکهیت! ئاخر ده شزانم، خو تو ناتوانیت  
له فرمانی ئه وناس ده ربچیت، بیگومان ده بیت چاره یانبکهیت،  
خو ناتوانیت لتبیگه ریت هر ئاوا له خورا بصرن و تو ش  
بها نایانه و نه چیت، به خوا ده زانم تو چهند به سوزیت. ئه ری ده  
با له بابه که لانه ده م و بوت بگیرمه و. ئه و شه وه تا کاتی  
چوونه ریزه که و هر ده له رزی و ده گریا و ئاره قهیده کرد. هر  
ده بیوت: تو برق جینگه که م و دواتریش خوی په شیماندہ بووه و، تا  
له ژووره که هاتینه ده ره و، هر چیروکه کهی دووباره و  
سه دباره ده کرده و، تا شه ویش هات و ریزه که هات، به چاو

چهندین جار ههمان چيرقى بق گىراومەتەوھ. پىتەچۇو ئەۋە  
تاکە شىتىك بۇوبىت كە زورى ئازارداپىت و ھەرگىز  
لەيادىنەدەچۈوه، بۇيە ئەو شەوه ئەۋەندە بە شېرىزدىي  
رۇيىشت بق ژۇورەكەي ئەوناس و دواترىش ئەوه ٻوويدا كە  
ھەموومان بىنىمان. دەبوايھ بىزانم كە جاسوسى باشىيە، دەبوايھ  
بىزانم كە خەلکى تومولستانە. ئاخىر گەر وا نەبىت، بۇچى جە  
لەو، هىچ كەس هىچ شىتىك باسناكات لە سەر ژۇورىنىكى سېي!  
يان ژۇورىنىكى پەمەيى! يان ژۇورىنىكى زەردا! ئاخىر ئەي وانىيە  
دكتور! گەر ئەو لە شويىنىكى واوه ھاتبىت، ژۇورىنىكى يەك رەنگ،  
كە خانمېنىكى قەلەو دەرزىيلى دەدات و دواتر پياوينىكى ئەسمەرى  
بالابەرز دىت و ئازارىدەدات، دەبوايھ ئىتمەش بە لايەنى كەمەوه  
ژۇورو رەنگى ژۇورەكانى خۆمانمان لەبىر بىت، ئەي وانىيە! بە  
خوا من دەزانم، ھەر بق بىنەر واى دەكىرد. ھەر بق ئەوهى بۇو  
شىتىك بىكەت، پىتى بلىن جىاوازەو تەواو. كورە نەوەللا،  
لەبەرنەوهش نەبۇو، ھەر جاسوس بۇو و تەواو، دەيويىست  
شويىنى ئىتمە ئاشكارابىكەت و سەرىي ھەموومان بخاتەناو ئاوهكەوه.  
ئا توخوا ببورە دكتور، دەزانم هىچ نەوهستاوم لە قىسىمەن،  
ماندوومىرىدىت. دە تۇ تۈزىنەك باسى خۇتم بق بىكە، با بىزانم تو  
چىت لە بىرە!

من ئەو كاتە بە تەواوهتى ھەموو بىرەوەرىيەكانم وەك فلاش  
دەھاتنەوەپىشچاوم. ھەموويان شتى پچەر پچەر، هىچ مانايمەكىان  
پى نەدەدام، بىرەوەرىيەكان لەگەل قىسىمەكانى ئىسلا لە ناخىدا  
نويندەبۇونەوه دووبارە سەريان دەھىنایەوەدەرەوه، تا من  
بىيانبىنەم لىيان تىيىگەم، بەلام هىچ تواناي ئەوهەم نەبۇو تىيىگەم

له بیره و هریانه‌ی وهدک فلاش له شیوه‌ی دهنگو بوشاییه‌کی  
سپیه‌وه دینه‌وه خه‌یالم. پیم وت: نیسلا گیان، من دکتوری ئه‌م  
کاشتییه‌م، ئه‌رکی منه نه خوشییه کانتان چاره‌سه ربكه‌م. دهزانیت  
زور دلم خوشه که تو بعویت به خانمی من! چونکه من زور  
هزدەکه‌م گوییگرم که یه‌کیک قسم بق دهکات، بقئه‌وهی بتوانم  
له بیرکردن و هکانی و قسه‌کانی ناو میشکی تیبگه‌م و لیکدانه‌وهی  
بۇ بکه‌م. دهزانیت منیش که تو ئه‌و قسانه ده‌که‌یت، باش دهزانم  
که خانمی شه‌شم جاسوس بعوه! چونکه هه‌ر له سه‌ره‌تای  
قسه‌کانیه‌وه دیاره ده‌یه‌ویت گومان بق خانم‌کانی تر  
در وستبکات له سه‌ر ئه‌وناس و ئه‌و چیرق‌که راسته‌قینانه‌ی ئه‌و  
به ئیمه‌ی ده‌لیت له سه‌ر تومولستان. ئاخر چه‌ندین پیاوی هه‌مان  
ئه‌و ژووره‌ی ئیمه‌ی لی بعوه، خویان به چاوی خویان شه‌ری  
نیوان ئه‌وناس و بانشییان بینیووه دهزانن ئه‌و چون  
کاشتییه‌که‌مانی پاراستووه. دهزانن ئه‌و به‌لینی دوورگه‌ی  
هه‌میشه خوش و خه‌ونه‌کانمانی پی داوین. ئیتر ئه‌و قسانه‌ی  
شه‌شم، ته‌نها پلانی تومولستان بعوه تا خانم‌کانمان  
له خشته‌بیات، هیچ ناخی خوتی پی مه‌شغولم‌که. ده‌م‌ه‌ویت زیاتر  
باسی خوتم بق بکه‌یت، حه‌زت به چییه و ده‌ت‌ه‌ویت گه‌ر گه‌یشتن  
به دوورگه‌که، چون و له کوئ خانووی خومان دیاریبکه‌ین.  
ده‌زانیت له‌وانه‌یه بتوانم به بقنه‌ی ئه‌وهی کاربە‌دەستی نزیکی  
ئه‌وناسم، شوینی کوخه‌که‌ی خومان؛ خومان دیاریبکه‌ین و  
کوخنکی باش هه‌لبزیرین! له‌وانه‌یه دوورترین کوخ له‌م  
ده‌ریاوه‌ه هه‌لبزیرین، ئه‌وه‌نده ئه‌و دیمه‌نه دووباره و ده‌باره‌یه‌ی  
جوله‌ی ئه‌م ده‌ریاوه‌م بینیووه، خه‌ریکه به ته‌واوه‌تی له ئاو

بیزاردهم، بؤیه گهر ئهوناس رای له سهربیت، حهزدەکەم  
کوخەکەی ئىمە زۇر دوور بیت لەم دەریاپەوه، پشتىشمان لە  
دەریاکە بیت، تا کە دەخەوین، يان بەيانیان کە دىئىنەدەرەوه لە<sup>۱</sup>  
کوخەکەمان، دەریاکە نەبىنین. ئەو شەوه، تا زۇر درەنگ، ئەو  
جۈزە قسانەم بۇ ئىسلا دەكىرد. ئەویش باسى دېڭۈرى كۆخەکە و  
رەنگى دیوارەكانى كۆخەکە و خواردنى خۇش و قىزى خۇى بۇ  
دەكرىم. تا هەر خۇى لە كاتى قسە بىتپانەوهكانىدا كە ھەموويانم  
تا دەھات، زىاتر خۇشىدەۋىستۇ دەمۇيىست بەردىۋامېيت لە قسە  
زۇرەكانى، خەولىنکەوتۇ كەوتەسەر سنگى من. مەنيش ھەر  
لەگەل ئەودا، لە ھەمان ئەو سوچەى كە دەستمان بە قسەكان  
كىد تىيىدا، خەوتۇ تا بەيانى خەبەرمەنەبووه.<sup>۲</sup>





بہشی سلیمان

# دوروگہ کا

شتینکی سهير هئي، له ناو سپياييه کي تهواودا نقومبورد.  
 دهرگاييه کي سپي که له ديوارينکي سپي دراوه، دياره ليمه زد.  
 سهبر سهبر دهرگاكه دهكرите و هو روناكييه کي سپيت له ديواري  
 ژووره که دينه ژووره و هو له دهرگاييه و هو. دهبينم خانمكى زور  
 جوان له ناو دهرگاكه و هو، که ئه ويش هر به رگينکي زور سپي  
 له بېردايە، دينتو قله م و ده فته رينکي سپيم پى ده دات. پىچە وانەي  
 هەموو شته سپييە کانى دهورم، قله مە كەم رەش دەنۋىت. بې بىن  
 ويستى خۆم، مالىنکى بچووك دروستدەكەم له سەر پەردى  
 يە كەمى ئە و ده فته رە سپييە. چوار كەسى تىدا دروستدەكەم، دوو  
 كەسيان خانمن؛ يە كيان بچووك، زور بچووك، ئەوي تريشيان  
 گەورەيە. دوو پياوش له خانووه که هەن، ئەوانىش يە كيان  
 بچووك و يە كيان گەورەيە. سەيرە، بۇچى من ئە و وينەيە له سەر  
 پەردى يە كەمى ئە و كىتىيە سپييە دروستدەكەم! ئەسلەن چ  
 پىويستدەكەت لە كاتى كىشانى ئە و وينانەدا ئەندامى زاوزىنان  
 زور بە توخى دروستبىكەم و مەمكى خانمە گەورە کە بنە خشىن،  
 تا رۇون بىت كام لە كەسە کانى ناو وينەكەم خانمن و كاميان  
 پياون!

بە خىرايى و بې بىن ويستى خۆم پەرە کە هەلدە دەمە و هو، يە كىنک لە  
 پياوه کانى خانووه بچووك کە بە كۆمەلىنک پياوى لە خۇى  
 گەورە تر، ئەندام گەورە تر دەورە دەدرىت، پياوه بچووك کە كەيى  
 ناو خانووه کە پىنده چىت لە وينە كام زور دلتەنگىت بە وھى  
 دەورە دراوه بە كۆمەلىنک پياوى لە خۇى گەورە تر، کە هەموو يان  
 بە پىنى قەبارەي ئەندامە كە يان بىت، له و پياوتريشىن. دەورە دراوه،  
 پىنى پىنده كەن، سەرزە نشتىدە كەن. وەك ئەوهى ئە و وينانەي

دروستیانده‌کم، قسه‌بکن له‌گه‌لمندا، چیروکینکم بق بگیرنه‌وه،  
هاست به گریان و دلتنه‌نگی پیاوه بچووکه که ده‌کم که ورده  
ورده به پیاوی گهوره‌تر ده‌وره‌ده‌دریت و له پیش چاوی خوی  
نادینت، بچووکو بچووکتر ده‌بینته‌وه. په‌ریه‌کی تر هه‌لده‌ده‌مه‌وه،  
خانووه بچووکه که ته‌نها یه‌ک پیاوو یه‌ک خانمی تیدا ماوه، نه  
پیاوه بچووکه له و خانووه بچووکه ماوه‌ته‌وه، نه خانمی  
بچووکه که ش دیار‌ماوه. خویشم سه‌رم له و وینانه‌ی خوم  
رسورمینت، ده‌زانم له وینه‌ی لاهه‌ردی پیشوو خوم کیشاومه،  
که پیاوه بچووکه که جیاده‌کریت‌وه له و خانووه بچووکه  
ده‌وره‌ده‌دریت به هه‌ندیک پیاوی له خوی گهوره‌تر، ئه‌ی خانمی  
بچووکه کو! چی لى هات! بق دیار‌نه‌ما! نازانم.

بچووکه کی تر هه‌لده‌ده‌مه‌وه، دووباره خانوویه‌کی بچووکتر  
په‌ریه‌کی تر هه‌لده‌ده‌مه‌وه، دووباره پیاوه بچووکه که دیت‌وه لای پیاوه  
دروستنده‌که‌مه‌وه، دووباره پیاوه بچووکه که. خانمیکی وه ک پیاوه  
خانمی گهوره‌که‌ی ناو خانووه بچووکه که. خانمیکی وه ک پیاوه  
بچووکه پرده‌رده‌سه‌ریه‌که دیت‌ناو خانووه‌که‌یانه‌وه. پیتده‌چیت  
له لاهه‌ردکم ورده ورده ئه و پیاوه بچووکه کی جاران  
گهوره‌بوو‌بینت، نا، ئه‌ویش ئه‌سله‌ن بwoo به پیاوینکی گهوره. ئه و  
خانمی‌هات لایان، خانمیکی جیاوازه له‌وه‌ی پیشوو‌تر له‌گه‌لیاندا  
بwoo. له‌وه ده‌چیت بوو‌بینت به خانمی پیاوه تازه‌گه‌وره‌بوو‌که له و  
ماله بچووکه.

بیچ شتیک له دهست خوم نییه، بق ئه و لاهه‌رانه هه‌لده‌ده‌مه‌وه و  
ئو جوره وینانه دروستنده‌که‌ما! نازانم، به‌لام ئه‌ی بوجی  
دهسته‌کام به قسه‌ی خوم ناجولین، ئه‌سله‌ن من نیم ئه و وینانه  
دروستنده‌کم، نا، منم، هه ر دهسته‌کانی خومن ئه و لاهه‌رانه

دنه خشیتن بـو و ینه سـه یروـسـه مـه رـانـهـی هـهـمـو کـارـهـکـتـهـرـکـارـی  
روـونـنـ. پـهـرـهـیـهـکـیـ نـوـیـ هـلـدـهـدـهـمـهـوـ، پـیـاوـهـ تـازـهـپـیـنـگـهـیـشـتـوـوـهـکـوـ  
پـیـاوـهـ گـهـوـرـهـکـوـ خـانـهـ گـهـوـرـهـکـوـ خـانـهـ تـازـهـپـیـنـگـهـیـشـتـوـوـهـکـهـ هـرـ  
چـوارـیـانـ لـهـمـ پـهـرـهـیـهـیـانـ دـلـخـوـشـنـ، پـیـندـهـکـهـنـوـ پـیـندـهـچـیـتـ  
ئـاـهـنـگـیـکـیـانـ هـهـبـیـتـ. نـازـانـمـ، زـورـ زـوـوـ ئـهـوـ لـاـپـهـرـهـیـمـ هـهـلـدـایـهـوـهـوـ  
دـهـسـتـمـ بـهـ نـهـخـشـانـدـنـیـ لـاـپـهـرـهـیـ دـوـایـ ئـهـوـ کـرـدـ، لـاـپـهـرـهـکـهـ رـهـشـهـ،  
پـیـچـهـوـانـهـیـ پـهـرـهـکـانـیـ تـرـ. ئـهـمـ پـهـرـهـیـ هـهـرـدـوـوـ لـاـیـ رـهـشـایـیـ.  
سـهـیـرـهـ، هـهـرـ چـوارـیـانـ لـهـ نـاوـ خـانـوـوـ بـچـوـوـکـهـکـهـنـ. کـوـمـهـلـیـکـ  
پـیـاوـیـ ئـهـنـدـامـگـهـوـرـهـیـ روـوتـ دـینـوـ دـهـوـرـیـ خـانـوـوـ  
بـچـوـوـکـهـکـهـیـانـ دـهـدـهـنـ. بـوـچـیـ ئـهـوـهـ درـوـسـتـدـهـکـهـمـ کـهـ هـهـرـ

چـوارـیـانـ دـهـکـوـژـنـ! هـهـرـ چـوارـیـانـ!

نـاـ، لـهـوـدـیـوـیـ پـهـرـهـ رـهـشـهـکـهـ، لـهـ لـاـ رـهـشـهـکـهـیـ تـرـیـ، ئـهـوـ پـیـاوـهـ  
تـازـهـپـیـنـگـهـیـشـتـوـوـهـ درـوـسـتـدـهـکـهـمـهـوـ، وـاـ دـیـارـهـ بـهـ نـهـخـوـشـیـ وـ  
بـیـدارـیـ هـهـرـ ماـوـهـتـهـوـوـ بـرـیـارـیدـاـوـهـ نـهـمـرـیـتـ. دـیـتـهـوـهـنـاـوـ پـهـرـهـ  
سـپـیـیـهـکـهـ. دـهـبـیـنـمـ دـهـسـتـهـکـانـمـ زـورـ بـهـ پـهـلـهـنـ لـهـوـهـیـ کـهـ ئـهـوـ پـیـاوـهـ  
تـازـهـپـیـنـگـهـیـشـتـوـوـهـ درـوـسـتـبـکـهـنـهـوـهـ لـهـ سـهـرـ پـهـرـهـیـهـکـیـ سـپـیـ، بـهـلامـ  
دـهـسـتـیـکـیـ رـهـشـ، کـهـ جـلـیـکـیـ رـهـشـیـ لـهـبـهـرـهـ، بـهـ تـونـدـیـ لـهـ پـشـتـهـوـهـ  
رـامـدـهـکـیـشـیـتـوـ نـاهـیـلـیـتـ بـهـرـهـوـ ئـهـوـ دـهـرـگـاـ سـپـیـیـ بـرـقـمـ کـهـ  
تـیـشـکـیـکـیـ سـپـیـیـ لـنـ دـیـتـهـدـهـرـهـوـهـ، رـامـدـهـکـیـشـیـتـوـ نـاتـوـانـمـ هـیـچـ  
بـهـرـگـرـیـیـهـکـ بـکـهـمـ. دـهـفـتـهـرـهـکـهـمـ لـهـوـیـ فـرـیـتـهـدـهـمـ، دـوـورـ دـوـورـیـ  
دـهـهـاـوـمـ، تـاـ دـهـسـتـهـ رـهـشـهـکـهـ نـهـتـوـانـیـتـ لـهـگـهـلـ منـدـاـ رـاـیـبـکـیـشـیـتـ. هـهـرـ  
هـهـمانـ دـهـسـتـ مـنـ بـهـرـزـدـهـکـاتـهـوـهـ لـهـ ئـاسـمـانـهـوـهـ  
فـرـیـمـدـهـدـاـتـهـخـوـارـهـوـ بـوـ نـاوـ کـهـشـتـیـیـهـکـیـ قـاوـهـیـیـ تـارـیـکـ.

بەردە بىچە وە، وا دەزانم لە ئاسمان بەربۇومە وە. دكتور، دكتور  
گىان، دكتور، هەستە وە، هەلدەستىمە وە و دەبىنم، جىڭ لە خەويىكى  
بىمانا و بىسەزوبەرە، ھېچ شتىك نەبۇو، ھەموو خەلکى ناو  
كەشتىيەكە و ئىسلامش ھاواردەكەن، ھىنى، ھىنى، دوورگە كە!  
ئەو دۇرە كە ھەستامە وە لە خەودىكەم، كە وام دەزانى لە  
ئاسمانە وە بەرمەددەنە وە بق سەر كەشتىيەكى قاوهىيى، بىنیم  
خەودىكەم تەنها رەنگدانە وە بەركە وتنى كەشتىيەكە مان بۇوە بە<sup>ئە</sup>  
وشكانىيى دوورگە يەكى زۇر سەزۇر جوان. لەو كاتەيى كە  
كەشتىيەكە مان بەز وشكانييى بىنگى دەرىياكە كە وتووھا منىش ئە و  
خەونە بىمانايەم بىنپۈدو وام زانىوھ بەربۇومە تە وە. وا دىارە  
زۇربەي سەرنىشىنە كانى تىن پېش من خە بەريانبۇوە تە وە  
خوشحالىيى خۇيان دەرددەپىن بە راستىگە رانى بەلىتە كانى  
ئەناس، ھەموو يان، ھاواردەكەن، سۇپاس ئەوناسى گەورە،  
سۇپاسى ئەي گەورە سەرەرە ئىتمە، سۇپاس خوشە ويسىتى  
ھەموو خەلکى كەشتىيەكە! ھەموو يان و دەبىنم لە ناو ھەموو ياندا  
ئىسلام زۇر بە ادەنگىكى گەورە وە ھاواردەكەت: سۇپاس ئەي  
خوشە ويسىتى ھەموان. ئەناس، دىار ئىيىھ، نىابال رەختى  
سەيرىنگى شوينەكەي بىنەرم كە لەگەل خانىمەكەي لەو  
كانە وەيى من و ئىسلام دانىشتبۇون، وەك ئىتمە دانىشتبۇون و  
قىسىيەنە كەردى، دەمبىننى بىنەر لە جاران زىياتىر تۈرەيى و گومان بە  
ناوچە وانىيە وە دىارنى و بە گومانە وە سەيرى دەرگاكەي ئەناس  
دەكەت، خانىمەكەي ئە ويسىتى وەك ئىسلامى من ھاواردەكەت:  
سۇپاس ئەي ئەناسى مەزن! سەيرى پېشىتە وە دەكەم تا بىنم  
سەرباز و خانىمەكەي اھەر دۇر كىيان لە دواوه بە بالا بەر زە كەيانە وە

هاواری سوپاسگوزاری دهکن بق نهوناسو به کهوردو  
خوشویستی ههموانی لهقهله مدهدهن. هیچ کهسینک نهبوو له  
سهر نه و کهشتیه نه و هاوارانه نهکات، جگه له من و بینه ر. که  
بینه ر چاوی گومانی بربیه من، منیش چوومه تهنيشت ئیسلاودو  
دهستم به هاوارکردنیکی درؤینه کردو ناوه ناوهش به سوچی  
چاو سهیری بینه رم دهکرد، که هر بهرده و امبوبو له روانینه  
به دگومانه کانی بق من و ناوه ناوهش بق ئیسلای خانمی من.  
دهمبینی ههموو خه لکه که هاوارده کن، تهناها بینه ر نه بینت،  
نه شمده و ئیرا هیچ بیرکردن و ھیکم ھه بیت و له گل ناخمنا هیچ  
جوره گفتوكوییک بکه م، چونکه بروام وايیه بینه ر گویی له هه موو  
بیرکردن و ھکانم ده بیت و ئه سلن و ھک فیلمیک ده یانبینیت به  
وینه، که چون بیرده که مه و هو خه يالم چ شتیکی تیدا ده گوزه ریت.  
به بی ویستی خۆم، ناخم له و کاته ری که من بیرم له و ده گرده و ده  
که نابینت بیربکه مه و هو هاته جواب. دهیوت: ده زانیت پیده چینت  
ئه سلن ئهوناس نه زانیت گه یشتو وینه ته دوورگه که! له وانه یه  
ئه مشه و تا دره نگ له گل خانمه که يدا گوشتیان خوارد بیت و  
خه ریکی رابواردن بووبن! به بی نه و هی من تیگه م نه و و شه  
تازه یه چیه ناخم به کاریده هینیت؛ رابواردن، له کاتی  
قسه کردن کانیدا، له و بیرکردن و انه دا بووم که ئهوناس به خۆی و  
خانمه سپیپیسته قزئال توونه كاله که یه و ه به جلو به رگنکی جیاواز  
له جلو به رگی هه موو پیاوو خانمه کانی ناو کهشتیه که و ه له  
ژووره که ری خۆیان هاتته ده ره و ه. ئیمه هه موومان سپیپوش  
بووین، تهناهه ت خانمه که ری ئهوناسیش، به لام ئیستا ده بینین که  
ئهوناس جلینکی زور سهیر و سه مردی له به رکردووه. و ھک

ئەوھى بە تەواوى بۇوبىت بە بونەوەرىيکى ترى بالا، كە لە ئاستى  
ئىمەدا نەبىت، لە ژۇورەكەى هاتەدەرەوە. خانمەكەشى جلىكى  
درىزى پەمەبى لەبەربۇو، كە لە ژىر جلهكەيەوە ھەندىك پارچە  
قۇماشى تر ديار بۇون رەنگىيان سېپى بۇو، پىتەچوو بە تايىبەت  
ئەوناس ئەو جلهى لە ئەو داواكىرىدىت بۇ خانمەكەى و شتىكى  
زۇر سەيرى تر ئەوھى بۇو كە قىزى خانمەكەى زۇر بە شىۋەيەكى  
سەيرۆسەمەرە خاولو ېنگىپەنگىبۇوەوە بە سەر شانەكانىدا  
هاتبۇوەخوارەوە. ئا، با سەيرىكى بىنەر بىكەم، لەو بىركردنەوانەم  
باشتە، دەمبىنیت، ئىستا ئەويش وەك خانمەكەى خۇى  
هاواردەكات و هوتافدەكىشىت بۇ خۇشەويسىتى و گەورەبى  
ئەوناس. سەيرى منىش ناكات، ئىستا بىنەر؛ بىنەر نەماوهو بە  
تەواوهتى وەك هەر كەسىكى ترى سەر ئەم كەشتىيە  
دەردەكەوتىت، تەنانەت چاوهكانى و روائىنەكانىشى گۇراون.  
لەگەل هاتەدەرەوەي ئەوناس و بىنېنى خەلکى سەر  
كەشتىيەكەدا، بىنەر راستەو خۇ دەبۇو بە سەربازى دووەم.  
خۇى بە تەواوى لەدەستىدەدا، بەلام ئەو كاتانەي ئەوناس ديار  
نەبۇو، ئەو بە تەواوى چاوهكانى شتىكى تريان دەوت لەوھى كە  
ئىستا دەيلەن. هەر چۈنۈك بىت، دواى ماوهەيەكى زۇر لە  
هاتەدەرەوەي ئەوناس و هوتافكىشانى ئىمەن نوسانى دەنگمان،  
ئەوناس ھەردوو دەستەكانى بەرزىكەدەوە وەك ئەوھى بە  
زمانىكى گشتىگىرى گەردوونى قىسەبکات، لەگەل بەرزىكەدەوەي  
دەستەكانىدا، هەر ھەموومان بە يەك جار بىتەنگبۇوین. وەك  
ئەوھى ئىمە ئامىرىنەكى ئەلىكترونى بىن و لەگەل داگرتى  
پلاکەمان بىكۈزۈنەوە، ھىچ لەوە نەدەچوو ئەوناسىش ھەمان

پلهی ئىمەي هېيت، نا، من ئىستا ورده ورده دلىاردەبىھەودى  
ئەوناس بە تايىهت لە لاي ئەوھوھ نىردراؤھ بۇ ئەوهى رىگەي  
راست بە ئىمە پىشانبدات. ئاخىر مەگەر دەكىت ئەو هەموو  
خەلکە لە سەر كەشتىيەك بەبى ئەوهى هېچ مەبەستىك ل  
پشتىانەوھ بىت، دروستىبن ھەر وا لە خۇرایى! نا، برواناكەم  
شتىكى وا قابىلى روودان بىت. حەتمەن ئىمە بۇ مەبەستىك  
خراوينەتەسەر ئەم كەشتىيەو دلىاشم لەوهى كە ئەو كە ئىمەي  
دروستكىردووھ، ھەر وا بەرەللامانناكات سەرگەردانبىين. ئەوهتا  
ئەوناسى بۇ ئىمە ناردووھو ئىمەي لە باشى رىزگاركىد بە  
شايەتى چەندىن خەلکى سەر ئەم كەشتىيە. لە ھەمووشى  
گىنكىر، كەر پىشتر گومانىكىم لە رواداھكەي باشى ھەبووبىت  
كە رابردوو بۇوھو خۆم بە چاوى خۆم نەمبىنیوھ، ئىستا هېچ  
گومانىكىم لە راستگۈيى ئەوناس نەماوه، چونكە ئەوهتا ئەو چەند  
لەمېژە پىتىان دەلىت كە ئارامبىرىن، بە راستى رۇزىك دىت  
دەگەين بە دوورگەيەكى سەوزو جوان، كە دەتوانىن لەو دەريا  
نەفرەتىيە رىزگارمانبىتىو خانوو و كوخى خۆمان ھېبىتىو  
ئاوابخۇينەوھو بە دلى خۆمان گوشت بخۇين. لەوهش زىاتر،  
بەلېنى ئەوهى پىن داوىن كە لەگەل خانمەكانماندا تواناى ئەوهمان  
ھېبىت كەسى وەك خۆمان دروستىكەين بە بچووگى و  
كەوردىيانبىكەين! نازانم چ شتىك لەو هەموو بەلېنى راستەي  
ئەوناس زىاتر پىنۋىستە تا من ناخم هېچ گومانىكى نەمبىنېت!  
بىنگومان لەمەودوا دەبىن تەنانەت ناخىشىم بە تەواوهتى تەسلىيمى  
بىريارو قىسەكانى ئەوناس بىت. ئەو راستى لەگەل ئىمەدا وتو  
ئىمەي گەياندە ئەو شوينەي كە بەلېنى پىن دابووين بىمانگەيەنېت

پنی. ئەوناس، خوشمدەویتیت، ئەی سەروره مان، ئەی گەوره مان،  
ئەی راپەری کەشتییەکەمان! ئەو قسانەم لەبەر خۆمەوە بە  
دەنگىنگى کز دەوت و فرمیسکىنگ لە چاوه کانم دەھاتنەخوارەوە،  
کە نەمدەزانى فرمیسکى بىتھیوا بۇونى ناخەمە لە بىرکردنەوە کانم،  
پان فرمیسکى دلخۆشییە لە بەرانبەر راستبۇونى بەلینە کانى  
ئەوناس، بەلام ئەو بەس من نەبۈوم، ھەموو ئەوانەی لە سەر  
کەشتییەکە بۇون، ئىستا فرمیسک لە چاوانیان دەھاتنەخوارەوە،  
ئىسلام، ئىسلام دەگریا. دواي ئەودى ئەوناس دەستە کانى  
بەرزىرىدەوە، بە دەنگىنگى ئارام، بەلام زۇر بەھېزەوە وتى: ھۇ  
ئەی خەلکەکەم، ئەی خەلکە ئارامگۇ باشەکەم، بە راستى ئەمرۇ  
ئەو رۆزەيە كە ئەو بەلینى پى دابۇوين بۇمان بەھىنەتەجى. ئەو  
بەلینىدا ئىتمە لە ئاوى دەرياكە بپارىزىت و ئەم كەشتیيە بۇ  
ناردىن، ئەو بەلینىدا لە ھىرشەکانى تومولستان بمانپارىزىت و  
كىرى، ئەو بەلینىدا كە بمانگە يەنىتە دوورگەي خەونە  
بەدىنەھاتووه کانمان، بۇ كۆخەکانمان و ژيانىنگى بىۋان و  
ئاسوودەيى، گەياندىنى. ئىستا دەبىت ھەمووتان سوپاسىيىكەن،  
بە راستى دەبىت ھەموومان فرمیسکەکانمان بىریزىن،  
سوپاسىيىكەين لە پىنگەي جىيە جىنگىرىدى ئەو فەرمانانەي ئەو لە  
پىنگەي منه وە پېتانى دەگە يەنىت. لەمە دووا ھەموو بەيانىيەك،  
ھەموومان زۇو ھەلدەستىن و دەستەکانمان بۇ لاي ئەو  
بەرزىدەكەينەوە سوپاسىيدەكەين. سوپاسىيدەكەين بۇ  
پىنگەي ئىتمە، سوپاسىيدەكەين كە ئەو دوورگە يەي بە ئىتمە  
بەخشى. سوپاسىيدەكەين كە واي كرد ئىتمە بتوانىن بگەين بەو  
دوورگە يەو بە سەلامەتى و بە لەشىنگى بەھېزەوە لە ناو ئەو ئاوە

گه وره یه ئىمەي ھېشته وە. ھەموومان بە يە كە وە ھاواردە كە بىن:  
سوپاس بۇ تو، سوپاس بۇ تو!  
ھەموومان زۆر بە تامەز زۆرىيە وە ھاوارماندە كرد: سوپاس بۇ تو،  
سوپاس بۇ تو. ھەندىك لە پىاوه کان دەچۈن سەريان دەخستە  
لای پىتىيە کانى ئەوناس و ھەندىك خانميش سەريان دەبرىدە لاي  
پىتىيە کانى خانمە كەي. نازانم، لەوانە يە پىتىيە کانىيان ماقبىكەن، نازانم  
بۇ وا دەكەن و ئەوھ واتاي چىيە، بەلام دلىيا بۇوم ئەوناس و  
خانمە كە يىشى پىتىان خۆشە، چونكە ئەو كاتەي خەلکە كە وايان  
دەكىد، ئەوانىش سەيرى يەكتريان دەكردو خەندەيە كى سەير  
لىوه کانى دادەپقشىن.

دواى ماوه یە كى باش لە ھاوارو گريان و پىماچىرىنى و  
سوپاسكىرىنى ئەو، ئەوناس ھاوارىكىد كە ھەموو پىاوه کان  
دا به زن لە كەشتىيە كە و خۇيان بگەيەننە دوورگە كە. لە پىش  
دەرگاكەي خۆيە وە ھەندىك قسەي لەگەل سەربازدا دەكىد،  
دواتر سەرباز دەچۈوھ لاي ئەو پىاوانەي دابەزىبۇون بۇ  
دوورگە سەوزە كە و ھاوارى بە سەردا دەكىدىن. بە ھەلمەتى  
ھەموويان چەند درەختىيى سەر دوورگە كە يان بەر دەدایە وە  
بەرگى درەختە کانىيان ھەلدىھ مالى. ھەر بە بەرگى درەختە کان  
درەختە کانىيان بە يە كە وە دەبەستە وە دواتر رارەۋىنکىان  
دروستىكىد. بەشى خوارە وەي درەختە كە يان بە كەشتىيە كە  
ھەلپەسارد، بۇئە وەي رارە وە دارىنە كە راستە و خۇ لە  
كەشتىيە كە وە بىرات بۇ ناو دوورگە كە و پىتويسىتنە كات ئەوناس  
وەك خەلکە ئاسايىيە كە خۇي ھەلدا تەناؤ ئاوه كە و دواتر بگات بە  
دوورگە كە. لەو دەچۈو كە كەشتىيە كە كىشەيە كى بۇ

دروستبوویت، چونکه زور هاتبود که ناری دوورگه که،  
زەھمەت بۇ دووباره پالى پىوه بىرىتەوە بتوانىت بچىتەوەناو  
دەریاکە. پىدەچوو بە خىرايى بارەو رووى دوورگە کە هاتبىت و  
بەرىكەوتىت، چونکە ئەو كاتە سەربازىش وەك ھەموو  
پياوهكانى ترى سەر كەشتىيە کە سەرقالى قىسىم دەرمانىت بۇوە لەگەل  
خانمە كەيدا، يان بەيەكەوە خەويانلىكەوتۇوە، بۇيە پىدەچىت  
كەشتىيە کە جارىكى تر نەتوانىت بچىتەوە دەریا و ئەم شوينە  
بەجىنېھىلىت. ئەوناس پىش ئەوەي لە كەشتىيە کە دابەزىت، بىنەر  
دەنلىرىت بۇ بەشى دواى درەختە كانى دوورگە کە، بىنەر ھەمىشە  
خانمە كەيشى لەگەل خويدا بۇ ھەموو شوينىك دەبات. بەيەكەوە  
دەرن و ھەموو پياوهكانى تر كە راپەوە كە يان دروستكردووە،  
خانمە كانيان بە سەر راپەوە دارىنە كەدا دەبەنە سەر دوورگە کە و  
دەستى خانمە كانيان دەگەن و زەردەخەنە لە ليتىيان ناتۈرىت. من  
و ئىسلا، ھاوشيۇدەي ئەوناس و خانمى نۆيەم، وەستاۋىن لە سەر  
كەشتىيە کە، وەك ئەوەي چاوهېنى ھەمان ئەو شتېم كە  
ئەوناس چاوهېنىتى، مەنيش چاوهېتىم كە بىنەر بىتەوە دو پىتامان  
بلىنت كە پشى درەختە كان شوينىكى چۈنە. بىنەر زور بە ھېمنى  
دواى ماوهېكەو جولانى خورەكە بۇ ناوه راستى سەرمان  
گەپايەوە. وەك ئەوەي بىنەر بۇوېت بە سەرباز، لە دوورەوە  
ھاوارىدەكرد: خەلکىنە، تەواو، وەرن و دەست بە  
كۇخدرۇستىردىن بىكەن، ئەوە ئەو شوينىيە كە ئەو بەلىنى پىن  
داپۇون، پىتامان دەبەخشىت. ئەو قسانەي دەگردو ھەموو پياوه  
خانمە كان بە خرۇشانىكى زورەوە بە راکردىن دەرۇيىشتن بۇ  
ناو دارەكان و سەربازىش پىشىياندە كەوت. وەك ئەوەي پىشتر

سەرباز هەندىك شتى زانىبىت و لەلايەن ئەوناسە و  
ئاگادار كرايىتەوە، هەر پىش ئەوهى ئەوناس و خانمەكەي دابەزىن  
لە كەشتىيەكە، پىش تەواوى خەلکەكە كەوتبوو و لەگەل ئەوانزا  
دەستىكىرد بە دروستكىرىدى كۆخەكان، كە ئەوناس پىشتر  
باسىكىردىبوو. يىگومان يەكمۇ گەورەترين كۆخ، گۈنكىرتىن  
كۆخ؛ كۆخەكەي ئەوناس. وا پىتەچوو كە ئەوناس دانەبەزىت  
لەگەل خانمەكەيدا تا كۆخەكەي تەواونەبىت، بىنەر لە دوور دوھو  
لە خوارەوهى كەشتىيەكە وەستاو سەيرى ناو چاوانمى دەكىر.  
وەك ئەوهى بە چاوهەكانى بە تۈرەيىھەوە هاواربىكات كە من بۇچى  
لە جياتىي هەموو خەلکەكە دانەبەزىومۇ هيشتا لە لاي ئەوناس و  
خانمەكەي ماومەتەوە. وەك ئەوهى بلىت: توش دەبىت بىتىت و  
خەريكى دروستكىرىدى كۆخ گەورەكە بىت. دەمۇيىت  
بېرۇمەخوارەوهى بە سەر رېپەوە دارىيەكەدا بېرۇم، بەلام  
ئەوناس وتى: دكتور، تۇو خانمەكەت لېرە بەيىننەوە، پىتويسەت  
هەندىك سەيرى خواردىنەكانمان بکەين و هەندىك شتى تىرت  
پىشانبىدەم كە پىشتر تو نەتىيەن، بەلام من داوام لە ئەو  
كەردووھە كە فىرتىكات چۈن ئەو شستانە بەكاردەھىنىت. ئىسلا خان،  
تۆ لەگەل خانمەكەم لە دەرەوه بەيىننەوە، من و دكتور تا ژۇورەوە  
دەچىن و دەگەرېتىنەوە. هەم من و هەم ئىسلا، شۇكىبۇوین كە  
ئەو چۈن ناوى ئىسلا دەزانىت، لە لايەكىش ھىننەى تر باودرم  
بە ئەوناس پتەوتىدەبۇو، كە هەر قىسىمەكى ئەو دەيکات،  
يىگومان راستىيەو رېيكو راستەو خۇ لەلايەن ئەو دوھە پېنى  
وتراوە، بۇيە بەبىن ھېچ وەستانىك دوايىكەوتمۇ چۈوينەوە ئەو  
ژۇورەى كە پىشتر شەوان لەگەل بىنەرو سەربازدا دەھاتىن و

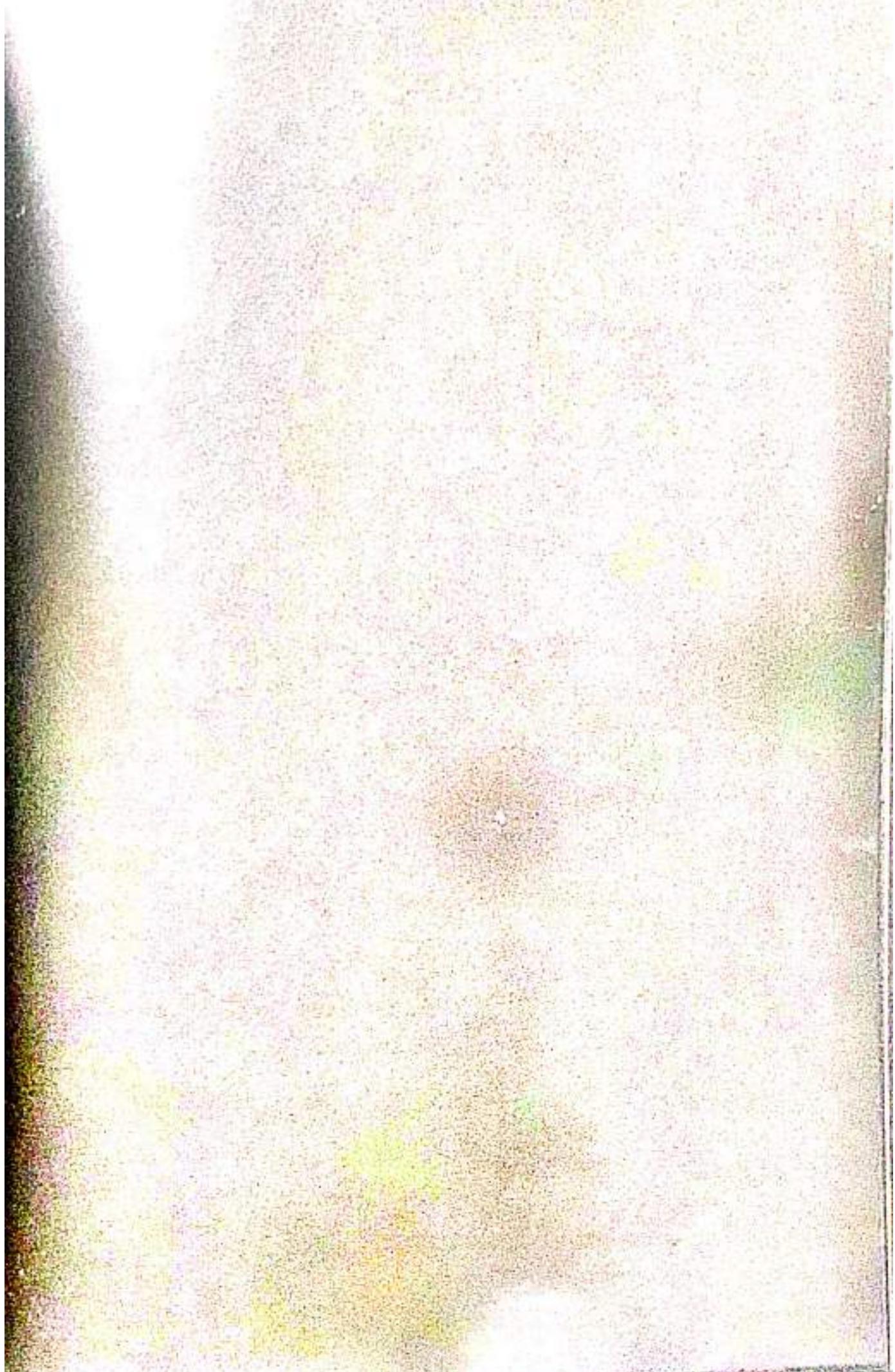
لەگەل ئەوناسدا گۇشتىمان دەخوارد. دەمبىنى ژۇورەكە بە  
تەواوى گۇراوه، سىمايىھەكى زۆر ناسكۇ خانمانەسى وەرگرتۇوە  
ھەمۇ ئەو شستانەسى لەۋىدا بۇون، زۆر بە پېكى دانزاون. دواتر  
ئەوناس وتى: دكتور، وەرە دوامكەوە، دەچىنە ژۇورى مەركان.  
ناخىم دەبىوت: چى! واتە ژۇورى تر لە ناو ئەم ژۇورە ھەن كە  
گۇشتەكانىيان لىتوھ دەھات! ئەى بۇ من ھەرگىز ئەو ژۇورانەم  
نەپىنیوھو ھەستىشىم پى نەكىردىون! بە دەرگايدەكى بچووکى ناو  
ئەو ژۇورەو بە ھەندىك پلىكانە رقىشتىنەخوارەوە، ئەوناس  
شىتىكى سەيرى پى بۇو كە دوگەمەيەكى داگرت، بە تەواوى سەر  
پلىكانەكانى رۇناكىرىدەوە. رقىشتىنەخوارەوە بۇ ئەوهى بىيىن،  
چەندىن مەپى سېپى نەرمى جوان ھەن و خەرەكى مىوهو  
بۇوهەخوارىدىن. مەنى دكتورى بەرپرسى خوارىدىن و مىوهكان كە  
پىنم وا بۇو ھېچ مىوهەيەك نەماوه ئەو خەلکە بىخۇن، ئىستادەبىنم  
كە چەند مىوهى زياترو چەند سەوزايى لەو ژۇورەدا ھەيە. ئەو  
ھەمۇ گۇشتەسى كە ئەوناس بەردەوام دەيدا بە خانمەكان و  
دواتريش بە ھەمۇ خەلکەكە لىزەوە دىت. دواتر بە تەنيشت  
مەپو خوارىدەكانىاندا رقىشتىن و گەيشتىن بە رەفەيەكى دارىينى  
زۆر خاوبىن، كە كۆمەلېنک پاكەتى سېپى لە سەر بۇو. من لە كاتى  
بىننى ھەر شىتىكى سېپىدا كۆمەلېنک دەنگى سەير لە ناو سەرم  
دەزرىنگىنەوە، كە ھەندىك جار دلم خۇشىدەكەن و ھەندىك  
جارىش وەك ئىستا قىزەو گريان، كە بانگىمدەكەن: دكتور،  
دكتورو منىش ناتوانم ھىچيان بۇ بىكەم و ھەمۇ قىزەو گريانەكان  
دۇورىدەكەونەوە وەك ئەوهى ھەست بە مردىيان بىكەم،  
ھەستىكى سەيرىم بۇ دروستىدەبىت. ئەوناس وتى: دكتور، ئەمانە

دەبىنیت، من ئەمشەو لەلایەن ئەوھوھ شەمۇریام  
بەدەستگە يشتووھو پىنى وتووم كە تو ھەر كام لەم پاکەتان  
دەزانىت چۈن و كەى بەكاربەھىنیت، بەلام ئىستا ھېچىان نازانىت،  
بەلكو دەبىت ھەموو ئەو پاکەتانه لە ناو ئەم جانتا سېپىيە را  
دابىنیت و ھەر كاتىك يەكىك لەو خەلكانەي خەرىكى  
دروستكىرىدى كۆخەكانى، توشى كېشەيەك بۇو كە ژيانى  
بخارەمەرسىيەوھ، تو ئەم جانتايە سېپىيە بکەوھ، خۇت دەزانىت  
كام پاکەت بۇ كام نەخوش بەكاربەھىنیت و چۈنىش بۇيى  
بەكاربەھىنیت. ھىچ دوودل مەبە لە بەكارھىتانايان، چونكە ئەو  
خۇى پىنۇيىتىدەكەت و بە تەواوهتى گرنگى بە تو دەدات.

من نەمدەزانى چى بلېم و چى بکەم، ھەستمەدەكىد ئەوناس زۇر  
بە دەنگىنلىكى نەرم قىسىدەكەت و زۇر منى خۇشىدەويت، ھەر بۇيە  
داواى تايىھتى لە ئەو كردووھ كە من فيئرى ھەندىك شت بکات،  
كە ھىچ كەسىنلىكى تر لە خەلکى سەر ئەم كەشتىيە نايانزانىت. پېيم  
سەير بۇو كە من چۈن بتوانم چاكەي ئەوناس بىدەمەوھ، لە  
كاتىكدا لە ناخىدا بەردەواام گومانى سەير و سەمه رەھىش و  
تارىك ھەن دەربارەي ئەوناس. ھەندىك جار دەموىست خۆم  
ئازاربدەم، خۆم لە كەشتىيەكەوھ فرىيىدەمەخوارەوھ، يان بە  
قايسى ئەو جانتا سېپىيەي ئىستا ئەوناس پىنى داوم، خۆم  
بخنکىتىم. ئاخىر دواى ئەو ھەموو چاكەيە، دواى ئەو ھەموو  
فيئركىرىن و باشبوونە لەگەل منىكى سادەو ھېچنەزاندا، چۈن ناخىم  
دەتوانىت بىركرىنەوەيەكى خراپى ھەبىت دەربارەي ئەوناس، نا،  
نا، ئەوناسىش نا، دەربارەي خودى ئەو! ئاخىر چۈن دەبىت!  
ئەوناس بەردەوامبۇو لە رۇيىشتى خۇى و ھەر خۇى بە دەستى

خزی پاکه‌ته سپییه کانی ده خسته ناو جانتاکه مه وه، جانتاکه شم  
و هک نه وهی بنه که‌ی کون بیت، هه موو پاکه‌ته کانی جیده بیوه وه،  
بی بی نه وهی هیچ کامیان بکه و نه سه ر زه وی که شتییه که. که  
گه بشته کوتایی ره فه کان، رینک ده فته ری سپیی ناو خه و نه که می  
ه لگرت له سه ره فه که، رینک قله می سپیی سه یروسه مه رهی  
ناو خه و نه که می به دهسته و ه گرت و پتی دام. نه م جاره یان  
ده فته رو قله مه که پنچه و آنهی پاکه‌ته کان، نه یخسته ناو  
جانتاکه مه وه، بـلکو دایه دهستی خقـم، منیش یه کسـهـر  
دهسته کانم دهستیان به له رزین کرد. نه مده زانی له ناو خه و نیکی  
سـهـبرـوـ نـامـوـدـامـ، کـهـ لـهـ خـهـ وـهـ کـهـ دـاـ خـهـ وـهـ دـهـ بـیـنـمـ، یـانـ هـرـ بـهـ رـاستـیـ  
ثـیـهـ گـهـ بـیـشـتـوـوـیـنـهـ یـهـ دـوـورـگـهـ کـهـ وـهـ نـهـ وـهـ دـهـ فـتـهـ رـهـ سـپـیـیـهـ  
سـهـ یـرـوـسـهـ مـهـ رـهـ پـرـوـیـنـهـ یـهـ کـهـ لـهـ خـهـ وـهـ کـهـ مـدـاـ بـیـنـیـوـمـهـ! بـوـئـهـ وـهـیـ  
دلـنـیـابـیـمـهـ وـهـ کـهـ هـمـانـ دـهـ فـتـهـ رـیـ خـهـ وـهـ کـهـ مـهـ، دـهـ فـتـهـ رـهـ کـهـ مـ کـرـدـهـ وـهـ  
تا بـزاـنـمـ پـهـرـهـ رـهـشـهـ کـهـشـیـ تـیدـایـهـ!

ده بـیـنـمـ رـینـکـ، رـینـکـ پـهـرـهـ شـهـشـهـ مـیـ دـهـ فـتـهـ رـهـ سـپـیـیـهـ کـهـ مـ، هـهـ مـانـ  
ژـمـارـهـیـ خـانـمـیـ شـهـشـهـ مـ کـهـ نـهـ وـهـ شـهـوـهـ خـرـایـهـ نـاوـ دـهـرـیـاـکـهـ،  
پـهـرـهـیـ کـیـ رـهـشـیـ تـارـیـکـهـ. هـیـچـ شـتـیـکـ لـهـ سـهـرـ پـهـرـهـ کـانـ  
نـهـ نـوـسـرـاـوـهـ، هـیـچـ شـتـیـکـ درـوـسـتـهـ کـراـوـهـ، جـگـهـ لـهـ یـهـ کـهـ رـسـتـهـیـ  
زـزـرـ سـهـ یـرـوـسـهـ مـهـ رـهـ نـهـ بـیـتـ، کـهـ لـهـ سـهـرـ پـهـرـهـ یـهـ کـهـ مـیـ  
دهـ فـتـهـ رـهـ کـهـ هـهـیـهـ. نـوـسـرـاـوـهـ: "پـیـشـکـهـشـهـ بـهـ پـهـرـسـتـارـهـ کـهـ!"



تهنیا حاجی

تهنیا حاجی | *Tanya Haji*

public channel



### Description

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

چه نالیک تایبہت به کتیب و بابهتی جیاواز

ئەم کتیبە له لایەن { ئازىزىكى چەنال  
کراوه به دیارى بو خوینەران

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

[t.me/tanyahaji7](https://t.me/tanyahaji7)

Invite Link



بهشی چوارهم  
**کوخه کار**

وەک ئەوھى دويىنى بۇۋىتىت، ھېشتا لە يادمدا وەك خىرى  
زىيىدووه، ھەموو ئەو شتانەي كە ئەو ماوھىيە رووپياندا، وەك  
ئەو بۇ كە لە ماوھى يەك كاتىزمىردا رووبىدەن، وەزگەرنىسى  
دەفتەرە سېپىيەكەم، ھاتته دەرەوەمان لەگەل ئەوناس و بىنېنى  
ئىسلاو خانمى ئەوناس بەيەكەوە بە زەردەخەنە و پىكەننە وە،  
دابەزىنغان بۇ دوورگەكە و بىنېنى بونىادنانى كوخە مەزنە كەي  
ئەوناس و دواتريش بىنېنى ئەو خىرايىه باوھىرپىتەكراوهى خەلکى  
ناو كەشتىيەكە بۇ بونىادنانى كوخە كەي ئەوناس، ئەوەندە خىترا  
كوخە كەيان راستكربۇودوھ، ئەوەندە خىترا دارەكانى ئەو  
دوورگە يە بىرابۇون، پوشەكان كوكراپۇونە وە، ھەستىمدەكىدە من  
تەنها چەند ساتىك لە ناو ژۇورەكەي ئەوناس و خوارتر  
نەماوەتە وە، بەلكو لەوانەيە چەند مانگىيىكى پىچووبىت تا من و  
ئەوناس چۈپىن و ئەو شتانەي پىشاندام كە پىشىر باسمىكىدەن.  
نازانم، ھەر بە راست، مەگەر دەكىرىت كوخىيىكى ئەوەندە گەورە،  
وەك ئەوھى ئەوناس، ئاوا بە زۇوبىي و لە ماوھىيەكى زۇر كورت  
قىتبىكىرىتە وە، تا كەسىنەكى مەزن و گەورەي وەك ئەوناس تىيدا  
بېرى. بە راستى سەرسۈرمابۇ لە خىرايى خەلکى ناو  
كەشتىيەكە كە چۈن توانىييانە شتىنەكى والە ماوھىيەكى وا كورتدا  
دروستىكەن. كە من و ئەوناس و خانمى ھەر دووكمان لە  
پېشىمانە وە لە سەر كەشتىيەكە وەك كۆتا كەسەكانى سەر  
كەشتىيەكە لە دوورگەكە دابەزىن، ھەستىمدەكىدە كە خەلکە كە بە  
چاونىكى زۇر گەورە و بىزىنەكى گەورەتى لە جاران سەيرى من و  
خانىكەشىم دەكەن. ئاخىر ئەو دىمەنە بەھىنە بەرچاوى خۇت،  
گەورە سەردارو خۇشەويىستى ئەو ھەموو خەلکە كە لە سەر

دوورگه کهن، و هک کوتا که سر که شتیه کی زور بیزراو  
دینه خواره وه، کوتا که سیش له گه لیه تی و له ته نیشته وه ده روات،  
منم!

هر من نا، هر نه و منه جاران نا، به لکو منیک به خانمیکی  
شوشنه نگ له پشتمه وه کومه لینک مه ری زور جوان و خوربی  
سپیش له پشتی خوم و ناسه وه مه ره کان له گه ل  
هاتنه ده ره وهی من و نه و ناسدا و هک نه وهی بزان، نیستا کاتی  
هاتنه ده ره وهی، به بی هیچ زه حمه تیه ک خویان شوینمانکه و تن و  
پک یه ک به سر را پهه دارینه کهی که سه ربا زو خلکه که  
درستیان کرد، ده هاتنه خواره وه له دوورگه که ده ستیان به  
گیاخاردن ده کرد. نه و هه مه مه ره نه و هه مه مه ماهه زوره،  
چون توانیویانه له ژوورنیکی وا ته نگو به میوه بژین! نازانم  
نازانم چون نه سله نه و میوانه بونیانه کردو وه چونیش تا  
نیستا وا بهم شیوه هیه ماونه ته وه، به راستی هه مه مه نه وانه  
پرسیاری زور زور سهیر بعون که ده مه میست له خومیان بکه مه  
واش وه لامیان بدنه وه که له به ره نه وهی نه و ناس توانایه کی  
سه رو و سرو شتی و ناو از هی هه یه، توانیویه تی مه ره کان به  
خرپنی بهیلیتی وه، میوه کانیش هر وا به جوانی بهیلیتی وه، به لام  
هه میشه ناخم پیش نه وهی نه وه و لامه بدنه وه، خوم پیشی پی  
ده گرم و نه وهی بیرده خستمه وه که نه و ناس بوق دیاریکردنی نه و  
خانمهی نیستا هه یه تی، ۸ خانمی تری به ریز رو و تکردو وه ته وه،  
له ناو نه و ۸ خانمهی پیشوو دانه یه کیشیانی به ده ریادا داوه، که  
به پنی گینرانه وه کانی ئیسلامی من بیت، خانمی شه شه مه هیچ له  
جاسوس و خه لکی تومولستان ناچیت، به لام نه و هه مه مه

زانیاری و ئەو ھەموو شتە سەیرانەی ئەوناس لە توانايدان  
پاستى من بە واقورماوى بهجىدەھىلىت. لە ھەمۈرى  
ناخۇشتىش ئەوهىيە، تا دىت، ئەوناس مەقانەی زىاتر دەدات بە<sup>ھەمۈرى</sup>  
من و لە پىش چاوى خەلکە كە بە كەسىكى نزىكتىر لەو دەردەكە و،  
ئاخىر چۈن دەتوانم لەگەل ئەو ھەموو گومانانەی ناخم، كە وەك  
ئەوهى كەمىنگىز بىن لە دارىنىكى هەزار سالەيان دابىت، خەرىكە لە  
ناوهوه دەمەخۇن، بەردەوام بېبىم!

دابەزىينەناو دوورگەكە، ئىسلا ھاتەوەتەنىشتىم، خەلکەي  
ھەموويان كىشانەوە بۇ ئەوهى جىنگەي ئەوناس بىكەنەوە لە سەر  
دوورگەكە. راستەو خۇ دواى دابەزىنمان سەرباز پىشى چەند  
كەسىك لە خەلکە كە كەوت و چۈونەوەناو كەشتىيەكە و ھەموو  
ميوەكانىيان لە سندوقى دارىنى سەير كردىبوو، كە من دواجارىش  
چۈومەوە ژوورەكە، ئەم سندوقانەم نەبىنېبىوو، ئىتىر نازانم لە  
كۆتىيان بىوو، بەلام ميوەكان سندوق سندوق دەھىترانە خوارەوە  
ھەمووشيان لە ژىنر كوخەكەي ئەوناس دانزان. دوو پىاوه  
ھەلبىزىردراروھ بىخانمەكە، رەنگىيان زەردەن بىوو لە ھەموومان،  
زۇر لاۋازو بىتۇانا دەردەكەوتىن و لەو ماوهىيەدا بەردەوام  
سەريان بە تاشراوى مابۇوهە. ھىچ قىسىمەكىان نەدەكردو ھىچ  
كارىنگىشيان بىن رانەسپىزىردرابۇو. ھەمېشە ھەر لە دواى  
دابەزىنمانەوە بۇ دوورگەكە وەك جانتايەك لە پىشى ئەوناسەوە  
دەرقىيشتن.

كوخەكەي ئەوناس لە سەر ھەشت دار دانرابۇو، نزىكەي قولىك  
بەرزىكراپىووه، واتە راستەو خۇ لە سەر زەھىي دوورگەكە  
دانەنراپىوو، بەلكو سەرەتا بىناغەيەكى بۇشى بە دار بۇ

دروستکرابوو و به شهش پلیکانه به سه رده که و تیت تا  
ده گه پشتیت ناو کو خه که، به شیوه یه ک بوو که له هه موه شتیکی  
نڑی دروستکراوی دهستی خه لکی ئه م دوورگه یه به رزتر بینتو  
به سه ره مو اندرا بروانیت، هه موه میوه کانیش له و بوساییه ی  
زین کو خه که یه و دانرا بوون، ئه و دوژه هه موه خه لکه که  
پردہ وام و به بی و چان خه ریکی داربرین و دانان و دروستکردنی  
بنکی کو خه که یه و ناس بوون، من و ئه و ناس له ته نیشت یه که و  
وهستابووین، نیسلاو خانمه که پشی و دک کاتی هاتنه خواره و همان  
له که شتیه که چووبوونه و پشتی نیمه، ئه و ان پیده چوو  
پردہ وام خه ریکی قسه کردن بن و زیاتر و زیاتر یه کتری بناسن.  
منیش هیج قسه یه کم نه ده کردو هه ول مدہدا ته نانه ت ده نگه کانی  
ناو سه ریشم هیج گومانیک نه و روژین و هیج قسه یه ک نه که ن،  
چونکه نیستا ئه و ناس له هه موه کاتیک زیاتر لیمه و د نزیکه و  
دلنیام هه قسه یه ک له ناو سه ریشم بیکه م، ئه و گوئی لی  
ده بینتو سه یرمدہ کات ته نانه ت له و آنے یه نیستا بزانیت که ئه و  
قسنه ش له ناخی خومدا ده که م اکه بوقئیه ددنوسمه و د  
ئه و ناس به ده نگیکی پرویقاره وه بانگی بینه ری کرد، که بینتو له  
ته نیشتمان بوهستیت، نیستا بیزه که من و ئه و ناس و بینه ری تیدا  
بوو، دوق خانمیش له پشتمنه وه له لای چه پ و دوو که چه لیش  
له پشتمنه وه له لای اراست به سه رش قربی وهستابوون، بینه ر  
زور به متمانه به خوبوونه وه هاته لامان، ئه و ناس پتی و ت: بینه ر،  
تو ده لیت چی له سه رکو خه که؟ به بروای تو ده توانیت خوی  
بگرینت بوق باران و بای به هیز؟ ب تیله ن لات تیله نکه ب حیف  
ب حیف و بیه ن لی فض ده، علیمه لی ایش ب و فض علیمه د

بینه: سه روهرمان، به راستی پیم وايه کارهکانی سهرباز  
به هیزو پنهون و هک لهش و بالای خوی. ههستدهکم کو خهک تان  
کو خنیکی زور پنهو ه نهک به رگهی باوباران، به رگهی هیرشی  
همو تو مولستانیش ده گریت. بهس گه رئاسایی بیت بپرسم  
سه روهرمان، ئهی ئه و مهرا نهی پیش که شتیه که له کوی ده بن!  
ئهوانیش ههستدهکم پیویستیان به جیگهیهک بیت تا به

دوورگه که بلاونه بنه وه.

ئهوناس: ده زانیت چونه بینه، من پیم وا بو تو خوت و دلامی  
ئه و پرسیاره ده زانیت، بؤیه هرگیز ئه و بابه تم له لا  
با سنه کردو ویت. ئه و مهرا نه ماوهیه کی زوره له تاریکایی  
ژووره که مندا بوون. ئهوان که هاتونه ته رونا کایی  
دوورگه که، وا راهاتون هر له شوینیکی بچووکدا خه ریکی  
میوه و گیاخواردن بن، بؤیه ته نانه ت گه ر سهرباز بچیت  
ده ریشیان بکات و سه ریشیان ببریت، دواجار هر دینه و همان  
شوینی خویان و به سه رشوبی خه ریکی گیاخواردن ده بن،  
چونکه مهرا کان ناتوان خویان به ئازادانه بیرکردن وهی خویان  
هه بیت، به لکو تو ده توانیت به رنامه و پلانی ژیانیان بق دابریزیت و  
دوای چهند مانگنیکی که هه موویان له سه ر به رنامه کهی تو  
رادین. جا کاکه بینه، من ئه و مهرا نه له سه ر پلانیک دانا وه که  
هرگیز حه ز به وه ناکه ن و هک مه ریکی ئازاد باز بدهن و بیاعین و  
برقون و ئیمه دوايان بکه وین. ده زانیت بینه، له ههندیک مهمله که تی  
تری ئه م سه ر زه مینه، هه موو رانه مه ریک سه گنیک یان چهند  
سه گنیکی بق داده نریت تا نه هیلتیت به ملاو به ولادا بر قون، به لام من  
مه ره کانی خوم به شیوازیک راهیتا وه، هر خویان هیچ شتیکی

تازه تاقینه کنه و هرگیز هیچ کام له و مه رانه به ئاوازی  
مه رینکی مه مله که ته کانی تر ناباعین، تنهها هندیک رهنگی  
دیاریکراوی گیای ئم دوورگه يهش ده خون و هرگیز  
خواردنیکی تازه تاقینا کنه و ه. خو گه ر وايان کردباي، هموو  
میوه کانیان به دوو بفڑ ته واوده کرد، به لام ئه وان وا راهینراون  
ك ته نانه ت خواردن و تامنکی تازه ش تاقینه کنه و ه. ده ترسن  
لوهی گه ر ئه و خواردن بخون، سهرباز بیت و سهربیان ببریت.  
ده شزانن که خواردنی تازه ش نه خون، به ئاوازی نویش  
ن باعین. ته نانه ت گه ر لام دوورگه يهش رانه که ن، له کوتاییدا  
چاره نووسی هموویان هر تیغه کهی سهربازه، به لام خویان  
ئوهیان هلبزاردووه که سهربیچی فهرمانه کانی خاودنه کهیان  
ن که ن، بؤیه ئیمه ش بق خومان شه وان دانه دهیان خوین. بیت  
چونه؟ تامیان خوش نییه بینه ر!

بینه ر: زور راسته سه روهرمان، به راستی قسە کانت هموویان  
له جینی خویان بوون، بینگومان ته واوه.  
ئوناس: تو ده لیتیت چی دکتور؟ هموو بفڑ هر مه رسه ربرین،  
خراب نییه خو بومان؟

منیش نه مده زانی که چون وه لامی پرسیاره کهی ئوناس  
بددهمه و ه، له لایه که و ه بیرم له لای ئه و ه بوو که ئه سلن ئه و  
بزچی پرسیاریکی له و شیوه يه ده کات، له کاتیکدا ده توانيت  
هموو شتیک راسته و خو له ئه و بپرسیت، که خوی ئیمه و  
مه په کانیشی دروستکردووه. دواتریش بیرمده کرده و ه، باشه من  
چوزانم که گوشتی ئه و مه رانه خراب ده بیت بق جه ستهی ئه و  
خلکه که سه ر که شتیه که ن یان نا، ئه سلن من نه مده زانی

دکتوریشم! وا لیزه بووم به دکتورو یه ک جانتای سپی پر ل  
پاکه‌تی سپیشم پی دراوه بق چاره‌سه‌ری ئه و خەلکەی لیزه  
کاردەکەن و لیزه دەزین. من له‌گەل خۆم و له ناو سەرم نه و  
گفتوكۈيانه م له‌گەل خۆمدا دەکرد كه له پرو بېنی ویستىكى  
فیعلی خۆم زمانم وەلامى پرسىارەكەی ئەوناسى دايەوە و تى:  
ئى خۆشەویستو سەروھرى ئىتمە، به راستى مەردکانمان  
مەرى زور خاوین و باشن، بۇيە من پىنم باشه بەرددوامبىن له  
خواردىنان و هەر كەسىك لەوانھى خەريكى دروستكردنى  
كۆخەكان، كە ماندوودەبن، ئەمشەو گۇشتى باشى پى بدرىت،  
بۇئەوهى وزەيەكى باشى پى بىت، بق بەيانى بتوانىت  
بەرددوامبىت له كارى دروستكردنى كۆخەكان. وەك خۆشت  
دەزانىت، گۇشت به راستى وزەيەكى زور باشىان پى دەدات.  
تەنانەت گەر مەركانىشمان كەم بىنەوه، دەتوانن ئىواران  
گۇشتىكى زور باش بخۇن، كە بەشى تەواوى دەۋى داھاتوويان  
بکات و تەنها گەر پىتویستيان بۇو و حەزىانكىد، نيوەدەۋىيان  
ھەندىك لە مىوه ماوهكانى ژىز كۆخەكەی توق بخۇن. كە زمانم  
دەستىكىدبوو به باسکردنى گۇشت و وزەو خەلکى ناو  
دوورگەكە، منىش له ناو سەرم دەموت: هەر به راستى باشه كە  
وەلامىكى له شىوه‌يەم دايەوە، چونكە بىنگومان ئەوناس خۆى  
دەزانىت كە گۇشتى ئەو مەرانە بق ئىتمە خراپ نىيە، بۇيە هەر له  
سەرەتاوه دەستىكىدبوو به خواردىنان و داویه‌تى به ئىتمەش. جا  
گەر خراپ بوايە، بق واي دەکرد، حەتمەن دىاره باشه، بۇيە  
ھەموومان دەيخۇين و كىشەمان نىيە!

نه وناس؛ نهی دهست خوش دکتور، به راستی تو زور لیهاتوو  
و زیره مکیت. خه به ری خوشی نه مرد نه وهیه که له سه ر نه  
دوورگه یه، چهندین نازه لی تری وهک نه مه رانه ههیه؛  
هندیکیان گهوره ترن و هندیکیشیان بچووکتر. به یارمه تی  
سه ر باز و خه لکه که، ده توانین نه وانیش بگرین و بیانخوین، تا  
ره توانین، زماره دی مه ره کانی خومان له سه ر نه دوورگه یه  
زوره کهین و به رو بومی خومان ده چینین.

من هیچ شتیک له قسه کانی تینه ده گه یشتم، نه مده زانی مه بهستی  
چیه له نازه لی بچووکترو گهوره تر له مه ره کان، به لام وا  
ره هات به رچاوم که مه ری تریش هه بن له سه ر نه دوورگه یه،  
که ره نگیان جیاواز بیت و هندیکیان گهوره ترو هندیکیشیان  
بچووکتر بن. که باسی به رو بوم چاندنیشی ده کرد،  
تینه ده گه یشتم که شته که به وردی چیه، به لام ده نگه کهی ناو  
سه رم وه لامی نه و گومانانه می ده دایه و هو یه کسر بیرون گه یه کی  
ده رباره ی نه و بابه ته له میشکم ده چاند. هر وشهی چاندنی  
ده خسته ناو بیرون گردنه و هو قسه کانیش. به و به رو بوم چاندنه  
هندیک وشهی وهک گه نم، برنج، جو، گه نمه شامی، له ناو میشکم  
وهک ته زووی کاره با دروسته بیون و ده نگیان ده دایه و هو.

روای چهند پوژیک کو خه گهوره که ته واوبوو. نه و چهند شه وهی  
کو خه که له دروستکردندا بیو، نه وناس له ناو که شتیه که دوو  
شتی سه یرو نه رمی سپی ده رهینابوو، له سه ر زه ویی دوورگه که  
راینابوو، که له سه ریان ده خه وت له گه ل خانمی نویه مدا، یان نا،  
باشتره بلیم خانم کهی نه وناس، خف هیچ ریز به ستیک نه ماوه تا  
به ناوی نویم بانگیکه م. که کو خه که ش ته واوبوو، یه کسر

ئه وناس و خانه کشی چوونه ناو کوخه کی خویانه و دو  
شنبه کیان نه به ئىتمه و نه به خەلکە کەش نهوت کە کوخه کیان  
دروستکردىبوو. تەنها لە کاتى چوونه سەر دوهیان لە شەش  
پلیكانه کی کوخه کە، سەرباز لە سەر پلیكانه ی شەشم  
وەستابوو وەک ئەركى ھەميشە بى خوى بۇ پارىزگارى، بەلام  
ئه وناس بە سەر ئىشارەتىكى بۇ كردو ئەويش يەكسەر بە  
راکىدن لە سەر پلیكانه کان ھاتەخوارە وە هاوارىكىد کە  
خەلکە دەستېكەن بە دروستکردى دووھم کوختى دوورگە کە.  
دووھم کوخيش کوختىكى گەورەتى تەرە، ھەر بە فەرمانى سەرباز،  
تەنانت لە کوخه کە ئەوناسىش گەورەتى دروستىدە کەن. وا  
پىتەچىت سەرباز خوى فەرمانى ئەوهى كردىتت کە ئەم  
کوختىان لەوهى ئەوناسىش گەورەتى بىت. بېيار وايە کە ئەم  
کوختى دووھم بۇ ئەوه بىت ئىتمەي كاربە دەستانى ئەوناس  
لەگەل خۆيدا كۆبىنە وە تىندا، بۇيە سەرباز وَا دىارە پىنى وايە  
جىڭىيە كى گەورەتىمان پىتويسە. ئەو رۇۋىنەيى دروستکردى  
کوختى كى دووھم، نه ئەوناس ھىچ قسە يە كى ئەوتقى كردو نە  
ھىچ رووداونىكى تازەش روویدا. ھەموو شتە كان ھەموو رۇۋىن  
دووبارە بۇون، خەلکە کە ھىچ پرسىيارىكىان نەدەكردو زۇر بە  
خىزايى دەستىاندابۇوە بېينەوهى دارو ھىنانى پوش و  
دروستکردى كوختى كۆبۇونە وە كان. تەنها يەك شت ھەيە كە  
شايمى ئەوهىيە من باسىبىكەم، كە لەو سى رۇۋەتى دروستبۇونى  
کوختى كۆبۇونە وە كاندا روویدا! قسە كانى ئىسلا. ئىسلا لە شەھى  
دووھمى دروستکردى كوختى كۆبۇونە وە كاندا پىنى وتم كە  
حەزىدە كات تۈزىك لە دوورى خەلکە کە ئەر بەخەوين. منىش بە و

پیشی که سینکی نزیکی ئهوناس بووم، نه مده ویست که  
دوور بکه ومه وه له کوخه سه ره کی و گه ور هکه ئهوناس، به لام  
ئیسلاش قسه کانی ئه ونده نه رمونیان و ناسک بوون، ئه ونده ش  
ھەستم به ئارامى دەگرد که دەستە کانیم دەگرت، ئه ونده  
خۇشە ویستى ئه و چووبووه دلەمە وه، ئه و شە وھی که تا بەيانى  
بە ئارامى له باوهشى يەكتى خەومانلىكە وت پېش گەيشتىمان بە  
دوور گەکە، نەمتوانى هىچ قسه يەك بکەم بۇ رەتكىرىدە وھى  
داوا كارىيەكە ئى. ئاخىر ئه و دوو رۇڭ بۇو تەنها له پشتىمانە وھ  
دەوەستاو له گەل خانمى ئهوناسدا قسه يەدە كرد، ھەركىز هىچ  
قسە يەكى من و ئهوناس يان كاربە دەستە کانى ترى نەدەبرى و  
پرسىيارىشى لى نەدەكرىم دەربارە ئه و شتانە ئى روودەدەن لە  
نىوان من و ئهوناسدا، چونكە پىنە چوو بىزانىت کە ھەموو شتىك  
پېوېستە له كاتى خۇيداۋ دواى پشوودان بو تىرىت. ناكريت  
راستە خۇ من دواى قسەو گوفتارىكى زۇر له گەل ئهوناسدا  
پىنمە وھ لاي ئه و، ئه و يش يەكسەر دەستىكەت بە پرسىيارى كردن و  
لىپرسىينە وھ. بىنگومان ئه وھ من زۇر دلتەنگىدە كات و ھېننە ئى تر  
ھەستى ماندووبوونم لە لا دروستىدە كات. له راستىدا ناخم پېم  
دەلىت: ھەموو ئه و پياوانە ئى له سەر ئەم دوور گەيەن، ھەمان  
بىر كردنە وھى مەيان ھەيە. پىنە چىت زۇر بە ئى خانمە كانىيان ئه و  
كىشە يان بۇ دروستى كردىن، چونكە يەكەم شت ھەموو شە وينك  
له كاتى پشوودان گويىمان لى دەبىت، ھاوارى ھەندىك لە خانم  
و پياوه كانى دوور گەكە يە. ھەمېشەش ھەمان قسە كان دووبارە و  
سييارە دەبنە وھ. ھەمېشە خانمە كان گلە بىي ئه وھ دەكەن کە  
پياوه كان هىچ قسە يەكى رۇڭە كەيان بۇ ناگىزىنە وھ، پياوه كانىش

هیچ قسه یه کی توندیان ده بیت به رانم  
به خانمه کانیان. نازانم ئه و هاوار کردنانه له پای چی دروستدین  
له نیوان دوو کەسدا که ماوه یه کی کورته يه کتر! به لام نازانم  
بریار وايه ببنه مایه ی خوشی و ئاسووده بی يه کتر! به لام نازانم  
کوبنی ئه و شته ناپونه که خانمه کان لینی تیناگه ن و به رده وام له  
کاتی ماندوویه تی و شه که تی پیاوه کان پرسیاری زور ده که ن و  
ده یانه وینت يه کسر و هلامه کانیشیان ده ستبکه وینت. پیم سه یره،  
لیزه لم دوورگه يه، خانمه کانیش زور هیلاکدین له  
دروستکردنی کوخه کان، به لام بوجی قسه کردن و پرسیار کردن  
له لایان گرنگتره له وهی هندیک له پیاوو خانمه کان دهیکن!  
ئیستا ئیسلا هه رگیز له و ماوه یه هیچ پرسیاری کی لى نه کردبووم،  
بەلکو ئه و شه وه داوای لى کردم که له هه موو خه لکه که  
دووربکه وینه وه، که رقیشتن، هیشتا کوخه ته و اونه کراوه که ی  
کوبوونه وه کان دیار بوو، که ئیسلا پینی وتم: دکتوره که م، و هر ده  
ئیزه، لیزه پالدھ که وین. سهیر مکرد ئیسلا له و کاتانه ی من  
سه رقالی قسه کردن و راویز بووم له گهل ئه و ناسدا، ههندیک  
پەلکو گیای زور تاییه تو نه رمی له شوینتیکدا له سه ر یه ک  
دان او وه کویکردوونه ته وه. دواتریش به قەدی داره کان که بۇ  
دروستکردنی کوخه کان رنراون، به ستوبویه تیه وه چینتیکی تر له  
پەلکی پان و نه رمتری بە سه رداداون. به راستی ئه و چەند  
شه وهی لیزه بووم، به رده وام پشتم ئازاری ئه وهی هه بوو که له  
سەر زه وییه که خه و تبوبین و ملیشم زور ژانیده کرد، به لام ئیسلا  
شتنیکی له و شیوه یهی زور به خوشە ویستیه وه ئاماده کردبوو.  
که پالیشکه و تین بە یه که وه، ئه و له لای راستی منه وه بوو، دهستی

راستی زور به نه رمی و له سه رخویی گرت و پیش و تم: دکتور،  
ده زانیت کانییه ک ئاو له خوارتر ههیه، ئه مرغ پیش ته واوبوونی  
کارکردنی کوخه کان چووم بقئه و کانییه و قژم شوردو هه موو  
گیانپیشم شوردا! ده زانیت دکتور، حه زم لینه هه میشه بؤنیکی  
خوش لی بیت، بؤئه وهی که تو له باوهشده گرم، تو ههست به  
بۇنى ئارەقە و ماندوویه تىی من نه کەیت و دلتەنگبىت! حه زم لینه  
له باوهشم ههست به ئارامى و تازەبىی بکەیت، بەردەواام ئارام  
بیت. که ئه و قسانەی دەکرد، هه ردۇو كمان بەبى ویستى خۆمان  
سەپرى ئاسمانان دەکرد، هیچ هه وریک له ئاسمان نه بۇو،  
مانگىنکى زور گەورە ئاسمانى رۇناكىردىبووه وەو له دوورىيى  
رۇناكىيى مانگەکە ئەستىرەکان بەرھو رۇومان دەدرەوشاھەوە.  
کە ئىسلا ئه و قسانەی کردو ته واوبوو، راستە و خۇ روویوھرگىزرا  
سەپرى من بکات و منیش له هه مان کاتدا رۇوم له و دەکرد،  
چونکە قسە کانى زور کارىگە رېيەکى قووليان له من کردو دليان  
زور خوشدەکردم، هەم ئارامىشياندەکردمەوە. کە بىنیم،  
چاوه کانى له ژىز رۇناكىيى مانگەکەدا زور رەنگىنکى تايىھە تریان  
وەرگرتىبوو له و چاوه ماندووانەی من له سەر کەشتىيەکە پىتىان  
ئاشنابىووم. زور سەپر بۇو، هیچ شتىنکو تەنانەت خەوتتنىش بە  
قد ئه و قسانەی ئه و قسانەی ته واوکردو روویوھرگىزرا تا  
سەپرى من بکات، من بە ته واوهتى هه موو گیانم ئارامبىووه وەو  
لەو دەچوو کە پشۇويەکى زور دوورودرېزىم وەرگرتىيەت و  
خوارىننکى زور خوشم خواردېت. دووباره هه ردۇو كمان  
رۇومان له ئاسمان کرددەوە دەستمانخستە پشت سەرمان،

بهلام زوو بیزاربوبوین له و دهستخسته ژیزسەرەمان، چونک  
هردووکمان زیاتر هەستمان به ئارامى دەکرد كە دەستمان ل  
ناو دەستى يەكدا بوایه. دواي ماودىيەك بىدەنگى و سەيركىرىنى  
ئاسمان، ئىسلا وتى: دكتور، هەندىك شت ھەيە نازانم چۈن  
باسىيانبىكەم و پىتى بلېم، چونكە تو دكتوريت، لهوانەيە پېم بلېيت  
شىتباوم. لهوش خراپتر ئەوهىيە تو كاربەدەستى ئەوناسىت،  
دەترسم لېم تورەببىت. سەيرىكىم كرد، هەر وا بە ئارامى و بە  
بىتاوانى سەيرى ئاسمانى دەكىد. وتم: بەلېن بىت ئىسلا، من لېت  
تورەنابم، دەزانىت قسەكانى تو زیاتر لە خەوتىن و پشۇودان وام  
لى دەكەن ھەست بە ئارامى بىكم! ئىتر بۇ لېت تورەببىم و پىت  
بلېم: شىت بۇويت! بە خىرايى خۇى سوراندو بە خەندەيەكى زۇر  
كچانە و شەيتانانە سەيرىكىرمۇ چاوهكانى دەبرىسىكانەوە، پىتى

وتم: ئاخىر بەلېن بىت دكتور؟ وتم: بەلېن بىت.

ئىسلا كەوتىووهسەر لاتەنيشت، رووى لە من كردىبوو و  
دەستىكىرد بە قسەكردن: دكتور، هەندىك كات هەندىك دىمەنى  
سەير سەير دىنە بەرچاوم. نازانم چىن، بهلام وەك يادگارىيى  
خۆم دەرددەكەون. ھەستدەكەم ئەو شتانە بە جۇرىك لە  
جۇرەكان پەيوەندىيان بە منهوه ھەيەو روويانداوه، بهلام  
يەكىشناڭرنەوە لەگەل ئەوهى كە ئىمە ھاتووينەتەسەر ئەم  
كەشتىيەو ئەوناسىش ھەموو قسەكانى راست دەرددەچن. ئەوهتا  
ئىستا له و دوورگەيەين كە ئەو ماوهىيەكى چەند زۇر پېش ئىستا  
بەلېنى پىن دابووين كە دەگەين بە شوينىنىكى وا. نازانم چۈن شتى  
وا دەبىت، يادگارىيەكانى من زۇر جىاوازن لەو چىرفەكەي كە  
ئەوناس باسىدەكات لە سەر ھېر شەكانى بانشى و دەنگى

گهورهی شهوانی ناو که شتییه که، پیش ئوهی ئیمه  
خوبه ریکاته و هو ئوهی که ئیمه له کوئیوه هاتووین و چون  
گه پیشتووینه ته سه ر ئم که شتییه. که ئیسلا ئوه قسانهی ده کرد،  
منیش سورام و له سه ر ته نیشت چاوم له چاوه کانی و لیوه کانیه وه  
بوو، که دانه يه کی خواریان له وی تریان پرتر ده رده که و تو  
نیشکی مانگه که کی له سه ر نیشتبوو و بریسکه يه کی زور ناسکی  
له سه ر بwoo. ئیسلا به رده و امبوو له قسه کانی و دهیوت: ههندیک  
جار ژووره په مهیه سهیره که کی خانمی شه شهم دیته وه یاد،  
ده زانیت ههندیک کات منیش خانمیکی سهیری به رگسپی  
دیته پیشچاوم که له ژوورینکی هاو شیوهی ئوه ژوورهی خانمی  
شه شهم با سیده کرد، دیته لام و ههندیک ده رمانم پی ده دات.  
ده زانیت دکتور، ئوه دیمه نانهی که دینه به رچاوی من، له گهل ئوه  
چیره که کی خانمی شه شهم بقی با سده کردم، دوو شتیان  
جیاوازه، ته نهادوو شت. يه که میان ئوه و یه ژووره که کی من که  
خانم سپیچه که دینت بقی لام و ودک نه خوش ههندیک ده رمانم  
پی ده دات، ژوورینکی شینه. شینیکی زور کاله، له سپی ده چیت.  
گه رزور وردنه بیته وه، زه حمه ته بزانیت ئمه ژوورینکی شینه،  
بلام من چاوه کانم زور به باشی ده تو ان ره نگه کان له يه کتری  
جیابکه نه وه، ده زانیت گه ر تؤ ببه مه ئوه ژوورهی له خه یاله کانی  
مندایه، له وانه يه تو بلیت: ئم ژووره ژوورینکی سپی، بهس نا،  
دکتور، وا مه لئی، باوه ریکه ئوه ژووره هر گیز سپی نیه.  
ژوورینکی شینه، بهلام شینیکی زور کاله، که ودک سپی وايه.  
هه مان ئوه خانمی که خانمی شه شهم و ده سفیده کرد له  
قسه کانیدا، دینت و ده رمانیش ده دات به من. ده فته رینکی شینی کال

له پیشم دانراوه، ده زانیت زور سهیره، من بیرمه زور شتم ل  
سهر ئه و ده فته ره شینه نو سیبیوو، زور شت هه بوو روزانه لو  
ژووره من ده مبینی و له سهر ده فته ره که ده منوسی بیرمه کوتا  
شت که له ده فته ره که نو سیم، ئه وه بوو که با ئه م ده فته ره بدرین  
بهو خانمه په رستاره جلسپیه‌ی روزانه ده رمانه کامن به  
زه رده خنه کی زور جوانه وه پیشکه شده کات و ده یه وینت من له  
نه خوشیه که خویشم نازانم چیه، چاکبیمه وه. هه میشه ئه وه م  
بیره، هه میشه ئه و ساته م بیره که کوتا شتم له سهر ئه و ده فته ره

ده نوسی: پیشکه شه به په رستاره که.

دکتور، زور سهیره، زور بهی کات تاکه شتیک که له یاد مماوه،  
دکتور، زور سهیره، زور بهی کات تاکه شتیک که له یاد مماوه،  
نو سیبی ئه و دیره یه. جا دکتور، ده زانیت من ئه و دیره کوتا دیر  
بوو له ناو ئه و ده فته ره شینه نو سیبیووم، به لام له یه که م لایه رهی  
ده فته ره که م نو سیم! چیه دکتور، بق وا سه رتسور مماوه،  
هه ستده که م زور به سهیری ته ماشای چاوه کامن ده کهیت. که  
ئیسلا ئه و قسانه ای ده کرد، دیر به دیر گویم بقی گرتبوو، هه موو  
ئه و ورده کاریانه کانی با سیده کرد، هه مان ورده کاریه کانی  
خه يالله کانی من بوون. نازانم، منیش بق هه مان ئه و بیره و دریانه  
له میشکم ماونه ته وه. ته نانه ت له کاتی با سکردنی چیروکی  
خانمی شه شه میش، ئیسلا هه مان ئه و قسانه ای  
دو و باره ده کرد وه، هه مان شت وه ک خه يالله کامن با سیده کرد.  
وه ک ئه وهی من خه يالبکه م، یان یاده وه ره بیه کامن بق بگه ریته وه  
هه موویان بچنه سه ره په رهی کی گه وره و ئه ویش بیان خوینته وه.  
زور سهیر بوو، هه موو ئه و یادگاریانه کانی له میشکی ئه ودا بوون،  
هر یادگاریه کانی من بوون، ریک منیش هه مان ئه و شتانه کانی

ئەو باسیده کات، لە بىرمە، ھەمان ئەو شتانە. تاکە شتىكى جياواز  
 روويداوه لە يادگارىيەكانى من، ئەوهىيە كە ئەو ژۇورەيى منى  
 لېم، لە ناو يادگارىيەكانم رەنگى بە تەواوەتى سېپىيە؛ سېپى سېپى!  
 تەنانەت مىزو جلوبەرگو قەلەم و دەفتەرەكەش، ھەموو شتىكى  
 سېپى سېپىن. منىش زور بە باشى ئەو يادگارىيە دىتەوە بەرچاوم  
 كە بە دەستى خۆم و بە قەلەمەنلىكى سېپى لە سەر دەفتەرەكە  
 رەمنوسى: پېشكەشە بە پەرسىتارەكە. دەمبىنى ئىسلا لە كاتى  
 گىزانەوهى يادگارىيەكانىدا، بۇ چىركەيەكىش فرمىسىك لە<sup>1</sup>  
 چاوهەكانى راناوهستن، بەلام واى دەبىنم كە ئەو خۇى نازانىت  
 دەگرى لە كاتى گىزانەوهى ئەو يادگارىيانەيدا، چونكە بۇ  
 چارىكىش بىت، بە دەستى فرمىسىكەكانى نەسپى و هىچ  
 كارداڭەوهىيەكى بۇ گۈريانەكەي خۇى نەبوو. وا پىتەچچوو ئاڭادارى  
 ئەو نەبىت كە چاوهەكانى دەستىيانىكىردوووه بە گۈريان، دواى  
 گىزانەوهى ئەو قسانەي دەيكتەت. وەلامى پەرسىيارەكەيم دايەوه  
 كە بۇچى واسەرسورماو دىيارم و وتم: ئىسلا گىان، تو قسەكانت  
 تەواوبكە، دواتر منىش ھەندىتكە شىت بۇ باسەدەكەم، پېتم بلى خالى  
 دووەم چى بۇو لە يادگارىيەكانى تو، كە جياوازە لەو  
 يادگارىيانەي خانمى شەشەم يان جاسوسەكەي تومولستان  
 بۇي باسکردىت؟

دىسان وەك خۇوەرگىزان و خەندە سەيرەكەي، بە وزەيەكى  
 كېيىكى بچووکى مەندالكار خەندەيەكى كردو و تى: ئى باشه كاكە،  
 با من قسەكانى خۇم تەواوبكەم. دكتور گىان، من هىچ بىرم نېيە  
 كە كابرايەكى گەورە وەك ئەوهى خانمى شەشەم باسیدەكرد،  
 هاتىيە ژۇورە شىنەكەي من و خويىنم بىنېيىت و خۇى

به سه مرداد ابیت. هیچ شتیکی وا له خهیالی مندا ننیه. نازانم.  
نه و هی من بیرمه، روزیک له دوای خواردنی دهرمانه کار  
ده فته ره که م دهنوسی و نه و دینه ره کوتاییم نوسی و دانیشتبوروم  
له جیگه که ای خویم. نه و روزه زور شتی سهیر هاتنه ژووره که م.  
هیچیان نه و پیاوه نه بیو که خانمی شهشم باسیده کرد له  
قسه کانی.

نه و شتانه ای نه و روزه ده هاتنه لای من، بوقی سهیر سهیر بیون.  
نهندیک نه عامه ای سهیر، هندیکی تیکه لی یه کتر، و اته ده زانیت  
چونه دکتور، بهس تو خوا پین مه لی شیت، نه! که وای دهوت،  
سه ری خوی ته کانیک پی دهدادو قزی له گلیدا ده له رایه و هو  
چاوه کانی هیندهی تر گهوره و جوان ده رده که وتن، همان نه و  
خهنده کچانه ش له سه ر لیو هکانی هه بیون، به بی نه و هی بزانیت  
که خه ریکه ده گری. من و تم: نه، نه، خه مت نه بیت، تو  
به رده و ابه.

ئیسلا: باوه ربکه دکتور، نه و روزه له ژووره که م، هندیک بوق  
هاتنه لام، که سه ریان نه عامه بیو، و اته خویان بوق بیون؛ بوق،  
ته نانه ت ره نگیشیان سه وزو ناشرین بیو، به لام سه ریان نه عامه  
بیو، زور سهیر بیو دکتور، زور! مله دریزه که ای نه عامه له سه ر  
نه و لاشه بچووکه ای بوقینک دانرا بیو، سه رینکی گهوره ای  
نه عامه ش له سه ری نه و بوقه داماوانه بیو. جا دکتور، له و هش  
سهیر تر نه و هی من هه ر جارینک که نه و ناس قسه یه ک ده کات،  
نه و نه عامانه م بیردیت وه، چونکه نه و روزه نه عامه کان  
قسه یانکرد، ده نگیان زور له نه و ناس ده چوو و و تیان: جه ماعه ت،  
ئیستا نه مه شیان ئاماده بیه، بهس نه مه ته مه نی زور بچووکه،

نایاتان لینی بیت، کهستان دهستی لی نه دات، با بیریته وی،  
رابهیندی، ثینجا بیهیننه وه، ئیشمان پیتی ده بیت. دکتور، نازانم  
باسی چ شوینیکیان ده کرد، بهلام هر کات ئه و نه عامانه  
قسه بیه کیان ده کرد و باسی ئه و هیان ده کرد من بق شوینیک  
ده بیریم، ده یانوت: «وی». جا نازانم ئه و بیرکردنەوانهی من له  
کویوه دین، تو دکتوریت، ئه رئی ده بیت هر قسه کانی خانمی  
شەشم نه بن که من لیم بوده ته خەیالات و وا ده زانم ئه و  
یادگارییە کانی من! جاری با ئه و هندە من نه لیم خانمی شەشم،  
خانمی شەشم، لیزا، لیزا، کاکه؛ لیزا.

زور سەرمىسەر مابۇو له قسە کانی ئىسلا، نەمدەزانى چۈن  
وەلامىنده مەھە و چ قسە يەك بکەم، پېش ھەموو شىنگ پېم و ت:  
ئىسلا كەم، تو بق له کاتى گىرانە وەی ئه و شتانەدا ئاوا به كول  
ده گىريت، بق فرمىسە كەنلى ناسىرىت! كە ئه و پرسىارەم كرد، زور  
بەپلە دەستى بق كراسە كەی بەرى بىدو بە ملى كراسە كەی و  
بە قولى چاوه کانى خۆى سېرى و گۈيانە كەی وەستا. و تى: دکتور،  
وەللا نازانم، بە راست، ئه و چىيە ئه و ھەموو ئاوه له چاوم  
ھاتووه، دەبىت ئىشى ئه و پوش و شتەی ژىرمان نە بىت! لەوانە يە  
من ھەساسىيەم پېتىان ھە بىت، بقىيە وام لى ھاتووه دکتور، دەنا  
من والەگەلتدا پىدە كەنم، كورە گۈيانى چى! دەستىنگى لە شانم  
دەداو وَا وەلامى پرسىارە كەی دامە وە، ھەر گىزىش بە ئاوى  
چاوه کانى نە دەوت فرمىسەك، ھە مېشە دەيىوت: ئاوا له چاوم  
ھاتووه.

و تى: ئىسلا، نازانم چى بلىم بق قسە کان و يادگارىيە کانت، بهلام  
زور سەيرىن، دەزانىت! چونكە زور لەوانەي لیزا دەچن، وەك

لیزا ئەوەندە ئەو قىسان  
 ئەوەي بلىيت: دووباره كردوونەتەوە، هەموويت لەبەركىردوودو چۈزىلىدۇ  
 ميشكتەوە. وەك ئەوەي كە ئەوانە هەموويان يادگارىيەكانى نەو  
 بن، بۇ تو ھاتىن. بەس دەزانىت چۈنە! من دەلىم ئەوانە يادگارىيى  
 خۆتن. ھىچيان خەيالەكانى لىزا نىن و هەموويان ھىي خۇتن.  
 ئىسلا: ئاخىر دكتور چۈن! تو چۈن ئەو دەزانىت! ئەگەر ئەوان  
 يادگارى خۆم بن، واتە من لە ژۇورەوە ھاتوومەتسەر ئەو  
 كەشتىيە، كى دەزانىت، رەنگ بىت يەكىن لە بۇقە نەعامانە منى  
 ھىنابىتتە ئىزە. بە پىكەنин و گالتەيەكەوە واي دەوت. خۇ ئەگەر  
 وا بىت، واتە قىسەكانى ئەوناس ھىچى وانىن، كە ئىمەي لە خەوى  
 غەفلەت رېزگار كردووھو پاراستۇونى لە ھىرشى تومولستان!  
 وتم: نا، نەعامەكان نەيانھىناویت، بۇيە دەلىم ئەوانە يادگارىيى  
 خۆتن، چونكە لە ناو سەرى منىش، هەمان ئەو يادگارىيىانە كە  
 توو لىزا باسىدەكەن، ھەن.

ئىسلا: بە راست! دكتور، بۇم باسبىكە، دەممەۋىنەت هەموو  
 يادگارىيەكانى ناو سەرى توش بىزانم، دەي!  
 وتم: ئىسلا گىان، منىش وەك تو لە يادگارىيەكانم ناوە ناوە  
 دەچمەوەناو ژۇوريكى سېپى، بەلام ژۇورەكەى من سېپى سېپىيە.  
 ھىچ رەنگىنى تر لە ناو ئەو ژۇورە نىيە؛ مىزەكەم، كورسىيەكەم،  
 قەلەم و دەفتەرەنەكى سېپى و پىنخەفيكى سېپى ھەيە. دەزانىت من  
 دەرگائى ژۇورەكەشم لە بىرە، تەنانەت دەسکى دەرگاكەش ھەر  
 سېپى بۇو. لە يادگارىيەكانى منىش ئەو دەفتەرەي تو  
 باسىدەكەيت، ھەيە، بە هەمان شىۋەش، رەنگى قەلەمەكەشم لە  
 رەنگى دەفتەرەكەم، سېپىيە. زۇر سەيرە، دەزانىت ئىسلا!

پیسلا: وای، دکتور، نه و به راسته! و اته ژووره کهی تو دلنيايت  
پمه بیه کی زور کال نه بوروه، وا بزانیت سپیه! یان شینیکی زور  
کالی و هک نه وهی من! ناخ دلنيا دلنيايت و هسسیش نه بورو!  
وانه سپی سپی بورو گیانه که، زور سه یرام به وه دیت، پیش  
نه وهی قسه که، ته او بکه، له وی به پیچه و انهی سروشتنی  
خوی، قسه که می بری، ده سعی هینا بو لای چاوم و ده موچاومی  
سریه وه، چاوه کانی پربوون له ئاوه و تی: دکتور، تو ش که  
باسی ژووره که ده کهیت، ده گریت، پیده چیت هیچ ناگاشت له وه  
نیت که چاوه کانت له گه ل قسه کانتدا ده ستیانکردووه به گریان.  
خیرا خوم کو کرداده و دانیشتم، چاوه کانم سریه وه سه یریکی  
پسلام کرد که پالکه و توروه، وقت نا، پیسلا، له وانه یه هر  
ده ستیاریم هه بینت به و پوشانه، ئه گینا کوا، من نه گریاوم! گه را  
بگریم، حه تمن خوم هه ستی بی ده که، ئه ویش هه ستایه وه له  
سر جیگه کهی، قزی به ربیو و دوه سه ر پشتی، پارچه داریکی سه ز  
زه وی دوورگه کهی هه لگرت وه و زور به سله یرو سه مردی  
خستیه به شنی پشته وهی قزی و قزی کرد به تو په لینک له پشته وه  
به ستی، ناز انم چون ئه و داره ئه و قزه ای را گرت، به لام رایگرت.  
هیچ قسه بیه کی نه ده کرد، سه یری ناون چاوه کانی ده کردم، منیش  
سه یری چاویم ده کران، سه یری ملیم ده کرد، له اته نیشته وه  
گوئیه کانی و ا به سیشی قزی و ایه و امو وه به جیما و انهی که به ر  
به ستی که نه که و تبوون، زور جوان ده رد که و تن و هه ستیکی زون  
نارمیان پی ده به خشینم. ناز انم، که سه یری پیسلا ده که، هه است  
به نه رامی ده که، ئه و زانیار بیانه ای له ناو ناخمه وه دین و

قسه کانی ناو سه‌رم پیم ده‌لین که هه‌ستکردن به نه‌رمی ل  
ریگه‌ی بهرکه وتنی ده‌ستمه‌وه رپوده‌دات، به‌لام من به ته‌نها  
سه‌یرکردنی ئه‌و، هه‌ست به نه‌رماییه‌ک ده‌که‌م له سه‌ر سنگم  
نازانم چیه، به‌لام ئه‌و هه‌سته‌م هه‌یه. بو ماوه‌یه‌ک دانیشتنی و  
سه‌یری یه‌کتریمان ده‌کرد، ورده ورده ئیسلا لیم نزیکده‌بوو دود،  
منیش به‌بی ویستی خوم لیتی نزیکده‌بوو مه‌وه، هه‌وایه‌کی زور  
خوش و فینگ به‌ر گویم ده‌که‌وت، هه‌ستیکی زور سه‌یر و خوشم  
هه‌بوو له سه‌ر ئه‌و جیگه نه‌رمه‌ی ئیسلا ئاماده‌یکرده‌بوو. هه‌موو  
شته‌کان زور به خیرایی چوویانده‌دا، هیچ وهک یادگاریه‌کانمان  
دوورودریز نه‌ده‌بوونه‌وه. به‌بی ئه‌وهی بزانم ئه‌و شته واتای  
چیه، زور خوم له ئیسلا نزیکرده‌وه و لیوم نوساند به  
لیویه‌وه و لیویم ماچده‌کرد. هه‌ستیکی سه‌یر بwoo، جیاواز بwoo. که  
لیوم له لای ئه‌و بwoo، ئه‌ویش هه‌ناسه‌یده‌دا، هه‌ناسه‌ی گه‌رمی  
به‌ر ده‌م ده‌که‌وت، هه‌ستیکی زور سه‌یر بwoo، شتیک که له‌وانه‌یه  
نه‌توانم باسیبکه‌م و بینوسم. له و کاته ده‌نگه‌کانی سه‌رم ده‌یانوت:  
باشه ئه‌م شته واتای چی، ئه‌ی ئه‌و هه‌سته خوشه چیه به هقی  
ئه‌و ماچکردن‌وه دروستبووه، ئه‌ی ئه‌و هه‌سته سه‌یره‌ی سنگم  
چیه! خو سنگم بیرناکاته‌وه، ئه‌و قورساییه ناسکه سه‌یره‌ی  
وهک ته‌زووی کاره‌با به سنگمدا تیده‌په‌ریت، چیه! نازانم، سنگم  
ته‌په‌تهدکات و هه‌ست به هه‌موو لیدانه‌کانی دلم ده‌که‌م،  
ده‌ستمده‌خه‌مه‌سه‌ر رومه‌تی لای راستی ئیسلاو دوای ئیستیکی  
زور کورت، که وهک ئه‌وه ده‌رده‌که‌وت که یه‌ک سالی خایاندیت،  
لیومان له یه‌کتری جیاده‌بوو‌وه. به‌بی ئه‌وهی هیچمان هیچ  
قسه‌یه‌ک بکه‌ین، هه‌ردووکمان هه‌ناسه‌یه‌کی قوولمان هه‌لمژی و

پنده‌چوو زور زیاتر ئارامبووبینه‌وه. هەستم بە ئارامبىيەكى زۇرتىز دەكىد، دووباره و بەيەكەوه پالماندايىه و لە سەر جىنگە نەرمەكەي ئىسلا.

وتم: ئىسلا، زور سوپاس كە ئەوهندە بالات بەرز نەبۇو، ئەكىنا تو نەدەكەوتىيە بەرامبەر من لە بىزى ناو كەشتىيەكە، دەزانىت! منىش ئەوهندە هەستم بە ئارامى نەدەكردو ھەركىز لە سەر ئەو كىاو پەلكە نەرمانەي داتناوه، نەدەحەسامەوه. ئەويش دووباره پىنکەنинە ناسكەكەي دەھاتەوه سەر لىتوو پېنى دەوتم: دكتور، سوپاس كە تو ھەيت، سوپاس كە بەو شىوھىيەي ھەيت، بەو شىوھىيەش خۇت بە من نىشاندەدەيت، سوپاس كە لەگەلەدا ھاتوويت بۇ ئىزەو لە خەلکەكە دووركەوتىيەوه. سوپاس!

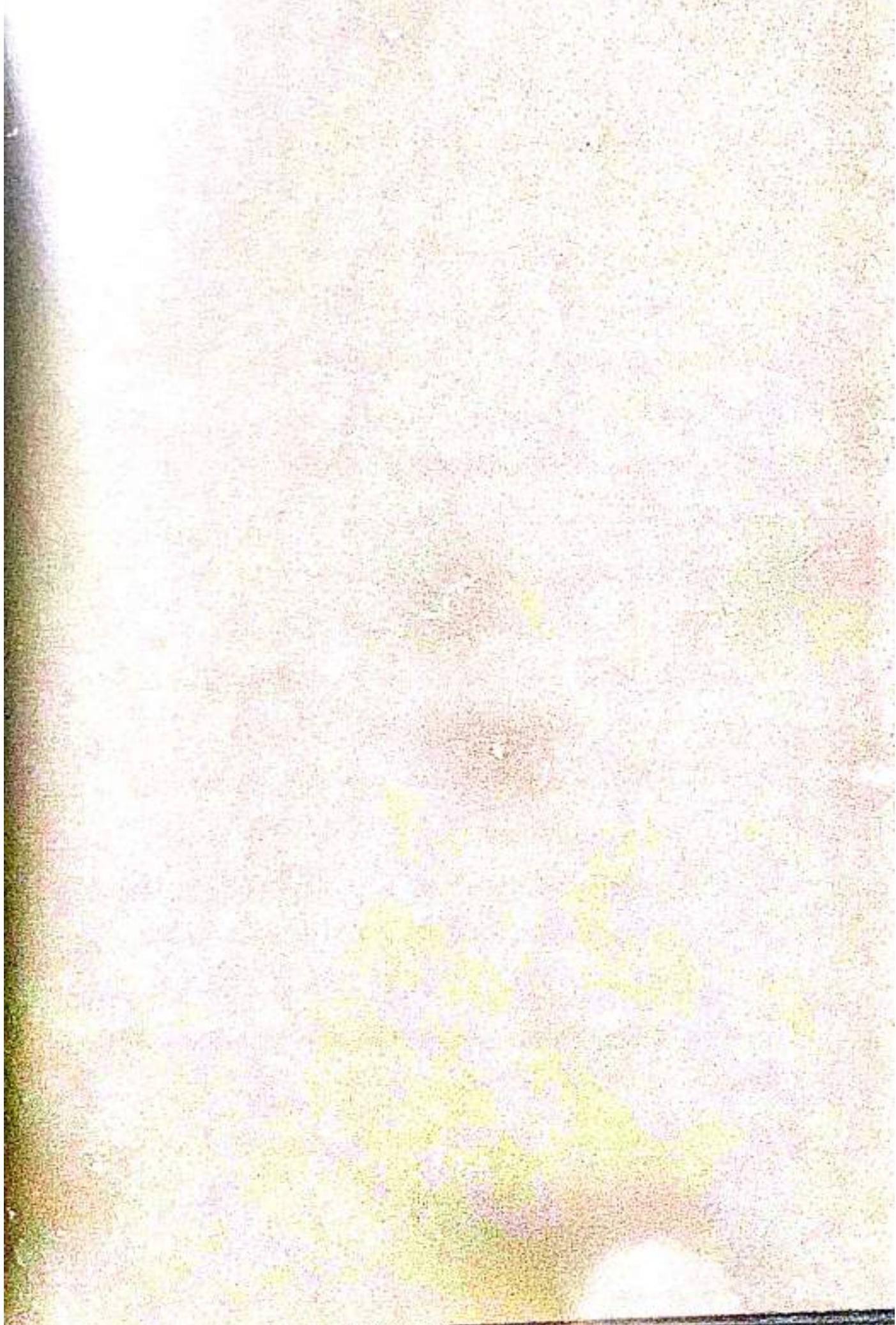
وتم: دەزانىت ئىسلا، بەبى ئەوهى خۇم بىزام بۇ، هەستىدەكەم شىتىك لە تودا ھەيە، وەك ئەوهى پىشتر ناسىبىيتمىت، وەك ئەوهى پىشتر من تۆم لە شوينىك بىنېتىت، يان دەنكىتم بىستېتىت و رەنگى چاوه كاتتم بىنېتىت. زور سەيرە ئىسلا، تو ھىچ شتىكت لە بىرە لە سەر من؟ ھەركىز پىشتر مەن بىنېوه؟

ئىسلا: نەوهلا دكتور، ھەركىز تۆم نەبىنېوه، جە لەو شتانەي بۇم باسکردىت، ھىچ شتىكى تر نايەتەپىشچاوم.

وتم: باشه ئىسلا، دەزانىت منىش ئەو دىمەنەي دىتەپىشچاوم لە بادگارىيەكانم، ئەو دەفتەرەي پىمە لە ژۇورەكەم، ھەمان شتى توى لى نوسراوه!

ئىسلا: واتە چۈن! چىيلى نوسراوه؟

وتم: نوسراوه: پىشكەشە بە پەرسىدارەكە.



بهشی پینجهم  
سه ریاز

ئو خىرايى و ماندوونه بۇونە سەيرەي خەلکەكە بۇ بۇندىارنانى  
كۆخەكەي دووهەم ھەيانبۇو، زور سەير بۇو. ودك ئەزىزى  
ئەوان ھەرگىز پىتىيەن بە پشۇودان و وردېبۇونە ودو  
بىركردنەوە نەبىت لە ڈيانى خۇياندا. وەك ئەوە دەرددەكەوت كى  
ھېچ كام لەوانەي دەستىاندابۇوە دارەكان و پوش و پەلكى دارە  
گەورەكانيان كۈدەكىرىدەوە، بىرنەكەنەوە. پرسىيارانەكەن كە ئىمە  
لە كويىوھاتۇوين پېش ئەوھى لە سەر ئەم كەشتىيە چاومان  
ھەلبەينىن، پېش ئەوھى ئەوناس بىبىت بە رابەرمان، ئىمە لە كوى  
بۇوين! ئەي ئەوناس! ئەي ئەو خۇى پېش ئەوھى بىبىت بە  
ئەوناس و رابەرى ئىمە، لە كوى بۇو و لە كويىوھاتۇوە! من  
زور بىرم لەو پرسىيارانە دەكىرىدەوە، تا دەھات، پرسىيارەكانى  
ناوسەرم زورتۇر ئالۋۇزتۇر بىتەلامتىر دەبۇون. ھەميشە لە كاتى  
قسەكىرىنم و ھەستانم لە تەنىشت ئەوناسەوە، ئەو بىركردنەوان  
دەبۇون بە كرمى سەرمى نەياندەھىنىت بە ئارامى سەيرى  
ئازارى ئەو خەلکە بىم لە كاتى ھىننائى دارەكان و دروستكىرىدى  
كۆخە گەورەكەي كۆبۇونەوەكان. سەيركىرىنى كېشىمەكىشىم و  
ئازارى ئەو خەلکەش، بە جۇرىك دلىخۇشىدەكىدمۇ واشى دەكىرد  
ھەست بە تاوان بىم لە بەرانبەر ئەو ھەستانەي بۇم  
دروستبۇوه بەرانبەر بەو خەلکە، كە ھېچ كاميان نە لە دوور، نە  
لە نزىكەوە ناناسم و بىرمناييات رۇزىك لە رۇزان دەمۇچاۋىيانم  
بىننىت. لە پېش چاوم ھەموويان لەيەكىدەچن، كە دەبىنم  
دارىيەكىان پىن ھەلناڭىرىت، بە جۇرىك ھەستىك لە ناخم  
دروستدەبىت كە ئارامىيەكەم پىن دەبەخشىت، وەك ئەوھى بلىت:  
سوپاس بۇ ھەولو ماندووبۇونى خۇت، كە يەكەم رۇز پېش

ئەوانى تر خەبەرتىپووه دە ئەمۇ زانىارىيە پېشىكىيە رەزانىت، بۇيە تو دكتورىت و ئەمۇ نەزان و تەمبەلانەش دەبىت ئاوا خەرىكى داركىشانەوە بن. ھەستىكىن بە تاوانىش ھەمېشە ئىكەلکىشى ھەستى خۆپەسەندىيەكەم بۇو. ھەمۇ ئەمۇ ھەستانەو تىكەلەيەكى سەيرە نامقۇي پرسىيارى ئالۋازى وەك ئەمە ئەوناس لە كويىوھە ئاتووھە چى ئەمۇ پېش ھاتنى ئىتمە خىستووھ، بەيەكەوە ببۇن بە كرمەكەي ناو مېشىم. ھەستىدەكىد رېۋەزبەرۇز دەبن بە كرمى گەورەترو مالىتكى ئايلىقى بۇ خۇيان دروستىدەكەن لە ناو مېشىمدا. دەورى كرمەكان پېرىيەتى لە ئاوا، وەك كىسىيەك ئاوا كە پەرىت لە كرم، ئەمۇ كىسىيەش لە ناو كاسەي سەرمدا بىتىو لە پال مېشىمدا ھەولبدات بەشىنگ لە بۆشايى كاسەكە بۇ خۇي داگىرېبات. بەو شىوه يە دەھاتە بەرچاوم، بۇيە بەردەواام لە كاتى بىركردنەوە كاندا ھەستىدەكىد پەستانىك دەكەۋىتەسەر مېشىم. ھەندىك جارىش ھەستىدەكىد نا، ئەمۇ كىسى ئاۋىتكى پەلە كرم نىيە لە ناو كاسەي سەرمدايەو پەستان دەخاتەسەر مېشىم، ئەمۇ ھەر مېشىم خۇي دارە؛ دار! ئەمۇ دارەش كرم لىنى داوهە ئەمۇ كرمانەش وا ورددە ورددە دەيخۇن، بۇيە ئەمۇ ھەستە سەيرە لە ناو سەرمدا دروستىدەبىتىو ئەمۇ پرسىيارە ئالۋازانە دەورۇزىنىت. حەتمەن من توشى كرمىنى لەو شىوه يە بۇوم، كە ئەمۇ خەلکەي لىزەن ھېچيان توشى نەبۇن، بۇيە وا بە ئاسوودەيى دارەكان ھەلدەگىن و بە دروستىكىن كۈخىنى گەورە دەنەنەن، ھەندىك كات لە ناخى خۆمدا ھەستىم بە كەمېش دەكىد بەرانبەر بەو خەلکە. ھەستىدەكىد لەگەل ئەمۇ خۆم بەگەورە تر دەزانىم لەوانو

شانازیده‌کم که ئوه من نیم داره‌کان ده‌گىشمه و دو بىندار بىز  
دروستکردنى كوخه‌کان ده‌کم، هەندىك جار حەسۋەدىيىشان  
پى دەبەم، بەلام ئەو حەسۋەدىيە ھەرگىز ھەستىك نەبوود، نا،  
گەر وتوومە ھەستىمەكىد، راستەنەكىدووە. ھەرگىز  
بىركردنەوەكام نەيانھېشتۈوه ئەو ھەستە بىكەم، بويىھەمىشە  
لە كاتى وەستانم لە تەنيشت ئەوناسەوە، من ھاوارو نالەو  
ئارەقەكىرىنىام دەبىنى، بەلام دواتر شەو كە دەرۇيىشتمەوە  
جىڭە نەرمەكەى ئىسلاو ئەو قىسە نەرمانەى ئەو خەندەكەيم  
گۈى لى دەبوو، ئەوکات بىرمەكەوتەوە، چاوه‌کام وەك  
شريتىكى رېكۈردىكراو ھەموو ئىشى خەلکەكەيان رېكۈردىكىدبوو  
و شەوانە وەك فيلم پېشانىيادەدامەوە. ھەر بە راست، ئەو خەلکە  
تەنها ھاوارناكەن، تەنها ئارەقەنارپىڙن و سوكايدىيان پى ناكىنت  
بەلكو زۆربەي فيلمەكەى چاوم كردىبوو يادەوەرى و شەوان  
پېشانىيادەدامەوە، پىنکەنин و خەندە و قىسەي خوش بwoo. لەوە  
دەچوو كە خەلکەكە ھەموويان لەگەل يەكتريدا بوبىن بە ھاوردى،  
ھەموويان يەكتىر بىناسن و لەگەل يەكتىدا قىسەي خوش بىكەن.  
دەزانىت، بويىھە من بە حەسۋەدىيەكەى خۆم نالىم ھەست، بەلكو  
من بىرم لى دەكردەوە. بىركردنەوەيەكى حەسۋەدانم ھەبۇو بۇ  
ئەو زەردەخەنەو قاقايانەى لە كاتى ئىشىكىرىن و ئارەقەكىرىنىدا  
دەيانكىرد. سەيرە، تەنانەت لە كاتى نانخواردىنىشدا ئىتمە كە لە لاي  
ئەوناسەوە دادەنىشتنىن، بەرددەواام باسى ياساكانى ئەوناس و  
چىرۇكە دووبارەكانى ئەوناسمان دەكىرد. بەرددەواام سەرباز  
ھەوالى تازەي تەواوکردنى كوخى كۆبۈونەوەكانى بۇ دەھىتىنائىن،  
باسى ئەوھى دەكىرد كە چۈن يەكەم كوخ دروستكراوەو ھىچ

کام له خه لکه که نه یانو یستو وه خویان یه که م که س بن  
بچنه ناویه و هو داویانه به بینه رو دواتریش سه ربا ز. ته نانه ت  
کو خه که ای من و نیسلاش ته واوبوو، نه و کات خه لکه که خه ریکی  
دروستکردنی کو خه کانی خویان بون. زور به شیوه یه کی سهیر  
خونه و یستانه کو خه کانیان دروستده کرد. سهیری کاتی  
نانخواردنی نه و انيشم ده کرد، هه مو و یان جله کانیان درابوو، قژی  
خانمه کانیان تینکنالابوو و ده مو چاویان هه مو و بیوو به تو ز،  
به لام هه مو و یان به یه که وه پینده که نین و به رده و ام خه نده له سه  
لیویان بون. ههندیک جار ده مبینی پیاوینک گوشته که ای خوی  
رده دات به پیاوینکی ته نیشتی، یان خانمیک ده دیدات به خانمی  
به رانبه ری. ناخرا بؤ! له پینناو چی نه و آنه نه و هنده له گه ل یه کتريدا  
باشن و دلیان خوش.

نه و آنه هیچیان هه سته کانی من نه بون، هه مو و شه وینک  
به رده و ام بیرم له و قسانه ده کرده وه. بیرم له و خه ندانه ای نه و آن و  
له جددیاتی مه جلیسه که ای خویمان و قسه کانی نه و ناس ده کرده وه.  
تاکه شتینک له ته واوی رقڑه که دا وای ده کرد من پینکه نینیکی  
راسته قینه ای و هک خه لکه که م هه بینتو به راستی دلخوش بون،  
ئیسلا بون. هر شه و هو شتینکی سهیر و سه مه رهی با سده کرد،  
هر شه و هو شوینه که ای به جورینک ده رازانده وه، پینکه نینه کانی  
ده گوران، چاوه کانی زیاتر بریسکه یان تیده که و تو نه و یشم و هک  
یه کینک له خه لکه دلخوش که ده بینی. هه مو و کات بیرم له و ه  
ده کرده وه که ئایا ده تو انم رقڑیک منیش بچم له گه ل خه لکه که دا  
کو خ دروست بکه م، به فیلیک خوم بکه م به یه کینک له و آن و خه ریکی  
کو خ دروستکردن بم! با ماندو و شبم، با داری گه و رهش

بخنه سه رشانم، زور ئاساييە گەر سەرباز شەقىشم لى بدان  
لەبەر ماندووبۇون، بەس با منيش كە لە سەر سفرە دانىشتم  
لەگەل خەلکەدا دابىنىشىم، وەك ئەوان پېيکەنم و قىسىكانيانم  
گۈى لى بىت. بىزانم ئەوانە باسى چى دەكەن، ئەوەندە دلىيان  
خۆشە! بەلام دواتر هەر خۆم، بە خۆم دەوت: ئاخىر ئەوە چۈن  
لەگەل شانوشەوكەتى تۇدا دىتەوە دكتور! ئەى تو ھەلبىزىدراروى  
خودى ئەوناسى نەبوويت! حەتمەن ھەموو خەلکەكە تۈيان بىنى  
كە يارمەتىي خانمى شەشەمت داوه، كە يارمەتىي ئەوانەت داوه  
دارى قورس بە نېنۇكى پىيان كەوتۇوھو دەرمان و مەلحەمى ناو  
جانتا سېپىيەكەت پى داون؛ بىنگومان ھەموويان ئەو دەمۇچاوه لە<sup>لایان ئاشنايە.</sup>

لەوانەشە، ھەندىك لەو پىاوانە، كە من دەچمە لایان،  
خۆزگەبخوازن كە من بوايەن. وەك من دكتور بوان، جانتايەكى  
سېپىي خاۋىن و جوانيان پى بوايەو لە جياتىي ئەو جله دراوانەيان،  
جله خاۋىنەكانى مەنيان لەبەربوايە. ڙىنیكى وەك ئەوهى من  
جوانيان ھەبوايە، يان هەر بە راست، لەوانەيە ھەندىك لە  
خانمەكان ھەزبەن لەگەل مندا بن، لە جياتىي مىزدە  
گالىتەجارەكەيان، من مىزدىيان بوامايەو قىسى نەرم بۇ كردىبان و  
شەوان لە باوهشىاندا بخەوتىمايە. نازانم، وا ھەستىدەكەم  
ھەموومان ھەسوودى بە يەكترى دەبەين و ئاواتىدەخوازىن كە  
ئەوي تر بواين.

لەوانەيە بە ئاسانى بتوانم ھەموو ئەو بىركردنەوانە لە مىشكىم  
و دەدرىنەم. ھەموويان بىسوتىنەم، تەنها سەيرى كۆخەكەي خۆم و  
ئەو جىنگە نەرمە بکەم كە ئىسلا ھەموو شەۋىنک نەرمەترو

نارامتريده کاته و، سهيرى ئه و هه موو گوشت و خواردن جياوازه  
بکم که دهدري به خوم و خانمه كه يشم، ئه و هي که خانمه كم  
برده وام له گهل خانمى ئه وناسدaiه و دلخوش ديارن بهي كه و،  
هه موو ئه و خنه ده قاقيانه ئه وان له وانه يه بهينيت، به لام  
پيرۆكى من له کويتوه هاتووم و ئه وناس چون پيش من هاتووه،  
هرگيز وازم لى ناهينيت. ئه و هه موو ليكچوونه ئه و هي له نيوان  
چيرۆكى ليزاو ئيسلاو چيرۆكى كه خومدا، دهمخنه گومانى  
ئه و هي که ئيمه هه موومان، هه موو خه لكى كه شتىيە كه، پيشتر له  
شويتنىك بووين که سەر بهم ژيانه نه بوروه، له وانه يه هندىك  
كاربە دەستى ترى ئه و ئه و شويتنەيان به رېتوه بردېيت. كومەلىك  
فرىشته، ناوى هه موويان پەرسدارە كه بووبىت. له وانه يه ئه و  
فرىشтанه ئاگاييان له ئيمه بووبىت تا دەماننېرن بق سەر ئەم  
كەشتىيە. بەس ئاخىر، ئەم فرىشтанه چون گەيشتۇون بە و شويتنە!  
حەنەن دەبىت ئه و دروستىكىردىن. هەميشە لىزە دەگەيشتىمە  
بنەست، هەميشە. ئاخىر ئەي ئه و! پيش ئه و هي ئه و هېبىت،  
چى هەبۇو! ئايا ئه و شويتنە پەرسدارە كان ئاگاييان له ئيمه بۇو،  
ھەر هەبۇو! كەشتىيە كە ھەر لە ناو ئه و دەريايىدە بۇو! نازانم،  
ئى چون بۇو بېرىارىدا كە كەسىكى وەك ئه وناس ھەلبىزىرىت تا  
رىنفابىي هه موو كەشتىيە كە بکات. ئه وناس له گهل ئه و هي هه موو  
ئىكانى تا ئىستا وە راستگە راون و هەندىك شتى سەير سەيرم  
پى دەرات، كە پيشتر ھەرگيز نەمبىنىون، يان زور ئاشنان و نازانم  
لە كويى مىشكىدا خويان مەلاسدادوھ، كە وا بېرمناييات پيشتر ئه و  
شنانم لە كوى بېنىيۇھ، بەلام نازانم، شتىك ھەيە لە ناو سەرمدا  
پىم دەلىت كە ئه وناس ھەرگيز كە سە راستە كە نىيە كە ئه و.

ناردوویه‌تی بوقئیمه. رهندگ بینت که سه راسته‌که‌ی بهست  
فیلی لی کردبیت، یان نازانم، نازاریدابیت، یان ودک خارج  
شەشەمی لی کردبیت. نازانم به راستی، بهلام سەرم هەرکیز  
ئەوھ قبولناکات که ھەموو ئەو خەلکه ھەمان کەس  
درrostیکردن و ئەو کەسەش يەك كەسى ھەلبژاردبیت و ئەو  
کەسە ھەلبژیردراوھش ئەم "ئەوناس" بیت!

پۆزیک، سەیری خەلکه کەم دەکرد کە زور بە گەرمۇگۈرى دواى  
کوخەکەی من و ئىسلا خەریکى دروستکردنى كوخەکانى خۇيان  
بۇون، زور بە قوولى بىدم لە ھەموو ئەو بېرۇقانەی ناو مىشىم  
دەکرده‌وھ، كە بىنیم سەرباز خەریکە ورده ورده بەرھو پووم  
دىت. سەرهەتا ترسىنک لە دلەم نىشت، ئاخىر سەرباز بالا يەكى زور  
بەرزى ھەيە، بە جۆريک لە پىزى خانم و پىاوه‌کان كوتا پىاوه  
سەرباز بۇو. بالاى لە ھەموو خەلکى ناو كەشتىيەکەو لە  
ئەوناسىش بەرزرە، بهلام تا نزىكىدەبۇوھوھ، ترسەکەم لىنى  
كەمدەبۇوھوھ، ھەم لە بەرئەوھى بېرمەدەكەو تەوھە كە منىش  
يەكىنكم لە كەسە تايىبەتكانى ئەوناس و دكتورى خەلکەکەم، ھەم  
لە بەرئەوھى لە چاوه‌کانى سەرباز، ترس و پەشيمانىيەكى زور  
سەيرم دەبىنى، كە نەيدەتوانى بە هىچ شىۋەيەك بىشارىتەوھ.  
سەيرە، سەرباز لە چى دەترسىت، دەيەويت چ شتىنک بە من  
بلىت. لىتم نزىكبووھوھو ھاتە تەنېشت منه‌وھ، ئىستا من لە نىتوان  
ئەوناس و سەربازدا وەستابۇوم، بىنەريش وەك ھەميشە، لە ئىتمە  
دوورو بە چاۋىنکى پېڭومان و بېركىرنەوھوھ سەيرى تاك تاكى  
خەلکەکەو منىشى دەکرد. سەرباز بە دەنگىنکى كز كە دلىام گەر  
ئەوناس كەسىنکى ئاسايى بىت، بە هىچ جۆريک گوينى لى نەبووھ،

دكتور، به راستي پينويستم به وديه ئەمشەو له گەل  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!

دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!

دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!  
دەنلىخانىمدا بىنە كۆخەكەمان، خەريکە عەقلم لە دەستىدەدەم،  
ئىچاير، يارمەتىمىيدە!

چاوه‌کانی سهرباز، ئو جاره بwoo که خانمی شهشم خرا

دەرياوە!

بە راست! هەندىك بېرۇكەی توقىنەر وەك بروسکە ھاتەناو  
مېشىڭمەوە. دەبىت بىنەر گوينى لە گومان و پرسىيارەكانم  
نەبووبىت دەربارەي ئەوناس و دروستبۇونى ئەو و  
خۆبەگەورەزانىنەكانم! دەبىت بىنەر باسى ئەو بېرۇكانەي منى  
نەكىرىدىت لە لاي ئەوناس و ئەويش فەرمانى بە سەرباز  
نەكىرىدىت كە ئەمشەو ھەر لە كۆخەكەي خۇيان من و ئىسلام  
لەناوبىن! ئەو بېرۇكانە چىن! لە كويىوه دىن! دەبىنم كە بىنەر بە<sup>1</sup>  
چاوه پېركۈمان و ترسىنەرەكانىيەوە سەيرى چاوه‌کانم دەكات  
ئەوكات زىاتر ئەو بېرۇكەيەي كە بېرۇكەكانى من ئاشكراپۇن  
لە لاي بىنەرو ئەمشەو وەك خانمی شەشملى دەكىيت لە ناو  
كۆخەكەي سەرباز، ھىننەدى تر لە ناو كاسەي سەرم  
گەورەتردەبwoo. كىسەيەكى پە لە ئاوى كرم لە ناو مېشىڭ  
گەورەتردەبwoo، پەستانى زىاترى دەخستەسەر مېشىڭ،  
رەپاترىيدەكرىم، دلەم زىاتر پەلەپەلەكىدو ھەستمەكرد كە  
ئارەقە بە پېشتىدا دىتەخوارى و بە ئاسانى دەچىتە خەتى نىوان  
سەتم. ئارەقە بە ملەدا دىتەخوارى و لە سكم دەوەستىت،  
دەستەكانم دەست بە لەرزىن دەكەن و خۆم ھەست بە خۆم  
دەكەم كە ھەناسەكانم قوولىيەكەيان نامىنەت و ھەناسەي خىرا  
خىرا دەدەم. وەك ئەوهى خانمی شەشم بەسەريەت، منىش  
رىنگ ھەمان ھەستم بۇ دروستبۇوە. سىنگم توندبووە،  
ھەستىدەكەم زۇرى نەماوه كە كوتايى بە ژىانم بىت، نا، لەوانەيە  
شىتىم. لەوانەيە لە ترسان، شىتىم. لە ترسى خۆشىم نا، نا،

بیکومن نا، له ترسی خوم نا؛ له ترسی نیسلا ماحر نیسلاش  
ردیبت به خانمی نهوناس! دلنيام من نه مینم، نیسلای جوان  
ردیبت به خانمی نهوناس یان یه کتیک له کاربه رده سته کانی. دلنيام  
پیغمبر بتو خوی دهیبات! چونکه ئه و ئه و هه والهی داوه به نهوناس.  
نهناسه کانم خیز اترده بن، ئاره قهی زیاتر ده کم، ده سته کانم  
زیاتر دله رزن، هه موو شتیکم له بیرده چیته وه جگه له و چهند  
پیروزکه يه، که به رده وام ودک بازنه يه کی نه براوه له میشکمدا  
نهخولینه وه. خه ریکه سه رم گیزدە خوات و ناتوانم کونترولی  
نهناسه کانم بکه م.

نه موو شتیک ئارام ده بیته وه؛ ده سته کی نه رم ده سته  
له رزۆکه کانم ده گریت، ئاره قهی ناو پهلم ودک ئه وهی به هه لفین،  
له ناو ده سته نه رمه کانیدا نامینن. ده سته کانم ئوقره ده گرن و  
له رزیان نامینیت. ئاره قهی ناو چه وانم کوتا دلقوپی به رده بیته وه.  
نهناسه کانم قول اترده بن، هیواشت رده بن، دلم، ئارامدە بیته وه.  
سه بزی ته نیشتم ده کم، له هه مان ئه و شوینه سه ربا زهات و  
داوای لی کردم بچمه کو خه که یان، نیسلا و هستاوه.  
بچچی وا هه ستدە کم ئه م دیمه نه دووباره يه! من پیشتریش  
ده ستم بتو دهستانه کردووه، بهم شیوه يهی ئیستا  
ئارامیانکردوو مه ته وه. ته نانه ت ئه و ده نگه ش، ئه و ده نگه ش نامق  
نیه!  
نیسلا: دکتور، چونیت!

به هه مان زدرده خه نه مندالانه شه یتانيي يه کهی خوی، بر قیه کانی  
له کانی قسکه بؤیه ک ده هینیت وه تا تیمبگه يه نیت که ئاگاداری

لهرزین و ئارهقەکردن و دەگەمە، بەلام پىتەدەگەنیت، تا ئارامبۇغانلىرى.  
دەنگىنگى نەرم، ھەموو شىنىك و ئەو بېرۇكانەش كوتايىپانپېھات.  
بە دەنگىنگى لەرزۆكەوە وتم: ئىسلا، كەى ھاتىت بۇ ئىزە!  
بە خىزىرىتىت، باشم، باشم، سوپاستەدەكەم، بە خىزىرىتىت.

ئىسلا: دكتور، ئەمشەو دەچىنە مالى سەرباز، دەزانىت خانمەكەي  
باسى ھەندىك شىنى بۇ كردم كە كىشەي بۇ دروستكىردوون  
لەگەل سەربازدا، جا منىش پىيم باش بۇو كىشەكەيان بۇ تو  
باسېكەن، بۇيە بە خانمەكەي سەربازم وت كە بە سەربازى  
مېرىدى بلىت بىت بە تو بلىت كە چارەسەريان بۇ بىكەيت، بۇيە  
ئەوانىش بانگىانكىرىدىن بۇ كوخەكەيان ئەمشەو، بىزانە بەشكەم  
كىشەكەيان چارەسەربىكەيت، تو دكتورى دلانىشىت؛ دل، ھەى

دلى من!

بەبىن ويسىتى خۆم، بەو وەسفانەي ئىسلا، زەردەخەنە  
دەكەوتەسەرلىيۇم، لەگەل ئارامبۇونەوەكەم بە خۆشىم پىتەدەگەنیم.  
چەند ترسنۇكم، تەنیا بە يەك ھاتنى سەرباز خەرېكبوو  
لەھۇشخۇمبىچم، لە كاتىكدا ئەو ھاتووه داواى يارمەتى لە من  
دەكەت، من چۈن و چىم لە ناو سەرم لىنکداوەتەوە. وتم: ئىسلا  
گىان، زۇر باشه، شىنىك تو بىلىتىت، حەتمەن باشه، با خەلکەكە  
ئىشەكانىيان تەواوبىكەن و سەربازىش بېچىتەوە كوخەكەي، ئىتمەش  
ئەمشەو دەچىن بۇ لايىن، بەلام لەبىرماننەچىت، تازە ژىرەوەي  
كوخەكەي خۇمائىت چاڭىردووە، شەو زۇو بىتىنەوە، بۇئەوەي  
پالبىكەوين و توش ھەندىك قسەي خۆشىم بۇ بىكەيت.  
ئىسلا: خەمت نەبىت، نا، جا من قسە بۇ تو نەكەم، بۇ كىنى بىكەم،  
ها دكتور گىانم!

زه رده خنه بیویسته کم به رده و امبوو له سه ره لیوم و سه یزی  
چاوه کانیم ده کرد، ئه ویش خوی زور تیگه یشتیوو بولو، هر ئه و  
قسانه ای کردو لیم دوور که وته ود. دهیزانی حزنا کم له لای  
ئه وناس بیت و له ئه وناس نزیک بیتله و، اچونکه هر گلز  
نمه مده تواني باوه ربکه مئه وناس چاوه کانی ئیسلا له نزیکه ود  
بیینیت و ته ماخنه یگریت. اماوه یه ک بوو بیر کردنه و کانم، ارقیان بف  
در وسته کردم له به رانیه ره زور شتدا بیه کیک له و شستانه رقم  
بوو له ئه وناس! تیغه ن لمجیا الله گلیسا عنده عج و عج و میتده  
شهو، له گهل ئیسلا دا له ناو داهر گای کو خه کهی خوماندا  
دانیشتو وین، ئیسلا هیچ قله یه کی نه ده کرد، افتیش هیچ  
قسیه کم نه ده کرد سه ری به دشانم کرد بولو و قژه کانی  
والابیوون و بلاوبیوونه ود به سه ره با سکمدا، هر دو و کمان به  
بیده نگی چاوه ریمانده کرد هه موو خه لکه که به یه که ود له گهل  
خانمه کانیاندا دابنیشن، یان پالکه ون، اچونکه ئه وکات سه ربان  
ده چو وه ود کو خه کهی خوی. دواى چاوه روانی و ئاوابوونی  
ته او وه تی خور و ذه رکه و تئی ئه سنتیزه کان له ئاسما نیکی بیمانگدا،  
سه ربازو خانمه کهی چو وه واه کو خه کهی خویان بیه بیان ب  
که ئیسلا ئه مهی بیمنی، بیه کسنه ره بیه ری ئیشاره قی پی دام که  
بچینه کو خه کهی ئه وان، تا بزانین دهیانه ویت چیمان بقیا سبکه ن  
پیم ووت ئیسلا گیان، با توزیک چاوه ری بکهین: تا ئه وانیش  
پشوویه ک ده دهن، اچونکه سه ربان زور هیلا کده بیت له گهل ئه و  
خه لکه دا خوت ده زانیت ئه ویش وه که هر که سیکی ئاسانی  
دارد کان به رزده کاته و هو په لک ده هینیت بق کو خه کان، با توزیک  
چاوه ری بکهین. قسیه ینه کرد، سه ری خسته وه سه ره شانم و دو و باره

بە هەمان شیوهی پیشتر سەپری دەرگای کوخهکەیانمان دەدکەن  
دەمزانى زور بە پەلەیەو زور حەزدەکات بچىتەناو کوخهکەن  
ئەوانەو، تا بزانىت ئەو کوخهکەی جوانترکردووه يان  
خانمهکەی سەرباز لە چاوهکانى و ئەو زەردەخەنە مەندالانەيە  
ھەبیوو، دەمتوانى بە روونى ئەو ھەستانە ببىنم. ئەو ھەستە  
بەراوردکارىيە ئەزەلىيەي ھەيە لە نیوان دوو خانمدا. نازانم  
ئەمانە لە كويىو دەزانم، بەلام ھەركات ئىسلا بەم شیوهی دەبىنم،  
ھەستدەكەم گەر من و ئىسلا مەندالىتكەمان ھەبىت، كە ئەوېش خانم  
دەرچىت، ھەسوودى بە ئىسلا دەبات، ئەگەر سەر لە سەر شانم  
دابىنت. نازانم، لەوانەيە ئەوکات ئىسلا مەندالەكەمانى زور  
خۆشبوىت، ھەسوودىي بىن نەبات، بەلام لەوە دلىنام كە كچىك  
لە ناو رەحمى ئەم خانمه چاوسەوزە دروستبىت، ھەمان ئەو  
سېفەتە ھەلدەگرىنت و ھەسوودى بە ئىسلاش دەبات، گەر بىت و  
سەر لە سەر شانم دابىنت.

ماوهىيەك تىپەرپى و منىش وەك بروسكە ئەو بىركردنەوانە  
دەربارەي ھەسوودىي خانمهكان و رقە بەردهوام گەورەبۇوەكەم  
بەرانبەر بە ئەوناس و پرسىيارە ئالۋۇزەكان مىشىكىان دەتەنیم.  
ئىسلا وتى: دە دكتور، با بچىنە کوخهکەي ئەوان، درەنگە ئاخىر،  
عەيىب دەبىنت دواتر. كى نالىت ئەوان زوو ناخەون، ئاخىر ئەها  
خۆشت وتن: سەرباز ماندووەو ئىشىدەکات لەگەل خەلکەكەدا،  
دەبا زوو بچىن، نەوەك خەويانلىتكەوەيت. ئەوان خۆيان ئىتمەيان  
بانگىردووه بق کوخهکەيان، خۆ ئىتمە لە خۆمانەوە ناجىن، ئەى  
وا نىيە توخوا!

به ده‌نگیکی پرنازو مندانه وه ئه و قسانه‌ی ده‌کردو له ناستی  
شانمه‌وه سه‌یزی چاوه کانمی ده‌کرد، من پیویست بولو هه‌ندیک  
روز مبکه‌مه خواردوه، تا چاوه گهوره پرناوه کانی ببینم، که وده  
شیوازینکی پارانه‌وه‌ی پرنازو مه‌کر، داوای ئه‌وه‌ی لی ده‌کردم  
هه‌رچی زووتره، بچین و ببینه میوانی ماله‌که‌ی سه‌رباز. نازانم،  
من له ناخی خوم به‌رده‌وام بیانوویه‌کم ده‌دوزیه‌وه که در دنگتر  
بچینه‌ناو کوخه‌که‌ی سه‌رباز‌وه. له‌وانه‌یه له‌بهر ئه و ترسه‌م بینت  
که له سه‌ربازو بالا به‌رزه‌که‌ی بقم دروست‌بیووه، یان له‌بهر  
چیرزکه‌که‌ی خانمی شه‌شهم. گرنگ ئه‌وه‌یه شتیک هه‌بوو  
رایده‌گرتمو وای ده‌کرد به‌رده‌وام بیانوو بھینمه‌وه که نه‌چینه‌ناو  
ئه و کوخه‌وه.

هیچ کام له بیانوانه‌ی ناخم نه‌یانده‌توانی ئه و داواکاریه  
پرنازه‌ی ئیسلا ره‌تبکه‌نه‌وه، بقیه ماچینکی قژی ئیسلام کردو  
وتم: هه‌سته، با برقین گیانه‌که‌م. هه‌ستاین و به‌ردو کوخه‌که‌ی  
ئه‌وان هه‌نگاومانده‌نا. کوخه‌که‌یان به جوریک له ته‌نیشت و  
هه‌ندیکیش له به‌رانبه‌ر کوخه‌که‌مان بولو، چونکه کوخه‌که‌ی  
ئینه‌ی یاریده‌ده‌ری ئه‌وناس له ته‌نیشت یه‌ک دروست‌کراپوون،  
هه‌رسینکیشمان له ته‌نیشت کوخه گهوره‌که‌ی ئه‌وناسه‌وه بولوین.  
له‌برئه‌وه‌ی کوخه‌کان له چه‌ند بازنه‌ی جیا جیا دروست‌ده‌کران،  
لاربپونه‌وه‌ی هیلی کوخه‌کان وای کردبوو که ئیمه له ته‌نیشت  
کوخی سه‌رباز‌وه بین و له هه‌مان کاتدا به یه‌ک توز لاردانیشتن،  
بتوانین راسته‌وحق ده‌رگای کوخه‌که‌ی ئه‌وان بخه‌ینه به‌رانبه‌ر  
کوخی خومان. گه‌یشتنه به‌ردم کوخه‌که‌ی سه‌رباز، پیش  
ئه‌وه‌ی ئینه بچینه‌ناو ده‌رگاکه، یان به جوریک بانگیانبکه‌ین و

نگاداریانبکهینهوه، سهرباز خوی هاتهدهرهوه، بهلام نه و  
سهربازهی هاتهدهرهوه، هرگیز ئه و سهربازه نهبوو که دن  
رۇزانه دەمبىنى فەرمانى بە سەر كريكارەكاندا دەكىد، هرگیز  
ئه و سهربازه نهبوو كە بازنه خەتكەي كەشتىيەكەي لە دەست  
بوو. نا، ئهوه ئه و سهربازەش نهبوو كە خانمى شەشەمى  
خستەناو دەرىاكەوه. ئه و سهربازه زۇر جياوازه، چاوهكانى  
وهك كونىك وان، كە لىتىهوه بە روونى دېھى ترساوى دياره.  
بە روونى قەلەقى و دودلى و لاوازىي سهرباز لە سەر  
دەموچاوى و جولەي دەست و تۇنى دەنگى دياره. خوی  
هاتهدهرهوه خىرا وتنى: فەرمۇون، فەرمۇون دكتور گيان،  
خانمى دكتور. وەرنەژۈورەوه، ئەمە هەر وەك كۆخى خوتان  
وايە، سەيربىكەن، ئەم شوينەمان تايىەت بە ئىتوھ داناوه. زۇر بە<sup>1</sup>  
تامەززوقىيەوه چاوهروانتان بۇوىن، بە راستى دلمانتەنگىبىوو كە  
ئەمشەو بۇتان نەكەيت و سەردانماننەكەن. زۇر زۇر داوابى  
لىپوردىتانلى دەكەين كە لە كاتىشتانمان گرتۇوه، توخوا  
بمانبورن كە عەزىيەتماندان و داوابامانلى كردن بىنە لامان. توخوا  
بمانبورن، گەر جىنگەكەستان باش نىيە، دلىيام جىنگەي خوتان  
زۇر نەرم و باشتە لهوهى ئىنمە. تكايە، فەرمۇون، دابنىشىن،  
فەرمۇون، تكايە.

سەرباز، زياد لە پىتىيەت، وشەي توخواو تكايەو ببورەي  
بەكاردەھىتنا. هەموو قسەكانى پە بۇون لە داوابى لىپوردىن و  
خوبەكەمزاپىن و گەورەدانانى من و ئىسلا. بە جۆرىك من  
سەرسۈرماپۇو كە ئەم لەشە گەورەيە، ئەم هەموو ماسولكەيە و  
ئه و دەنگە بەسامە، چۈن دەتوانىت لە رېنگەي جولەي دەموچاۋو

تونی ده نگی وه، وا لاواز دهربکه ویت! لهوی من به پیچه وانهی  
ههستی هه میشه بی خومه وه، خوم زور به گهوره و به ده سه لات  
رههاته پیشچاو. که سهرباز له پیشمان خوی به بچووک داده ناو  
خوی بچووکده کرده وه به شیوازه قسه کردنی، من هه ر خوم  
له لا گهوره ترو به ریز ترده بwoo. سهرباز لینی نه ده بپیشه وه،  
به رده وام دووباره و سیباره و چوارباره یده کرده وه، که  
به خیر بین و داوای لینبوردنی ده کرد که جینگه که یان شایه نی ئیمه  
نیه. تا زور به روونی بینیمان خانمه کهی به دهستی ئیشاره تی  
بتو کردو مستینکی کیشا به که لکه کهی سهربازدا که بیده نگیت و  
نه ونده خوی بچووکنه کاته وه. تنهها به و مسنه و چاوه کانی،  
هه موو قسنه کی گهیانده سهرباز. ئه و به خیرهاتنه دوورود ریزو  
پر له خوبه که مزانینهی سهرباز کوتاییهات. خانمه کهی  
رهنگیهات و به خیرهاتنیکردن. به خیرهاتنیکی ساده، وه ک هر  
میوانیکی ئاسایی. خوی به گهوره تر پیشانه دا له ئیمه و به  
بچووکتریش خوی نه ده بینی. له کوتاییدا ئه و خوی وه ک ئیسلا  
ده بینی؛ هه مان پله، خانمی یه کینک له کاربه دهسته کانی ئه وناس،  
به لام پیده چوو ئه و خوبه که مبینینهی سهرباز کاری له سهرب  
دهنگی ئه ویش کرد بینت، نه یده تواني زور به متمنه و باوه ره وه  
قسه کانی بکات و هه میشه تونی ده نگی شه رمه زاریه کی تیدا بwoo.  
جا نازانم ئه و تونه له بهر پرسیاره که یان که دواتر لینیان کردم،  
دروست بیوو، یان هه ر له به رئه وه بوو سهرباز خوی وا به که م  
پیشانی ئیمه دابوو له کاتی به خیرهاتنه که دا.

دوای ئیستینک له بیده نگیه کی شه رمه زارکه ر، ئیسلا وتی؛  
کو خه که تان زور جوانه، زور پیروز تان بیت. هیوادارم به یه که وه

به بخته و هری تیندا بژین و مندالی زورتان هه بیت له ناوی را  
خانمی سهربازو سهرباز سهیریکی یه کیان کرد و هر یه کسر  
دهستان به پرسیارو قسه کانی خویان کرد. هیچ له سه رنه و  
نه و دستان توزیک موجامه لهی یه کتری بکهین، یه کسر  
چوونه سه رنه سلی بابه ته که.

سهرباز و تی: دکتور گیان، نه و هی راستی بیت، کیشه یه کی  
گه و رهمان هه یه. ره نگه نه و کیشه یه و امان لی بکات نه توانین نه و  
مندالانه مان هه بیت که خانمه که ت باسیده کات. دهزانیت دکتور،  
من دلنيام تو دهزانیت که نه و ناس مه به سنتی چی بوو له و هی که  
ئیمه مندالمان هه بیت. تو دکتوریت، حه تمدن دهزانیت بو نه و هی  
ئیمه مندالیکمان هه بیت، پیویسته له گهل یه کتردا بین و تیکه لی  
یه کتر ببین. نه ها، جه سته مان تیکه لی یه کتر بیت. خانمی سهرباز  
مستی له رانی سهرباز دهدا، هه مهو کاتینک که سهرباز دهیویست  
ورده کاریی ناپیویست باسبکات، نه و رایده گرت. سهرباز  
به رده و امبوبه قسه کانی و دهیوت: دکتور، به س من کیشه یه کم  
هه یه که ناهیلت به هیچ جزئیک نه و تیکه لبوبه پیویسته م  
هه بیت له گهل خانمه که مدا تا مندالمان هه بیت، بؤیه زور ده ترسم  
هه مهو کو خه کان مندالیان لی بیت و کو خه کهی سهربازی  
به ناوبانگ به بی مندال بمینیته وه، بؤیه پیویستمان به یارمه تی  
تؤیه.

من له قسه کانیه وه بقم ده رکه و تبوو که کیشه یه کیان هه یه له و هی  
که سهرباز ناتوانیت له گهل خانمه که یدا بخه ویت، به لام  
ورده کارییه کم نه دهزانی و نه شمدوزانی چیان له من ده ویت.  
سهرباز به رده و امبوبه: دکتور، دهزانیت کیشه که خه و نیکه،

خهونینک ههیه زور به سهیری کاریگه ریی له سهر من  
 دروستکردووه، که به هیچ شیوه‌یه ک ناهیلیت من نزیکی  
 خانمه‌که م ببمه‌وه. دکتور، هه مو و شهونیک من هه مان خهون  
 زهینمه‌وه، هه مان شت دووباره ده بیته ووه زور  
 زارهه تیکردووم. ده زانم له قسه کامن تیناگه‌یت، ده زانم قسه کامن  
 ناروونن، خه وه که م زور ئالوزه دکتور. نه مزانی جگه له تو،  
 پیویسته ئه م بابه‌ته بۇ کی باسبکه م! ئاخر تو زور به ئاسانی  
 بزینی دهستی خه لکه که چاکدە که بیته ووه، کاتیک درکیک ده چیته ناو  
 دهستیان، يان بزیندار ده بن، يان له وانه‌یه ههندیک جار  
 پهنجه‌یه کیان و هربگه ریت، يان نا، دهستیان ئه سلن بشکیت، يان  
 له وانه‌یه قاچیان بیت؛ قاچ. خانمه‌که م دهیزانی که سه ربا ز  
 خه ریکه چهندین نموونه‌ی ناپیویست ده ھینیت ووه له سهر  
 نه خوشیه کانی خه لکه که، بؤئه وهی خوی بپاریزیت له گیزانه وهی  
 خهونه‌که، که ئه سلی بابه‌ته که م ئه م دانیشتنه سهیره‌ی ئیمه‌یه،  
 بؤیه دیسان مستینکی تری له رانی سه ربا ز داو خهندیه کی  
 درؤینه‌شی به رووی ئیمه‌دا کرد. سه ربا ز دووباره قسه کانی  
 خوی ٻیک خسته ووه و تی: دکتور، ده مه‌ویت تو خهونه‌که م  
 له کولبکه بیته ووه، ناتوانم به و شیوه‌یه هیچ شتیک بکه م، تیده‌گه‌یت!  
 ناتوانم هیچ شتیک بکه م له گه ل خانمه‌که مدا. ئاخر تو خوا ده کریت  
 مالی سه ربا ز به بی مندال بمیتینیت ووه هه مو و خه لکه ئاساییه که م  
 تر مندالیان هه بیت! ده کریت دکتور!

من هیچ وهلامی پرسیاره کانیم نه ده دایه ووه، چونکه پینه ده چوو  
 پرسیاره کان بۇ ئه وه بکات که وهلامی ده ستبکه ویت، به لکو  
 پرسیاره که می به شیوه‌یه ک ده کرد، وهک ئه وهی له وهلامه که می

دلنیا بیت که نابیت مالی سهربازی بهناوبانگ بی بی مندال  
بمینیت وه دریزه‌ی بی قسه‌کانی داو و تی: دکتور، له خهوندرا نم.  
نازانم چون پیتی بلیم، خانمه‌که‌شت لیزه‌یه، بهلام ده‌بیت  
باسیبکه‌م، ئاخر دکتور چون ده‌توانیت چاره‌سه‌ری نه خوشیه‌ک  
بکات که نازانیت چیه! وا نییه دکتور! ئاخر گه ر نه خوشیه‌ک  
نه‌لیت فاچم ژانده‌کات، تو چون ده‌توانیت چاره‌سه‌ری بکه‌بیت!  
گه ر خوی نه‌یات و نه‌لیت: چاوم کزبووه، تو چون چاره‌سه‌ری  
چاوی بی ده‌ده‌بیت! یان نه‌لیت: سه‌رم ژانده‌کات، حه‌تمه‌ن تو هیچ  
دەرمان و مەرهه‌منیکی ژانه‌سه‌ری بی ناده‌بیت، ئه‌ی وا نییه! یان  
گه ر سکی ژانبکات، گه ر وا نه‌لیت، تو چوزانیت، توش حه‌قی  
خۆتە دکتور، ده‌بیت بیزانیت. دووباره ژنه‌که‌ی مستیکی لە رانی  
ئه‌و دایه‌وهو خه‌نده‌یه‌کی درقینه‌شی بق رووی ٹیمە کرد، تا  
بیریخانه‌وھ لە بابه‌تە سه‌رەکیه‌که لانه‌دات و خه‌ونه‌که‌ی  
باسبکات. دواي ئه‌و مسنه، سهرباز قورگى خوی خاوینکرده‌وھو  
ئەمیکی کردو و تی: دکتور گیان، ھەموو شەوینک لە خه‌وندرا  
شتنیکی زور گوناھه ده‌بینم، دلنیام تاوانیکی زور گه‌وردیه، گه ر  
من بیر لە شتنیکی وا بکەمەوھ، بهلام حه‌تمه‌ن ئه‌و جادوو و  
پلانی تومولییه‌کانه که من شتنیکی وا لە خه‌وندا ده‌بینم. دکتور،  
ھەموو شەوینک لە خه‌وندرا خانمی شەشەم ده‌بینم، لە ناو  
تەشتنیکی شین لە ئاو وەستاوه، ده‌بینم لە سه‌ررووی ئه‌و تەشتە  
ئاوهی خانمی شەشەمی تىدا وەستاوه، خانمی ئه‌وناس لە سەر  
پهیزه‌یه‌ک کە لە تەشتەکه‌وھ بەرزبۇوه‌تەوھ، وەستاوه، واتە  
خه‌ونه‌که جاسووسه‌که‌ی تومولستانی تىدايە دکتور، لە وەش  
خرابېر، خانمی ئه‌وناس لە سەر تەشتى جاسووسه‌که وەستاوه.

نازانم، ئەو پەيژەيە چۈن راگىر كراوه له سەر تەشىتە ئاۋەكەمى  
جاسووسەكە، بەلام لە وىنەو خانمى ئەوناسىش بە سەر ئەو  
پەيژاندا دەكەويت و دەچىت، رېك له سەر تەشىتەكە و له ئاستى  
جاسووسەكە دەوەستىت، دىكتور، تو بلەيت ئەوە واتاي چى بىت؟  
تو دەزانىت خەونەكە لىكىبدەيتەوە؟

بە راستى من هىچ شىتىك لەوە تىنە دەيگەشتم، كە ئەو خەونە ج  
پەيۋەندىيەكى بە پەيۋەندىيەنىوان سەربازو خانمەكە يەوە ھەيە،  
ئىسلەن خەونىكى وا بىتمانا بۇچى والە سەرباز دەكەت نەتوانىت  
ئاركى پىاواهتنى خۆى جىبىيە جىبىكەت لە لاي خانمەكەي! نازانم، ج  
پەيۋەندىيەك ھەيە، ھەستمەدەكرد شىتىك ھەيە، سەرباز  
رەيشارىتەوە، بۇيە پرسىم: ھەر ئەوەندەيە خەونەكە؟

دووبارە خانمى سەرباز مىستىكى ترى لە رانى سەرباز داۋ  
بەفسەيەننا: نا، دىكتور، ھەر ئەوەندە نىيە. دەستەكانى خۆى لە  
ناو بەكتى دەھىتىاو دەبردو دەستى راستى بە چەپى دەگوشى و  
دەستى چەپى بە راستى دەگوشى و دەيىوت: دىكتور، شىتە  
سېرىھەكە ئەوەيە، ھەر دوو خانمەكە شىتىكى زۇر سەيرىان بە  
رەستەوەيە. دووبارە خانمەكە مىستىكى ترى لى دەداو  
پىنەگەيشتم كە باسى ئەو خەونە ئەو شتەيە كە بە دەستى ئەو  
دۇر خانمەوەيە لە ناو خەونەكە ھەن. سەرباز بە ئارادقە كردىن و  
سۇرپۇونە دەناسە سواربۇونەوە بە زەبرى مىستەكانى  
خانمەكەي دەھاتە گۇو دەيىوت: سەرەتا سەيرى جاسووسە  
پىسىكە رەكەم، لە ناو تەشىتە ئاۋەكەدا وەستاوهو ئىنى دىكتور  
لە ناو تەشىتەكەدا وەستاوهو (مىستىكى ترى پى دەكەوت)، باشە  
با خانم، دەيلىم، رام تەقى، وا مەكە چىتىز!

له ناو ته شته ئاوه‌که‌دا و هستاوهو ده‌ماری ملی ده‌ردپه‌رین و  
كونه‌لووتی فشده‌بیون، ئه و قسه‌ی بق نه‌دهات، نه‌یده‌توانی  
بیلینت، زور شهر میده‌کرد، هه‌ندیک جار له ژیر چاوه‌ود سه‌یریکی  
من و ئیسلامی ده‌کردو ئاره‌قهی ناوچه‌وانی ده‌سریبه‌وه. دکتور،  
له ناو ته شته ئاوه‌که‌دا و هستاوهو ریک پیداوه‌یستنی پیاوه‌دتی منى  
له ده‌سته‌وه‌یه، که خوینی لی ده‌چوریت!

به ده‌سته‌وه‌یه، که خوینی لی ده‌چوریت!  
زور به خیرایی ئه و قسه‌یه‌ی کردو بیده‌نگبوو، خانمه‌که‌شى  
سه‌ری دانه‌واند. به راستى من هیچ شتیک حالینه‌بورو بوم،  
نه‌مزانی بزه‌بت چى و تو بق وا سه‌ری دانه‌واند. ئه‌وانیش  
ده‌یانزانی ئیمە تینه‌گه‌یشتین که خهونه‌که چىي، بۆیه دیسان  
مسته‌کانی خانمه‌که ده‌ستیپیکرده‌وه و سه‌ربازیش به‌قسه‌هاته‌وه:  
دکتور، ئه‌ندامی من؛ من، ئه‌ندامه‌کانی منى به ده‌سته‌وه‌یه، که  
خوینیان لی ده‌چوریت، هر شه‌وینک دیمەوه، ده‌مه‌وینت  
بے‌کاری‌بھینم لە‌گەل خانمه‌که‌ی خۆمدا، يەکسەر ئه و دیمەنە

دیتە‌وه‌بە‌رچاوم و هیچ شتیکم پى ناکریت، ده تینگه دکتور!  
سه‌یری ئیسلام کرد، خه‌ندە‌یه‌کى شە‌یتانا نه له ژیر لیوه‌کانیه‌وه  
بوو، که به زور خویگرتبوو پینه‌که‌نیت به قسه‌کان و بە و دیمەنە  
سه‌یروسوه‌مره‌یه که سه‌رباز به و بالا به‌رزو هە‌یکه‌لە‌وه  
قسه‌یه‌کى له و شیوه‌یه ده‌کات، بەلام من خەمم بق ده‌خوارد که  
بۇچى توشى شتیکى وا بۇوه و پىم و ت: باشە، تینگه‌یشتىم سه‌رباز،  
ئه‌ی خانمی ئه‌وناس؟ ئه و چى ده‌کات له ناو خهونه‌که‌تدا؟ من  
زیاتر تەركىزم له سه‌ر خانمی ئه‌وناس بۇو، ئه و هەموو  
بېرکردن‌وه‌یه‌ی هە‌مبۇو ئەم ماوه‌یه له سه‌ر ئه‌وناس، ده‌مویست  
بە جۈرنىك ئه‌ویش قسه‌یه‌کى خراپ بکات له خهونه‌که‌ی

دەربارەی ئەوناس، تا گومانەكانى خۇمى پى بەھېزتر بىكەم.  
سەر باز وتى: خانمى ئەوناس دكتور، خانمى ئەوناس!  
بەلى، بەلى، خانمى ئەوناس، ئەو چى دەكەت لە خەونەكەدا، بۇ  
لەوي وەستاوە؟

سەر باز: دكتور، ئاخىر ئەم خەونەو ئەم دانىشىتە هەر لە نىوان  
خۇماندا دەمېتىتەوە، ها! بە تۇننىكى ھەرەشەيەكى نەزۆك ئەو  
قىسىيە دەكەدو منىش وتم: بىتىخەم بە سەر باز، دكتور نابىت  
نېپىنى خۇش لە لاي ھىچ كەسىك باسبېكەت، تەنانەت لە لاي  
ئەوناسىش!

سەر باز: دكتور، لە خەوهەكەم سەرەتا سەيرى جاسوسەكەي  
تۈمول دەكەم، دەبىنم ئەندامەكانى من، ھەر دووكىشىيان، لە ناو  
ۋەستى ئەودان و خوتىيانلى دەچۈرىت. دواتر سەرەلەدەبىرم بۇ  
سەر پەيزەكان و دەبىنم خانمى ئەوناس لە سەر پەيزەدى سەر  
تەشتەكە وەستاوەو ئەويش ئەندامى رەقىبۈرى منى بە  
ۋەستەوەيە. لەگەل ئەو قىسىيە، رەنگى سەر باز وەك تەماتەيلى  
وەھات و ئارەقە لە ھەموو دەمۇچاۋىيەوە دەھاتەخوارەوە،  
خانەكەي سەرى دانەواندو ئىسلاش دەمى بەشىبۇوەدۇھ كە  
شىتىكى واى دەبىست.

سەر باز بەردەوامبۇو لە پاشتى ئارەقەي شەرمۇ قىسە  
سەيرەكانى و وتى: دكتور، ئاخىر بۇ خەونىكى وا دىتى و ژيانى من  
ئىنگەدەت! دكتور، من چىم كردووھ جەل لە جىبەجىنگەرنى  
فەرمانەكانى ئەوناس! ئاخىر دەبوايھ ئەو پاداشتىمىداتەوە بە  
مەدالى زۇرۇ جوان، نەك خەونىكى وام توشىپىت، نەھىيەت مەدالىم  
ھەبىت. دكتور، ھەر كاتىك بىمانەۋىت بەيەكەوە بخەوين، يەكسەر

ئو ديمهنه ديتە و هېشچاومو ترسو دلەراو كىيەكى زور  
دامدەگرىت. ناتوانم هىچ شتىك بكم، هىچ شتىك پى ناكريت!  
وتم: هەر ئە وەندەيە سەرباز؟ خەونەكە بەس ئە وەندەيە؟  
دهستەكانى خستەناو كۆشىيە وەو هيتنىدەي تر خۇى كزۇل و دامامو  
نىشانداو وتم: نا دكتور، ئىستا پىم وتم كە من سەرەتا  
جاسوسەكە دەبىنم بە هەردوو ھىلەكە كانمە وە، كە خويىنيان لى  
دهچۈرىت و خويىنەكە تىنکەلى ئاوى شىنى ناو تەشتەكە دەبىن،  
دواتر سەيرى سەرەوە دەكەم، خانمى ئەوناس دەبىنم كە  
ئەندامى رەقبووى مىنى بە دەستە وەيە و بە هەمان شىوه خويىنى  
لى دەچۈرىت. سەيرى جاسوسەكە دەكەمە وە، دەبىنم هەردوو  
ھىلەكە كانم دەخاتەناو ئاوهكە وە خۇشى نقومدەبىت، سەيرى  
سەرەوە دەكەمە وە خانمى ئەوناس دەبىن كە ئەندامى من  
قوتدەدات و خۇى دەفرىت و بەرزىدەبىتە وە بق ئاسمان.

ئو ديمهنه ئارامىيلى ھەلگرتۇوم، ناتوانم شەوان بخەوم،  
ناتوانم بچەمە لاي خانمەكەم، ناتوانم مەنالىم بىت دكتور، من  
ناتوانم!

دهستىدەكىد بە گريان و ئو ديمهنه سەيرانەي باسىدەكىد، كە  
ھەم مايەي پىنکەنин بۇون، ھەم مايەي گريان بۇون، ھەم مايەي  
سەرسۈرمان و تىپامان بۇون. ئو ھەموو ديمهنه دەربارەي  
ئەندامەكانى سەرباز چىيە كە بەستراوهتە وە بە خانمى ئەوناس و  
خانمى شەشەمە وە. ئو شستانە بق وَا چۈونەتەناو ناخو مىشكى  
ئەم پىاوه وە. ئو كارىگەر يە گەورەيە چىيە كە سەربازى والىن  
كردووه نەتوانىت بە هىچ شىوه يەك بىر لە چۈونە لاي خانمەكەي  
بکاتە وە ئو ديمەنانە شەوهكەي لى تالدەكەن. دەمبىنى خانمى

سەرباز زور دلتهنگبووه بەوهى كە پىويىست بۇوه سەرباز  
ئىسىپەكى وا شەرمەزاركەر لە پىش من و ئىسلا بکات. لەوانه بۇو  
باشتىر بوايە ئىسلا ھەر نەھاتبایە، تەنها من بۇومايمە، بەلام  
دەكەت زەحەمەت بۇو خانمى سەرباز لىزە بوايەو بىتوانىيە  
بەرانبەرم دابىنىشىت، كە پىاوهكەى ئەو قسانە دەكەت. دلىاشىم  
بېرىنى خانمى سەربازو مىستەكانى، سەرباز تا بەيانىش  
نەيدەتowanى ئەو خەونە پەشەرمەزارىيە بىگىرىتەوە.

سەربازم وەت: سەربازى ئازىز، بىنگومان خەوهەكت خەوينىكى  
زور ئالقۇزىيەكەى نامەۋىت ئىستا هىچ قسەيەكت  
بۇ بىكەم، بەلكو دەبىت بىرىنگى قۇولى لى بکەمەوهۇ بىزانم چۇن  
بۇوانم لە خەونەكت تىيىگەم و دواترىش دەرمانىكت پىن دەدەم  
كە وا بکات تەنانەت گەر ئەو دىمەنانەش بىتنەپىشچاوت، تو ھەر  
بۇانىت ئەركى پىاوهتىي خۆت بە جىتىھەننەت و مەندال دروستىكەيت.  
ئەو قسەيەم كرد، يەكسەر ھەردووكىيان سەريان  
بەرزىكىدەوهۇ رۇويان گەشايمەوه، زور خۆشحال دىيار بۇون بەو  
بىرۇكەيەى كە دەتوانن بەيەكەوه بخەون و تىكەلى يەكتىر بن.  
سەرباز بە دەنگىنەكى لەرزۇك و پىتچەوانەى عادەتى خۇى؛ وەتى:  
زور سوپاستدەكەم دكتور، زور سوپاستدەكەم، بىنگومان من ئەو  
چاكىبەت ھەرگىز لەبيرناكەم. من و ئىسلاش هىچ قسەيەكى  
زىاترمان نەكىد، چونكە پىتىدەچۈو ئەوان زور بە پەله بن بۇ  
تىكەلبۇون و چاوهپىتى دەمى منيان دەكىد كە دەرمانەكەيان پىن  
بىدەم و پىتىان بلىم چى بکەن و چۇن بەكارىبەھىن. پىم وەت: سەرباز،  
من ئەم پىتىج حەبەت پىن دەدەم. لە ناو جانتا سېپىيەكەمدا پىتىج  
دانە حەبم دەرهەتىنا، بېرىنى ئەوهى هىچ بىركردنەوهەيەكەم ھەبىت

دەربارەيان و بزانم چين و بوجى من كريمه كان يان حبەكانىز  
تىرى پى نادەم، يەكسەر حەبەكانم خستەناو پەلى سەربازەدە  
پىم و تە پىتويسە دواي رۇيىشتى ئىمە دانەيەك لە و حەبانە  
بخۆيت و دواتريش ئاوى لە دوا بخۆيە وە. ئىنجا تواناي ئەوهەن

پى دەبەخشىت كە تىكەلى خانمى خوت بىيت، باشە!

سەرباز: زور باشە دكتور، زور باشە! بىنگومان هەرچىيەك تو  
بىلىنت، وەك خۇى جىتىھەجىتىدەكەين. زور سوپاس بۇ ھاتتنان، بە  
پاستى لە كاتمانگرتن، زور مەمنونتائىن، زور سوپاستاندەكەين.  
ببورن كە لە كاتمانگرتن. زور سوپاس كە كىشەكەمانى  
چارەسەركىردى. قسەكانى وەك ئەوه وَا بۇون پىم بلىت: ئىستا  
كاتى ئەوه يە لەگەل ئىسلادا لە كوخەكەيان بىرۇينەدەرەدە، چونكە  
قسەكانى لە قسە مالئاوايى میوان دەچۈون نەك كردى وەدى  
بابەتىكى تر، جىا لە و بابەتهى كە باسىانكىردى، بۇيە ئىسلا  
سەيرىنلىكى كردىم و تىكەيشتم كە بە چاوه قەوزەيەكانى دەيە وىت  
پىم بلىت كە پىتويسە بىرۇينەدەرەدە لەم كوخە. مەنيش يەكسەر  
ھەستام و تەم: زور باشە سەرباز، بىنگومان ئىمە دەمانويسىت  
زياتر لە لاتان بىن و قسە تر بکەين، بەلام ئىشى ترمان ھېيە و  
پىتويسە پەيان رابگەين، بۇيە لىرەدە كوتايى بەم بابەته دەھىنلىن و  
بە جىتىاندەھەيلەن، خواتان لەگەل.

سەرباز: بىنگومان بىنگومان دكتور، ئىتوه زور مەشغۇلن، پىتويسە  
بىرقۇن، تىدەگەين لىتانا، بەخىرچەن، بەخىرچەن! ئىسلا سەيرىنلىكى  
تىرى دەكردىم وە بە چاوه گالتەى بەو قسانە و پەله پەلى سەرباز  
دەكىد بۇ رۇيىشتى ئىمە. ھەر ئىمە رۇيىشتىنەدەرەدە لە  
كوخەكەيان، بىنیم بەبىن مالئاوايى حەبىكى خستەدەمەيە وە

رگاکه‌ی له دوا داخستین. ئىسلا يەكسەر داي له قاقاي  
پىكەنин و منيش پىتم دەوت: كچى، سەبر، سەبر! با كەس نەزانىت،  
سەبر! منيش لەگەلیدا زەردەخەنەدەيگرتمو پىتەكەنیم، تا  
كەيشتىنه‌وه، ئىسلا بە قاقا پىتەكەنی و بە پشتى منى دەكىشى.  
زۇر جوان بۇو، زۇر! هەر كاتىك ئەو بەو شىيودىه پىتەكەنی،  
وەك مەنالىك، وەك ئەوهى هېيج شتىك نەبىت بىرى لى بىكەينەوه،  
جىڭ لەو پىكەنینانه و ئەو خۆشىيانەى بەيەكەوه ھەمانە، من  
ھەموو شتىكىم فەرامۇشىدەكىد. تەنها بە زەردەخەنەيەكى  
راستەقىنه‌وه سەيرى رۇوي ئەوەم دەكىد. باي ئەو شەوه بىمانگە  
لە قۇرى دەداو قۇرى با دەيىردى، لەگەل ئەو خەندەو دەم و لىتوه  
جوان‌دا، ھەموو شتىك زۇر جوانلىرىدەبۇو. راستە ئەو شەوه  
شەونىكى زۇر تارىك بۇو، مانگ لە ئاسمان نەبۇو، بەلام  
پىكەنینەكانى ئىسلا والە پىش چاومىن، وەك ئەوهى مانگو خۇر  
بەيەكەوه ئەو شەوه لە ئاسمان بۇوبىن و خەندەكانى ئەويان  
رۇناكىرىدىتەوه. دەستىيگرتمو بەيەكەوه بەرھو كوخەكەى  
خۇمان رۇيىشتىنه‌وه. لە پىنگە بىرى ئەوەم دەكردەوە كە من و  
ئىسلاش خۇ هېيج كاتىك تىكەلى يەكترى نەبۇوين، ئەسلەن من  
نازانم رېنگ سەرباز باسى چىي دەكىد لەو تىكەلبوونە، بەلام بە<sup>1</sup>  
جۈزىنگ ھەم من و ھەم ئىسلاش تىنگەيىشىبۇوين باسى خەوتە  
لەگەل يەكتىداو باسىكە كە مايەى پىكەنینىشە و مايەى  
شەرمىشە. نازانم چۇن، بەلام دەمزانى كە گەر يەكىك پرسىيارم  
لى بىكەن، دەتوانم كاتىز مىرىنگ لە سەر ئەو تىكەلبوونە قىسى بۇ  
بىكەن يارمەتىيىدەم، باشتىر بتوانىت بىكەنات. بەبى ئەوهى ھەرگىز  
يىنىيەتىم، يان خۇيىندىيەتەوه، نازانم، بە راست من ئەو شتانە چۇن

دەزانم! ئەی ئە و دەرمانە سەيرە چى بۇو لە ناكاوا بە بى ويسىتى  
خۆم لە ناو جانتا سېپىيەكەم دەرمىرىدو ئاوا بە مەتمانە وە دام بە  
سەرباز كە كىشەكەي چارەسەردەكەت! هەر بە جددى من ئە و

شتانە چۈن دەزانم!

من لەو بېركىرىنىۋانە بۇومو خەرىكىدەبۇو ئە و بېركىرىنىۋە  
ئەھراوېيانە مىشىم داگىرېكەن و پىكەنینەكانى ئىسلام  
لەبېرىبچىتە وە، بەلام ئىسلا ھەستىكىد كە مىشىم ئالقۇزبۇو،  
دەستى گوشىم و وتى: توخوا مالى خۆمان خۇشتىر نىيە، ها  
دكتور! سەير، سەير، ئە و شتە نەرمەم دروستىكىردووە لە سەرى  
بەخەوين. نا، نا، ئە و بۇنە خۆشە، ئە و فيتكايەتىيە كۆخەكەي  
خۆمان، وەللا بە دە كۆخى سەربازى نادەم، توخوا وانىيە دكتور

گيان!

ھەروەك پىش چۈونمان بۇ كۆخەكەي سەرباز پىشىبىنەمكىرىدىبوو،  
ئىسلا تەواوى بېركىرىنىۋەكانى تەرخانكىرىدىبوو بۇ بەراوردەكىرىنى  
كۆخەكەي خۆمان و كۆخەكەي ئەوان، بۇيە ھەر ھاتىنە وە،  
دەستىكىد بە باسکەرنى باشىيەكانى كۆخەكەي خۆمان، ئە و  
جىڭە خۆشەي دروستىكىردووە، كە چەند بۇنى خۆشە و چەند  
نەرمە. بە راستى منىش بە پىچەوانەي قىسىملىكى دەستىكى  
ترەوە، چىزىنەكى زۇرم لە قىسىملىكى خۆش و سادەكانى ئىسلا  
وەردەگىرت. من ھەمىشە رقم لە باپەتى سادە و ناپېتىپىست بۇو.  
ھەستىدەكەم بەشىنەكە لەو ھەستەي بەرانبەر بە خەلکە كە ھەمبۇو،  
كە دەمۇيىست بىيانبىنەم لە كاتى ئىشىكەرندا ئازاردەچىزىن،  
لە بەرئە وە بۇو پىنم وَا بۇو ئەمانە ھەرگىز بېرناكەنە وەو ھەمۇو  
باشەكانىيان ھەر باسى خواردىن و خانمەكانىيان و خانووھكانىيان.

پير له هيج شتنيکي تر ناکهنه وه، تنهها فه رمانه کانى ئەوناس و  
سەرباز جىئە جىدە كەن و دەخۇن و دەخەون، بويىھ جۇرە رقينكم  
ھەبۇو بەرانبەر بە ھەمۇق ئە و جۇرە كە سانەي سادەن و سادەش  
قسە دەكەن، بەس ئىسلا، ھەرچەندە قىسىم كانى بىلەنانلىرى مادەقىز  
بۈونايە، زىاتر خۇشمەدە وېستو دەمۇيىت قىسىم زىاتر بىكەت،  
بەردىۋامبۇو لە وەسفى جىنگە نەرمە كەن كە دروستىكىردىبۇو،  
پىدەچوو زۇرى ئە و جىنگە يە خۇشبوىت و ھەر لە كەن تەواوبۇونى  
كۆخە كەماندا خەرىكى دروستىكىردى بۇو، نەو شەوه، جىاواز لە  
ھەمۇوكات و ساتىكى تر، كە بە ماچ و باوهش كۇنابىي پىن دەھات،  
زىنگە كى جىاواز لە كۆخە كەمان ھەبۇو، وەك بلەيت، بۇنىكى  
جىاواز ھەبۇو، كەشى ناو كۆخە كە جىاواز بۇو، وەك نەۋەي  
ھەمۇو پەلكە دارەكان و ھەمۇو داردەكانى كۆخە كەمان  
سەيرمانبىكەن و داوانانلى بىكەن كە بە يە كە وە بەخە وين، ئىسلا،  
لە ناوه راستى كۆخە كەمان وەستا، دەستە كانى گزىم و سەنلىرى  
ناو چاوى دەكرىم، چاوه كانى راستوچە پىياندە كىردى، دەبۈيىت  
سەيرى ھەردوو چاوم بىكەت لە بەك كاتدا، ھەستىمە كىرد  
دەستە كانى لە رۈزان گەرمىرن، نەرمىرن و چاوه لىيۇي وەك  
رۈزانى پىشىتى نىن، بەبى نەۋەي خۇم بىرى لى بىكەمەو، لىنى  
تىزىكىبۇمە وە لىتوم بۇ لىيۇه كانى بىردى، چاوه كانىم داخستىبۇو، بەلام  
ھەستىمە كە لىتوم بەر لىيۇي دەكە وىت، ھەمان خەندە مەنداڭانە  
شەيتانىكى دەكتە وە، ئەوندەي تر دلى پېردىكىرمۇ ھۇكىرى  
خۇي دەكرىم، نازانىم، مەننەك كە ئەوناس و ھەمۇو خەلکە كە  
كارىگەر بىان لە سەر دروستە دەكرىم و هىچ شتىنگ خالى لاوازى  
من نەبۇو، بەلام ئە دلپىر بۇونەم لە كاتى ماچى لىيۇه كانى

ئیسلا، دهیله رزاندم. هم دلیخوشده کردم و هستمده کردم  
ههی و ده توانم بفرم، هم ده ترسام نیسلام له ده ستیچیت. هه مور  
شته کانی ئه و شهوه زور جوان بوون؛ تاریکیه کهی، فاقا کانی  
ئیسلا به خهونه کهی سهرباز، ده ستگرتنه که مان، ماچه که مان،  
پالکه و تمان له ناو جینگه نه رمه بونخوشہ کهی ئیسلا  
دروستیکر دبوو، روتبونه و همان، بینینی له شی جوانی ئیسلا  
گرتن و گوشینی نه رماییه کانی و تینکه لبوب نمان، هه ناسه بپکیمان و  
دهنگی هه ناسه کانمان، ئاره قه کانمان، بونی له شمان، خوینی  
ئیسلا، بونی خوینه که، نرکه کانی ئیسلا، ئاره قهی تینکه لبوب به  
بسکه کانی، هه موو شتیک زور جوان بوب، هیچ شتیکی جوانتر  
نه بوب. دوای ئه و شهوه، زور بیرمده کرده و، قوولدہ بومه و له  
ناخی خوم، له بیرکردن و هکانم، له خه لکه که و له هه موو شتیک،  
به لام هیچ شتیکی جوانترم له و شهوه نه ده دوزییه و. هر  
بهیه که و، له سه ر جینگه خوشہ ویسته کهی ئیسلا، دوای  
ئاره قهیه کی زورو نرکه کانی ئیسلا، به پینکه نینیکی شهیتانانه ی  
ئیسلا، کوتاییمان به و شهوه کومیدیه رقمانسیه ترسناکه  
تاریکه خوشہ هینا.





تهنیا حاجی

تهنیا حاجی | *Tanya Haji*

public channel



### Description

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

چه نالیک تایبہت به کتیب و بابهتی جیاواز

ئەم کتیبە له لایەن { ئازىزىكى چەنال  
کراوه به ديارى بو خوینەران

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

[t.me/tanyahaji7](https://t.me/tanyahaji7)

Invite Link



به شی شه شده  
دوو هه لبڑید را وہ کہ

به یانی نه و شهود تاییه‌ته، نه و پیش من ههستابوو. رانیشندبورو  
له ژووره‌که و به هیمنی سهیری منی دهکرد که له خه و هه‌لدستام.  
زه ره خه‌نه‌یه‌کم بؤی کردو ئه‌ویش به هه‌مان شیوه  
سهیریکردمه‌وه، ههستام له جینگه‌که‌ی خوم و به‌ره و لای ده‌ریاک  
پویشتم. من کردبووم به خوو که هه‌موو به یانیه‌ک زوو  
هه‌لدستام و ده‌چوومه لای ده‌ریاکه، ئاوم به ده‌موچاوم و  
سه‌رمدا دهکرد. زوربه‌ی کات که من هه‌لدستام، تازه زه‌ردي  
تیکه‌ل به پرته‌قالی و سوور له ئاسق ده‌رده‌که‌وت. نه و رؤژه که  
پویشتم بق لای ده‌ریاکه، بینیم یه‌کنیک له دوو هه‌لبژیردراوه‌که  
که سه‌رو برقیان سفرکرابوو، له‌وی دانیشتتووه و نه‌زنوكانی  
نوشتاندووه‌ته و سه‌ری خستووه‌ته‌ناو نه‌زنويه‌وه. وام زانی  
له‌وی خه‌ویلیکه‌وت‌تووه، که چوومه نزیک ده‌ریاکه و ده‌ستمکرد به  
ده‌موچاوشوردن. ئه‌ویش سه‌ری به‌رزکرده‌وه و به دوو چاوی  
پرخوین و سووره‌لگه‌راو سهیریکردم. چاوه‌کانی دیار بون که  
ئه‌مشه و به هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌خه‌وت‌توون و پیتده‌چوو تا ئه‌م کاته  
خه‌ریکی گریان بووبیت له ده‌م ئه‌م ده‌ریایه، به شیوه‌یه‌ک  
فرمیسک له چاوی نه‌مابوو. تنه‌ها سهیریده‌کردم، هیچ قسه‌یه‌کی  
نه‌دهکرد. منیش به ده‌م ده‌موچاوشوردن‌وه، ناوه ناوه  
ئاوردده‌دایه‌وه و ده‌مبینی که ئه‌ویش به جوریک له شه‌رمه‌وه  
سه‌یری ناو چاوی من ده‌کات، به‌لام پیش‌بینی‌مده‌کرد پیک  
پیچه‌وانه‌ی چاوه‌کانی خوی، پیک پیچه‌وانه‌ی ده‌موچاوه  
ئاوساوه بیخه‌وه‌که‌ی خوی، ده‌موچاویکی به‌خته‌وه‌ری ئارام  
بینیت، که دوینی شه‌وی له باوه‌شی خوش‌ویستترین که‌سیدا  
به‌ریکردووه و به ته‌واوی پشوویداوه، بؤیه نه‌مدوه‌ویست زور

بُو بُو سهيربيكِم، چونكه من وام، ههست به ناثارامي  
 راهکِم، گر يه كينك بمبيت که حالم له و باشتربیت. نامه ويت  
 خهلك به هؤى باشى و ههبوونى منه ووه، بير له نهبوونى و حالى  
 هرابى خويان بکنه ووه خويان له لا که مبيته ووه. دواى  
 راهموچاوشوردنکِم، چهند هنگاویک ليني نزیکبومه ووه به  
 رهوتنرى ده مبينى که بهري چاوهكانى چهند ئاوساون و لهوه  
 به چېت چهند شه ويک بیت باش نه خه و تبیت. له هه مان کاتدا  
 ئوهى من تېيىنېمكىد له جولەى ماسولكە كانى ده موچاوى، ئوهى  
 بُو که ئوهى لهو کاتھى منيش سهيريدەكِم، هر وا خهريکى  
 مگيانه، بهلام ئوهى که فرمىسکە كانى نايەنە خواره ووه،  
 لابرهۇدەيە هىچ فرمىسىكىنى نه ماوه تا بىتە خواره ووه.

پىم وت: بهيانىت باش، چۈنە وا به تەنها لىزە دانىشتوویت، لهوه  
 ناچىت ئەمشەو باش خه و تبیت! هىچ شويىنىكت ۋاندەكەت بۇت  
 چارەبکِم؟

ھەلپىزىدراؤھكە: دكتور، بهيانىي توش باش. نا، من هىچ  
 كىشىبەكم نىيە، تەنها هاتووم که سهيرى دەريا بکەم، سهيربکە،  
 به راستى دىمەنلىكى ئاسقى زور جوان دياره بهم بهيانىيە زووه.  
 من يەكەم جارمه دىمە ئىزە لەم کاتانه، ببورە گر كەشە كەشم  
 لە تو تىكداوه.

پىم سهير بُو که بهو شىوه يە، وەك ئوهى بلىت هىچ نهبووه،  
 قىسىدەكەت و ئوه خەمەي لە ناخىدايە، بهيانىناكەت بۇم. خۆ هىچ  
 كىسىك لە دەورمان نىيە، نازانم، لەوانە يە نەيە ويت هىچ قسە يەك  
 بۇ من بکات، راستە من دكتورى ئىزەم، بهلام بىڭۈمان هەموانىش  
 خەمەكانيان وەك سەرباز بە ئاسانى ناھىئىن و بىدەن بە من.

ههلىزيردراوهك: دكتور، تو چونيت؟ لهگل دكتورييهكه ترا  
چونيت؟

به دهم وهلامدانه وهى ته قليديي باشم، باشم، هر واده بيت دوه  
بيرم لهو پرسياره سهيره دهكردهوه. واته چى لهگل  
دكتورييهكه مدا چونم! قسيهيهكى زور سهيره، بهلام ههستمده كرد  
ئه ويش وهك من وايه. منيش هرگيز دكتورييم به بيرنايهت، بهلام  
ماوهيهك بهر له ئيستا له ناكاو له ناو كه شتبيهكه بووم به  
دكتورو وا لهگل و هزعهكهش راهاتووم. هر كى هر  
كيسهيهكى ههبيت، بقى چارهدهكه. ههستمدهكه م ئه ويش وهك  
من توشى شوك بووه، كه سينكى ئاسايى بووه وهك هه موومان  
له سهر كه شتبيهكه، له ناكاو بهس له بهر بالاي، هيج كه سينكى بقى  
نه ماوهتهوه كه لهگل ليدا بيت.

ههلىزيردراوهك: باشه دكتور، به يارمهتيت، من ههندىك ئركم  
ههبيه، ده بيت رايابىپه رينم. جاري خوات لهگل.

من: خوات لهگل، خوات لهگل، خوشحالبووم.  
ئه و شهيهش له ناو ميشكمدا زهنگى ليدهدا، خوات لهگل. خوات  
كتىه، كه لهگل مان ده بيت له دواي مالثاوييكردن. نازانم، بهلام  
ده مزانى شتنيك كه به كار ديت، دواي ئه وهى مالثاويي له كه سينك  
ده كه يتو لىنى دوورده كه ويدهوه. ئيتىر شتنيك ههبيه به ناوي  
خوات، هيواده خوازيت كه لهگل ليدا بيت، لهو كاتهى له دوورىي  
تؤيه ئه و كه سه.

چهند به يانىييهكى زوو يه كله دواييهك، هه مان ديمهـن  
دووباره دده بووهوه. ههلىزيردراوهك، به چاوي پرگريانهوه، له  
به ردhem دهرياكه وهستاوهو به خه مناكىييهوه يان سهري له ناو

کوشی ناوه، یان سهیری دهرياكه دهکات. گار ده موچاوي  
بیینیت، وا ههستده که یت که ئەم دهريایي غەدریکى زور گەورەي  
لى کردووه، بەلام لە بهرئەوهى دهرييا زور گەورەي، ئەم ناتوانیت  
تولەي ئەم غەدرە گەورەي بکاتەوه، بؤيە تەنها بە بىنازىيەوه  
سهيرى دهرياكه دهکات. نازانم، رەنگ بىت رېقىكى گەورەي لە  
دهرياكه بىت.

بەيانیت باش، ئەمرۆ چۈنىت؟

ھەلبىزىرداوهكە: ھەروھك رۆزانم دكتور ھەروھك رۆزانم، ئەو  
سەگو سەگابە هيچ خۇشىيەكى لە ژيانى مندا نەھىشت. ھەر با  
لە دلى خۆمدا بىت لىتىبگەرىت، تو پىتم بلى، تو چۈنىت دكتور؟  
لەگەل دكتورييەكە تدا چۈنىت؟

من: باشم، باشم، بەس سەگو سەگاب كىيە؟ بۇچى وا لىنى  
پەستىت؟

ھەلبىزىرداوهكە: ھەر لىتىبگەرى دكتور، ئەمە شتىكە، دەبىت لە  
بەينى ئىمەدا بەمېنیتەوه، ناتوانم هيچ شتىكەت دەربارەي پى بلەم،  
بەلام ئەوهندە دەزانم، ژيانى منى تىكدا. خۆزگە منىش ژيانىكى  
ئاسايىم ھەبوايە وەك ھەموو خەلکەكەي ترو رۆزانە لە ژىز  
دەستى سەربازدا كارمكىدابا. رۆزانە خەرىكى  
كۆخدرۇستىردىن بۇومايم. ئەوهتا كۆخەكانى ھەموان تەواودەبن،  
منىش ناچارم لەگەل ئەو سەرلوسەي تر لەو كۆخە گەورەكەي  
كۆبۇونەوهكان بژىم. نازانم، ئەم كۆخەي ئىمە بۇ كۆبۇونەوهى  
ئەوناسە يان بۇ كۆبۇونەوهى ئىوهىي! نازانم، خەلکەكە دىن يان  
نا! كەس هيچ شتىك نازانىت. بە راستى من بىزارم لەو كۆخە  
چۈلە. نازانم چى بكم لەگەل ئەو سەرلوسە. ئاخىر من بۇ وام

لی هات! کی دهیوت که من وام لی دیت ئەسلەن! کی نالیت  
ئەسلەن خانمی شەشەم بە ھەله لە ناو دەریاکە نەنراوە، ھا  
دكتور! کی نالیت ھەله یەک رۇوینەداوه! گەر ئەو مابوايە، ئىستا  
يەكىنک لەو خانمانە لە لای من بۇو، منىش كۆخىنگى بچووکى  
خۆم دەبۇو، ناچارىشىنەبۈوم ھەموو بەيانىيەك ئەو كەشه جوانە  
بە تەنهاو بە خەمبارى بىبىنم. ئاي دكتور، ئاي، ھەر لىيېگەرى،  
ھەر لىيېگەرى، پىم بلنى، تو چۈنىت؟ ئەى لەگەل دكتورىيەكە تدا

چۈنىت؟

من: من باشم، باش، ئەوھ دووھم جارە دەپرسىت، بەس پىم بلنى،  
بۇ وَا خەمبار دىيارىت؟ خۇ تو ھەلبىزىرداوى ئەوناسىت!  
كۆخەكەى تو لە ھەموان گەورەترە، ئىشناكەيت و خواردىنىشت لە  
ھەموان باشتەرە. ئەى بۇچى پىت ناخۇشە كە بەو شىوه يە بېرىت؟  
ھەلبىزىرداوەكە: دكتور، تكال لى دەكەم سەرمەخەسەرم، باشە؟  
بە تورەيىھەوھ ئەو قىسىمەيى كردو چاوه سوورەكانى رۇو لە من  
كىرىد، منىش نەموىست لەوھ زياتر بىزازارىيەكەم، بۇيە يەكسەر  
دەریاکەم بەجىھەنىشت و رۇيىشتمەوھ لای ئىسلا.

ئىسلا: دكتورەكەم، بەخىربىتىتەوھ، ئەمرق زۇر زۇو ھاتىتەوھ، چى  
بۇو، ديمەنى دەریاکەت بەدلنەبۇو؟

من: نا ئىسلا گىان، نا، ديمەنى دەریاکە ھەروھك ھەموو رۇزىنگ  
وايە، بەلام چەند رۇزىنگ يەكىنک لە ھەلبىزىرداوەكان بە چاوى  
پېرىگىان و ئەستوورەوھ لەوئى دادەنىشىت، سەرتا دەيىت: ھىچ  
كىشەيەكم نىيەو رەتىدەكردەوھ باسى ھىچ شتىنگ بىكەت، ئىستاش  
لە خوييەوھ زۇر زۇو تورەدەبىت. نازانم بۇچى واى  
بەسەرھاتووھ. زۇر بەي خەلکەكە دەيانەۋىت ڙيانىيان وەك ئەو

بیت، وەک ئەو خواردنی زۇرىان ھەبىت و لە كۆخە گەورەكەی  
كۆبوونەوەكان بەمېننەوە، بەلام ئەو بە پىچەوانەي ئەو  
بېرکردنەوانەوە، دەلىت: خۆزگە خانمى شەشەم مابوايەو منىش  
خانمى خۆم ھەبوايەو تەنها كريكارىك بوومايە لەكەل  
خەلکەداو كۆخىكى بچووكم ھەبوايە. نازانم ئىسلا، نازانم،  
نازانم ئەو قىسىم سەيرانە چىيە دەيقات!

ئىسلا: وەللا راستەكەت دكتور، خەلک چى لە كۆخى گەورەو  
خواردن بىكەت، گەر كۆخەكەت يەكىكى ترى تىدا نەبىت  
خۇشتىبىت، ھىچ كام لەو خواردن و كۆخە گەورانە دەرمانى ئەو  
دەردە ناكەن كە كەسىك بە تەنها بەمېننەتەوە.

من: جا چا نىيە من تۇم ھەيە ئىسلا گىان!

ئىسلا: ئا، ئا، ئەي وا نىيە دكتور! تو منت ھەيە، من، منىش تۇم  
ھەيت! ئىتر خۇ قابىلە چىيە، ھەندىك كەس تەنھادەبنو ھەندىك  
كەسىش وەك من و تو، بەيەكەوە بەختەوەرن. لەوانەيە  
ھەندىكىشيان وەك سەربازو خانمە درىزەكەي ھېچيان پى  
نەكىرت.

ئەو قىسىم كوتايى بە لاقرتى و پىتكەنин شەيتانىيەكەيەوە  
دەكىد، منىش لەگەلیدا پىتكەنیم. لە ھەمان كاتدا پىيم ناخوش بۇو  
وانھېنىي سەربازو خانمەكەي چووهتە لاي ئەو و بەكارىدەھېننەت  
وەك نوكتەيەك. ھەستمەكىد ئەو نەھېنىي تەنها پىويستە من  
بىزانم وەك پىزىشكىتكەن نابىت بە ھىچ كەسىكى ترى بلەم، ئىتر  
نازانم چۈن وا بىكەم ئىسلا ئەم مەسىلەيە لەبېر بېرىتەوەو ھېننە  
وەك نوكتەيەكى بىتام بەكارىنەھېننەت لە قىسىم كانىدا.

چهند رۇزىكى تر دواى تورەبۇونەكەي ھەلبىزىرداوهك  
تىپەرى و ھەموو رۇزىكىش كە دەچۈومە لاي دەرياكە، لە ھەمان  
شويىن و بە ھەمان شىيەو تورەييەو دانىشتبوو. تا بەيانىيەكىان  
زووتىر لە بەيانىيەكانى تر خەبەرمبۇوه، زووتريش رۇيىشىمە  
لاي دەرياكەو هېچ قىسىم نەكىد لەگەلیدا، بەلام خۆى سەرى  
ھەلبىرى و بىنىي من ئاو دەكەم بە سەرى خۇمداؤ لىم ھاتەپىش،  
ئەویش دەستىكىرد بە ئاوكىردىن بە سەرى خۇيداولەگەل مىنىشدا  
تەواوبۇو.

ھەلبىزىرداوهكە: دكتور، بىمبورە، دەزانام ئەم ماودىيە زۇر  
تورەبۇوم، بە راستى نەمەذانى چى بکەم و چۇن قىسىم بىر  
لە چى بکەمەوە. تەواوى ژيانم بە ھۇى سەگبابىنەكەوە  
كۆتايسىپەتەتىووە. ئىتر ئەو پق و كىنەيەم بۇ ئەم دەريايە  
ھەلرلىشىتىووە دواترىش كە تو ھاتوویت، بەيانىباشتلىنى كردووم،  
بەشىكى ئەو پقەت بەركەوتۇوە.

من: ئاسايىيە ئازىز، من پىشەكەم ئەوهىيە كە گۈى بۇ خەلكەكە  
بىگرمۇ دەشزانام ھەندىك بابەت كە ھەندىك كەس توشىدەبىت،  
دەبىتە مايەي شەرمەزارى و شەرم، ھەندىكى تر تورەيىاندەكەت و  
ھەندىكى تر لاوازىاندەكەت، بۇيە من ئامادەم بۇ ھەموو ئەو  
ھەستانە. تورەبۇونەكەي توش لە دواى رەتكىرنەوەي  
واقىعەكەت شىنگى بۇو، دەبوايە پرووبەت، بۇئەوەي لە ناختىدا  
نەمەننەتەوە دەرىيېرىت. باش بۇو دەرياكە بە قەد پق و  
تورەييەكەت گەورە بۇو و بەرگەيگەت. وەك من بچۈوك نەبۇو  
كە لىت دووربىكەۋىتەوە.

هه لبزير دراوه که: قسه کانت راستن دکتور، سوپاس که به و  
شیوه بیرت له قسه و توره بیه کانم کردو وه ته وه.  
من هه رچه ند بیر مده کرده وه، نه مده تواني ئه وه قبول بکه م که ئه م  
کسه که يه کيکه له سه رنشينه کانی که شتبيه که، بهم شیوه بیه  
ريکوبینکه قسده ده کات و باسی بير کردن وه ش ده کات. ئاخرا من تا  
ئه م به يانیه ش، هه ر پیتم وا بووه جگه له خوم و بینه رو ههندیک  
جار ئه و ناسیش، هیچ که سیکی تر لام دانیشتوانی ناو که شتبيه که  
که ئیستا هاتوونه ته ئه م دوورگه يه و له ناو ئه م کوخه بچوو کانه  
ده زین، بير ناکاته وه. نازانم، ئه م قسه قولو ریکانه ای ئه م  
هه لبزير دراوه له کویوه دین. هه ر به راست، که سانی تریش هه ن،  
بیر ده کنه وه لام دوورگه يه!

هه لبزير دراوه که: دکتور، ئه وه بیر له چی ده که يته وه؟ ده مه ویت  
گر کانت هه بیت، ههندیک قسه ت بؤ بکه م، نازانم،  
شه رمیشده که م و ده شترسم ئایا ده بیت ئه و قسانه به تو بلیتم یان  
نا، چونکه ئه وناس و تی که ئه و باسه له گه ل هیچ که سینکدا  
نه کمه وه، به لام نازانم که س توش ده گریته وه، که يه کيکی له  
کاربه ده ستانی ئه وناس و دکتوری ئه م دوورگه يه یان نا،  
ناسایه و ده توانم هه موو قسه کانی خوم بؤ تو باسبکه م. نازانم  
دکتور، تیماوم، پیویسته ئه و قسانه به يه کيک بلیتم. ته نانه ت  
باوه رم به سه رلو سه که ای کوخه که شم نیه. به راست، ده توانم  
نسه کانم بؤ تو بکه م؟

من: ده زانیت چونه، ئه ری چون بانگتبکه م به راست؟ تو ناوت  
ههی؟

هلهزیردراوهکه: پیم بلی ئارام دكتور، پیم بلی ئارام، چونكه  
دهمه ویت هرگیز و هک ئەم چەند رۆژهی را بردوو تورهنه بمهوه،  
هه رچەند سەیری ئەو دەريایه دەکەم، هه رچەندیش لىنى  
توره بیم و بە رقەوه سەیری شەپولەكانى بکەم، ئەو هەر ئارامە.  
هەر بە ئارامى دەمینىتەوه، پیم وايە هەر ئەو ئارامىيەيەتى واى  
لى کردووه ئاوا بە گەورەبى بەمینىتەوه. ئەگىنا لهوانە بۇو هەر  
پرووبار بوايە، يان شىنېكى بچووكترىش، بەلام ئەوه دەبىينىت،  
دەريايە!

من: باشه ئارام گيان، دەمه ویت پیت بلیم كە بىنگومان دەتوانىت  
ھەموو قسەيەك لە لاى من بدركىننیت، چونكە نەك بە تەنها تو،  
چەندىن كەسى تر قسەكانىيان لە لاى من کردووه، كە گەر  
ئاشكرايىكەم، لهوانەيە ھەموو دوورگەكە تىكچىت، بەلام من  
كارم ئەوهىيە كە نەھىنېكەن و نەخۇشىيەكانى خەلکەكەم لە لا  
بىنت و بىانپارىزىم، نەھەيلەم كەسى ترىش بىانزانىت.

لە راستىدا من ھىچ نەھىتى و قسەيەكى دوورگەكەم لە لا نەبوو كە  
وا بکات ھەموو دوورگەكە تىكچىت، تەنها ئەوهندەم دەزانى  
سەرباز ناتوانىت بە باشى لەگەل خىزانەكەيدا بخەویت، بەلام لە  
خۇمەوهو بەبى پرسى خۆم ئەو قسانەم كرد، بۆئەوهى قەناعەت  
بە ئارام بکەم كە قسەكانى خۆيم بۇ بکات و نەھىنېكەنائىم بۇ  
بدركىننیت.

ئارام: باشه دكتور، بە راستى ئەوه دلەم زور ئارامدەكتاتەوه.  
دكتور، ئىنمە؟ من و ئەو سەرلوسەى تر، دواي ئەوهى ئىتۇھ شەو  
ھەمووتان لە لاى خانمەكانىنان مابۇونەوه دواتر رۆزىك من و  
ئەوي ترتان بىنى كە سەرمان لوس بۇو و شىۋەمان ئارايلى

هاتبوو. ئاگادار نىن كە ئىمە ج كارەساتىكمان بە سەرھات دكتور.  
دكتور، ئە و سەگبابەي باسىدەكەم، ھەر ئە و سەربازەي. بىك  
ئە و سەربازە، ژيانى لە ئىمە ستاندەوە. ئاخىر دەزانىم فەرمانەكە  
فەرمانى ئەوناس بۇو، نا، ئەسلەن فەرمانى خودى ئە و بۇو كە  
وامانلى بىت، بەلام بۇچى، بۇ! ئاخىر بۇ تەنها ئىمە وامانلى  
يىت! نەماندەتوانى كارەكانى خۆمان بکەين بە بى ئەوهى وامان  
لى بکەن! نەدەكرا!

سەرەتا وام دەزانى مە بەستى ئەوهى كە سەرو برقىيان تاشيون و  
ھىچ مۇويىك بە دەموجاۋىانەوە نەھىلراوەتەوە، بۇيە ھىچ  
شۇكە بۇوبۇوم بە قىسە كانى و تەنها سەرم بۇ دەلهقاند. پېتىم وايە  
خەرىكى گلەيىكىرىنىڭى مندالانەيە لە و سەرو كەللەيەى كە  
سەرباز بە زۇر بۇي تاشيوه. ئاخىر كورتەبالايەكى وا ناتوانىت  
بەرەنگارى هىزۇ بازىوو سەرباز بېيتەوە. حەتمەن ئە و كاتە  
ئەناسىش لەوی بۇوە، ئەوانىش لە بەر ئەوناس نەيانتوانىوە ھىچ  
بەرگىيەك بکەن كە قەزىان نە تاشرىت. دەمبىنى زۇر بە تۈرەيى و  
بە دلپىيەوە باسى بابەتەكەي دەكىرد. پېتكەننېن بە عەقلى دەھات  
كە قۇز پىرج ئە و ناھىنېت، ئە و خۇي بۇ تىكداوە و دەزانىت  
ھەموو دونىيائى لە دەستچۇوە.

ئارام بەر دە وامبۇو لە قىسە كانى و دەيىوت: دكتور، ئە و شەوه  
ئەوناس خۇي هات بۇ لاي من و سەرلوسەكەي تر، و تى:  
دەمەويىت مژدەيەكتان پىن بىدەم، كە ھەرگىز مژدەي و نەدراؤه  
بە كەس و نە دەشدرىت بە ھىچ كام لە ئەھلى دوورگەكە. من و  
سەرلوسەكەي ترىش زۇر دلخۇشىبووين، پېتىمان و بۇ يەكىن  
لە خانەكانمان پىن دە درىت، كۆخى خۆمان دە بىت و ئىمەش تەنها

نابین. تاکه شتیک ئهو کاته دلیخوشده‌کرین، ئهو بولو له تنهایی روزگار مانبیت. هەركات من بیر لەوە دەکەمەوە کە دەبیت تا کوتایی تەمەنم بە تەنها بمو بە تەنها دەمینمەوە، دەمەویت وەک خانمی شەشم بکەمەناو ئهو دەریاچەوە، ياخیبیم لە ھەمو خەلکی دوورگەکە تا فریمبدەنەناو دەریاوە. ئاخىر بۇ دەبیت من تا ھەتاچە بە تەنها بەمینمەوە، نازانم، حىكمەت و ژىرىيى ئهو شتە لە كويىدایە دكتور ئاخىر!

ورده ورده بقۇم روندەبۇوهو کە خەفەتى گەورەي ئەم كابرایە ئهو نېيە قىزى نەماوهو تاشراوه، لەگەلىشىدا بروشىان تاشيوه تا بە ئاسانى لە ناو ھەمو خەلکەكە بناسرىتەوە، بەلكو خەفەتى گەورەي ئهو خانمە. جا كە ئهو بەو شىوه يە باسى خانمى دەكىرد كە ئەوهندەي حەزلى بۇوه خانمىكى ھەبىت و نېيەتى، من خەريکبۇو ترس دەكەوتەدلەم دەربارەي ئىسلا، چونكە ئهو دەق و كىنەيەي لە چاوه‌كانى ئارام دەخويىندهو، واى لى دەكىرم كە بىر لەوە بکەمەوە ئىسلا بپارىزم لەم كابرایە و لىنى بەدوور بىت، نەوهك هىچ زيانىكى پىن بگەيەنىت.

ئارام: دكتور، دەزانم كە من ئهو قسانە دەكەم، بىر لە خانمەكەي خۇت دەكەيتەوە دەترسىت كە من پەلامارىيىدەم و لىنى بىستىن. نا، من هىچ ناتوانم مىشكى تو بخويىنەوە، بۇيە گەر وا بىرددەكەيتەوە، با پىت بلېم وا نېيە، بەلام ئهو شتە شتىكى دووبارەيە دكتور، ئاخىر من ئهو دۇرۇزە لەگەل سەرلۇسەكەي تردا لە لاي ئەوناس بۇوىن و ئەوناس ئهو قسە خۇشانەي بۇ كىدىن، دواى ماوهىيەك كە بە تەنها لەگەل سەرلۇسەكەدا چاوه‌پىتى ئەوناسمان كرد، ئهو هەرگىز بە تەنها نەھاتەوە، بەلكو

له گهله دوو له خانمه کانی پیاوه کانی تردا هاته وه دکتور. له لای  
من و سه رلو سه کهی تریش ئه مه شتیکی زور سهیر بیو که  
خانمه کانمان بیشی به بی پیاوه کانیان له گهله سه ربا زو ئه و ناسدا  
هاتن بیو لای ئیمه. ئه و کات ئیمه له که شتیکه که دابه زیبووین  
دکتور، له شوینیک بووین که ئیستا ناتوانم بیدوقزمه و هو ناتوانم  
بچمه و هو همان اشوین. هه موؤس کات له ریگهی ئه و اشوینه  
ئه و ناس دهستیده کرد به قسنه کردن ده ربارهی ژیانی خوشی  
ئیمه، چونکه هه لبزیر در اوین. ده زانیت دکتور، منیش با دروت  
له گهله دا نه که م، سه ره تا له و رقرازه که من و سه رلو سه کهی تر  
هیچ خانمیکمان به رنه که و ت، به لام دواتر ئه و ناس به لینی ژیانیکی  
جیاواز و خوشی پی داین و باسی ئه و هو که پر قسنه یه کی  
تایبە تمان بیو ده کات، مندالمان نه ویت و نه شبیت، زور  
رلخوشبوو. ئه سلهن خوم به گه و ره ده زانی که من له خه لکه  
ناساییه که گه و ره ترم، پاکترم. ئه وه نییه ئه و خوى  
هه لبزارد و دووم و کوخى تایبە تمان بیو ده کریت تا لینی بزیین. پیم  
وا بیو یه کیکی تر له و شتانه که پیمان ده دریت، ئه و هو که  
خانمه کانی هه موؤ پیاوه کانی تر به دلی خومان ده توانيں  
به کار بھینین و له گه لیاندا بین. ده زانیت ئه و بیرون که یه چون هاته  
میشکم دکتور! هر ئه و کاته هاته امیشکم که دوو خانمه که هاتن لامان، چونکه  
ئه و دوو خانمه کی بیو ئه و هینابیو که ئیمه له گه لیاندا رابویزین.  
دکتور، ده زانیت هه ندیک اجار که ئه و قسانه ده که م، ده نگیک هه یه  
له میشکمدا پیم ده لیت که رابواردن چییه؟ خانم چییه؟ ئه و ناس  
چییه؟ و اته پرسیار له هه موؤ شتیک ده کات که دیته ناو

میشکمه و هو دهیلیم، بهلام من هرگیز خوم بهو دهنگه و هو  
سه رقالناکه م، هه میشه وای داده نیم ئه و شتانه کومه لینک شتن که  
من دهیانزانم و هر له کاتی دروستکردندا ئه و خوی ههندیک  
ههستی له لام دروستکردووهو ههندیک شتی فینکردوووم. جا  
رابواردن و ئهودی که حزم زور له و بوله باوهشی ئه و دوو  
خانمه دا بم، يه کینک بوله و ههستانه که پیم وا بوله ئه و خوی  
بؤی داناوم، بؤیه جوابی ئه و دهنگه کی ناخم نه ددایه و هو. ئه و  
ساته که ئهوناس دوو خانمه که که هینایه ژووره و ه، من و  
سەرلوسیش له و تىنگه يشتین که بؤیه هینراون، تا له گەلیاندا بین،  
بؤیه ئىمەش بەبى هېچ شەرمىك، دەستمانكىد بە  
باوهشپىداكىرن و نزىكبوونه و له دوو خانمه كە. خانمه كانيش  
و هک ئىمە، پىنده چوو شۇكبووبىن، چاوهرىيانه دەكىد بە و شىۋەيە  
شته كان كوتايىانبىت، بهلام نازانم، رەنگه واش  
بېرىياتنە كردىتە و، رەنگه هر خوم ئه و کاته زور باش بىرم له  
هېچ شتىنک نە كردىتە و، بؤیه ئهوانم و اىينبىت. دكتور، دەزانىت  
ئه و خانمانه، ئه و خانمانه قەت لە بېرناچىتە و. ئىستاش لە  
دوورگە كە دەيانبىنە و، هر لە يادمن. هەردوو ئه و خانمانه کی  
ئه و کاته هاتن بۇ لامان، پىشىترو لە رېزبەستى خانمه كان لە ناو  
كە شتىيە كە پىش خانمى شەشم، چووبۇون بۇ لای ئهوناس.  
ئه و هەوان بۇون بە زەردەخەنە و له لای ئهوناس  
دەھاتنە دەردوه، بؤیه هرگیز دەموچا و يانم لە بېرناچىتە و. جا  
نازانم دكتور، ئىستا زور هەست بە نائارامى دەكەم، هەستىدەكەم  
ئه و کات شتىنک روويىدابۇو كە بە باشى بىرم له كردارەكانى خوم  
نە دەكردە و، بهلام ئىستا كە ئه و کاتەم بېردىتە و، حەز بە

مارگی خوم دهکم و ددهمه ویت نه مینم. پیش ئوهی ئهوناس  
بپروات خانمه کان بهینیت، به دهستی دوو شتی بازنه بی پن داین،  
هردووکیان رهندگیان پهمه بیه کی کال بwoo، خه تیک له ناوه راستی  
بازنکه هه بwoo. ده زانیت دکتور، له پشتی حبه کانیش ههندیک  
نه خشی بازنکه بی نه خشی نرابوون.

که ئه و هسفی بازنکه بی کی له و شیوه بی ده کرد که ئهوناس پیتی  
داون و ئهوانیش خواردوویانه، من زانیم که ئهوه له و حبهانه بی  
من دام به سه رباز بق چاره سه ری کیشهی خوی و خانمه کهی.  
تهنها سه رم دله قاند بق چیرۆکه سه یروسه مه ره کهی ئارام و  
ئه ویش به یه ک جار دهیویست هه موو ژیانی خوی له  
که شتیه کوه تا ئیستا بق من هه لبریزیت. نازانم، کاریگه ریی  
ده موجاوم بwoo یان ئهوهی که من دکتورم، هه ستمده کرد هه موو  
خالکی ئه م دوورگه بی، به ئهوناسیشه وه، ده یانه ویت قسە کانیان و  
نهینیه کانیان له لای من بدر کیتن.

ئارام: دکتور، دوای خواردنی ئه و حبهانه، تو زیک کات تیپه پری و  
هیچ که سیکمان له و شوینه قسە ماننده ده کرد، به لام دوای ئیستیک  
هه ستم به گورانیکی گه وره کرد له بیر کردن و هکانم و نه مده تواني  
بیر له هیچ شتیک بکه مه وه، جگه له و دوو خانمه نه بیت، بؤیه با  
بزانیت، با به وردی با سیبکه م، پیش ئهوهی من و سه رلو سیش  
له خانمه کان نزیک بینه وه، هردووکمان ئه و بازنانه مان خوارد  
که ئهوناس پیتی داین، به لام دوای خواردنی ئهوانه، من  
نه مده تواني بیر له هیچ بکه مه وه، وه ک پیم و تیت دکتور، به س  
نه دوو خانمه له پیش چاوم مانه وه، تهنها ئهوان و به س. کاتیک  
خوم بینیه وه، هانکه هانکی هه ناسه م دیت له جوله و تیکه لبوونم

له گەل يەكىك لە خانمەكانداو دەبىنم كە ئەوناس بە قىزەوە سەيرمەدەكتەن. دەبىنم كە سەرلوسەكەي ترىش ھەمان كار دەكتەن و ھەردوو خانمەكەش ھېچ نالىن و ناشجولىن. وەك ئەوهى فەرمانىنىكى توندىيان لەلايەن ئەوناسەوە پى كرابىت كە ئەمشەو تەنها بۇ ئىتمە بن. من ورده ورده دەھاتمەوەھۆشخۇم، ھەستم بە چىزىنىكى زۇر گەورە دەكىرد بە تىنکەلبۇون لە گەل ئەو خانمەداو سەرەتا بىرم لە ھېچ شتىكى تر نەدەكىردىو، بەلام ورده ورده ھۆشمەدەھاتەوە، بىرمەدەكىردىو ئەوە خەريكى چىم! بىرم لەوە دەكىردىو كە بە چاودىرىي ئەوناس، من فەرمانىنىكى ئەو دەشكىنەم، چونكە زۇر باش بىرمە كە خانمەكان و پياوهكان دەستى يەكىان گرت، ئەوناس فەرمانىكىردىبوو كە ھېچ پياوينك بۇيى نېيە دەستى ھېچ خانمەكى تر بىگىرت جە لە خانمەكەي خۆى، بەلام من وا خەريكى چىم لە گەل خانمەكى يەكىك لە پياوهكانى تردا. ئەي ئەوانە، پياوهكانى خۆيان لە كويىن!

دەمبىنى سەرلوسەكەي تر، پىتچەوانەي من كە بەھۆشھاتبۇومەوە دەستمەلگىرتىبوو، بەرددوامە. دەمبىنى لە پىش چاوى خۆم خانمەكەي من لە گەلیدا بۇوم، جله كانى لە بەرددەكتەن دەبروات لەو شويىنەو ھەر زۇو دەنگى پىنەكانىشى وندەبىت، بەلام ئەوى تر ھەر بەرددوامە، ھېچ ھىز لە قاچەكانى من نەمابۇو. بەرچاوم بە تەواوەتى رەشدەبۇو و ناوه ناوه دەمبىنى سەرباز من رپادەكتىشىت بە ناو ھەندىك گیا و ئەوناسىش بەرددوام دەلىت: ۋايىكىشە سەرباز، ۋايىكىشە! ئەمە دوو رۇزى تر مەترسىيە لە سەر خانمى توش، ۋايىكىشە، ئىستا

کوتایی بەو خۆشیانه‌ی دەھىتم بە فەرمانى ئەو، ئەو كەسانە  
 دەبىت پاکبىرىنەوە، نابىت بەو شىۋەيە بىسۇرىنەوە.  
 كە بەھۆشخۇمەاتمەوە، سەرلۇسەكەى تر لە تەنىشتم راڭشاپۇو،  
 چاوهكاني داخراپۇون و لە دەمى كەف ھاتبۇوەدەرەوە. رەنگى  
 سېپىپۇو، لەشى ساردو بىنگىان دەردەكەوت. وام زانى مەردووە.  
 وىستم سەيرىنکى ھەموو لەشى بىكم تا بىزانم مەردووە يان نا،  
 يېش ئەو دەستى بە كۆخىن و نالەنال كرد، منىش وەك  
 بروسكەيەك، ھەستم بە ئازارىنکى زۇر زۇر گەورە كرد لېرەم.  
 بە دەستى ئىشارەتى بۇ لاي ئەندامى نىزىنەي خۆى دەكرد.  
 دكتور، ئەو ئازارەي ئەوکات، شىنگ نىيە من ھەرگىز بتوانم  
 لەپىرىيەكەم، تا ئىستاش بەردەوام ئازارم ھەيە، بەلام ئەودى  
 ئەوکات وەك ئەو وَا بۇو بروسكەكانى ھەموو تۆفانىك  
 كوبىكەتەوە بەيەكەوە ھەموو يان ئاراستەبىكەيت بۇ ئىرەي من،  
 رىنگ ئىزەم دكتور. دووبارە بەبى شەرمانە ئىشارەتىدەدايە  
 ئەندامەكەى خۆى.

يېم وَا بۇو سەربازلىقى دابىت، يان سزادرابىن كە فەرمانى  
 ئەوناسىيان شكارىدۇوەو ئەو خانمانە وەك تاقىكىردىنەوە بۇيان  
 هېنراون، تا بىزانن دەتوانن بەرگەى حەزەكانىيان بىگرن و نەچنە  
 لاي ئەو خانمانە، بەلام دواتر لە قىسەكانى ئارام وتى: دكتور، ئەو  
 شەوە، دوا خۆشىي ژيانى من و سەرلۇسەكەى تر بۇوە، چونكە  
 ئەوان ھەر بە ئەنقةست ئەو دوو خانمەيان هېنابۇو، تا بۇ دواجار  
 لە ژيانى خۆمان ھەست بە خۆشىي ئەندامەكانى خۆمان بىكەين،  
 دراي ئەو شەوە ئېئە لەھۆشخۇمانچۇوبۇوين و ھەردووكمان  
 ئەو بەشەمان بىراوهتەوە!

بهیانی، دوو بهیانی و تا چهند ههفتەیەکیش، سەرلۇسەکەی ترم  
سەپىردەکردو خۆم لەودا دەبىنیيەوە؛ رەنگزەرد، بىتاقەت، بىقسىو  
بىنچىرۇك. تەنها وەک بەندەیەک شوينى ئەوناس دەكەوت و ھىچ  
قىسىيەكى نەدەکردى. سەرى كز و لووس، بىرەنگو بىتاقەت  
دەسورايەوە. كە ئەوم دەبىنى، دەمزانى مىنيش ھەمان رەنگو  
شىوهى ئەوم وەرگرتۇوە، چونكە وا پىتەچىت دواى بېرىنەوەكە،  
ئا، ئا، رېنگ دواى بېرىنەوەكە خويىنى زۇرمانلى ۋەقىيەت، كە  
پىويسىمان بە كاتىكى زۇرە تا رەنگمان ئاسايدەبىتەوە. من لەو  
كاتەوە رقم لە خۆمە، رقم لە تۈيە، لە ئەوناسە، لە سەربازە،  
تەنانەت رقم لە خودى ئەۋىشە. تا ھەفتەيەك ئەوناسىش ھىچ  
قىسىيەكى لەگەلدا نەدەكىدىن، بەلام دواى ھەفتەيەك،  
بانگىكىرىدىن و لە پشت كۆخە گەورەكەي خوييەوە، ھەردووكمانى  
دانىشاند. خۇى بە پىتوھ بۇو، ئىتمەش لە سەر زەھوبىيەكە، دواى  
تۈزىك سورانەوە ھەناسەي قوول دەستى بەم قسانە كرد:  
دەزانم پىاوىنە، دەزانم. ھەردووكتان بە دلىنایيەوە ئىستا رېقىكى  
زۇرتان لە منه، لە سەربازە، تەنانەت لەوانەيە رېقىكى زۇر  
گەورەتان لە ئەۋىش بىت، چونكە ھەر لە سەرەتاوه ھەموو  
فەرمانەكان فەرمانى ئەون، بەلام دەزانن كە ئەو شتەيى كراوه،  
لە بەرژەوەندىيى ئىتوھىيە. ئەزىزانم، لە بەرژەوەندىيى ئىتوھىيە، بەلام  
ئىتوھ جارى ھەستى پى ناكەن. دەزانىت ئەو پىاوانەيى دەيانىيىت،  
ھەموويان كۈيلەن؛ كۈيلەي ڙنەكانىيان، حەزەكانىيان، دەسەلات و  
خواردن. ھەموويان كۈيلەي شتىكىن. ھىچيان بە راستى  
بەندايەتىيەكى دروست بۇ ئەو ناكەن. تەنانەت بە لايانەوە گىرنگ  
نىيە گەر ئەو فەرمانىكى قورسىشىيان پى بکات، دەيىكەن، بەلام

دليان نايکات. جيبيه جيڪردنى فەرمانەكانى ئەو يش لە لاي ئەو  
پياوانە تەنها بۇ ئەوهى دواي جيبيه جيڪردنى فەرمانەكە، بتوانن  
چېز وەربگىن و كويلايەتى خويان دوپاتبىكەن و بۇ حەزەكانىان.  
سەپريابىنكە، هەموو ئەو پياوانەي دەيانبىنى لە سەر ئەم  
دۇورىگە، گرنگ نىيە هەر پلەيەكىان ھەيە، گرنگ نىيە چۈن  
قىدەكەن و چۈن لە ژيان دەپوان، هەموو ئەوهى دەيكەن،  
تەنها بۇ تىركىرىدى ئارەزووە نەفرەتىيەكانىانە. هەموويان ھەمان  
شىن، هەموويان وەك ئەوه وان كە كۆپىكراپىن. ھىچ جياوازىيەك  
لە بىوان ئەو پياوانەدا نابىنم. هەموويان گەر بە تەنها بىانخېتە  
زۇورىنەكە، لەگەل خانمى پياونىكى ترىيشدا بىت،  
رەستېنىكەلدەكەن، لەوانەيە زۆرىش لە خانمەكان بىن و  
ئازارىشىيانبىدەن. دەزانن بۇ! دەزانىت بۇ! دەزانىت بۇ! ئەوناس  
سەرەتا رووى لە زەھۋىيەكە بۇو، كە وتى: دەزانن بۇ، دواتر  
سەيرى منى دەكردو دەيوت: دەزانىت بۇ! سەيرى  
سەرلوسەكەشى دەكرد، دەيوت: دەزانىت بۇ! چونكە هەموو ئەو  
پياوانە لە يەك شىدا ھاوبەشىن، فەرمانى ئەوناسىش بۇ  
نەيىشتى ئەو ھاوبەشىيە ئىتوھ لەگەل ھەموو پياوهكانى تردا  
ئەرمانىكى دروستە، چونكە ئىتوھ نابىت دوو پياوى ئاسايى بن،  
كە ھەر بە ئاسانى خانمەكان بتوانن فيلتانلى بىن و  
بكارتانبېتىن، نابىت ئەسلەن بېركىرىدە وەكانىشتن پىس بىت  
وەك ئەم پياوانە، چونكە ئىتوھ راستە و خۇ خزمەتى ئەو دەكەن،  
راستە و خۇ قىسە لەگەل مىدا دەكەن. فەرمانەكانى ئەو  
دەگۈزانە وە بۇ ئەو ھەموو خەلکە سەرلىشىتىواوه. ئىتوھ نەبن،  
ھەموو ئەو خەلکە لەناودەچن. پىتان وايە گەر ھەموو پياوهكان

وەک ئەو شەوھیان لى بىت كە ئىۋە بەبى ئاڭايى فەرمانەكانى  
ئەوتان دەشكاند لە پىش چاوى من، چى روودەدات! ها! خۇتان  
پىربىكەنەوە، چى دەبىت، گەر ھەموو پىاوهكان ناوا بىكەن!  
بىنگومان دەبىت بە جەنگ، ھەموو پىاوهكان بۇ پارىزگارى لە  
خانمەكانى خۇيان لەگەل پىاوهكانى تردا دەجەنگن، ئەوكات تەنها  
ئەوانەي دەسەلاتيان ھەيەو جەستەيەكى گەورەي وەك  
سەربازيان ھەيە، لە ئىاندا دەمېتتەوە. مشكىنىكى وەك ئىۋە،  
ھەرگىز ناتوانىت لە جەنگىكى وا سەركەوتتوو بىت، ھەرگىز!

ئىۋە، لە حەشەراتىك زياتر ھېچى تر نىن، گەر بەراوردېرىن بە  
پىاوى وەك سەرباز، يان ئەوانەي زىرەكىن؛ بىنەر، دكتور،  
سەيرىابىكەن! ئىۋە لەو پىشېرىكىنە بىنگومان دەدۋېرىن و  
ژىرپىدەكەون. لەوانەي شەۋىنک لە ئىشە ناچىزەكاندان بە<sup>1</sup>  
ماندووبىي بېرقەنەوە مالەوە، خۇتان و دەسكىنک سەوزەي ھەرزانى  
رەزىو، كەچى بىبىن وا بىنەر لەگەل ژەكانداندا ئەو شتانە دەكات  
كە بىرتان لىنى نەكردووھەتەوە. دەزانىن بۇ! دەزانىن بۇ! چونكە  
دەتowanىت، چونكە دەسەلاتى ھەيە و دەشرزانىت. ئىۋە بىدەسەلاتن،  
لەشتان پىنگەنادات دەسەلاتيان ھەبىت، مىشكىتان رىنگەنادات  
بىزان، ھەر كە لەدایكبوون، بۇ ئەوە لە دايىكبوون وەك ئىستا بن.  
گەر ئەو فەرمانى ئەوهى نەكردايە ئىتمە ئەو شەوه  
ئازارتانىدەين و ئەندامىنىكى وا گرنگتان لى بىستىننەوە، يان بە  
جۇرىك با بلىنن: ئەو شەوه نەمانكوشتبان، ئىۋە ھەموو رۇزىك،  
ھەموو مانگىنکو سالانەش دەمردن، چونكە ئىۋە بەرگەي ئەو  
پىشېرىكىنەتان نەدەگرت كە لە نىوان ئەو پىاوانەدا ھەيە كە لەم  
دوورگەيە دەزىن، بۇيە باشتە ئەو داھاتووهى خۇتان قبول بىت،

لەمەودوا بىنە دوو خزمەتكارى بەئەمەكىو بەوهفای ئەو،  
گۈپرایەلى فەرمانەكانم بن، خزمەتى پەرسىنگەكەي ئەو بىكەن،  
تىيدا بەھەۋىنەوە ئاگاتان لىئى بىت. هەموو بەيانىيەكىش زوو  
ەستن، سوپاسى ئەو بىكەن كە بە فەرمانىنى سادەتى واي كرد  
ئۇرە بەبى ئەوهى پېشىرىكتىكەن، دەتوانن لە تەنیشت من بن،  
خواردىنى باشتان دەستبىكەويتى و ژيانى ئاسايى خوتان بىزىن.  
ئەسلەن هەموو ئەو پىاوانەي دەيانبىين، زور رېزتان لى دەگرن،  
چونكە هەموويان دەزانن ئىتوھ لە لاي من تايىھەتن، دەزانن كە  
ئىتوھ پەيوەندىيەكى راستەوخوتان لەگەل مندا هەيە، ئەوهش واتە  
پەيوەندىيتان لەگەل خودى ئەودا هەيە، بۆيە پېitan دەلىم كە  
سوپاسگۇزار بن.

دكتور، ئەو واي دەوت، وا بىزام سەرلوسىش زور دلىخۇشبوو  
كە ئەو رەحىمەي ئەو بە سەريدا پڑاوه و پله يەكى بە دەستەتەنداوه  
بە بۇنەي نزىكىبۇونەوهى لە ئەوناس، بەلام من، من دەمويىست  
ھەر لەوى تفيك بە هەموو ھىزى ماسولكەكانى دەمم بە  
دەمۇچاوى ئەوناسدا بکەم و دەستبىكەم بە جىتىدان، بەلام لە  
بارودۇخىكى وادا نەبۇوم شتىكى وا بکەم. ئاخىر تەواوى  
قسەكانى، قسەي قورىن. من ئەسلەن داوابى ئەوەم كردووه ھېچ  
پېشىرىكتىكە لەگەل ھېچ كەسىك بکەم! ئاخىر من ھەر خودى  
ئەو و دروستىنەكردووم! ھەر خودى ئەو و ھەستەكانى  
دروستتەكردى! ئەي بۇچى دەبىت من نەچمەناو پېشىرىكتىكە كە وەك  
شتىكى حەتھىيە و ھەر روودەدات. جەنگ دەستپىنەدەكتات يان  
دەستپىنەكتات، بە گونمهوه. منىش وەك ھەر پىاوانىكى تر دەجەنگم،

دهجهنگم، تا دهمرم، خهريکي جهنجو شهр دهتم، بهلام ناهيلم  
بهم شتيوهيه سوكايهتيم پي بكريت. بينه ريان سهرباز يان هر  
گه وادينكى تر بيهويت ڏنهكه بيات، لهگه لئه ويشدا دهجهنگم،  
يان ده مکورهيت، يان ده يکوره. هر ئه ونده يه، هاوکيشيه يه کي  
ساده و ئاسانه، بهلام نازانم، ئه وناس چون ئه و پينگيه يه به  
پيرکردن و هكانى داوه که درويه کي ئه ونده گه وره بکات و من و  
ئه و سه رلو سه حيزه تر والى بکات. ئه و هلبزاردنى من نيء  
که بالام كورته، ئه سلهن من هه موو ئه و هى بيرمه، که شتيبة کي  
بؤگه نى قاوه يى سهوزه لگه پراوه و هيچى تر. خۇ من خۇم  
هەلمه بېزاردووه که بالام به و شتيوهيه بيت. قسه کانى ئه وناس،  
وهک پاروویه کي گه ورهى درکاوى لە گه رووم ماونه ته و هو  
نا تو انم قوتىابىدەم، ناتوانم قبوليان بکەم. ناتوانم ئه و کارهى  
سهرباز پىنى كردووم، قبول بکەم، نه ئە مرق، نه سبھى، نه هيچ  
کاتينكى تر. گەر ئاوي ئەم دهريايه هه مووی ته او بيت به  
سهيركردن و هكانى من، من ناتوانم ئه و قبول بکەم که پىنم كراوه.  
گەر پىنيست بکات، شەر لهگه ل خودى ئه و دا ده كەم، بهلام ئه و  
کۈيلايەتىيە قبولناكەم که به ناوى ئازاد كردن و له كۈيلايەتى به  
سەرمدا سەپتنراوه. جا دكتور، وا مهزانه من توپھم و  
جنيوده دەم، نازانم دەلیم چى و بيرم لەم قسانه نە كردووه ته و هو.  
ئه سلهن من گومانم لە ته او و ئه و چىرقانه هە يه که ئه و پياوه  
به ناوى ئه وناسه و بۇمان دەگىرىتە و هو، ئه سلهن من رازى نىم  
ئه و بە پىوه مببات. ئه سلهن من به ياسا كانى ئه و رازى نىم، من  
به ياساي هيچ كەسيك رازى نىم که پينگە به خۇي بادات بەشىك  
لە من لە خۇم بستېنىتە و هو تا ئازاد مببات. من گەر ئازاد بەم،

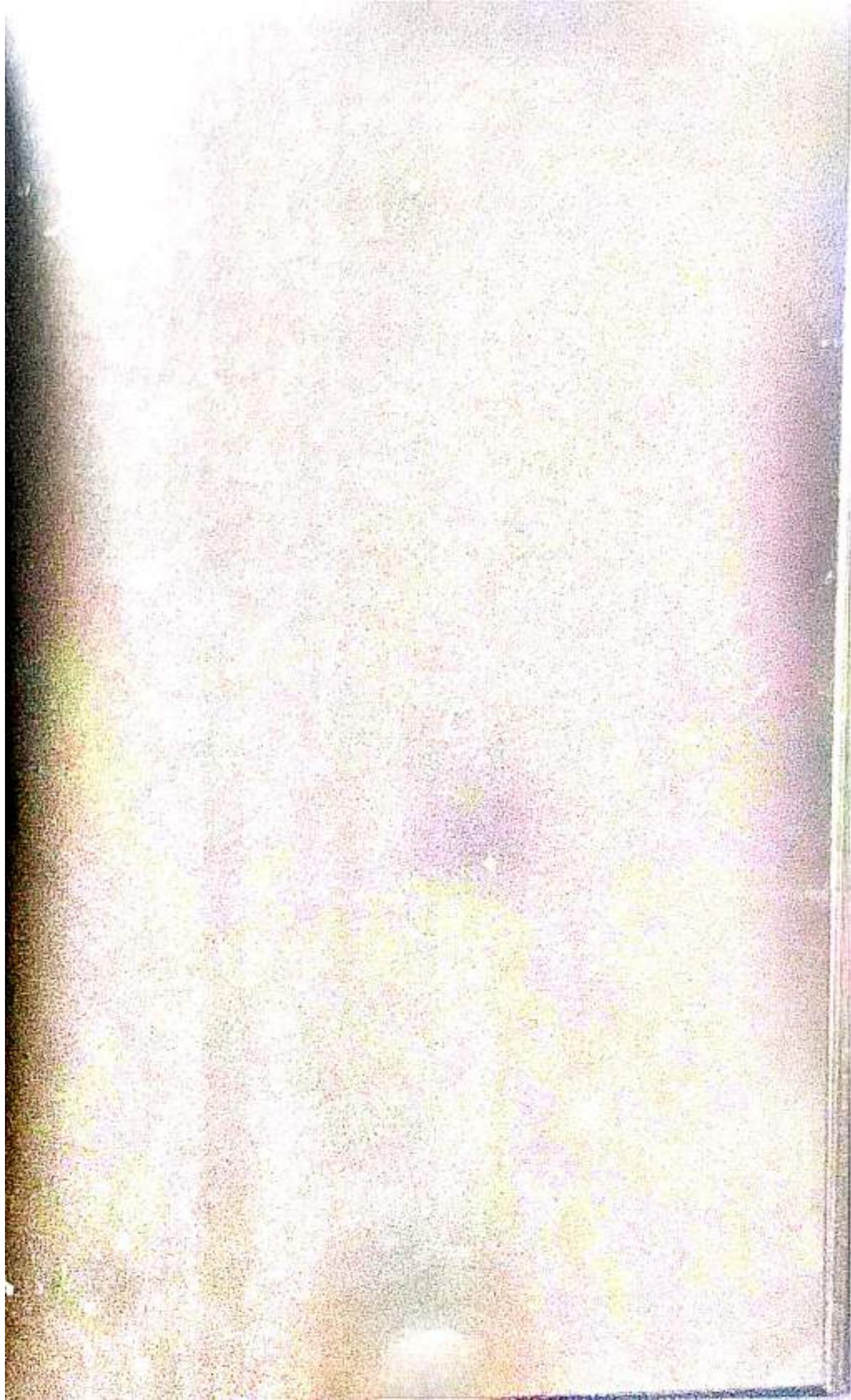
رەمەوینت بە ھەموو ئەندامە کانمە وە ئازاد بەم، من گەر بە راستى  
رېزلىنگىراو بەم، دەبىت بە رووتى، بەبىن ھېچ جلينكىو بە ھەموو  
عېبىدە کانىشىمە وە ھەر مەنیکى رېزلىنگىراو بەم. كەسىك مەنى  
لۇرسەتكەرىدىت، دلىنام مەنى بە رووتىيىش بىنیوھ، كەسىك كە  
رېزى لە من گرتىبىت، ھەرگىز حەزەكانم وەك ئامېرىنگى  
پەكۈلە كەردن نابىنېت و لە شەھەنگى تەماوى و بە فەلى تىركەرنىان  
لېم بىستېنېتە وە.

ئەو قسانەي دەكىرد، لەگەل فەريدىانى تفى زۇرۇ جەنۇي زۇردا،  
بە تەواوهتى دەمۇچاوه زەردو سېيھەلگەراوه كەي لە تورەييان  
سۇورەبۇونە وە، دەمارەكانى ملى ھەمووى دەرپەرىبۇون و  
دەنگى زۇر بەرزىركەربۇوه وە لەوهى كە دەبوايە قىسى پىن  
بىكەت. ئاخىر ئەو قسانەي لە لاى ھەر كەسىكى تەركەربوايە، دلىنام  
وەك من بە ئارامى دانە دەنىشت و ھەر زۇر پایىدەكىد لە ترسى  
ئەوهى كە ھەر گۈنى لەو قسانە نەبىت. بەردىھۆام لە كاتى  
قىسەكەردىنا چاوه كانى زەقتىرەبۇونە وە، خۇينى زىاترىيان تىىدەزاو  
سۇورەتىرەبۇونە وە. دەمارەكانى ملى وا دەرپەرىبۇون كە بە  
جوانى دەمتوانى ھەموويان لە يەكترى جودابكەمە وە. ئەوهندە  
جەنۇيە بە ئەۋۇن و ئەۋناس دا، كە وەك حالەتىكى هيسترىيلى  
ھاتبۇو، نەيدەتowanى لە جىڭەي خۆى بىرىھەنەت و بە دەنگى نزم  
نسەبکەت. تا ئاستى ھاواركەردىن دەنگى بەرزىركەرە وە. پېش ئەوهى  
چەقۇيەكى تىىزى يەكجار خاۋىنلى سەتىل، رېتك لە سەررووى  
كېكىڭە دەرپەرىيەكەي بەشى پېشەوهى ملى بىتە دەرەوە،  
ھاوارىدەكەردو جەنۇيەدەدا، كەف لە دەمى دەھات و نەيدەتowanى  
ھەر وا بە دانىشتن بەمېنېتە وە، كە چەقۇكەم بىنى، ترسىكى زۇر

له سنگم و هستاو سهیرینکی دواوه م کرد، بینه ری چاوتیزو  
فکر قول، چه قوکهی زور به هیواشی ده ردده هینایه ود، ب  
ده سپرینکی سپی خوینه کهی ده سپریبه و هو ده سرده کهی له پشتی  
ملی ئارام داده نا. به له قهیه کی بینه ستانه ش ئارامی ده ماورد م  
به ردده دایه وه، ئاوه که به ر سه ری ئارام ده که وت. هیچ قسے يه کم  
نه کرد، ته نه سه یرمده کرد که چون بینه ر به پهله کانی ئارام  
پاده کیشیت بق ناو ده ریا يه که و ئاساری خوینی ئارام له سه ر  
زه ویه که ده سپریته وه. دوای ئه وهی ئه و کارانهی ته واوکرد،  
وهک ئه وهی هیچ شتیک رو وینه داینت و ئه سلن مرؤ فیکی تر  
نه مردیت، دهستی بق دریژ کردم تا هه لمبستینیت وه، وا بزانم هیچ  
چاره يه کی ترم نه بتو، جگه له وهی دهستی بگرم و هه ستمه وه له  
جینگهی خوم.

بینه ر: دکتور، وا بزانم زوری وت، ببوره که زوو تر نه هاتم و له و  
هاوار هاواره رزگار منه کردیت، ئیتر ده توانیت هه مو و رؤژیک به  
ئارامی سهیری ده ریا که بکهیت.





بهشی حه و ته  
مندال

له دوای ئەو پووداوهی کوژرانی ئارام و دیارنەمانی يەکىك لە  
ھەلبىزىدراؤھەكانى ئەوناس، دەمزانى كە ئەوناس ناتوانىت ھەموو  
ئەو شتانەي لە دەورى پوودەدەن، بزانىت. ناتوانى ھەموو  
راستىيەكانىش وەك خۆى بىبىنەت و بىنگومانىش ناتوانىت ھەمىشە  
گوينى لە بىركردنەوەكانى من بىت، كاتىك لە تەنىشتى  
بىردىكەمەوە، بەلام ئەوهى لە پابردوودا پوويدابۇو، پېم وا بىت  
تەنها رېتكەوتىنلى سەيرۇ بىتمانايە، كە ئەو كاتەي من بىرم لە  
شىتىك دەكردەوە، ئەويش يەكسەر ئەو شتەي بۇ باسىدەكردەم،  
وەك ئەوهى بتوانىت گوينى لە قسەكانى ناو سەرم بىت. لەوانەشە  
ھەندىكىيانى گۈي لى بىت، لە راستىدا نازانم، يەكلايىنەبوومەتەوە،  
ئايا بە راستى ھەندىك لە بىركردنەوەكانىم دەنگىيان ھەيە كە ئاوا  
ئەوناس گوينى لىتىان دەبىت و يەكسەر وەلامىاندەداتەوە! يان نا،  
تەنها خۆم دەمەويت باوەر بەوە بەھىتم كە ئەوناس كەسىنلى  
تايىەتەو ھەندىك شت دەزانىت كە ئىيمە نايزانىن. لەوانەيە  
ھەمووى درقىيەك وەھەمىكى كەورە بىت، كە من بەمەويت  
باوەرى پى بىكم، بۇئەوهى ئەوهەندە قەلەق نەبىم، ئەوهەندە  
دۇدلەبىم كە چ شتىك راستەو چ شتىك ھەلەيە، گەر بە سادەبىي  
گوينىيەلى ئەوناس بىم، دەتوانم ھەموو ئەو شتانەي ئەو بە  
راست و باشەيان دادەنلىت، بە باشى دابىتىم، تەنانەت گەر كار  
گەيشتە ئەوهى خانمېكىش لە كەشتىيەك لە ناوه راستى دەريادا  
فرېيداتەخوارەوە لەناوېبىيات و ھەر شتىكىش ئەو بلىت:  
خراپەيەو نابىت بىكريت، تەنها بلىم وايەو تەواو، ھەرگىز لەوە  
نەپرسىم بۇچى گەر دوو كەس يەكتريان نەويت و كەسى ترييان  
خۆشبوىت و بەدلەيانبىت، نەتوان كەسە خۆشەويستە

رلخوازدک، یان هه لبژیرن، له جیاتیی ئه وهی ببه سترینه وه بهو  
که سی تنهها به هوی ریکه و تی دریزیی بالایانه وه له گه لیاندا  
دانزاوه. وا بزانم باوهه به قسە کانی ئه وناس بکەم، زور لهو  
هه موو بیرکردنە وه ماندو و بوونه باشتره. ئاخرا من به رده وام  
ئاوا له خه یال و بیرکردنە وهدا بم، کوا کاتم ده مینیت له گەل  
ئیسلاکە مدا پییکەنم، کەی ئه سلن ده رفه تیک ریکدەکە ویت کە  
شەوینک به دلى خۇمان تىكەلى يەكترى بىن و هەست به هه موو  
نەرمایە تىيە کانی جەستە و دەر وونى ئیسلا بکەم و سەيرى ئه و  
خەندە تايىھە تەی بکەم. نا، وا بزانم باوهه رەھىنانەکە باشترين شتىكە  
کە بتوانم بیکەم، چونکە به راستى من نامە ویت بېمە ئه و کە سەی  
هه موو ژيانى خۆم دادەنیم و دەفه و تىنیم بق ئه وهی يەكتىك لە  
گومانە کانی ناو ناخم وە لامبەدەمە وه و يە كلايىپكەمە وه راستە يان  
نا. له وانە يە ئەم دونيا يە جىنگەی زانىنى راستىيە راستەكە نە بىت،  
له وانە يە هەر ھەندىك راستىيە درقىنە ئىدا بىت کە ناچار بىن  
باوهريان پى بکەين، بق ئه وهی بتوانىن چىز لە جوانىيە کانى ئەم  
ژيانە وەربگرین. ئاي ئیسلا، تو بق ئه وهندە جوانىت! له بەر  
خۆمە وە زەردە خەنە يە كم دەكرد، گالتەم بە عەقل و جەستەي  
خۆم دەھات، نازانم لە ناو ئه و هه موو بیرکردنە وه قوولانە، من  
دېمەنى رووتى ئىسلام دىتە پېشچاو، سەيرى جوانىيە کانى ئه و  
دەكەم و دەمە ویت تەنها چىز لە جوانىيە کان وەربگرم، هه موو  
ئه و بیرکردنە وانەي سەرم بکەمە پەرينى رەشه لگە را و چىن و  
هه موويان بسوتىنەم. هەرگىز بير لە راستى و دروستىي ئه وناس  
نە كەمە وە، ئاخرا ژيان زور ئاسانترە، گەر تەنها دواي  
فەرمانە کانى ئه و بکەم. خۆ من كەسيكى ئاسايىش نىم وەك

ئەم خەلکە رەشۇرۇو تە ئىشى قورسەم پى بىكەن، لە كۆتايىدا من  
ژيانىكى زۆر ئاسان و بەختە وەرم دەبىت، گەر ئە و بىركردەنە و  
نەفرەتىيانە لە سەرم دەربەيىنم. وا بىزانم ئەمېق بىرىاردەدەم كە  
ھەرگىز بىر لە ھىچ گومانىك نەكەمەوە كە دىتەناو سەرم  
دەربارەي ئەوناس و خودى ئەو يش. لەوانە يە ئەوە باشترين  
ھەلىۋاردى من بىت، گەر بىمەوى بە خۇشبەختى لەگەل ئىسلامدا  
بم. تەنها لەگەل ئەو بۇون، ھەموو ئەو ناپەحەتى و  
نەھامەتىيانە لە ناو ناخمن، دەرەۋىننىتەوە بەنجمەدەكتە.  
نامەويىت ئەسلەن بىر لەوهش بىكەمەوە كە ئايا بەنجبۇن شتە  
راستەكەيە يان بەرەنگاربۇونەوەي گومانەكانم. نا، تەواو، ئىتر  
ھىچ پىويىستناكتا بىرىشى لى بىكەمەوە.

بىنەر ئارامى كوشت! من حەقىم چىيە! من چى بىكەم! من ھىچ  
شىتىكم لەدەستتايەت، چونكە ئەسلەن لە ھەمان كاتى جولەي  
بىنەردا ئارام گىانىلەدەستدابۇو. وەك دكتورى دوورگەكەش ھەر  
نەمدەتوانى ژيانى رېزگاربىكەم. ئەسلەن دواى ديارنەمانى ئارام  
كى پرسىاريكردى! كى وتى: ئارام بۇ ديارنەماوە! ئەوناس ھىچ  
قسەيەكى نەكىد، ئەوناس جە لە دوو جار پرسىاركردن لە  
ديارنەمانى، بە ساردىيەكى تەواوەوە چىيى كرد بۇى! بىنگومان  
ھىچ!

ھات لىكۈلىنەوە لە بىنەر لە من و لە ھەموو ئەوانە بکات كە  
بەيانىيان زووتر لەوانى دى بەخەبەردىن و شەوانىش بە تەنها  
دادەنیشن! خۇ ئەوناس چەندىن جار تىبىينى ئەوەي كردىبوو كە  
ئارام نزىكايەتىيەكى لەگەل مندا دروستكردوو، بەلام ھەرگىز  
دواى ديارنەمانى، وشەيەكى دەربارەي ئارام لەگەل مندا

پاسنگردو لئى نه پرسىمەوه، ئىتىر من بۇ مىشىكى خۆم بەو  
پرسىارە بىنەودانەوه مەشغولبىكەم!

نا، ئەسلەن بىرى لى ناكەمەوه، دىارە بىنەرو ئەوناس خۆيان  
شىنىڭ دەزانىن كە من نايىزانم، بېيارمداوه تەنها بە سادەيى  
شويىنى فەرمانەكانىيان بىكەوم، شويىنى ئەو چاکەو خراپەيە بىكەوم  
كە ئەوناس پىمانى دەلىت و تەواو، نامەۋىت ژيانى خۆم بە گومان  
بەفيروبدەم، دەمەۋىت تەنها لەگەل ئىسلامدا بىم و كچىكى وەك ئەو  
جوانم ھەبىت، تەنها ئەوەم دەۋىت و بەس.

چەند مانگىنگ تىپەرى بە سەر كۈزۈرانى ئارامدا، نا، با ئەسلەن  
نەلەيم بە سەر كۈزۈرانى ئارامدا، بۇئەوهى بېرىشى لى نەكەمەوه.  
چەند مانگىنگ تىپەرى بە سەر ئەو كاتەي بېيارمدا كە گومانم  
نەمېننەت و بە خۇشى لەگەل ئىسلامدا بېزىم، ناخم ھەمېشە كە ئەو  
قسانم دەنوسى، دەپېرسى مانگ چىيەو نازانم چى، بەلام من  
لە مېزە ئەو بېيارم داوه كە وەلامى پرسىارەكانى نەدەمەوه.  
گۈنگ ئەوهى چەند مانگىنگ تىپەرى بە سەر شتەكاندا، ھەموو  
شتەكان زور بە باشى دەرقىيشتن، بەيانىان كە ھەلدەستام، گۈنگ  
نەبوو چەند زوو بىت، ئىسلا ھەمېشە زووتىر لە من چاوى  
كىردىبووه و بە خەندەيەكى زور تايىبەتەوه سەيرى ناوجەوانى  
دەكىدم، ھەموو كاتىش كە چاوم دەكىردهو، ماچىكى دەكىدم،  
بەلام ماچەكە كىشىكى زور زور كەمى ھەبوو لە سەر لىيەكانم و  
زور بە سادەيى تىنەپەرى. ھەموو ماچىكىشىم ھەر لە يادە،  
ناتوانم بلەيم ھەموويان لە يەكترى جياواز بۇون، نا، ئەسلەن  
ھەموويان لە يەكترى دەچۈون لە نەرمى و ناسكىياندا، بەلام  
شىنىڭ ھەبىه كە واى لى كردووم ھەموو بەيانىيەكانم بە جىا جىا

بیربیت، ودک ئوهی که هر ماجیکیان پیکه وتو ژماردیه کی  
تاپه تی لەگەل خویدا هەلگرتبیت و بیگوازیتە و بۇ لیوم،  
لەویشە و بۇ میژەلاکم.

بېیکە وە هەلدەستاین، جىنگە كانمان ھەموو رئۆزىك باشتىرو  
باشتىرو نەرمىزدە بۇون، ئىستا ھەموو بېيانىيەك کە بېیکە وە  
ھەلدەستاین، دەچۈوينە لاي دەرياكە و بېیکە وە دەمۇچاومان  
دەشۇشت. زۇربەی كات ئىسلا قىشى تەردەكىد، ھەمېشەش  
جۇره پەلكىنى رەنگسوورى لە قىزى ھەلدەسوو، کە واى دەكىد  
بۇنىكى زۇر تايىھەتى لى بىت. بۇنىك کە واى دەكىد ھەستىكەيت  
ئەم قەزە ئىستا خاۋىنلىكراوهتە وە. دواى دەرياكەش، دەستى  
يەكتريمان دەگرت و دەگەراینە وە كوخە كە. ودک ئوهى ئەوناس  
لە سەردتاي ھاتىمان بۇ ئىزە بۇى باسکردى بۇون، کە ئازىللى  
بچۇوكىترو گەورەتى لە مەرەكان لەم دوورگە يە ھەن، لەو  
ماوهىدا لەگەل ھەلبىزىر دراوه سەرلوسەكەدا خەلکە كە  
دەرىيىشتن بۇ ھەيتانە وە ئە و ئازەلانە. ھىچ كام لەوانە ئى  
دەيانەيتانە وە، ھەستىكى سەيرىو نامقى پىن نەدەبە خشىم، ودک  
ئوهى پېشتر ھەموو ئەوانەم بىنېتت و ناسىبىتت. ھەندىك لە  
خەلکە كە دواى ھەيتانە وە ئە و ئازەلانە خۇيان بە سەرسور ماو  
نىشانىددا، بەلام من گومانم ھەبۇو لەوهى سەريان سورما بىت. نا،  
نا، نا، گومانم نەبۇو، گومانم نىيە، گومانىشنا كەم. تەواو  
سەريان سورما بۇو، ديارە ئەوان لە لايىن تازە بۇوەو تەواو.

ئەو شتە بچۇوكانە دەيانەيتانە وە، رەنگىان سېپى و قاوهىي بۇو،  
زىاتر لەوانە دەچۈون کە نزىكىيان بىتتە وە، بىرەن، بەلام لەگەل  
ئوهى بالىشىان ھەبۇو، ھەرگىز نەمبىنیوھ بىرەن. تەنها کە

بازیاندهداو رایاندهکرد، بالهکانیان به کاردههینا تا بازهکانیان رو و دریزتر بیت و دهکه و تنه و هسر زه ویه که. هه مهو کو خیک کو خیکی بچووکتری له ته نیشت خوی بق دروستکرا بیو بق راگرتی ئه و جوره ئازهله بچووکه بالداره نه فریوانه، چونکه روزانه شتیکی سپیان به جیده هیشت له شوینه کانیان، که به بیاری ئه و ناس کرابیو به خواردنی هه مهو به یانیه کی هه مهو خلکی دوورگه که. له راستیدا هه ر خوی فیریکردن چون ئه و خواردن بخوین و تامیکی خوشیشی هه بیو، هه ر ئه و ناس ناوی له و نابیو هیلکه:

هه مهو به یانیه ک به دلیکی خوشوه له گه ل ئیسلا دا هیلکه مان ده خوارد، هه میشه ده مبینی که ئیسلا چهند میهره بانه به رانبه ر بو بالنده نه فریوه سهیرانه، به رانبه ر به مریشکه کان. ئا، ئا، مریشکن ئه مانه، ئاخر میشکم ده زانیت ئه مانه مریشکن، به لام نازانم چون دهیزانیت، ده شزانم مریشکه گه وره تره کان ناویان کله شیره، به لام هه رگیز ئه و ناوane به کارناهینم له لای هیچ کسیک، چونکه خوشم دلنيا نیم چون ئه و ناوane له ناخمه وه بنه ده ره وه. هه ر چونیک بیت، من بیار مداوه ئه و بیرکردن وه سهیرانه پشتگویی بخه. زور ئیسلام زیاتر خوشده ویست، که ده مبینی ئه ونده به میهره بانی له گه ل مریشکه کاندا ده جولیته وه، هه میشه له باوه شیده کرد، ماچی سه ریانی ده کردو زور به نه رمی مامه لی له گه لدا ده کردن. هه رگیز نه یده هیشت به پیسی له و ناوه پسوبینه وه، هه میشه شوینه که یانی پاکده کرده وه، بؤئه وهی پیس و چلکن ده رنه که ون. ئه و کاتهی ئه و دهستی به په ره کانیاندا ده هینه او دهستی به پشتیاندا ده هینا، مریشکه کان جوله یان له

خویان دهبری، و هک ئەوهی ئەوانیش ئەویان خوشبویت و  
حەزبکەن کە ئىسلا بەردەوامبىت لەم مىھرەبانىيەی لەگەلياندا.  
ھەموو بەيانىيەك ئەو دىمەنە تايىەتانە ئىسلاو دەرياكە، ئىسلاو  
مرىشكەكان، ئىسلاو ئامادەكردنى هيڭكەكان و زەردەخەنە تايىەتە  
لەناخەوهەكەي، هەر بە راستى وايانلى كىرمەست بە خوشىيى  
ئەم ژيانه بکەم و بەمەۋىت تا ھەتايىھە لەم دوورگەيە بەمېنەمەوه.  
چەند مانگىن بۇو ئىسلا ھىچ خويىنىكى نەدەبىنى، چونكە بەو  
پىتىھى من پزىشكم، دەمزانى كە مانگانە دەبىت ھەموو خانمەكانى  
دوورگەكە خوين لە دامەنیان بىيىن، بەلام ئىسلا چەند مانگىن  
بۇو ئەو خويىنە نەبىنېبۇو، هەر خۇى باپەتەكەي لەگەلمدا  
باسكىردى، چونكە ھەمېشەو ھەر شتىك ھەبوايە، بە راکىرىن و  
زەردەخەنەيەكى زۆر پاکەوە دەھات بۇ لای من و پرسىيارى لى  
دەكىرمە. ھەندىنگە جار ھەندىنگە پرسىيارى دەكىرد كە ھىچ  
بىرقەيەكم لە سەر وەلامەكانيان نەبۇو، بەلام ھەمېشە راي  
خۇم لە سەر دەوت، بۇئەوهى بە بىتھيوايى و دەستبەتالى  
نەينىزىمەوه كۆخەكەمان. ئاخىر من لە لاي خەلكى ھەموو  
دوورگەكە بە كەسىنگى زىرەك و باش ناسرابۇوم، چۈن دەكرا  
خوشەويسىترىن كەسى خۇم بىتھيواو دەستبەتالىبکەم! نەدەكرا.  
دواى ئەو قسانە ئىسلا دەربارە خويىنى مانگانە خۇى، من  
ھىچ دوودلى و قەلهقىيەكم بۇ دروستتەبۇو، ئەوهش پىتى دەوتىم  
كە ئەمە شتىنگى ئاسايىھە دەبىت پېرىسىيەك بىت كە ھەموو  
خانمەكان ھەيانبىت، بۇيە بە ئىسلام و ت كە بچىت لە خانمەكانى  
تىرىش بېرسىتىت و بىزانىت كاميان ھەمان حالەتى ئىسلاي ھەيە. بە

یهان زهردهخنه و جوشوخرؤشی به یانیانیه وه و تی: زور باشه  
دكتوره که م، ئیستا ده چم، لینیان ده پرسم.  
که هان وه، هه ستمده کرد که سه ریسور مایت، پیم و ت: چی بود  
گیان که م، خانمه کانی تر چون بودون؟

پیسلا: زور سهیره دكتوره که م، زور سهیره، زور بیان هه مان  
شنبیان به سه رهاتووه، ههندیکیان له میزه وان، ههندیکیان ئه مه  
بکه م جاره وايان لى بیت. نازانم بف وايان لى هاتووه.  
ونم: هیچ نییه ئیسلاکه م، ئه مه نیشانه يه کی باشه، نیشانه يه  
نوه دیه که مندالمانده بیت!

چی! مندالمانده بیت! میشکم له ناخمی ده پرسی، ئه و زانیاریه  
سهیره چییه به ئیسلای ده لینیت، چون ده کریت به هوی شتیکی  
واوه بزانریت که مندالمانده بیت، ئه وه سهیر ترین بیرونکه و  
قسیه که که بھی پرسی خوم له ده مم هاتووه ته ده ره وه.  
پیسلا: چی! واته ئیمه مندالمانده بیت!

بیگومان من هه رگیز له و قسه بینیر کردن وانهی خوم  
پەشیمانن ده بود وه که ناخم بھی پرسی خوم ده ریده بربین و  
ده بودون به واقع له لای هه موو خەلکی دوورگە که. چەندین  
جاری تر ئه و شته روویدابوو، هه موو جاره کانیش قسە کەم  
راست ده رده چوو، بؤیه ده مزانی ده بیت حەتمەن پیش ئه وه  
من بکەوە ناو ئه و کەشتییه وه، هه موو ئه و شتەنەم زانیبیت،  
بلام نازانم چون فیریان بوم، گرنگ ئه وه دیه له کاتی پیویستیدا  
خزیان له میشکم دینه ده ره وه و راستیش ده رده چن.  
پیم و ت: بھلی گیانه کەم، مندالمانده بیت، هه موو خانمه کانی تریش  
مندالیاندە بیت!

ئیسلا دلی زور بەو هەوالە خۆشبوو، وەک ئەودى لە ناخى  
ئەویشداو لە میشکى ئەویشدا مندال ھەبیت و بزانیت چىيە و  
چۈنە، چونكە ھەموو ئەوانەى لەو دوورگەيە بۇوین، تا ئىستا  
شىتكەمان نەبىنىبۇو بە ناوى مندال، نەماندەزانى چىيە و چۈنە  
چۈنىش دەبیت. بەبىن ویستى خۆم، درېژەم بە قسەكانم داوا  
میشکم و قسەكانم بەرگى دكتورىتكىيان لەبەركىد:

ئیسلا گیان، پیویستە تو جارى تر لە كاتى خوتدا تو خوین  
نەبىنىت، بەو پىتىيەى تو ئەمە دووەم جارتە خوین نابىنىت، دەبیت  
حەوت جارى ترىش ھەمان شت دووبارەببىتەوە، ئىنجا  
مندالەكەمان دەبیت. بۇونى مندالىش تۈزىك قورسە، بەلام كە  
دەبیت زور دلمانخۇشىدەكەت. دواى ماۋەيەكى تر ورددە ورددە  
زىگت گەورەتىدەبیت لەوەي ئىستا، چۈنکە ئىستا مندالەكەت  
لىزەيە، دەستم بە سكىدا دەھىتا كە قسەكانم دەكردو كە  
دەشمۇت: مندالەكەت لىزەيە، بە ئەنقةست دەستم دەبرىدە بن  
زىگى، بۆئەوەي نەترسىتىو بە شىتكى پىنگەنیناوى و خۆش  
باپەتكە وەربگىت. ئەویش وەك پىشەي ھەمېشەيى  
بىنەيواينەدەكردم لە زەردەخەنە مندالانەيەكانى و لە  
جۇشۇخرۇشە نەبراوهەكەي بۇ قسەكانى من. ھەمېشە كاتىك  
قسەم لەگەل ئەودا دەكرد، ھەستم بە گرنگىي قسەكانى خۆم  
زىياتر دەكرد. راستە ھەموو خەلکى دوورگەكە قسەكانى منيان  
زور لە لا گىنگ بۇو، بەلام گرنگىدانى ئیسلا لە چاوهەكانىدا  
دەردىكەوتىن و ھەمېشە قسەكانىي وەك خۆى جىيەجىتەكىد،  
لەگەل جىيەجىتەكەوتىن، كە دلى زور خۆشىدەكردم!  
چاوهەكانىدا دەردىكەوتىن، كە دلى زور خۆشىدەكردم!

چهند مانگنیکی تر بهم شیوه‌یه تیپه‌ریت، وا بزانم زور ئەمه  
دوروباره دەبىتەوە كە لە كاتى قسەكانم بلیم چەند مانگنیکی تريش  
تیپه‌ری، چونكە كە لەگەل ئىسلام، ھەموو بەيانىيەكانم ئاوا بە  
زەردەخەنەو نەرمىي ئەو دەستىپىدەكەم و ھەموو شەۋىكىش بە  
گەرمابىي جەستەي ئەو كۆتاپىپىدەھىنەم، بەبىن ھىچ گومان و  
پېركىرنەوە ۋازىلۇنىكى زىادە، ۋىيان زور ئاسانترو سادەترو  
خېراترىش تىنەپەریت، بۇيە وا بزانم بىزاردە پاستەكەم  
ھەلبىزاردۇوھ.

دوای ئەو ماوهىيە بانگىانكىردم كە يەكتىك لە خانمەكانى شەش  
كۆخ ئەولاي كۆخەكەي ئىمەوە ۋانىكى زور بەھىزۇ توندى  
گۈتووھ لە سكىداو لەوانەيە بىرىت. منىش بە راڭىرىن چوومە  
لاي خانمەكەو دەبىنەم سكى بە تەواوهتى ئاوساوهو زور  
گەورەترە لە سكىكى ئاسايى. سكى ئىسلاش گەورەببۇو،  
دەمزانى بە هوى گەورەبۇونى مندالەكەيەوە سكى ئاوابى لى  
ھاتۇوھ، بەلام سكى ئەم خانمە زور گەورەتر بۇو لە سكى ئىسلا.  
كە چوومە لاي، بە مەمانە بەخۇبۇونىكى زورەوە پىتم وەت:  
مەترسە، ھىچ نىيە، ئەوە مندالەكەتە، دەيەۋىت بىتەدەرەوە ئىتەر  
تۇ دەبىت بە يەكەم خانم مندالىتەبىت لە دوورگەكەمان. كە ئەو  
قسەيەم پىن وەت، سەرجەم ئازارو ھاوارى خانمەكە گۇرا بۇ  
دلخۇشى و زەردەخەنەيەكى تىكەل بە گۈيان و نالەنال. هەر من  
لەوى بۇوم كە خانمەكە ويستى ھەستىتەوە، بەلام ئاوىكى زور  
لە دامەنیەوە رژايەسەر زەويەكە و پىتم وەت كە خۆى  
ھىلاڭنەكەت و پالبىكەويتەوە. ماوهىيەك تىپه‌ری بە سەر دەستىپىكى  
ئازارى ئەو خانمە، ئازارىكى. توند لە سكى دروستىدەببۇو و

نەدەمە. ئەوناس پىشتر پىي وتبۇوم كە من دەتوانم ھەر شوينىكى  
خەلكى ئەم دوورگە يە ئازارى ھەبۇو، يان كىشەى ھەبۇو،  
بىيىنمۇ دەستى لى بىدەم، بۇيە دەمزانى دەبىت ئەو خانمە  
رۇوتېبىتەوە، بۇئەوە بىتوانىن يارمەتىبىدەين لەوەى مەندالەكەى  
بىتەدەرەوە. ئىسلام لەگەل خۆمدا بىردى ژۇورى خانمەكەو خانمە  
كۆخەكەى تەنىشتىشمان بانگىرىد. داواامان لە پىاوى ئەو خانمە  
بەئازارە كرد كە جله كانى خانمەكە دابىت، ئەويش بەبى  
يەكودۇو گۈپىرايەلىي قسەكانمانى دەكىرىد، چونكە زۇر دەترسا  
لەوەى خانمەكەى يان مەندالەكەى شتىكىيان لى بىت. دواى  
ماوهىيەكى تر ئازارەكەى خانمەكە بە توندىتىرى هاتەوە ھەموو  
جارىتكىش لەگەلەدا سكى زۇر رەقدەبۇو كە دەستمان لى دەدا.  
لە كاتى ئەو ئازارو رەقبوونى سكە، من ئەو بابهەتم بۇ ئىسلاو  
خانمەكەى تر شىدەكىرىدەوە، كە بەشىكى ناو سكى خانمەكە  
دەيەۋىت مەندالەكە فەرىبىداتەدەرەوە، بۇيە خۆى رەقدەكەت، ئەم  
رەقبوونەش ئەم ئازارە زۇرە دروستىدەكەت. دەمويىست ئەوان  
فيتىرى ئەو بکەم كە چۈن مەندالىك دەربەيىن لە ناو سكى دايىكەكە،  
بۇئەوەى جارى داها توو ناچارنەبم خۆم بىتمۇ ئەو پەرسەيە  
دووبارەبکەمەوە. پىشىبىنى ئەوەم دەكىرىد كە ھەندىن لە  
پىاوهكان و خودى ئەوناسىش ئەوەى پى باش نەبىت كە من بەو  
شىوھىيە تايىھەتتىرين بەشى خانمەكە يان بىيىنمۇ دەستى لى بىدەم،  
بۇيە دەمويىست ھەرچى زووه، ئىسلاو ئەو خانمە فيتىرى ئەوە  
بکەم كە خۆشم نازانم لە كويىوە دەيزانم.

لەگەل توندىتىرۇونى ئازارەكە، لە خانمەكە رەقىشىمىپىشەوەو  
ئىسلاو خانمەكەى تريشىم لەگەلەدا بۇو. ھەر كاتىك سكى خانمەكە

رنه بیو، منیش ده موت: پال به منداله که ته وه بنی، بؤئه وهی  
 بیت، ده ره وه. ئه وه شم شیده کرده وه بؤیان که ده بیت بهم شیوه یه  
 هاتنی خانمه که بدنه بق فریدانی منداله که له ناو سکیه وه بق  
 دوورگه که مان. خوشم به ئیسلام دهوت که به دهستی یارمه تی  
 خانمه که بدان و بیزه وی منداله که له سکی دایکیه وه بق  
 دوورگه که فراوان بیکات. له گهل پالنانی خانمه که دا ورده ورده  
 شله بکی که م ده هاته ده ره وه هه ستم به سه ری منداله که ده کرد  
 که له دامنه نیه وه په یاده بیت. شتیکی رهش له دامنه نی ورده ورده  
 بـ دیار ده که وـ، به ئیسلام وـ که دهست لـه بهـشی سهـرهـوـهـی  
 دامـنهـنـیـ خـانـمـهـ کـهـ دـابـنـیـتـ،ـ بـؤـئـهـ وـهـیـ هـاوـکـارـیـ منـدـالـهـ کـهـ بـیـتـ  
 بـیـتـهـ دـهـ رـهـ وـهـ،ـ لهـ گـهـلـ رـهـ قـبـوـونـیـکـیـ تـونـدـیـ سـکـیـ خـانـمـهـ کـهـ وـهـ  
 هـاوـارـینـکـیـ زـورـوـ ئـازـارـیـکـیـ زـورـداـ سـهـرـیـ منـدـالـهـ کـهـ لـهـ گـهـلـ  
 کـوـمـهـلـیـکـ شـلـهـ دـاـ هـاتـهـ دـهـ رـهـ وـهـ منـیـشـ خـوـمـ سـهـرـیـمـ گـرـتـوـ بـهـ  
 سـوـپـانـیـکـیـ کـهـمـوـ لـهـ سـهـرـخـوـ وـرـدـهـ وـرـدـهـ شـانـ وـ سـنـگـوـ قـاـچـهـ کـانـیـ  
 منـدـالـهـ کـهـ هـاتـهـ دـهـ رـهـ وـهـ.

منداله که سه رهتا ره نگی هه ندیک شین بـوـوـ،ـ بـهـلامـ لـهـ گـهـلـ  
 هـاتـهـ دـهـ رـهـ وـهـیدـاـ بـهـ تـهـ وـاوـیـ لـهـ سـکـیـ دـایـکـیـ،ـ دـهـسـتـیـ بـهـ گـرـیـانـیـکـیـ  
 تـیـزـ کـرـدـوـ رـهـنـگـیـ پـهـمـهـیـ وـ سـوـوـرـبـوـوـهـ وـهـ.ـ بـهـ باـوـکـهـ کـهـمـ وـتـ کـهـ  
 گـورـهـتـرـینـ گـهـلـایـ دـارـ لـیـانـ کـرـدوـوـهـتـهـ وـهـ رـایـانـخـسـتـوـوـهـ،ـ  
 بـیـهـنـیـتـ بـوـ منـدـالـهـ کـهـیـ.ـ منـدـالـهـ کـهـ مـانـ سـرـیـیـهـ وـهـ خـسـتـمـانـ باـوـهـشـیـ  
 دـایـکـهـ کـهـ وـهـ،ـ کـهـ لـهـ بـهـرـ گـرـیـانـ وـ فـرـمـیـسـکـ دـهـمـوـچـاـوـیـ بـهـ تـهـ وـاوـهـتـیـ  
 گـورـابـوـوـ،ـ بـهـلامـ هـهـرـ لـهـ گـهـلـ بـیـنـیـنـیـ منـدـالـهـ کـهـیـ وـ لـهـ باـوـهـشـکـرـدـنـیدـاـ،ـ  
 بـیـکـهـنـیـنـ وـ دـلـخـوـشـیـیـهـ کـیـ زـورـ تـیـکـهـلـیـ گـرـیـانـ وـ فـرـمـیـسـکـهـ کـانـیـ بـوـوـ  
 وـ پـیـاـوـهـ کـهـشـ دـهـسـتـیـکـرـدـهـ گـرـیـانـ.ـ بـهـیـکـهـ وـهـ منـدـالـهـ کـهـیـانـ

له باوهشده‌کردو سوپاسی ئىمەيان دهکرد كه له و ئازاره  
رېگارمانکردوونو و مندالەكەيان هاتووهتە دونياوه بە هۇي  
ئىمەوه.

ئەو رۆزه هەستىكى زور سەيرم ھەبۇو، چەند سەيرە. ئىمە  
مندالىكى تازەمان ھىنايە ئەم دوورگەيەو، ئەو دوورگەيەى كە  
خۇشمان نازانىن لە كۈنىيە و چىي تىدايە. ئايا كەسى تر له وبەرى  
ئەو دەريايەوه ھەيە يان نا، ئايا پىويستە چاوهرىنى ھىرشى  
بانشى بىن يان نا، ئايا ھەموو ئەو پرسىارە بىۋەلامانەي ھەمانن،  
دەبنە بەشىك لە پرسىارە بىۋەلامەكانى مندالەكانىشمان و  
ئەوانىش تا دەمرن، بە دەستىانەوه دەنالىتن يان نا! يان ئەوان  
ھەر لىزەو لەگەل ئىمەدا لەدایكبوون، ھىچ پرسىاريکى سەيرى  
وھك ئىمەيان بۇ دروستنابىت، چونكە ئەوان ھەر كە چاويان  
ھەلدەھىنن، ئەم دوورگەيەو كوخەكانى و مريشكەكان و ئەوناس  
دەبىنن. ئىتر مەحالە بىر له و بىكەنەوه كە شتى تر، جەنگە لەوانەي  
سەر ئەم دوورگەيە، ھەيەو گومانيان لە قىسەكانى ئەوناس بۇ  
دروستىبىت. ها، گومان و بىركىرنەوه، ئەوه من چى دەكەم! واز  
لە گومانانە بېھىنە!

ئىسلا: دەزانىت دكتور، منىش زورم حەزلەتىه مندالەكەم  
بىتەدەرهو، نازانم چى بىكەم و نازانم چەندى تر پىويستە  
چاوهرىبىم، ئاخىر ئەوه ئەمۇق لەگەل ئەو خانمەي تر پېنچەم  
مندالمان دەرھىناوه لە سكى دايکيان. ئەو مندالەي يەكەم جار  
دەرمانھىنا، زور جوانتربۇوه له و كاتەي كە دەرمانھىنا. ئىستا  
خەپەو نەرمىربۇوه. ھەميشە دايکى لە باوهشىدەكەت و مەمكەكانى  
دەخاتەدەمەيەوه. كەي منىش مەمكەكانى شىريان لى دىت، ها! بۇ

بنیش منداله‌که م نایه‌تهدره‌وه! دهزانیت هیچ تاقه‌تی نه وهم  
ن‌ماوه مندالی خه‌لک بهینمه‌دهره‌وه و خوشم منداله‌که م هر له  
ناو سکمدا بیت، بز منداله‌که م نایه‌تهدره‌وه، ها دکتور!  
بیم و ت: گیانه‌که م، هیی توش زوری نه ماوه، دهزانیت لم ماوه‌یه  
ردیت نه و خانمه‌ی تر بانگیکه‌ین و بیت هاوکارت بیت له  
ره رهینانی منداله‌که ت!

ئیسلا به و چهند قسه که مهی من به ته‌واوی ده‌برینه‌کانی  
رده‌موچاوی ده‌گوردران و دووباره زهرده‌خنه‌یه‌کی مندالانه له  
سهر رو خساری ده‌نیشت و ئارامده‌بووه‌وه. هه‌میشه قسه‌کانی  
من گومان و دودلییه‌کانی ئیسلايان یه‌کلاییده‌کردده‌وه و هه‌میشه  
به زهرده‌خنه تایبه‌ته بیتاوانه‌که شی کوتاییان‌پیتدهات. هر دوای  
چهند روزیکی که میش له و قسانه ئیسلاش توشی هه‌مان ئازاری  
مندالبونی بwoo، به پینچه‌وانه‌ی هه‌موو خانمه‌کانی تر که له کاتی  
مندالبونه‌که‌یان هه‌ندیک قسه‌ی ناخوشیان ده‌کرد له‌گه‌ل  
پیاوه‌کانیان یان له سهر منداله‌که‌یان که ئه‌وهنده ئازاریده‌دان،  
ئیسلا دلی زور به ئازاره‌که‌ی خوی خوش بwoo. تا ئازاره‌که‌ش  
به‌هیزترده‌بwoo و سکی ره‌قتردده‌بwoo، ئه‌ویش زهرده‌خنه‌ی  
زیاترده‌بwoo، له‌گه‌ل ئه‌وهنده بیتاوانه‌شی گریانی رانه‌ده‌هستا.  
هه‌ستمده‌کرد گریانه‌که‌ی هیچ له دهست خوی نییه، چونکه  
پنده‌چوو له ئازاریکی زور تونددا بیت، که هرگیز من  
به‌رگه‌یناگرم، به‌لام له هه‌مان کاتدا من ئیسلا ده‌ناسم، دلنیام له و  
ساته بیری له‌وه ده‌کرده‌وه که ئه‌وه منداله‌ی ده‌بیت، تیکه‌لی  
پارچه‌یه‌ک له‌وه پارچه‌یه‌ک له منه، بؤیه ئه‌وهنده دلی به‌وه  
له‌دایکبونه خوشبوو که سه‌ردرای هه‌موو ئازاره‌کانی که

فرمیسکی له چاوی دههیناو دهیگریاند، هرگیز یهک وشهی زبرو ناخوشیشی نهوت، هرگیز هیچ هاواریکی به رقهودی نه کرد بزو هینانه دههودی مندالهکهی، وهک نهود وا بزو خههیکی یارییهکی قورسی خوش بیت، که دیاریی بردنهودی یارییهکی نهود ده بیت که مندالهکهی دیته ئهک دوئنیاوه. دوای هاوارو ماندو ببوونیکی زوری ئیسلا، که وای له من کرد بهکول بگریم لەگەل هاوارو ئازارهکانی ئهودا، نه توام خوم به تهنا مندالهکهی بزو دهربهینم و بانگی ئهود خانمه کرد که لەگەل یهکم لە دایکبۇونى مندالى دوورگەکەدا راهینام پېنى كردىبوو. من دهگریام، ئیسلاش دهگریا، بەلام هەمیشە کە سەیرى ناوچاوی ئهوم دهکرد، زەردەخەنەيەكم دهکرد بۇئەودی پېنى بلینم: هەموو شتىك باشه، ئەويش زور بە بىتاوانى و ناسكىيەوه زەردەخەنەي تىكەلى ئازارو نالهکهی خوى دهکرد وەلاميدەدامەوه. ئەو رۆزە، رۆزىكى زور پەدوودلى و قەلهقى بwoo، تا ئهود کاتەی مندالهکەمان گریاو له باوهشى زەردەخەنەكانى ئیسلا بىنیم، که چاودکانى بزو يەكم جار دهکاتەوه، ئیسلا پىدەكەنیت، دەشكىرى له هەمان کاتدا، منیش پېنکەنینم لەگەل گریانەكانمدا تىكەلدەبیت. خانمهکەم فيركىردىبوو کە دواي هەموو مندالبۇونەكان يەكسەر مندالهکان بخاته باوهشى دايىكەكانەوه دواي تاويكىش بە دايىكەكان بلیت: شير بدهن بە مندالهكانيان. هەروەها دەيزانى کە دواي مندالبۇونەكە پارچە گۈشتىكى مردووش له دامەنى خانەكانەوه دیته دههوده، کە پېنم وتبۇو هەمیشە بەرىزەوه مامەلە لەگەل ئەو پارچە گۈشتەشدا بکات، هەمیشەش له ژىئر خاکدا بىشارىتەوه. نازانم بۇچى ئەو قسانەم دهکرد، بەلام ناخم دەيىت: ئەو پارچە

مکشته نه بواي، منداله که ش نه ده بوو، چونکه له گه ل هه موو  
منداله کان هه بوو و دواي له دايکبوونيان نه ويش ده هاته ده ره وه.  
دواي نه وه، خانمه که خوي به بين نه وه هيج قسيه يه کي پي بلين،  
له کوخه که مان رو يشته ده ره وه، چونکه من زور سه رسام بوم  
به پرفسه ه دايکبوونه و هه ستيكى زور تاييه تم به  
در وستيبيوو، که هه رگيز پيشتر به و شيوه يه هه ستم نه بووه به  
هيج که سه و مندالنکي تر، به لام که سهيرى منداله که م ده كرد،  
پاسته و خز هه ستم به هه موو خوشبيه کانى نتowan خفم و ئىسلا  
ده كرد له چاوه کانى نه و ده مزانى نه و منداله منم، ئىسلاشه له  
هه عان کاتدا. ده مزانى نه و هه موو نه و شستانه يه مني تيدا يه که  
ئىستا منيان در وستيكردووه، هه موو نه و زهر ده خنه ناوازه و  
مندالان يهی ئىسلاشى تيدا يه. بير مده كرده و که نه و هه موو  
جوانيي يه ئىسلا تىنكه لى نه و هه موو بير كردن و هه يه من بيت،  
ردي بت چ شتيك ده رېچيت. نه م منداله ده رېچيت!

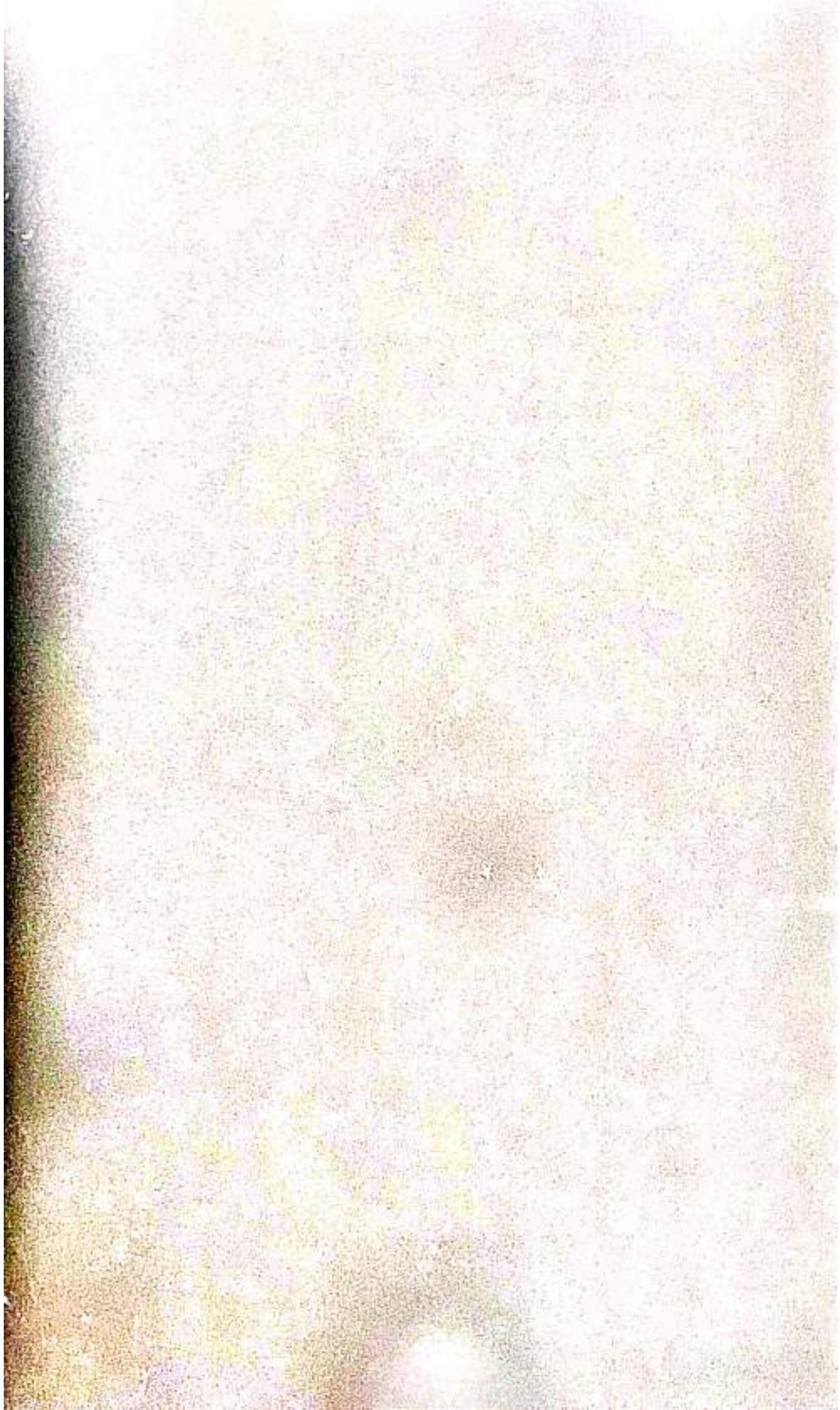
وتم: هر به راست، ئىسلا گيان، کچه يان كوره؟  
ئىسلا: کچه دكتور، کچه! نه ها سهير يي بکه، لووتى چهند له تو  
ده چيت! سهير يي بکه، چهند جوان و بچوو كه!

دكتور: نه ي گيان، به س ده زانيت چاوه کانى هىي تون! ده زانيت  
چاوه نازدارو تاييه ته کانى خوتت داوه به ويش!

ئىسلا پيده که نه و فرميسکه کانى يشى به رددو امبون. لينوي خوي  
له تاو ئازار ده گه ست و نه شيد دويست من وا هه ستيكه م که  
ئازاري هه يه، بؤئه وه نه و دلخوشبيه تىنكه دات. هه ميشه  
زور ترين هه ولی خوي ده دا که دلى من تهنگنه بيت به هه سته کانى  
نه وو به كرداره کانى، بؤي يه ته نانه ت له کاتى دلتەنگي شيدا، که من

ههستم پی دهکرد له ناو چاوهکانی، که دهچوومهوه کوخهکهمان،  
ئه و زهردهخنه يه کی زور پاکی بُو دهکردم، بُوئه وهی  
ههستنکه م دلیته نگه. ههستمده کرد ئیسلا ئاگای له ههموو  
بیرکردنکه دکانی ناخم بیت، ئاگای له ههموو گومان و دوودلی و  
رپاراییه کانم بیت، ئیت بُویه دهیه ویت به و زهردهخنه نانهی بارم  
سووکتربات و نایه ویت به گله بی و قسهی ناخوش هیندھی دی  
گومان و بیرکردنکه بخاته ناو میشکمه وه. ئه و تنهها سه رچاوه و  
پالپشتی من بُو بُو ئارامبوونه وهم، بُو رهواندنکه وهی خه مو  
گومانه کانم. بُو لابردنی ههموو ئه و ژاوه ژاوه ئالقزیهی که له  
میشکمدا له ههموو چركه يه کدا ده گوزه را، من زور  
سوپاس گوزارم که توم ههیت ئیسلا، سوپاسی ئه و ده که م، گهر  
گوئی لیتمه، که توی پی داوم.





له دوای له ئىسلامبۇونى كچەكەم، هېچ شىتىك وەك خۆى نەما  
ھەموو بىركردنەوەكانم بەباچوون، ھەموو دودلىيەكانم  
وېرانبۇون، هېچ شىتىك لە شوينى خۆى نەماو تاكە شىتىك ك  
بىرم لى دەكىرىدەوە، ئەو بۇو كە ئايا ئەوە راستە من ھەموو  
خەم و نارەحەتى و دودلى و گومانەكانى مىشىم بىدم بە كەسىكى  
ئەوەندە بچووكو پاکو يىنگەرد، كە تازە دىتەناو ئەم  
دوورگەيەوە!

ھەر بە راست، ئەوھى من كەسىكى تر توشى شەپى شۇومى  
چاوهكانى بىنەر بىكم، توشى كەسىكى وەك ئەو سەرلۇسە  
ھەلبىزىدراؤھى بىكم، كە بۇوە بە كۈيەلەيەكى گۈيەمىستى  
بىبەرگىرى بۇ ئەوناس، راستە! ئايا ئەوە تاكە ھەلبىزاردەى من  
بۇو كە كەسىكى تر توشى ھەموو ئەو خەمانە بىكم كە خۇم  
ھەمە، توشى ھەموو ئەو پرسىيارە بىتەلامانە بىكم كە منىش  
تا ئىستا نازانم ژمارەيان چەندەو ھېچىشىيانم وەلامنەداوەتەوە.  
ئايا ئەو بىدەنگىردىنەي ناخو گومانەكانم، ئەو گۈنۈرايەلىيە  
بىبەرگىرىيە ئەوناس و فەرمانەكانى شتە راستەكەيە! نازانم.  
لەوانەيە گەر پىش لەدایكبۇونى كچەكەم، پىش ئەوھى هېچ شىتىك  
لەوانەي روياندا لە ماوهى ئەو چەند مانگەي رابردوو، شىتىكىم  
كىرىدىايە كە زىاتر كارىگەريم ھەبوايە لە سەر بىيارەكانى  
ئەوناس، ئەوکات كچەكەم لە بارودقىخىكى باشتىدا لەدایكبۇوايە.  
نا، نا، وا بىزانم باشتىر وايە ھەموو شىتىك وەك خۆى  
بەردهوامبىت، ئەسلەن هېچ كىتشەيەكىم نىيە، بۇچى دووبارە ئەو  
ھەموو گومان و پرسىيارو بىركردىنەوە تارىكانە مىشىم  
داكىرىبەن!

ئەم ئەوەندە بە رېکى خەنده کانى ئىسلامى وەرگرتبوو،  
 بۇڭىز باوەرمنەدەكىد ئەمە بەشىك لەو عەبۇسى و نابۇوتىيەى  
 بېشى نىدا بىت، چونكە ھەر دواى چەند مانگى يەكەم كە  
 يەكەنى بۇ يارىيەكانى دايىكى، يەكسەر دەمۇچاوى دەبۇوه  
 بىلەكى بچووك. ئەو ھەموو پاكى و نازدارى و جوانىيەى  
 دەبىوو، واى لى كەردىن ناوېيىتىن كايلا. ئىسلا دەيىوت كە كايلا  
 بەلاتى پاكى و بىنگەردى دىت. نازانم چۈن ئەو شتەرى دەزانى،  
 بۇيىش نەيدەزانى كە بۇچى ئەو زانىيارىيە دەربارەرى ئەو ناوه  
 رەزانىت، بەلام دلنيا بۇو كە كايلا بە واتاي بىنگەردى دىت.  
 خەنده كانى كايلاش ئەوەندە بىنگەردو پاك بۇون، ھەميشەو  
 بەرددوام ھەر شتىك لە ناو مىشكەم مژولىكىرىدباام و تارىكىي  
 بېتاباپە بۇ مىشكو بىركردنەوەكانم، بە خەندهى دوانە  
 نازدارەكى دايىكو كچ نەدەما. وەك ئەوهى ئەوان كۆمەلىنك  
 قىروتەى پىرۇز بن، كە بۇحە شەرانگىزەكان دەربىكەن، ھەر  
 كان مىشكەم پېرىپواپە لە گومان و تارىكىي شەرانگىز، لە  
 بىركردنەوە نارەحەتكەرەكانى كە ھەر لەوهتەى  
 چاومىكىرىدۋەتەوە، لە ناو كەشتىيەكەوە لەگەلمدان، بە  
 خاندەيەكى ئەوان، ھەموو ئەو شەرانگىزى و بىركردنەوانە  
 بىزىدەبۇون.

ئەوان ھەبن، بىركردنەوەي نارەحەتكەرە ناخوش نىيە، لەوانەيە  
 دواى ماودىيەكى تر، ئەسلەن بىركردنەوە گومانەكانم نەيەنەوە،  
 شىن رابكەن و ئەم مەنزىلگە قەدىمەي خۇيان بەجىتىھەن، كە لىنى  
 لەدایكىبۇون و گەورەبۇون. مىشكەم بىنگ بۇوبۇو بە مەنزىلگە و  
 لانكى ئەو بىركردنەوە تارىكانە، بەلام وا خەريكە، خەريكە

به تالدەبىتەوە لهو هەموو نارەحەتىيەى كە ھەيەتى. دىارە راستىرين بېيار كۆيلەبوونە، گىزبۇون و بىرنىڭ كەنەنە و دەيە. لە كوتايىدا ژيان چىيە، جە لە چەند دەيەيەكى دووبارە دەكلەدوايىيەك كە بە كارىگەرىي ھۆرمۇنە كانم بىركرىنە وەكانت دەگۈرىت لەگەل يانداو خۆم پى عاقلىت دەبىت لەوانەي چواردەورم! ھەر بە راست، بە ئازادىي خۆم و بە ھەلبىزاردىنى خۆم، ھەموو ئەو بىركرىنە وانە لە ژىر گل بنىم و خەريكى دلخوشى بىم لەگەل ئەو دوانە نازدارو پاكو جوانەدا، باشتىر نىيە! ئەو ھەموو ژەھرەي ناو مىشىم بۇ وەك مشەخۇرىك پارچەپارچەمبات و نارەحەتمبكات! وەلامە راستەك پەراويز خىستنى سەرجەم ئەو گومان و بىركرىنە وانەيە، بۇونە بە سەرلوسەكەي دەوري ئەوناس، پىتكەنن و خەندەي ناسكو يىخەوشە لەگەل ئىسلام كايلالى من.

من ھەميشە كە لەگەل كايلالو ئىسلامدا بۇوم، لهو بىركرىنە وانە نقومدەبۇوم، دەمزانى كە بەوهى لەگەل ياندا بىم، ژەھرەكانى مىشىم پاكىدەبنە وە دەتوانم بىم بە كۆيلەيەكى دلخوش، بەلام دەشمىزانى ناتوانم بىر لەو نەكەمەوە كە من بە بىركرىنە وە ئازادىي خۆم ئەو كۆيلەبوونەم ھەلبىزاردۇوە. رۆزىك دواى شەش مانگ لە لەدىكىبوونى كايلار، يەكىن كە دەرگايى كۆخەكەمانەوە. ئەو ھەيە كەم جار بۇو يىنەر لە كۆخەكەمان بىبىن، ئەو كەسى بە پىچەوانەي چاوهكانى ئىسلام، كە ئارامى و ئاسوودە بىم پى دەبەخشىن و بىركرىنە وەكانت كەمەكەنەوە، تەنها بە بىينىنى ئەو روانىنە گوماناۋىيەي ھەيەتى بۇ ھەموو كەسىكى

زورگیه، من سارجم بیرکردن و ژهراویه کامن  
زدروزده بده. جا بینی نه و همو شومی و گومانه  
نمایه ای بینه ره پاکترین و بینگه ردترین شوینی نه م دوورگیه  
که کوه کی نیمه بیه، به راستی سه یرو به رکه و تیکی به هیز بتو  
ل، نیوان پاکی و گومان، کویلاهه تی و بیرکردن و خهونبینین به  
لار آریده و هدا.

ینهار هر به همان چاوی پر گومانه و هو به خهندیه کی  
در زیه و هانه زوره و هو دوای ۶ مانگ پیروز بایی لهدایکبوونی  
کایلای لی کردین، دوای دانیشتنیکی کورت و ههندیک  
موجامله ای نیسلاو ههندیک یاریکردن له گه ل کایلادا، و تی: کاک  
رکتور، گر ئاسایی بیت، دهمه ویت بیت ده ره و هو ههندیک  
تسه بکین و بیرو که بگورینه و هو.

ینگمان قسے یه ک که بینه دهیکات، و اته قسے یه ک که ئهوناس  
ردهیکات، ئهوناسینک که ماوهی چهندین مانگه هیچ یاسایه کی  
نوبی نیه، خوی و ژنه که که وا له سه ر مندالبوونه، به رده و ام  
له گه ل خه لکه که دا تینکه لده بن و له باشترين خواردن کانی ئه و  
شوینه ده خون و له باشترين کو خیشدا ده ژین، به لام ئه و هو که کی  
کشیه، خو هه مو خه لکه که به بی کیش ده ژین و هه مو شیان  
رازین به و یاسایانه که دانراون. له راستیدا ئه و یاسایانه کی  
نهوناس یارمه تی هه مو ای دابوو که زور به جینگیری بژین.  
راسته زوربه که خه لکه که کاری قورسیان ده کرد بق ئه و هو  
خواردن پهیدابکه ن و ئهوناس و خانمه که شی به بی کارکردن  
هه مو شتیکیان ده ستده که و ت و ده بواهه هه مو خه لکه که  
گویندابه لی بینه رو من و سه رلوس و سه ربا زیش بن، ته نانه ت

دەبوايە هەموان بەرگەي ئەوە بىرىن كە سەرباز خۇيازلى  
تۈرددەكەت و سەرلۇسىش كە وەك كۆيلەيەك هەمۇو قىسىمى  
ئەوناسى بە وردى جىئەجىدەكىدو هەمېشە بە هەستىكى  
خۇبەگەورەزانىيەوە مامەلەي لەگەل خەلکەكەدا دەكىد، بەلام  
زۇربەي مالەكان ئىستا پىنكەننىيى مندالەكانيان و گريانە  
ناوەختەكانيان تىدايە، شەوان پىاوهكان بە دلخۇشىيەوە دەچنەوە  
كۆخەكان، خانمەكانىش زۇو دواي مندالبۇون دەچنەوەسەر كار،  
بەلام هېچ نەبىت، بە دلخۇشى دەخەون، هېچ نەبىت هەمۇويان  
تىزىن و بىرسىان نىيە. هەر كەسە خىزازىنەكى بچووكى بۇ خۇي  
درۇستكىردووھ، بەلام خىزازىنەكى كۆيلە، ئەویش كۆيلەيەكى خراپ  
نىيە. تەنها ئەوەيە دەبىت ئەوە بىزانن چەند كەستىكى كەم لەم  
دوورگەيە لەوان گەورەتر و عاقلىتن، هەر بە راست، ئەمە  
كىشەي چىيە! مادام هەموان سەلامەتن، خواردىنان ھېيەو  
دلخۇشن، باوهەنناكەم كەس كىشەي لەگەل ئەو سىستەمەي  
ئەوناسدا هەبىت.

دواي تۈزىنک دانىشتىن، لەگەل بىنەر بۇيىشتىنەدەرەوە سەرەتا  
تا ماوهەيەكى باش هېچ قىسىيەكى نەكىد، بەلكو لە پشت  
كۆخەكەي ئەوناسەوە ورده ورده لە كۆخەكان  
دوورددەكەوتىنەوە دەنگى خەلکەكە تا دەھات، كەمتو  
كالىرددەبووھو. كە بەرىنگەوتىن بۇ دەرەوەي كۆخەكە، تازە خۇر  
لە ناوەراسى ئاسمان لايىابۇو، ورده ورده لەگەل ئىنمەدا  
دەرۋىشت بۇ لاي خۇرئاوا. تا خۇرىش ئاوابۇو، ئىنمە  
بەرددەوامبۇوين لە بۇيىشتىن بەبىن هېچ قىسىيەك، دونىدا تارىكبوو  
و منىش خەمى كايلاو ئىسلا كەوتەدلەمەوە.

وئە: بىنەر، باسى ج شىتىك دەكەين، ئەوە زۆر دووركە و تىنە وە  
لە كۆخەكان، تەواوينك دووركە و تىنە وە، ناتە و يت شىتىك بلېت؟  
بىنەز: دكتور، لە يەكم رەۋۇزە وە كە لە كەشىتىيە كە هەستايىنە وە  
ئۆم بىنى و دواترىش سەيرى كىدارە كانتم كرد، زانىم كە تو  
پەكلىكى ئەو پلانەي من دېتىت، بۆيە هەمېشە چاوم لە سەرت  
بۇوه، دەشزانىم توش لە ناخى خوت هەمېشە پرسىارت بۇ  
دروستبۇوه دەربارەي ئەو شتانەي كە ئەوناس دەيانلىت و بۆچى  
ئېنە لە دوورگە يە زىندۇوبۇوينە تەوە. ئەى ئەو هەموو شتە  
پزىشكىيە تۇ دەيزانىت، چۈن دەيانزانىت! نابىت پېشىنە يەكىان  
دەيتا ئەى نابىت تو بە جۈريك لە جۆرەكان فيئرى ئەو زانىارىيە  
پزىشكىان بۇويت! هەرگىز بىرتنە كىردووه تەوە كە بۆچى تو لە  
ناكاولە ناو كەشىتىيە كى تارىك بەخەبەردىت و دواترىش يەكىن  
كە هاوشىنەي خوت سەرنشىنى كەشىتىيە كە يە دەست بە سەر  
تۇو هەموو ئەو كەسانەي تردا دەگرىت كە لە ناو كەشىتىيە كەن و  
ناچارن هەمووتان گۈزىرا يەلى قىسەكانى بن!

دكتور: بىنگومان بىنەر، من بىرم لە هەموو ئەو شتانە  
كىردووه تەوە كە تو باسياندە كەيت و هەمېشە ئاگادارىش بۇوم تو  
بە جۈريكى جياواز سەيرى هەموو هەنگاوبىنلىكى من دەكەيت،  
بلام لەوە تىناڭەم ئەو شتانە بۆچى بۇ من باسدە كەيت و  
مەباستت چىيە لە پلان!

بىنەر: من زۆر رقم لەوە يە كە بە دەورى بابەتە كە را بخولىمە وەو  
ئىنجام بەستى خۆم بگەيەنم، بۆيە بۇون و پەوان ئەوھى دەبىت  
بىلەيم، پېتى دەلىم. من خۆم ئاماذه كىردووه لەگەل بەشىتكى زۆرى

پیاوەکانى ئەم دوورگەيە، هېزشېكەينەسەر كوخە شاھانەكى  
ئەوناس و خۇرى و خانمەكەشى لەناوبىبەين.

بىنەر زۇر بە سادەيى باسى ئەو قسانەيى دەكىرد، وەك ئەوهى  
ھەموو ئەوانە شىتىكى تازەو سەير نەبن لە لاي ئەو، پىتەچۇر  
رىنگ لە يەكەم رۇزى ھەستانەوەمان لە ناو كەشتىيەكەوە بىرى  
لەو قسەيە كردىتەوە كە ئىستا كردى، بەلام كە قسەكەيى كرد  
من بەبى ويستى خۆم ھەموو گيام دەستىكىرد بە لەرزىن و  
ترسىكى زۇر دايگىرم، ھەر بەو دەنگە لەرزوڭو پېتىرسەوە وتم:  
لەناو... لە... لەناوبرىن! مەبەستت چىيە بىنەر! ئەو گۈنى لە  
قسەكانتە! چۈن دەتوانىت شىتىكى وا بلىتىت!

لە راستىدا وا بىزانم ھەموو خانەكانى لەشم داواي ئەوهىان دەكىرد  
ئازاد بەم و ئەو پلانە جىيەجىنگەم كە بىنەر دايىناوه، چونكە لە  
ناخەوە، ھەرگىز نەمدەتوانى كۆيلەبوون قبولىكەم. ھەموو  
كردارەكائىم و ھەموو ئەوهى دەمكىدو دەمموت، ھىيى كۆيلەيەك  
بوو، بەلام نەمدەتوانى مىشكو بىركردنەوەكائىم بەندىكەم،  
ھەرگىز نەمدەتوانى بۇ ماوهىيەكى درىز بە بەردەۋامى بىم بە  
كۆيلەيەك و ھىچ دودلى و قەلهقىيەكم نەبىت دەربارەي ئەو  
پۇوداوانەي لە دەورى من ېرەدەدەن. ئەوهى كە كەسىنگى  
تەمبەلى وەك ئەوناس ھەموو بەرهەمە باشەكانى دوورگەكە  
دەبات بۇ خۇرى و خانمەكەي. لە ھەموومان كوخى باشتىرى  
ھەيە و پىشىرىش بە دلى خۇرى لە ناو ھەموو خانمەكانى سەر  
كەشتىيەكە، بە راي خۇرى جوانترىنینانى ھەلبىزاد. ھىچ لارىشى  
لەوە نەبوو ھەر كاميان رەتىيانكىردىبايەتەوە لەگەلیدا بخەون،  
بىانكۈزىت، بە ناوى ئەوهى ئەوانە بەشىكىن لە ھىزى باشى و

پیویسته فریبیدرینه ناو ده ریاوه. ئەوەش شتیکی خەیالى نەبوو،  
چۈن خانمی شەشەمی لەناوبرد، بە ھەمان شىوه دەكرا ھەر  
كەسینکى تر لەناوبىات كە لەگەل بىرۇكەكانى ئەودا ناگونجىت.  
لە راستىدا ژيان لە ژىز دەسەلاتى ئەوناسدا ھەرگىز وەك  
شۇينىكى پېزەبرو زور خۆى پىشانەدەدا، ئەوەتا خەلک  
مندالىدەبوو، نانىاندەخواردو پىتەكەنин، بەلام ھەموو كاتىكىش  
ئەگەرى ئەوە ھەبوو ئەو شتیکى بەدلەبىتىو لە خۆيەوە  
يا سايەكى نوى دەربکاتو بە ھۆى ياساكەيەوە من يان ھەر  
كەسینكى تر ژيانمان ويرانبىت.

لە كاتى قسە كىردىم لەگەل سەربازدا، ئەو كاتەي چۈومەن او  
كۈخەكەيان بۇ چارەسەر كىشەي خەون و خەوتى لەگەل  
خانمەكەيدا، بۇم دەركەوت كە سەرباز راستە جەستەيەكى  
گەورەو بالايەكى زور بەرزى ھەي، بەلام رەحىنى يەكجار  
لاوازو بچۈوك لە ناو ئەم جەستە گەورەيەدا خۆى حەشارداوه.  
لەوانە بۇ پىش ئەوەي ئەوناس لە ناو كەشتىيەكە پىنى بلىت كە  
تو سەربازيتو فەرمانەكانى من جىبەجىدەكەيت وەك خۆى،  
تەنانەت گەر وتم: كەسېكىش فریبىدەن او دەرياوه، ھەرگىز ئەم  
كابرايە مىرۇولەيەكى ئازارنەدابىت، بەلام ئەوە بىركردنەوەو  
بىريارى يەكلايانەي ئەوناس بۇ كە دەبىت ئەم رۇحە پاکە  
لەبەر ئەوەي جەستەيەكى زور گەورەي ھەي، بىت بە جەللادى  
خەلکى ناو ئەم كەشتىيەو ھەر كاتىكىش ئەوناس فەرمانىكىد،  
بىت بە كەسەي كە حوكى لەسىدارەدانەكەيان جىبەجىدەكەت،  
يان ئەو دوو داماوه سەرلوسەي كە بەبى ويستى خۇيان لەبەر  
كىشەي بالايان توشى ئەوە بۇون كە بخەسېنرىن و بەم

شیوه‌یهی نارام کوتاییهات، یه‌کنکیان کوتایی پی بیت، ئه‌وی  
تریشیان به ودهمی ئه‌وی شوین و مه‌کانه‌تینکی به‌رزتری له  
خه‌لکه‌که هه‌یه، به‌بی خیزان و مندال رازیبکریت و بیت به  
به‌ردەستیکی ئه‌بهدی بق ئه و کابرایهی ته‌نها خوی شایه‌تی  
قسه‌کانیه‌تی. هه‌میشه من کیشهم له‌گەل ئه و بیرفکه‌یدا هه‌بوو  
که ئه‌وناس هه‌ندیک کاری موعجیزه‌ئاسای باسدەکرد، وەک  
ئه‌وھی که رووبه‌رووی بونه‌وھریکی سه‌یری وەک باشى  
بووه‌تەودو موعجیزه‌ی ئه و ئه‌وھی که دەتوانیت قسە له‌گەل  
خودى ئه‌و‌دا بکات، به‌لام بقچى هیچ کاتینک له پیش چاوی  
ھه‌موان و به به‌رچاوی ئه و ھه‌موو خه‌لکه‌ی ناو ئه‌م دوورگه‌یده  
قسەی له‌گەل ئه‌و‌دا نه‌کردووه! بقچى هیچ که‌سینک ھه‌رگیز هیچ  
کام له و شتانه‌ی ئه و دەیلیت، نه بینیویه‌تی، نه بیستوویه‌تی و نه  
ھه‌رگیز ھه‌ستیشی پیتیان کردووه. ئاخر گەر بپیار بیت که‌سینک  
که ئىنمەی دروستکردووه خولقاندوونی، بیه‌ویت په‌یامىكمان پی  
بگەیه‌نیت، بق وا به دزیبەوهو له په‌ناوپه‌سیتوو تاریکیدا  
په‌یامەکەی به ئىنمە دەگەیه‌نیت! ناکریت شتینکی روون و ۋەوانمان  
پیشانبدات و ھه‌موو ئه و گومانانه‌ی ھه‌مانه، بیانپەویننیتەوە  
دەربارەی خوی و نىزدراوه‌کەشى! بقچى دەبیت نىزدراوه‌کەی له  
خۇشترين و باشترينه‌کان له‌بەربکات و بخوات و بخواتەوە،  
ھه‌روهە ھه‌موو خانمه‌کانیش شەو بیاتەزۈورەوەو  
تاقييانبکاتەوە تا ئه و کاتەی دلى دانە‌یه‌کیان دەگریت و  
بپیار دەدات ببیت به خانمى تايیه‌تی خوی. ئه و ھه‌موو  
نادادپه‌روه‌رییه‌ی من بینیومە له ئه‌وناس، پىنم دەلیت: دەبیت بەبى  
یه‌کودوو پلانە‌کەی بىنەر جىبە‌جىتىكىت! به‌لام ئه‌ی ئه‌گەر ئه و

نسانی بینه ر تنهها تاقیکردن و دیه کی ئهوناس بیون بق من! ئهی  
ئگه ر ته اوی ئه و پرسهی دوورکه و تنه و د کو خه کان  
ئله، کی ئهوناس و سه رلووس بیو! ئهی ئهگه ر سه ربا ز له  
پهناي يه کنک لەم دارانه خۆی شارد بیو و ده دواي ئه و دی به  
پلان، کی بینه ر بازی بیوم يه کسەر په لاماریدام و ده ک ئارام و  
خانمی شەشەم بیوم به به شینک لە میژووی و نکراوی ئەم  
لورگە بە! بؤیه پیم باش بیو جاری هەندیک پرسیار بکەم، تا  
دلبىا بىم لە و دی ئەمە تەلە يه کی مەترسیداری بینه نییه بق.  
وتنم باشه بینه ر، ئه و تۇ ئه و قسانە دەکەيت، ئهی بق کەسینکى  
و د ک ئارامت لە ناو برد، لە کاتىكدا ئه و يش هەمان ئامانجى تۇي  
ھەبیو! خۇ تۇ لە پیش چاوى خۆم ئەوت كوشتو خستە ناو  
دەرياكە و دا!

بینه: دەزانىت دكتور، من هەر لە يەكم رەۋەزە و تۇم بىنى، زانيم  
كە تۇ کەسینکى زيرەكترى لەو رەشۇرۇوتەی ترى ناو  
كىشىيەكە، كە نەياندە توانى تەنانەت هەولىدەن سەريشىان  
بەرزبىكەن و دەر ئازارى مليان. بە لايەنى كەمە و د من ئاگادار  
بیوم كە تۇ هەولىدەدا ملت بە رېزبىكە يتە و د. دەزانىت، من پیم وايە  
ھەر مرۆف كە لە دايىكە بىت، بېرىار دەدرىنت كە كەسینکى گەمژە و  
گېل دەردە چىت، يان زيرەك و زۇر زان. پیم وايە ئه وانەي بە  
گەمژە بىي لە دايىكە بىن، هەر بە گەمژە بىي دەمېننە و د تا دەمن،  
ناتوانى سوود لە قسە و وتارى ئه وانە و هەربىگەن كە لە بەر پارە  
يان لە بەر خەمخورى دەيانە ويت ئه وانىش كە مېنک عاقلى بکەن. زۇر  
جار گەر تۇ زيرەك بىت، دە توانىت هەر ئه و شتانەي خۇت بە  
سادىيى بېرىانلى دەكەيتە و د هەموو كەسینکى ترىش دە توانىت

هاوشیوه‌ی تو بیانزانیت، به که سه گه‌مزه‌کانی بفرقشیت، یان  
وايان لى بکه‌یت پیان وا بیت تو لهوان زیره‌کتریت. ده‌زانیت  
دکتور، من ناتوانم هه‌موو شتیک به تو بلیم ئیستا لیزه‌و بهم  
شه‌وه، به‌لام ده‌توانم دلنياتبکه‌مه‌وه تو هه‌موو ژیانت له ناو ئه‌م  
که‌شتییه‌دا نه‌بووه، پیشتریش به کومه‌لیک رووداوی زور  
ناخوشدا تیپه‌ریویت‌و له ژووریکی تایبه‌تدا... نا، نا، ئیستا  
پیویستنکات ئه‌و هه‌موو وردەکارییه‌ی ژیانی خوتت پی بلیم،  
گرنگ ئه‌وه‌یه بزانیت، من ده‌زانم که ئیستا تو بیر له‌وه ده‌که‌یت‌وه  
که ئه‌مه ته‌له‌یه‌کی خودی ئه‌وناس بیت بۆ ئه‌وه‌ی تو له‌ناوبه‌ین،  
به‌لام دلنياتده‌که‌مه‌وه که شتیکی وا له گوری نییه، بۆئه‌وه‌ی  
دلنياش بیت که شتی وا نییه، سه‌یرینکی ده‌ورو به‌ری خوت بکه.  
که سه‌یری ده‌ورو به‌ری خۆمم کرد، به‌بین ئه‌وه‌ی پیشتر گویم له  
ده‌نگی پینی هیچ که‌سینک بووبیت، چوارده‌ورم هه‌مووی ببووه  
ئه‌و مرۆڤه ره‌شور ووتانه‌ی ده‌مینک پیش ئیستا بینه‌ر به ده‌بەنگو  
گه‌مزه ناوزه‌ندیده‌کردن. خەلکی سەر دوورگەکه به‌شیکی  
زوریان له ده‌وری ئیتمه کوبیوونه‌وه‌و پیتەچوو رازیبن به‌و  
پلانه‌ی که بینه‌ر دایانناوه. پیتم سه‌یر بوو که بینه‌ر دواي ئه‌وه‌ی  
سه‌یری ده‌ورو به‌ری خۆمانمان کرد، به‌ردەوامبوو له قسە‌کانی و  
ده‌بیوت: دکتور، به تنه‌ها تو نیبت که ئه‌و هه‌موو گومان و  
پارابیت هه‌یه ده‌رباره‌ی ئه‌وناس و چیروکه‌کانی. هه‌موو ئه‌و  
پیاوانه‌ی ده‌یانبینیت، هاوشیوه‌ی تو له سەره‌تاي قسە‌کانی  
ئه‌وناس‌وه گومانیان له هه‌موو قسە‌کانی هه‌بووه و یستوویانه  
و هلامی چیروکه‌کانی بدهن‌وه، به‌لام له‌بەرئه‌وه‌ی هه‌موویان  
هاوشیوه‌ی تو، ترسینکی گه‌وره‌یان له‌وه هه‌بووه که چى ده‌بیت،

گهر چيرقىكەي ئەوناس راست بىت و هەست بە  
بىركردنەوە كانمان بکات و ئىتمەش ھاوشىوهى خانمى شەشم لى  
بکات! ھەموويان تەنها لەبەر ئەو پرسىارە، لەبەر ئەو ترسە،  
نەيانتوانيوه ھېچ ھەنگاۋىك بىنن بۇ ئەوهى ئازاد بن، بۇ ئەوهى  
لەو ھەموو ياسايەي ئەوناس بۇي داناون، رزگاريانبىيت و چىتر  
ناچارنه بن ھەموو كارەكانى رۇزانە دەيکەن، بەرھەمەكەي بىدەن  
بە كەسىنلىكى تەمبەل، كە بەبى پرسى ئەوان بۇوه بە سەرۆك و  
بەرىوبەرى ھەموويان. نەك ھەر ئەوندە، ھەر كاتىك بىيەوىت،  
خانمەكانىيان بۇ خۇى بىبات، چونكە بەبى ئەوهى كەس ئاڭاى لى  
بىنت، ئەو قىسى لەگەلدا كردووه و تووپەتى ئەو خانمە بۇ  
خوت بىبە، بۇئەوهى مەندالىكى پېرۇز بخەيتەوە، دەبىت ھەموويان  
گۈيەمىت بن بۇي و قىسىكانى و فەرمانەكانى جىيەجىيەكەن.

بىنەر: دكتور، يەك تۇز لىتىم وەرەپېش، با ئەوانى تەرى گۈنیان لى  
نەبىت، زۇربەي ئەوانەي لە دەورى خوت دەيانبىنىت، تەنها  
ھۆكارى ئەوهى دەيانەوىت بەشدارىي ئەو پلانەي من بن، ئەوهى  
كە دەترىن رۇزىك لە رۇزان ئەوناس ژنەكانىيان داگىر بکات و  
زۇريشيان رق لەوە دەبىتەوە كە ھەموو رۇزىك بەرھەمى  
كاركردنەكەيان يەك كەس دەيخوات لەگەل خانمەكەي خۆيدا،  
بەلام دەزانم، تو كىشەيەكى قۇولتىرى فكيرىت ھەيە، دەزانم گەر  
تو ئىسلاو كايلاشت نەبوايە، ھەر ئەو رقەي ناخت دروستدەبۇو.  
ھەر ئەو بىركردنەوانەي وايان لى كردوويت ددانت بىكرۇزىت لە  
ئەوناس، دروستدەبۇون، چونكە تو كىشەكەت تەنها كىشەيەكى  
ماددى و كىشەيەكى پىاوانە نىيە، كە لەوە بىرسىت كىشە بۇ

خانمه‌که‌ت دروستیت، به لکو کیش‌که‌ی تو له ناو ئیزه‌تدای،

ئیزه!

که ئهو قسانه‌ی ده‌کرد، به چوارپه‌نجه‌ی که ره‌قیکرده‌بۇون، ل  
که‌للەی سەرمى دەدا زۇر بە توندی. ئهو لیدانه‌ش زیاتر واي  
ده‌کرد قسە‌کانى لە لام بە‌ھېزبىن و کارم تى بکەن و بکە‌ۋەزىز  
كارىگە‌رېي قسە‌کانى‌وھ، بە‌لام بېرمكە‌وته‌وھ که ئهو خۇ وەلامى  
پرسىاره‌کە‌مى نەدایه‌وھ، به لکو بهم قسانه خۇى لە وەلامە‌کە

دزىيە‌وھ!

وتم: بە‌لام تو وەلامى ئەوهت نەدامە‌وھ کە...  
بىنەر: پىويستاناكات پرسىاره‌کە‌ت دووباره‌بکە‌يىتە‌وھ، ئىستا  
ھەموو خەلکە‌کە زۇر لىمان نزىكىن و گۈييان لىت دەبىت، گەر ئاوا  
قسە‌بکە‌يت. ئارام كورىنکى زۇر باش بۇو، ھەرگىزىش نەدەبۇو  
داھاتوویە‌کى لەم شىوه‌يە‌ی ھەبىت، بە‌لام ئهو بە كە‌رىتى  
دەيويست ئهو پلانە‌ئىتمە ھەمانە، جىيە‌جىيىكات. دەيويست  
پاسته‌و خۇ ھېرىشنىڭ سەر ئەوناس و لەناویبیات. بە هاوار ھاوار  
خەرىكبوو ئهو شتە بلاوبكاتە‌وھ کە پلانىك ھې بۇ كوشتنى  
ئەوناس، خەرىكبوو ئەوناس ئاگاداربکاتە‌وھ کە كۆمەلېنک خەلک  
ھەن کە دەيانە‌ویت لە دېزى ئهو پلانبىگىزىن، نەك تەنها پلان، به لکو  
دەيانە‌ویت بشىكۈزۈن! بۇ يە دەبوايە ھەندىك ھەنگاوى قورس و  
سەخت لە ناو ھەنگاوه‌كانمدا ھەبىت بۇ كۆكىردنە‌وھى خەلکى  
دوورگە‌کە، کە پالپىشتى لەو بېركىردىنە‌وھى مان بکەن کە ئىتمە  
دەبىت ئازاد بىن، نامانە‌ویت لە ئارامىيە‌کى گەمژانەدا بېزىن و  
ھەموو بەرهە‌مە‌كانمان بەدەين بە كەسىتكى تەمبەل، کە بە زۇرى  
چىرۇكە خەياللىيە‌کانى خۇى بە سەر ئىتمەدا زالىرىدووھ!

جا رکتور، توش خوت یه کلایبیک وه، له گه ل کامماندایت! ده بیت  
لایک ه لبزیریت، چونکه نیستا هیچ کاتیک نه ماوه بو ئه وهی تو  
پید له وه بکهیت وه که ئایا کویله بیونی بیرکردن و دکانت  
و هله بزیریت و هرگیز پرسیار له راستی و دروستی قسه کانی  
ئوناس تاکهیت، یان ئازادی و شورش به سهر ئه و که سه دا  
و بزیریت که بر پرسی سه رجهم نه هامه تیبه کانی خوت و له  
داهاتووشدا بر پرسی نه هامه تیبه کانی کایلای کچته!  
ئه ناوی کایلای به کارهینا، من به ته واوهتی بر رجاوم تاریک  
بوو، راسته خو و دک هه موو پیاوه کانی ئه وی بیرم له وه  
رده کرد و روزنیک له وانه یه کوری ئه و کابرایهی ناوی له خوی  
ناوه ئوناس، به زور بیت و کایلاکه م بیات، چونکه گه ر ئه وان  
هه موو دسه لاتینکی رههایان هه بیت و بتوانن هه ر یاسایه ک  
ردهیان ویت دایینن، به بیانووی ئه وهی که سیکی تادیار به ناوی  
ئه و پی و تون ده بیت وا بکه ن، بو نه یکه ن! بو کایلای من بو  
خوبان نه بنه! بینگومان ده توانن هه شتیک بکه ن. کاتیکیش بیرم  
له کایلا ده کرد وه که له گه ل که سیکدا بیت که هیچ خوشیناویت و  
ئه و که سه به ته واوهتی به سه ریدا زاله و زولمی لى ده کات،  
نه ستانی به رگهی ئه و هه موو ناخوشیه بگرم له ناو سه رمدا  
کو بیوونه وه دهربارهی داهاتووی کایلا، بویه به بینه رم وت:  
بینه، من له گه لندام، من لا یه نگری شورشه کهی تو ده که م له  
پیشا ئازادیدا، چونکه دهمه ویت ئازاد بم، نامه وی کویله بم! من  
له گه لندام!

دهستنکی له شانم داو هیچ قسه یه کی تری نه کرد، و تی:  
هه موونان ئاگادار بن، پلانه که مان ئاماذه یه بو جیبه جیکردن. ئیتر

ئه و هه ر ئوهندە قسە يکردو هه مهو خەلکەکەی لە دهورمان  
بۇون، دەستىانكىد بە هاوارو بە راکردن بەرھو لای كوشەكان  
پۇيىشتنەوە، هاوارياندەكردو رايىندهكرد. ئه و دوورگەيە  
هه مهوى بۇو بە هاوار هاوارى ئه و پياوه خويىنگەرمانەي  
دەيانويسىت بە شۇرۇشىنى لە ناكاواو پىشىبىننىنەكراو ئه و  
دەسەلاتەي لە بەيانىيەوە كاريان پى دەكات و شەو دەيانتىرىتەوە  
لای ئه و خانمانەي كە دەكرىت هەر دۇزىنەك بىت، لە لايان  
نەمېتىن و بىن بە خانمى ئاغاکەيان، لەناوبىبەن. منىش لەگەل  
ئه واندام، بەلام بەبى هاواركردن بە راکردن دەگەرامەوە لای  
كوشەكان، بۇئەوە خىرا بگەمە كوشەکەي خۆمان و ئىسلاو  
كايلا رېزگاربىكم. من بە هيچ جۇرىنەك شارەزايى شەپرو  
شۇرۇشىشم نەبۇو، ئەسلەن ناخم تا ئىستا خەرىيکى پرسىيار بۇو  
لەوەي شۇرۇش چىيە! بەلام من تا گەيشتمەوە بەردەمى  
كوشەکەي خۆمان، نەمهىشت ناخم ئه و پرسىيارە وەرزىكەرە  
وەلاميداتەوە، وا مەترسى دروستبۇوە لە سەر دوو  
خۆشەوېستىرين كەسى من، كەچى هيشتا ئه و دەنگە نەفرەتىيە  
لە پرسىيارەكانى خۆى ناكەۋىت. نازانم ئه و هه مهو خەلکە بەو  
تۈرەيى و هاوار هاوارەوە بگەنەوە كوشەكان، چ دۇزەخىنەك  
دەقەومىتىن! ئەى سەرباز، خۆ سەرباز هيشتا نەمردۇوە، ئه و  
هه مهو دەنگە دەنگە لە دوورەوە بىت، بىنگومان ئه و  
بەرگىيدەكەت و دەبىت بە شەر لە نىوان ئه و خەلکەكەدا. جا من  
باوهەناكەم هه مهو خەلکەكەش ئاگادارى ئه و پلانەي بىنەر بن،  
نا، هەرگىز، بىنگومان هەندىنەكىيان ئىستا لە ناو خىمەكانى خۆياندا  
خەوتۇون. من پىش هه مهو ئه و خەلکەي ترم دايەوە لە

پاکردنەکە، چونکە ئەوان زۇربەيان يەك يان دوو پارچەدارى  
گەورەيان ھەلگرتبوو لەگەل خۇياندا، كە بىنى بە من دەدا بە  
دەستى بەتالەوه لەوان خىراتر رابكەم. رامدەكردو ناخم  
دەپېرسى: شۇرش چىيە؟ رامدەكردو دەپېرسى: شۇرش چىيە؟  
رامدەكردو دىسان دەپېرسىيەوه: ئاخىر شۇرش واتاي چى؟  
گەيشتمەوه لاي كوشەكەى خۇمان، بەبى لەدەرگادان  
چۈومەزۈورەوه، يەكسەر كايلام لەباوهشىركەن دەوارمەركەن:  
ئىسلا، ھەستە لە خەو، ئىسلا، ھەستە. ئەويش وەك ئەوهى وا  
بىزانىت بەيانىيەو بۇ يەكەم جار لەو ماوهى راپەردوودا من پىش  
ئەو خەبەرمىبۇوهتەوه، بە زەردەخەنە مندالانەكەى پېشوازىلى  
كىرىم، بەلام كە چاوهكائى بە تەواوى كرددەوه بىنىي من ئەوندە  
شەزاوم، ئەويش بە پەلە ھەستايەسەرپىن و وتى: چى بۇوه  
دكتورەكەم، چى بۇوه؟

وتم: دەبىت ھەر ئىستا لىرە بېرىينەدەرەوه، ئىستا كوشەكان دەبن  
بە جەھەننەم!

بەبى ئەوهى ھىچ بېرسىت، دەستى گىرتمو ھەردووكمان  
پامانكىرده دەرەوهى كوشەكەمان، كە بۇيىشتىنەدەرەوه، بىنىم كە  
سەرباز راھەكەت بەرەو كوشەكەى ئەوناس و خەلکىكى زۇريش  
بە دوايەوهن و دەزانىن مەترسىيەك چاوهپىيانە. ھەموويان  
هاوارياندەكىردى كە تومول ھېرۋىشىدەكەت. من بەبى ئەوهى گوينان  
پى بىدەم، خىرا لەگەل كايلاو ئىسلادا رامكىرده پشتى كوشەكەى  
خۇمانەوه، كە لە دوورىيى نيو سەعاتىك بە پىادەرۇيىشتن گىرىتكى  
لى بۇو، دەمويىست بگەينەسەر ئەو گىردى، بۇئەوهى لە بەرزايەوه  
سەيرى كوشەكان بکەم و بىزانىن چى دەۋوەدەت لەم ھاوار

هاواره. زور به پله رامانکردو زور به زویی گهیشتینه سه  
گرده که، هر له گهیشتی نیمه، دهنگیکی زور به رزو نامو  
به رزبووه وه. پیک له لای کوخه کهی ئهوناسه وه ئه و دهنگ  
به هینزه به رزبووه وه به ته اوی دوورگه که بلاوبووه وه. له گهی  
ئه و دهنگ به هینزه دا هه موو بالنده کان له ناو داره کانی  
دوورگه که دا دهستیان به فرین کرد. یه کسر دلم خورپه یه کی  
گهوره که کرد که ئهوناس بینگومان شتیکی پییه که به رگری له  
خوی ده کات و ئه و شته ش له هه موو داره کانی خه لکه کهی بینه  
زیاتره. ئن خو سه ربا زیش یه ک دنیا خه لکی له دوا کوببووه وه  
که به رگری له کوخه کانیان و ئهوناس ده که، بینگومان بینه  
نا توانیت به سه ریاندا سه ربکه ویت. ده مبینی هاواری خه لکه  
شورشگنیزه کهی بینه ده گهیشتی ناو کوخه کان و هه موویان به  
یه ک جار په لاماری کوخه کهی ئهوناسیان ده دا. دهنگی ئه و ته قه  
به رزه که که م جار به رزبووه وه، چهند جاریکی تر به هه مان  
شیوه به رزده بوبوه وه پیش هر دهنگیک روناکیه کی تیز له  
کوخه که به رزده بوبوه وه دهنگه که به ئیستیکی زور که م به دوای  
روناکیه که ده هات. ئه و دهنگه به رده و امبوو، نزیکه ۱۵ جار  
دووباره بوبوه وه، پیش ئه وهی دهنگیکی زور گهوره ترو سه یرو  
په رشتر بیت، پیش ئه و دهنگه جیاوازه روناکیه کی په رشوبلاو  
له لای بینه ره وه بق کوخه کهی ئهوناس تیپه بری و دوای ئه و دهنگه  
چیتر دهنگه کهی یه که م جار که پیک پازده جار دووباره ببوبوه وه،  
نه هات وه. چهند خوله کیتکی زور که می پنچوو دوای ئه و روناکیه  
په رشه که هه رایه کهی ناو کوخه کان دهنگه کهی ورده ورده  
کپده بوبو، دوای کپیه کی زور، دووباره هه را که دهستی پیتکرده وه،

بلام ئەم جارهيان لهوه نەدەچوو ھەرای ترسو راکردن بىت،  
بەلكو لهوه دەچوو كە جۈريك لە ئاھەنگىران لە ناو كوشەكان  
ھەبىت و بىنیمان كە كوشەكەي ئەوناس ئاڭرى لى بەر زەبىتەوه،  
سەپرى ئىسلام دەكىد، بە تەواوەتى ھەناسەي تەنگىبۇو و  
دەمۇچاوى سووربىبۇوەوە لە ترسى ئەو ھەراو دەنگى تەقەو  
ئاڭرىكەوتتەوهەي ناو كوشەكان. گريانى كايلاش لە ترسى ئەو  
15 دەنگە بەر زە هېچ نەوەستابۇوەوە فرمىسىكە كانى ئىسلام  
لە ترسان بەردەۋام دەھاتتەخوارەوە.

دەمزانى ھەرچىيەك روویدا بىت و ھەر كام لايەن سەركەوتبن،  
من كەسىكى پىويىستم بۇيان، چونكە تەنها من دەمزانى چون  
چارەسەرى ئەوانە بىكم كە نەخۇشىدەكەوتىن، يان خانمەكانىيان  
مندالىاندەبۇو. كى دەزانىت، لهوانەي خانمەكانى راھىنام پى  
كردىن، بەر شۇرۇشەكە كەوتبن و نەماين، بۇيە بە دلىيابىيە و  
پىويىستان بە منه. ھەستىشىمەكە دەنە تەنها لايەنگىرىيەكى  
عەقلىيە، لە ناخەوە بۇ خۆمى دەكەم، بۇئەوهى خۆم قايلېكەم كە  
من كەسىكى زور گرنگى ئەم دوورگەيەم و هېچ كام لهو  
كەسانەي لە خوارەون، ئازارمنادەن.

كەشەكە لە خوارەوە ورده ورده ئارامدەبۇوەوە و ھەرای  
سەركەوتنى بەره سەركەوتتۇوەكە كە متردەبۇوەوە، منىش  
دەمويىست ھەر چاودىرىي كوشەكان بىكم و بىيىم كە بە تەواوەتى  
كوشەكەي ئەوناس دەسوتىت و دەبىت بە خەلۇز، ئىنجا بېچەوە  
لاي ئەو لايەنەي بىردووېتىيەوە. بە تەواوى بۇونىشىمەوە ھىوابى  
ئەوەم دەخواست كە براوهەكان بىنەرو لايەنگەكانى بن، نەك  
ئەوناس و سەرباز. من لهو بىركردنەوانەدا بۇومو بە دەستى

راستم ئیسلام لە باوهشده کردو دلیمدەدایه وە، لە سەر کوشیشم  
کایلام دانابوو و بە دەستى چەپم گرتبۇوم. دواى  
ھیوربۇونەوەی كەشى ناو كوخەكان و رېك ئەو ساتەي  
دەمویست لە گەل ئیسلادا بىرۇينە خوارەوە بۇ ناو كوخەكان، بەو  
ھیوايەی ھەموو شتىك وەك خۆى لى بىنەوەو ھەم ئازاد بىن،  
ھەميش بچىنەوە كوخەكەي خۆمان، دەنگى خشپە خشپى  
كۆمەلېك پى نزىكىدە بۇونەوە لىمان. بە پىنى دەنگى پىنەكان  
نزىكەي چوار بۇ پېتىج كەس بۇون، كە بە پەلە بەرەو گرددەكە  
دەھاتن. سەيرى خوارەوە پېشت خۆمانم كرد، بۇئەوەي رابكەين  
لە گەل ئیسلاو كایلادا، بەلام بە پېچەوانەي رووى پېشەوەي  
گرددەكە، رووى پېستەوەي بەرددەلانىكى سەخت بۇو و دلىاش  
بۇوم گەر ئەوانەي بەرەو روومان دىن، دوژمنمان بن، راکردن  
ھىچ سوودىنەن نابىت، چونكە من بە كایلاوەو بە گرتى دەستى  
ئیسلا، دلىام لەوان خىراتر ناتوانم رابكەم، بۇيە تەنها بەو  
دەستەي باوهشىم بە ئیسلادا كردىبوو، ئىشارە تەمدايە كە وریا بىت،  
ئەوا كۆمەلېك كەس بەرەو رووى ئىتمە دىن.

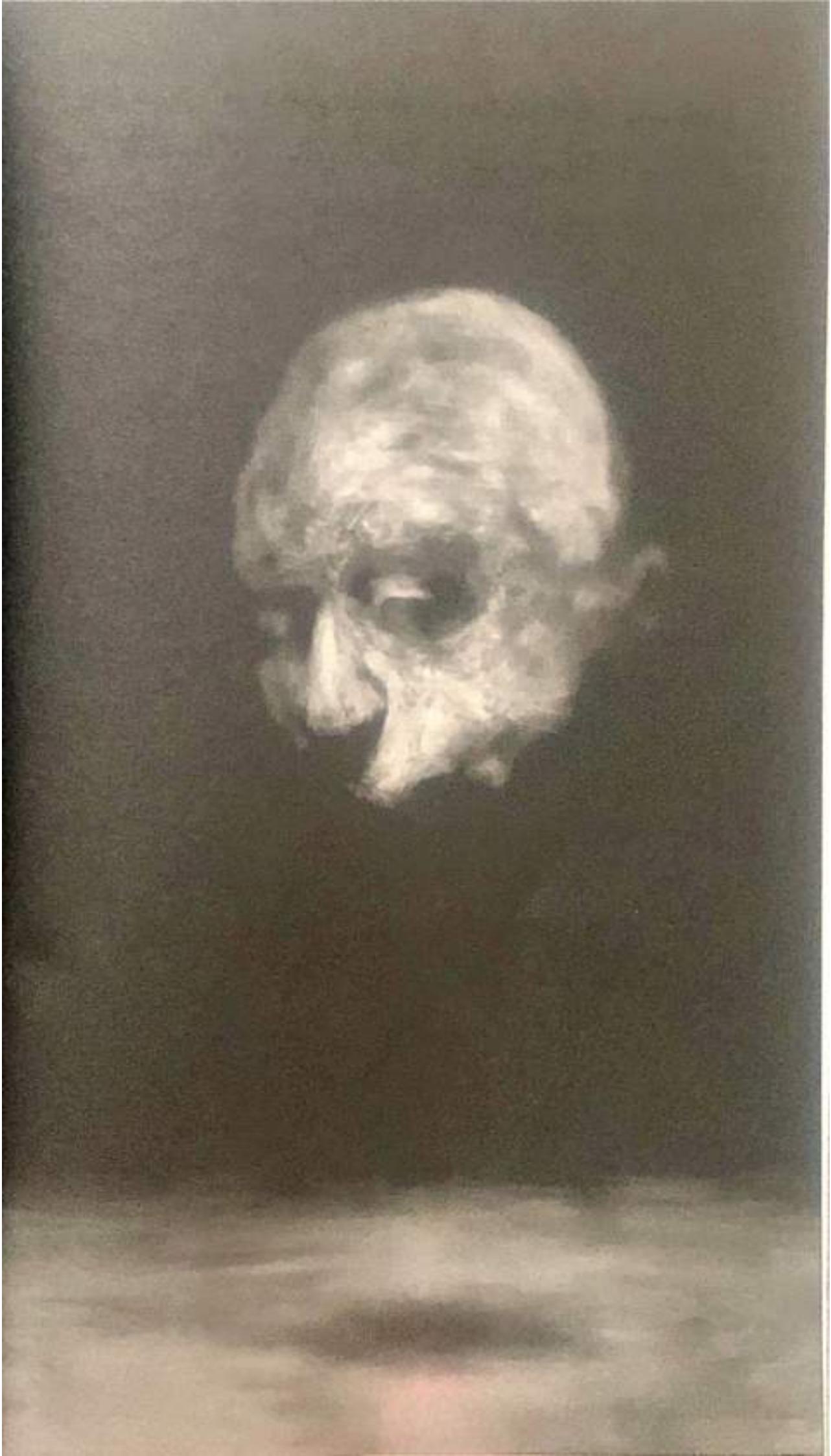
كە دەنگى پىنەكان بە تەواوهتى لىمان نزىكى بۇونەوە لە تارىكىدا  
چوار پىاوا دەركەوتى، ورددە ورددە دەھاتنەپېش، سەرهەتا دلم  
خۇش بۇو، چونكە ھىچ كاميان ئەو بالايەي سەربازيان نەبۇو،  
ئەوهش واتاي ئەو بۇو بىنگومان سەرباز يەكىن ئىيە لەو چوار  
كەسە، بەلام كىن، ئايا بىنەريان لە گەل دایە!

كە هاتنەپېشەوە لە ژىر رۇناكىي مانگى ئەو شەوهدا  
دەمۇچاۋىيام بىنى، بە تەواوهتى ھەموو ماسولكە كانى جەستەم  
وەستان و نەمتوانى لە جىنى خۆم بجولىم، كاتىك بىنیم ئەوە

ئەوناس و سى پىاوى ترن بە هانكەهانكو جەستەي خوييناوېيەوە  
بە گرددەكەدا سەردەكەون. بىنیم ئەوناس ودك ھەر پىاويكى  
برىندارو لاوازى تر دىت بەرەو روومان و بە بىنېنى من  
خەندەيەكى پەھپۇا دەكتات، چونكە دلنىا بۇوم لەو كاتەرا پىنى وا  
بوو منىش لەگەل پىاوهكانى ئەودا ھەلھاتووم. كە گەيشتە لام،  
بە پەلە وتى: دكتور، دكتور، خىرا ئەم كولەپشتەي پشتى ئەو  
پىاوه بکەوەو برىنهكەم چارەسەربكە، زۇر سوپاس بۇ خوا،  
سوپاس بۇ ئەو، كە تۈرى پى بەخشىمەوە تو ھېشىتا زىندۇویت!  
بىنەر، بىنەر خيانەتى لە ھەموومان كردو سەربازيان لە پىش  
چاوى خۆم كوشت! ئەوناس شتىكى رەشى لە دەستدا بۇو، كە  
ئاسنېكى قورس دىيار بۇو، لولەيەكى ھەبۇو كە كونىكى بە قەر  
پەنجەي ناودەراسىم لە سەرەكەي ھەبۇو. نەمدەزانى چىيە، بەلام  
بەبى ئەوهى ھىچ قىسىم بکەم، جانتاي پشتى پىاوهكەم  
وەرگرتۇ سەيرمكىد كە بۇكىسىكى سېپى، رېنگ لەو بۇكىسى كە  
پىشتر ئەوناس پىشانىدا بۇوم، ھەبۇو، كە كردىمەوە، ھەموو  
پىداوېستىيەكانى خاوېنكردنەوەي برىن و دوورىنەوەي تىدا بۇو.  
دەستمكىد بە پاكىرىدىنەوەي برىنهكە، ئىسلا لەوى رەقىبۇو، بەبى  
ئەوهى ھىچ قىسىم بکات، پىش دەستبەكاربۇونم كايلايلى  
وەرگرتەم، كايلا لە باوهشى ئەو بە خىرايى خەۋىلىكەوت و  
يىدەنگبۇو، وەك ئەوهى پىنم بلىت: ئەمە باوهشە ئارامەكەي من،  
كە ھەرگىز ژيانى من ناخاتەمەترسىيەوە تەنها لە باوهشى  
خۇشەوېستىي راستەقىنەي بىدو دلىي ئەودا ئارام دەبم!  
من خەريكى خاوېنكردنەوەي برىنهكەي ئەوناس بۇوم،  
پارچەئاسنى زۇر لە قولى لاي چەپىدا ھەبۇو، ھەندىك لە

سنگیشی بریندار بیوو، بهلام هیچ کام له پارچه ئاسنە کان بهر دلى  
نه کە وتبۇون، بهر هیچ کام له خوینبەرە سەرەکىيە کانىش  
نه کە وتبۇون. تەنها ئەو بەشەي قولى بە هوئى ئەو هەموو ئاسنە  
بچوو كەوه کون کون ببۇو و بۇنى بارۇوتىكى تازە تەقىيى لى  
دەھات. بىڭومان له ساتە پېرسەدا، ناخم وەك هەموو كاتىكى  
تەرىپەيەوايدە كەرمەن دەپەرسى: بۇنى بارۇوتى تازە تەقىيى چىيە؟  
بهلام من وەلام من دەدایە وەو بەردەوامدە بۇوم له كارەكانم. من  
و ئەوناس له بەشى لاي راستى گىردىكە بۇوين و من خەريكى  
خاۋىنكردنە وەى برىنە كەى بۇوم و بەو پېداويسىتىيە سەيرانەي لە  
ناو بۆكسە كە بۇون، كە دەمزانى هەموو يان بەكاربەيىنم، بەبى  
ئەوهى بىزام چۇن و له كوى فيرى بەكارھىنانيان بۇوم، گلۇپىنکى  
بەرگەشى تىدا بۇو، بەوه دلىا بۇوم هەموو پارچە ئاسنە کانم  
دەرھىناوه له قولى و بە تەواوهتى خوینبەر بۇونە كەم  
وەستاندۇوه. هەستمەكەد كە ئەوناس خەريكە  
سەريدە سورىت و تا گەيشتۇوه تە ئىرە، خویننەكى باشى لى  
رۇيشتۇوه. كە دوورىنە وەكەم تەواوكىدو خەريكى برىنى داوى  
دوورىنە وەكە بۇوم، لەگەل وىكەننە وەى مەقەستى برىنى  
داوه كە، هەمان ئەو دەنگە سەير و پەرشوبلاوهى پېشتر گۈيم  
لىتى بۇو، له لاي كوخە كەى ئەوناس سى جار له سەر يەك  
ھاتە وە، بهلام زۇر له من نزىكتىر، دەنگىكى زۇر زۇر نزىك. كە  
ئاوارمدايە وە، دەبىيىم بىنەر بە ئاسنەكى درېزى سەير ئەو دەنگە  
دروستدەكەت و لەگەل ھەر جارىك يەك دەنگە كەنگەر زۇر  
دەرقۇن بەرھو رۇوي پىاوه كانى ئەوناس و ئىسلام كايلاي من.  
يەك، دوو، ئەوهش سىيەمین تەقەى زۇر دەنگەر زۇ

تیک لابوونی ئه و هه موو بلىسه و ورده ئاسنه له گەل دەموچاوی  
ئىسلاكەمدا، له گەل سىنگىدا، له گەل جەستە بچووکە وردىلەكەي  
كايلادا. دانىشتتەكەيان نامىنىتت و ئىسلا بەرددېيتەوه بەرهە لاي  
پاستى خۇى و كايلاي به توندى گرتۇوه كە له دەستى  
بەرنەبىتەوه. پىك له گەل بېرىنى داوهكەي ئەوناس، ئىسلا  
تايىتت و ناسكەكەي من، بەرددېيتەوه سەر خۆل و قورى ئە و  
گردد بچووکەي وام دەزانى دەبىتە مەنزاڭەي ئازادى و باوهشى  
من و ئىسلا. دەموچاوه بىخەوش و بىتاوانەكەي بەر قورەكە  
دەكەۋىتت و قورى سەر زەويىھەكە بەر لىتوھ پرو ناسكەكانى  
دەكەۋىت. سەرى كايلاي من بەرددېيتەوه لە گەل دايىكىدا بەر  
زەويىھەكە دەكەۋىت. بە لەشىكى كونكرارو بەو ورده ئاسنانەي له  
ئاسنەكەي بىنەرەوە دىنەدەرەوە، هەردووكىيان بەرددېنەوه سەر  
زەويىھەكە فرمىسکەكانى ئىسلا بۇ دوا جار دەرژىن و  
دەكەونەسەر قورەكە. پىك من بەبى جولە سەيرى ئە و ديمەنە  
دەكەم كە شۇرۇشكىرى ئازادىيەكەم؛ ئازادىي بىركردنەوه ناخمو  
ناو سەرم، خۇشەويسىتەكانىم لە ناو قورى ساردى گرددەكە  
دەگەوزىنەتت و ئىسلاش بۇ كوتا كوتا جار لە هەموو ژيانم،  
زەرددەخەنەيەكى مندالانەي زۇر بىتاوانانە دەكات بەرەو ropyى  
من و چاوه كانى زەقدەبنەوه لەشى بىجولە دەمىنەتەوه ...





ئىستا من ئازادم..

كوتايى بەشى يەكەم

تهنیا حاجی

تهنیا حاجی | *Tanya Haji*

public channel



### Description

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

چه نالیک تایبہت به کتیب و بابهتی جیاواز

ئەم کتیبە له لایەن { ئازىزىكى چەنال  
کراوه به دیارى بو خوینەران

چەنال

<https://t.me/tanyahaji7>

[t.me/tanyahaji7](https://t.me/tanyahaji7)

Invite Link



بىتا، تازادم بىلام هەر كاتىكىش  
سەپىرى داورو سېر و تاۋ تاھى خۆز  
دەگەم دەھىن نەو تازادىھە خۇوتىكى  
بۇرىت و مەيش جىڭ لە كۈرىلەيەكى  
ئەزان ھىچ شىكى ئەر نەيم.



© كەتبخانە ئاشتى @ ktebxany.ashti ktebxanaa  
ھەولانىر - داون تاون سەر سازىدەممەنلىك جىلان تو  
07503866000



ئەركانلىك